DECEM
POENITENTIALES SERMONES
SEU
DESET POKORNI RAZGOVORAA
ZA SVIGEGNE GRISNIKAA,
I POMOCH PASTIRAA PUKA SLOVINSKOGA

Sloxeni od Pripostovanoga Gospodina

IVANA JOZIPA PAULOVICHIA
LUCICHIA
MAKARANINA

CZARKOVNOGA I SVITOVNOGA ZAKONA NAUCITEGLIA,
I U MAKARSKOJ SVOJ DARXAVI
ZA NAMISNIKA OPCHIENOGA.

U. JAKINU GODISTA)(M. D. CC. LXXXV.
KOD PETRA PAULA FERRI

S' DOPUSTEGNEM STARISINAA.

„ Hi ſunt ſervi tui, fratres mei; filii tui, Domini mei: qui-
„ bus & voce, & corde, & litteris ſervio “.
S. Auguſt. lib. 9. Confeſs. cap. 13.

Ovoſu slughe tvoje, bratja moja; ſinovi tvoji,
Goſpodari moji: kojim i glaſom, i ſarczem,
i s'kgnigam sluxim.

ILLUSTRISS. AC REVERENDISS. D. D.

TOTIUS DALMATIÆ

ARCHIEPISCOPIS, ET EPISCOPIS PRÆSULIBUS VIGILANTISSIMIS

JOANNES JOSEPH PRESBYTER PAULOVICH LUCICH MACARENSIS

SEMPITERNAM FELICITATEM.

IN populum Israeliticum (1) ob multiplicatam (2) legis prævaricationem ignitos serpentes mittente Domino, ad plagas & mortes plurimorum pro scelere suo (3) ad Moysen deprecaturam turbam venisse accepimus, ut in mediatoris manu (4) insanabili mederetur vulneri, & contritionibus (5) alligatis, contra venenatorum ictus clypeo (6) fortium ignito in necessitate (7) protegatur: nec unanimi multitudinis voto defuit Moyses; cujus siquidem populi animam toties (8) ab inferno eruerat, ejus ipse desperatas plagas (9) solo ænei serpentis (10) intuitu sanandas pariter exoraverat. Israelitarum dissimili penitus more electus Dei populus, postquam recessit (11) a viis Domini, alligavitque duplicia (12) peccata, pestilenti pessimoque Ægypti (13) ulcere per circuitum in Dalmatia percussus, æneum serpentem in multiplicatis (14) medicaminibus frustra visus est aspexisse; etenim contra Omnipotentem (15) roboratus, ideo curationum utilitatem non (16) sensit,

(1) Numer. 21. 6. (2) Amos 14. 4. (3) Exod. 32. 30. (4) Galat. 3. 19. (5) Psalm. 146. 3. (6) Nahum 2. 3. (7) Deut. 32. 38. (8) Psalm. 85. 13. (9) Mich. 1. 9. (10) Numer. 21. 9. (11) 2. Reg. 22. 22. (12) Ecclesiast. 7. 8. (13) Job. 2. 7. (14) Jer. 46. 11. (15) Job. 15. 25. (16) Jer. 30. 13.

quia æneum serpentem, Christum scilicet in Cruce erectum; per dignos (1) pœnitentiæ & contritionis fructus, nequaquam fidei, quo a lethalibus peccatorum morsibus sanaretur intuitu respexit; sed in Spalati Urbe, Domina (2) gentium, provinciarum quondam principe, debacchantis pestilentiæ flagello usquequaque perterritus, [& utinam esset ad pœnitentiam (3) contristatus!] in id curam (4) omnem subinferre perspiciebatur, ut vel tactus manu (5) Domini, livescenti vulneri creata (6) de terra medicamenta exquireret, vel incolumis noxia teterrimæ pestis effluvia ab se suisque locis quam longissime propulsaret. Verum postquam Angelus (7) percutiens in vaginam convertit (8) gladium iræ furoris (9) Domini, frustra in medicorum arte (10) confisi, multiplicabunt populo (11) præservationis medicamina, nisi eum ad pœnitentiam (12) curaverint provocandum, cum Deus medeatur (13) contritis corde, & secundum misericordiam suam (14) vivificet eos, qui reversi a viis (15) suis pessimis, sobrie, & juste, & (16) pie in sanctitate, & (17) justitia coram ipso omnibus diebus suis secundum (18) mandata ejus ambulaverint. Hinc Omnipotenti Domino suscitare placuit spiritum (19) pueri sui ad faciendas (20) increpationes in populis, non in sublimitate (21) sermonis, nec in doctis humanæ sapientiæ (22) verbis, sed in ostensione spiritus & virtutis: etenim quem ad evangelizandum pauperibus (23) mittere dignatus est, eum armaturam zelus (24) illius jussit accipere, & linguas fratrum suorum a blasphemiis potissimum probibere, atque ab omni iniquitate & perditione in semitam (25) mandatorum Dei sui per pœnitentiam revocare. His itaque quamvis exili voce, ex animo tamen quam libentissime pro patriæ salute laboribus anno superiore impensis, non abs re fore putavi, ut in Illyricis per gyrum Nationibus iidem ipsi sermones Domini, quos ex ore suo locutus sum, Animarum Curatoribus in Dalmatia præcipue existentibus innotescant: quippe qui missi a Domino ad pascendum qui in (26) ipsis est gregem, eo facilius verba

---

(1) Luc. 3. 8. (2) Thren. 1. 1. (3) 2. Cor. 7. 9. (4) 2. Petri 1. 5. (5) Job. 19. 21. (6) Ecclesiast. 38. 4. (7) 2. Reg. 24. 16. (8) 1. Paral. 21. 27. (9) Deut. 13. 17. (10) Prov. 16. 12. (11) Jer. 46. 11. (12) Thren. 2. 14. (13) Isai. 61. 1. (14) Psalm. 118. 88. (15) Baruch 2. 8. (16) Tit. 2. 12. (17) Luc. 1. 75. (18) 2. Joann. 6. (19) Dan. 13. 45. (20) Psalm. 149. 7. (21) 1. Cor. 2. 1. (22) Ibid. 1. 13. (23) Luc. 4. 18. (24) Sap. 5. 18. (25) Psalm. 118. 35. (26) 1. Petr. 5. 2.

ba vitæ (1) esurienti populo ministrare poterunt, quo promptius sub manu panem de Cælo (2) fractum, & in frustula comminutum habebunt. Sed quoniam parum omnino prodesset typis vulgare opus, quod propter ingenii tenuitatem prodire erubescit, nisi illorum auctoritate & præsidio fulciretur, qui forma (3) facti gregis ex animo, in pascuis (4) uberrimis pascunt virgam (5) hereditatis Dei nostri; Opellam hanc meam decennario pœnitentialium sermonum numero confectam, in fidem & tutelam vestram, Ecclesiarum Dalmaticarum Præsules Amplissimi, clementer excipere dignemini ad maximum Divinæ gloriæ incrementum, peccatorum conversionem, sanctificationem justorum, & in specimen obsequii erga Vos mei. Hoc mihi & Opusculo meo decori & præsidio summo fore confido, si omnium vestrum gratia & humanitate protectum, longe lateque per Dalmaticas regiones excurrerit; quod quidem non dubito quin futurum sit ut humilitati meæ addat animos ad alia molienda & capessenda in fratrum meorum Consacerdotum qualècumque subsidium. Interim vero Vobis addictum, deditum, obstrictum, Vestro, quæso, patiamini fovere patrocinio.

FA-

(1) Joann. 6. 69. (2) Ibid. v. 31. (3) 1. Pet. 5. 3. (4) Ezech. 34. 14.
(5) Ter. 10. 16.

FABIANUS BLASCOVICH

Miseratione Divina, & S. Apostolicæ Sedis Gratia Episcopus Macaren., Narentinus, Vergoracen., & Imothen. &c.

ILlyricum Opus M. S., cui titulus: *Decem Pœnitentiales Sermones*, Auctore Adm. Rev. Joanne Josepho Macaren. Presbytero Com. Paulovich Lucich J. U. D., & Pro-Vicario Nostro Generali, typis vulgari posse concedimus, si ita iis, ad quos spectat, videbitur; dummodo per Adm. RR. Patrem Fratrem Lectorem Jubilatum Antonium Perich Nostrum Theologum &c., & Georgium Paschalem Comit: Cadcich Philosophiæ ac Sac. Theologiæ Doctorem, hujusque Nostræ Cathedralis Ecclesiæ Mansionarium, diligenter perpensum, probatumque, nihil Fidei, bonisque moribus contrarium contineat. In quorum &c.

Dat. Macarschæ ex Episc. Cancel. die IV. Maji 1785.

Fabianus Episcopus.

Loco Sigilli

Jo. Vincentius Benevoli V. A. Not. ad Acta Episcopalia deputatus.

JUssu Illustrissimi, ac Reverendissimi Domini Domini FABIANI BLASCOVICH Episcopi Macaren. attente perlegi Illyricum M. S Opus cui titulus: *Decem Pœnitentiales Sermones*, decem quidem numero, sed reipsa triginta, nihilque in eo reperi, quod fidei, bonisque moribus adversetur; immo populari eloquentia peraccommodata sacræ Scripturæ exempla exornatum, potentissima verbi Dei jacula ad expugnandum corda peccatorum, præsertim vero ad coercendam blasphemantium linguam in se continere; ac proinde dignum quod per Illyricas regiones evangelizetur, sentio.

Datum Macharschæ in Conventu S. Mariæ 18. Maji 1785.

Ego Fr. Antonius Perich O. M. Obs. S. Theologiæ Lector Jubilatus, Studiorum Præfectus, & Theologus Episcopalis.

ILlyricum Opus M. S., cui titulus: *Decem Pœnitentiales Sermones* sedulo expendi jubente Illmo, ac Rmo D. D. FABIANO BLASCOVICH Episcopo Macaren., nihilque in illo animadverti, quod vel Catholicæ Ecclesiæ doctrinæ, vel Christianæ pietati adversari videri queat; quin immo maximæ Fidelium utilitati, Animarumque saluti satis accomodatum arbitror.

Dat. Macarschæ die 14. Maji 1785.

Ego Mansionarius Georgius Paschalis Cadcich Philosoph., ac S. Theologiæ Doctor.

Anco-

Ancona 15. Augusti 1785.

Adm. RR. PP. Lectores Lucas Dropuglich de Jezero, & Augustinus de Travnik Ord. Min. Observantium in Conventu S. Francisci ad Altum hujus Civitatis videant, & referant.

Fr. Stephanus Sapellani Pro-Vicarius S. Officii Anconæ.

SUperiorum mandatis ut morem geram, vigilanter perlegi, atque omni qua potui diligentia Opus M. S. Illyrico idiomate percurri, cui titulus est: *Decem Pœnitentiales Sermones*, in quo nedum nil Fidei Catholicæ, bonisque moribus in oppositum offenditur, sed Opus hocce egregium præterea eruditionem, ac doctrinam aliorum Auctorum complectens, Patrum, Conciliorum, Scripturæque testimoniis ornatum; & demum claritate maxima scriptum est, ut credentes doctrina hac perlecta vel audita, ab injuriosis Deo, Sanctisque conviciis se abstinere debere maxime opinor; ideo Typis id mandari posse censeo, si iis ad quos pertinet ita videbitur. In quorum &c.

Datum in Conventu S. Francisci Anconæ ad Altum die 6. Nov. Anni 1785.

Ita est Fr. Lucas Dropuglich de Jezero Ord. Min. Observ. Philosophiæ Professor, ac Concionator, Manu propria.

COmmissioni, mandatoque promptè, & sedulo inhærendo Superiorum attente perlegi, & diligenter consideravi Opus Illyricum, cui titulus: *Decem Pœnitentiales Sermones*, in quo, cum nihil contra orthodoxam Catholicamque Fidem, aut contra bonos mores invenerim, immo cum sit Opus verè pium, verè doctum, plenumque Sacris eruditionibus, & piis monitis, ac documentis adornatum; dignum propterea ut in lucem edi posse censeo, si ita iis ad quos pertinet videbitur.

Datum Anconæ in Conventu S. Francisci ad Altum hac die 15. Nov. 1785.

Ita est. F Augustinus de Travnik O. M. Obs. Lector, Concionator, & Confessarius Illyricus, Manu propria.

Die 12. Septembris 1785.

Attentis supradictis Relationibus

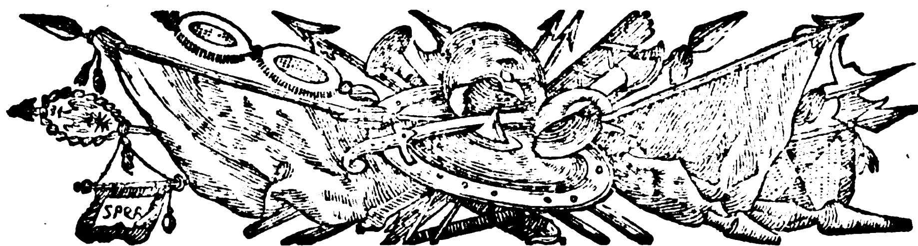
I M P R I M A T U R

Fr. Stephanus Sapellani Pro-Vicarius S. Officii Anconæ.

KAZALO RAZGOVORAA SVIJU.

RAZ-

RAZGOVOR I.

VARÛ ISPRAZNOSTI SVITA.

Ispraznost ispraznostii, i svasu ispraznost.
Czarkovgnak na poglav. 1.

JEsili vech zapoznao nevoglni ludi çoviçe, stoje ovì himbeni svit? Gdisu sada raskosja prosasta, gdisu uxivagna, gdisu igre, gdisu naslagegna? Sveje proslo, sveje dovarsilo, svese jest razçinilo. A sarcze tvoje, kojesi dosad lepio nasititi s' izpraznim stvarima vrimenitim, kako stoji? Jeli poçem dostighnulo svoj poçitak? Ahjme! Smutgnu, nemir, skonçagne, strah, grizodusje kroz isti tvoj obraz razgledam; a tuga i çemer iznutreni tolikoteje pridobijo, da neznas kuda s' glavom udaras. Ovoje, ovo plachia, Slisaoczi moji pridraghi, koju svit podaje svakomu onomu kojiga sluxi. Nejakaje snaga gnegova, laxglivasu obetagna, plachiaje vrimenita; i sva bogastva svita i veliçanstva u jedan ças vrimena prikazujuse, a u drughi smagnkajuse i dovarsuju. Riçi, i dogagiaj Salamuna primudroga ovu istinu potvargiuju: „ Ispraznost ispraznostii, i svasu ispraznost ", kako u napridovagnu razgovora nasega na dughglie bitichie istumaçeno. Megiuto, Slisaoczi, uzagite s' misgliu vasom na planinu onu vele visoku kod Jeruzolima, s' koje sotona prikaza Spasitegliu nasemu sve kraglievine svita. Upravite sada i vi jedan pogled i na desnu, i na livu; i vidichiete jedan

dan dobar dijo ſvita u lipoti, u veliçanſtvu, i u bogaſtvu. Ovde u iſti ças znajte, da vigegne ſve raskoſno dovarſi jurve; jer kako piſe S. Luka u Evangegliu, za jedini jedan ças vrimena ſva reçena biſe od ſotone Iſukarſtu ukazana. A zaſto ikad ſvitovna ukazujuſe ſamo za jedan ças vrimena? Za nas uvixbati, odgovara Ambrox S., koji tumaçi, da zato u jedan vrimeniti ças zemaglska ukazujuſe, jer u jedan ças vrimena ſva ova i prolaze. Odczipite dakle ſarcze vaſe od himbenoga ſvita Karſchiani; parvo: jer ſve ſto ſvit prikaziva jeſt iſpraznoſt; drugo: jer tugu i xaloſt uzrokoje; trechie: jer ſve pribarzo prolazi. Ovoje ſtoſam doſao jutros vami prikazati, iſchiuchi najparvo slavu Boxju, a paka i vaſe vikoviçgne ſpaſegne.

A ſada od tkoga ikad çekati, od tkogali proſiti imadem pomoch u priſvetomu ovomu Apoſtolskomu dilovagnu, negoli od tebe, Priçiſta Divicze, i Bogorodicze prislavna? Ti moj tamni razum proſvitli, ti ſarcze raxexi, ti uſta oçiſti, ti slaboſt pokripi ſvaki krat, kada ſtupim na ovo S. miſto; za da doſtojno prikaxujuchi riç, kojuſi ti u priçiſtoj utrobi tvojoj zaçela, doſtighnem po utoçiſchiu tvomu ſpaſegne viçgne moje, i ſvih oni, kojime budu pomgnivo, bogogliubno, i koriſtno sluſati. Amen.

I. Kadagod u ovomu pripovidagnu ſvit ſpomenem, od onoga ſvita razumite, Sliſaoczi, daſe govori, gdiſe iſchiu dobra vrimenita, naslagegna ſmradna, laxgliva veliçanſtva; gdi oholoſt, bludnoſt, oſveta, pſoſt, kamata, lupeſtvo, nevira, i ſvaka druga zlochia i opaçina jeſtſe ukopitila; gdiſe Iſukarſt, i ſveti zakon gnegov po vas dan pogargiva, gdiſe za duſu nemari, gdiſe tlaçi Bog, vira, i ſveti Sakramenti: u jednu riç o ſvitu onomu beſidiſe, od kojega na S. Karſtegnu ſviſe odrekoſte, i zakleſte, dachiete vazda na gnega marziti, harvatiſe protiva gnemu, i s' gnim rabreno boj biti brez priſtanka. Ovo dobro uglaviviſi, za dua uzroka ja razmiſgliam, daje ſve iſpraznoſt ſtoſe na ſvitu naodi. Parvi uzrok jeſt, jer nijedna ſtvar, kojaje na ſvitu, çovika nemore naſititi; drughi uzrok jeſt, jer puno ſvit ſvakomu obichia, pak napokon ſvak oſtaje privaren.

I daje iſtina, da ſvit çoviçje ſarcze naſititi nemore, zadoſtabi bilo promisliti, da Boga uxivati buduchi jedina ſvarha, za koju çovik bi ſtvoren, nijedna druga ſtvar ſarcze gnegovo naſititi nemore, izvan ſami jedan Bog: „ Naſitichiuſe, kadaſe ukaxe slava

„ tvo-

„ tvoja“. Po isti naçin zovuchi Jeremia, daje ovi svit misto xege, a S. Agustin, daje misto od svake potribe; podpuno moglobise zapoznati, da za prinesene razloghe sarcze çoviçje svit nasititi nemore. Razlog jest, jer nauçitegl Angeoski Toma S. govori, da samo neizmirno dobro napuniti more pravoga uxivagna i blaxenstva dusu çoviçju, koja vridna buduchi sauzeti stvari neizmirne, pokoja i uxivagna podpuna nachi nemore u nijednomu vrimenitomu naslagegnu radi nepodobnosti, koja prolazi megiu dobrima svitovnim nenasitnim, i polepom neizmirnom duse çoviçje. Sto da lasnije dosegħnete, proczinite malo Amana parvoga plemichia i vitnika kraglia Asuera. Uzvisuje Amana Asuer, i çiniga najparvim i najvechim poglaviczom svega kragliestva svoga. Svi ostali Poglavicze klagnajuse Amanu, i podlagajuse pod obranu gnegovu. Asuer kragl Amana pohodi, çast svoju kraglicza Ester prama Amanu s' plemenitim sobetom pokaziva: kudasegod Aman okrichie, svuda za gnim priplazi najizvarsitija kita drustva gospodskoga; kudagod Aman prolazi, svuda prid gnim svak prighiba kolina, svakmuse klagna do czarne zemglie, i u Amanu razgleda poçetak svake svoje ili çestitosti, ili nesrichie, Ovoje sve, Slisaoczi, sto najvechie svit Amanu moxe dati. Sada upitajte malo Amana, jeli sito i zadovoglno u svemu ovomu sarcze gnegovo? Ako jednim çasom prislonite usi vase na vrata potajnoga Amanova pribivalista, çuchiete, gdi posli iskazagna svi izbrojeni svoji veliçanstvaa i naslagegnaa, vas nevesdo, vas raztuxen i oxalostjen jadase prid svojim priateglima, i prid Zarešn zaruçniczom, i govori, da za nisto czini sve sto imade i uxiva.

Slisaoczi moji pridraghi, istinitoje ovo Amanovo izustjegne, premda od gnega izreçeno ne za proslaviti Boga s'istinom, negoli za iskaditi jid, i istumaçiti zaçetu osvetu u sarczu svomu protiva siromau Mardokeu, koji neklizase prid Amanom, kako svi ostali; radi çesa na smartnu sarditost uzbudivsi Amana protiva sebi, bi uzrok Mardokeo, da Aman neote reçe istinu, i ispovidi ispraznost dobaraa svitovni, koja polepu sarcza çoviçjega ispuniti nemogu. I za potvargegne ove istine, evovam svidoçanstvo istoga Sina Boxiega, koji visechi pribiven na darvu Krixa za spasegne i odkupgliegne svita, posli podnesenì mukaa i pogardaa, na rastanku Duse blaxene s' martaçkim svetim tilom gnegovim, hoti izustiti ovu zlamenitu riç *ne dijam*, za nas nauçiti, da svit jest misto

 sto

ſto xege, kako prorokova Jeremia, gdi nije nikako moguchie xegiu çoviçanskoga ſarcza s' iſpraznim ſvitovnim ſtvarima zagaſiti. Ni czinite, Sliſaoczi, daſe varam u ovomu tumaçegnu; jer Ruberto Opat raſmizgliajuchi xegiu otajſtvenu Iſukarſtovu, reçe, da xegiajuchi izdahnu Spaſitegl ſvita za nas nauçiti, da ſtvari nejma na ſvitu, kojabi mogla xegiu çoviçanskoga ſarcza zagaſiti. Ako dakle nevoglni ſvit nejma ni jedine jedne kapglie vode za naſega ſarcza xegiu zagaſiti, ponovimo, Sliſaoczi, s' Aguſtinom S., iſpovidajuchi ovde oçito, da ſvit miſto iſpraznoſti, jeſt puno ſvake potribe.

Nevirujeli tko paka ni Iſukarſtu, ni Aguſtinu, ni Rubertu, ni meni ako i nedoſtojnomu pokliſaru gnegovu? Neka upita malo onoga ſina razaſipaocza: i ſto ni Iſukarſtu, kojega jurve ſvit nepozna, ni pokliſarom gnegovim nekti virovati, vidichie oçito, daſeje ſve u ſinu od razaſutja iziſtinilo. Odigliujeſe ovi nevoglni ſin od otcza ſvoga, i prilagaſe k' opakomu ſvitu za kuſati ſvoju ſrichiu. Poçe dakle sluxiti ſvitu: i u malo vrimena uxivajuchi naslagegna i u veſegliu dobro vrime provodechi, budalaſto razaſu ſve bogaſtvo, kojemu na dio podao biaſe otacz gnegov. Biliſte virovali? S' obiçajnom plachiom ſvit poçe zapoznavati virnoga slugu ſvoga. Znateli kojumu plachiu poçe davati? Svidoçi S. Evangeglie, dokazujuchi, da poçe proſiti. Etoti plachia, neſrichgnaçe; uxivaj ſada ſtoſi naſao. Ali ſve ovde nedoſpiva. Za od glada, i pripukloga ſivotignſtva nepoghinuti, ige vas odarpan u aglina, a u obrazu potamnio, dvoriti jednoga ſeglianina, kojiga ndigl çini za paſtira praſaczaa. Oh goſposke plemenite zamine! Pria ſin bijaſe otcza izvarſita, i otcza plemichia; a ſadje paſtir od toliko ubargliani ſvignaa. Posluſajte ſtomuſe jos dogagia: posli toliko virne sluxbe, koju uçini ſvitu, xeglian bijaſe u gladu ſvomu pritexkomu naſuti ſvoj tarbu oni xegliudaa, koje praſczi grizu; a nikomuji nedavaſe. Razaſipaocz ſin neſrichni, ſto magne i nevridnije od xegliudaa mogaſe na ſvitu zaxeliti? I ſaſvim tizim neſtaje na ſvitu i xegliudaa iſti, kada jedan, koji sluxi ſvitu, proſi od gnega, daga s' xegliudima naſiti.

Obiçavaſe Ceſar Rimski Caligola za porugagne goſtaa, napugnati ſve tarpeze s' xivim prilikam ſvake varſte jizbinaa, koje ſamo gniovim oçima ugagiajuchi, uzbugene od xeglie i glada çignaju, daſe goſti s' oçima punim, a s' praznim tarbuom povrate k' ſvojim kuchiam. S' iſtom ovom propaſtju Ceſara Caligole ſvitſe slu-

ſe sluxi, Karſchiani: jer ſva dobra ſvita i naslagegna drugo niſu nego dim, vitar, i iſpraznoſt, koja ugagia za malo çaſaa vrimena brezrednim naſim polepam, a ſarcze naſe naſititi nikad nemogu. I daje ovo iſtina, nu posluſajte jednu lipu priliku, koju vadim iz Piſina S. Udubokomu ſnu ſpavaſe jednu noch Faraun kragl od Egipta, i kroz ſan çignaſemuſe daſe naodjaſe kod rike Nila, od kuda vigiaſe izoditi ſedam pritili kravaa, koje paſiaju u okolo ſtojechim livadnim blatinam. Ovo vigegne puno razveſeli Farauna, jer zlamenovaſe ſedam godiſtaa ſvake obilnoſti, i uzmnoxagna ploda zemaglskoga u kraglieſtvu gnegovu. Ali u xaloſt i ſarçenu pritexku tugu udigl zatim okrenuſe ſve veſeglie Faraunovo, zabuduchi da vigiaſe gdi na ono ſedam pritili kravaa uſtupicze naſarchiaſe drughi ſedam odvech marſavi, i malo da ne poſve skonçani, koje od velika glada uſilovane, naskoçiſe ono ſedam pritili, i ſveji proxdriſe. Sada posli negoſe toliko naſitiſe, ſvi vi czinite, da opritiliſe vechie nego parve: ali nu çuda! Kaxe Piſmo S., da paçe nijedan bilig od ſitoſti nepoſadoſe; i da marſave i okipgliene, kako i pria, jedvaſe mogaju mizati.

A ſto ikad, Sliſaoczi, ſto ikad prikaziva ovi ſan Faraunov, negoli jedan iſpis pravi ſvi dobaraa ſvita ovoga iſpraznoga? Sedam kravaa pritili zlamenuje bogaſtva, goſpoſtva, veliçanſtva, i naslagegna: a ſedam kravaa marſavi i gladni xivaje prilika gliudii ſvita ovoga, koji iſchiu naſititi ſvoje gladne polepe, niki s' pſoſtima, niki, s' kamatam, niki s' bludnoſtiu piki s' oſvetom, niki s' oholoſtju, niki s' nenavidoſtju. Posli paka negoſu doſtighnuli ſto xeliſe, oſtajuli poçem naſichieni? Ah! neoſtaju, neoſtaju: i tolikoje ovo iſtina, da posli onoga kriva dobitka vidiſe kamatnik ſve to viſe napridovati u ſvojim kamatam; posli onoga dila neçiſtoga vidiſe bludnik, vidiſe bludnicza ſve to viſe sliditi u ſmradnim neçiſtochiam; posli oni pſoſtiju vidiſe i çuje pſovaocz sliditi, i pſoſti rigati po karçmam, i po bikariam; i tako reczite od oſtali. Ali ſto ja ovde vrime gubim brojechi kamatnike, pſovaocze, bludnike, nenavidglivcze, i oſtale, kada, more biti, da niſu ni dosli sluſati riç Boxiu? Vi, vi iſti Sliſaoczi, kojiſe ovde ſada naodite, vi ſvidoczi morete biti, i doiſtiniti ſto govorim. Nijeli ſada poçem kojigod megiu vami, koji s' ovu ſtranu dvaeſt godinaa çiçaſe u ſvakoj tiſnochi i uboſtvu; a ſada ſarcze gnegovo razczualoſe jeſt u ſvakoj obilnoſti, i bogaſtvu? Nu, ako-

ſe oy-

ſe ovde naodis Karſchianine, reczimi, jeliti ugodno to ſtagne ſadaſgne? Jeliſe posrichi naſitilo tvoje ſarcze? Ah! çujem gdi uzdiſes; vidim kudaſi napra; znadem ſto mislis. Lepis ſve ſtoje vechie; iſchies ſve ſtoje koriſnije; naſtojis oſvojiti ſve ſtoje plemenitije i boglie. A zaſto? Jer ſvit ſarcze çoviçje naſititi nemore. Zato i Amon ſardito tira od ſebe Tamarſeſtru ſvoju posli nego s' gnom ſagriſi; jer s' rodoſguarnom nakaznom bludnoſtju nemoxe zadovogliti podpuno priſmradnoj ſvojoj polepi: zato i Gezi razbagliaſe posli nego primi darove Namanove; jerga xeglia ſteghnu jos vechie imati: zato i Akab u malo od xaloſti neczarknu, posli nego nemoxe imati mali vinograd ſiromaa Nabota; jer poveden za baſtinam, nemoze napuniti brezdajnu jamu nenaſitnoga ſvoga ſarcza ſa ſvim proſtorinam ſvega kraglieſtva Izraelskoga.

Doſada çuſte, da ſvitovna naſititi nemogu: ſada posluſajte, kako ſvit puno ſvakomu obichia, pak napokon ſvak oſtaje od ſvita privaren. I oſtavivſi na ſtranu ſve drughe razloghe, kojebivam mogao ſad ovde priniti, naslonichiu ovu iſtinu na ſamo Piſmo S., u kojemu ſlijuſe varu ovoga mnoghi dogagiaji priplemeniti. Iz megiu oſtali nu posluſajte ſtoſe Davidu dogagia. Obſidnut od ſvoji nepriategliaa Filiſteaa Kragl Saul, neznadiaſe na koji naçin osloboditiſe od ruku gniovi, nenaodechiſe u ſvoj Vojſczi Izraelskoj jednoga, kojibi mogao na mejdan izachi, i skarſiti oholoſt ponoſitoga Goliata. Saul dakle ſto çini? Za neizgubiti ſebe i ſvoje kraglieſtvo, obichia ſvoju parvorogenu chier Merob za zaruçniczu onomu, kojibi rabreno porazio ſtraovitoga Goliata. David mladich vridan, priſtao, i pur oghgna i jakoſti, çuvſi obetagne, koje Saul bijaſe uçinio, i promiſgliajuchi koliko velika ſrichia gnegabi dopala, kadabiſe prigodilo, dabi on ovako zadobitno junaſtvo dovarſio; veſelo tarçe, prachizu napravglia, ſtine izabira, Goliata hitro ſrita, i s' parvom ſtinom proſtrivſiga na zemgliu na po martva, glavumu napokon odvali. Oh junaſtva izvarſita! Oh ſrichie i çeſtitoſti Davidove privelike! Sada David od paſtira izachi imade jedan veliki poglavicza, zabuduchi da chier jednoga kraglia obetanamuje za xenu. Ovoje bilo obetagne Saulovo, Sliſaoczi, i ovakoſe imadiaſe pravo dogoditi. Ali ſto? Merob chier parvorogena Saulova dajeſe za zaruzniczu nikomu po imenu Adrielu: a ſiroma David, kojiſe uſaſe ſtagne prominuti, oſtade privaren. Saul, himbeni ſvit laxglivi, Sliſaoczi, obichia ſvoju chier, tojeſt naslagegna

gna, veliçanſtva, i bogaſtva vrimenita Davidu mladichiu, ochiu rechi, ludomu çoviku, koji za doſtignuti ſtomu ſvit obichia, neprafchia ni trudu, ni znoju, ſanuvſi radi ſvegerni mislii, tako da vechie krat poſtavglia na poghibio i duſu, i tilo. A paka ſtomuſe dogagia? Ono iſto ſto i Davidu: jer kako Saul puno obeta Davidu, pakga privari; tako i ſvit nevoglnomu çoviku puno ſvakomu obichia, a kad vrime priſtupi daſe iſpune obetagna, tada ſvit s' poganom nevirnoſtju vara.

Ali ni David nebi ſam privaren: 549. godinaa pria privaren oſtade i Jakov Patriarka. Sedam godinaa gliubeznive i trudne sluxbe uçini Labanu Jakov za doſtignuti za ſvoju zaruçniczu veoma xeglnu lipu Rakelu. U ſrid znojni karvavi trudaa naogiaſe Jakov jedino oblaxagne ſpomignuchiſe çeſtokrat, da plachia gnegova ſva ſtaſe u obetanoj lipoj Rakeli. Taka bijaſe pogodba Jakovglieva s' Labanom, i tako u kripoſt obetagna imadiaſeſe dogoditi. Dogodiliſe paka? Nu posluſajte ſto Laban çini. Namiſto iſpuniti kolikoſe bijaſe pogodio, nevirno slaga; a ſiroma Jakov posli uſagna, i toliki trudaa oſtade privaren, jer Laban Rakelu bijaſe obetao, pak Liu podmetnu, a privareni Jakov u jutro od ſna probudivſiſe, namiſto lipe Rakele oſitiſe daſe naogiaſe kod gnega nagardna karnmeglioka Lia. Oh kolike, i kolike ſvit vara, kako i Laban privari Jakova! Ovako privari jednoga Amaſu, koji namiſto pozdravi gliubeznive, i czelova Joabova, primi nox u bok nemilo od Joaba zadiven, a czriva na zemgliu neſtrichian iſtoçi. Ovako privari jednoga Oloferna, koji namiſto krune i kraglieſtva, kogamu ſvit obichiaſe, glavu izgubi pod iſtim ſvojim çadorom. Ovako privari jednoga Amona, koji namiſto uxivati ſopre, i veſeglia, u ſrid gozbe, i za iſtom tarpezom umri izboden od toliko noxaa. Ovako privari jednoga Zambri, koji namiſto raſtapagna u putenim ſmardechim naslagegnima, oſta ubiven u krilu iſte gnegove draghe Kabi. Ovako privari jednoga Abſaluna, koji namiſto krune kojamuſe ſaviaſe, xivot izgubi izboden s' kopjem, i o dubu obiſen. Eh Sliſaoczi! ovako ſvit naſtoji i vaſprivariti. Za odczipitvas od sluxbe Boxie, obichiavam i bogaſtva, i veliçanſtva, i naslagegna; kojemu ako po neſrichi imalo povirujete, oſtachiete poſve privareni, govorechi Piſmo S. „ Niſta nenagioſe „ ſvi gliudi bogaſtva u ruku ſvoji ". Ako dakle ſvit himbeni ni more naſititi ſarcze çoviçje, ni s' virnoſtju na obetagna odgovoriti; vagliade rechi

chi, i istinito ispoviditi, da sve sto svit prikaziva; jest ispraznost.

II. Izvidimo sada malo, jeli istina, da svit, i stvari gnegove tugu ixalost uzrokuju. I premda bistro izgovara Pismo S., da svaka na svitu poragiaju obnevogliegne duha; nista nemagne za s' ostalim na dughglie neprohoditi, zadostamije jednoga bogatcza upitati, koje veseglie, kojuli radost provodi u sakupgliegnu blaga svoga: i namisto bogatcza ujem gdimi odgovara medeni Bernardo S., da jaho bogatczu u sticzagnu; jaho u posidovagnu; jaho u izgubgliegnu: jaho u sticzagnu, jer s' karvavim znojem blago prikupglia; jaho u posidovagnu, jer s' predagnem nepristajnim od izgubgliegna svoga blaga, blago uzdarxechi, tajiga i sakriva; jaho u izgubgliegnu blaga, jer guberchiga, radosti ni veseglia vise nenaodi, negoli skonçajese mislechise kakochie opet blago stechi. Stosamgod ja ovde od bogatcza tughe i xalosti prinio, to vi Slisaoczi, priloxite k' svima ostalim, koji svitovna xudechi, namisto uxivagna i radosti, skonçajuse brez pristanka, i tugu provode. I dojsto ako dobro promislimo, u ovomu zapoznachiemo upravu osobitoga provigegna Boxiega; koje zato sva naslagegna, sva veliçanstva, i sva druga svitovna uxivagna s' gorkostju, i s' çemerom napuni, za sarcze çoviçje od svita odbiti, i k' sebiga priteghnuti. Bistrije jos ovi nauk prikaziva jedan dogagiaj Pisma S. Za czili 215. godinaa puk Izraelski suxagnstvo podnese u Egiptu: i premda zvasese i bijase puk izabrani, i pridraghi Bogu velikomu od Izraela; sasvim tizim za sve vrime reçenoga gnegova suxagnstva brez pristanka u Egiptu proghnat, iznemoxen bi s' trudom, naparchien bi s' verugam, izragnen bi s' udarczima, okupan bi vas u znoju i u karvi svakojaki protivstinaa i nemilostivostii. A znateli zasto? Jer po tumaçegnu primudroga Origena, s' tugam i s' nedoskuticzam svakojakim obastri Izraelichiane Bog gniov, za da po nesrichi u Egipske obilnosti mesa, i kapule zagliubivsise, neprivieste gnima sarcze u Egiptu. Istose i nami, Slisaoczi, u suxagnstvu umarloga ovoga svita dogagia. Sveje çemer, sveje tuga, sveje xalost, sveje gorçilom omazano stogod na ovomu svitu ugodna i sladka okusamo.

Nami sve inaçije zgagiase, rechiemi niki, jer mi od pria bilismo siromasi, a sadse naodimo u dobru stagnu: od pria uxivalismo jedno naslagegne, a sada plovimo u tolikim: od pria bilismo ribari, i texaczi, a sadasmo çestiti targovczi, i gospoda poglavita.

ta. Cujuchi ja vaſe govoregne, Sliſaoczi, naodimſe vus ſmeten i izgubglien, niti znadem ſtobi mogao protiva razloxegnu vaſemu priniti. Ali nu moje ſrichie! Kragl Salamun ſad prikazivaſe prid oçi pameti moje: i prem daga vidim uzviſena na priſtogliu Davida otcza gnegova; çinimiſe niſta nemagne daje u obrazu vas ſmuchien, a u ſarczu od xaloſti i tughe vas pridobiven. Negubiſe ſvitla kruno: ſtoje ta zlovoglnoſt? ſtoje ta tuga, kojateje napopala? Jedatije blaga pomagnkalo? ne dojſteojer ſvake godine dviſta i çetardeſet ſtotinaa tiſuchiaa ſami Aracaa ſakupgliaſe u tvoju aznu, izvan ovo ſtoo i dvadeſet ſtotinaa tiſuchiaa, ſtoti baczaju rude od Ofira. Jeda neznas poçem, da triſta ſtotinaa tiſuchiaa ſama ſuvoga zlata, izvan oſtaloga blaga, imades za ſagraditi Tempao velikomu Bogu? Jedaſiſe priſtraſio, i predas od kojega kraglia tvoga mejaſnika? Ne dojſto: jer ſvi kragli od Sirie, i od Idumee, i od Damaska neopiruſe tvomu mogujſtvu, negoli povoglno tvojoj jakoſti podlagajuſe. Jeda poçem od vitnikaa potribu imades, a nachi nemores u tkogabiſe ti mogao pouzdati? Ne dojſto: jer mudroſti tvojoj pridubokoj na ſvitu nejma prilike, zabuduchi da izvan tolizi Boxanſtveni Knigaa, kojeſi upiſao, varu ſame naravske mudroſti sloxioſi drughi oſam tiſuchiaa. Jeda poçem potribu imades od ſvake varſte naslagegnaa, i veſegliaa? Ne dojſto: jerbo te vidim obaſtarta od ſedam ſtotinaa tvoji kragliczaa, i od drughi triſta izvagnski xenaa, koje s' lipotom, s' igrom, i s' pivagnem prislatkim mogu razveſeliti tvoje raztuxeno ſarcze. Niſta dakle pomochi nemogu dati tebi, ni razveſeliti tebe u tolikoj tuzi, i xaloſti ſva reçena veliçanſtva, ſva bogaſtva, ſva veſeglia, ſva naslagegna? Nemogu niſta, nemogu, odgovara Salamun raztuxeni; jer u ſvima izbrojenim ugodnoſtima vidioſam iſpraznoſt, i namiſto pokoja i uxivagna proveoſam i provodim tugu i xaloſt neizreçenu. Iſti ovi odgovor Salamuna primudroga i ja vami dajem: vami reko, koji namiſto veſeglia, radoſti, i uxivagna ſvitovgna, jurve podnoſite ſvaku tugu, jurve probavgliate ſvaku xaloſt i çemer prigorki; jer znajte, da ſvit ſada sluxiſe s' iſtom propaſtju za privaritivas, s' kojom i vrag pakleni sluxioſe jeſt onda, kada Evu privari. Posluſajte pomgnivo.

Jedan mudri tumaçitegl Piſma S. razmiſglia, da u tri krat Eva pogleda onu jabuku priçemernu, s' kojom nas nevoglne ſve otrova. Parvi krat pogleda, kada zabrani Goſpodin Bog okuſiti od

onoga vochia. Pogleda drughi krat, kadaje vrag privari, i prighnu za da okusi od vochia zabragnenoga. Napokon trechi krat pogleda, posli nego proxdri zalogaj oni priotrovni. Na parvi pogled neuçinise Evi vochie ni lipo, ni grubo. Na drughi pogled ukazajojse vochie mnogo lipo i ugodno. Ali na trechi pogled çignasejojse, kako u sebi i bijase posli boxanstvene zabrane, vochie prigorko, vochie prigrubo, vochie prinakazno. Tada Evu tuga napopade, i xalost obuja, kada dostighnu sto xegliase. Tadachie i tebe, Karschianine, karschianko, svaka tuga i xalost napopadnuti, kada budes dostighnuti sto sada u svita poganoga prosis. Radi toga odvarzise od svita ludi çoviçe, slipa xenska glavo. Vidiosi jurve i razumio, da sve sto svit prikaziva, jest ispraznost, i da tugu i xalost uzrokuje. Stoti prudi, tuxni i xalosni karschianine, da okusis malo meda svitovni naslagegnaa, ako s' istim medom proxdires tvoju smart i nesrichiu vikovitu, kakose dogodi i Jonati koji jer okusi malo meda zabragnena od Saula otcza svoga, bi na smart osugen. Pazi dakle, date svit neprivari, kako vara onamo u Pugli planina Vesuvio okolostojechie puke, koji videchi po okolisu Vesuvia lipe zelene pase, i obilnost svakoga zemaglskoga ploda, vechie krat dosada odilisu naselitise kod planine receene: paka stobise do godilo? Iznenada raspuk nuobise Vesuvio, i poçeobi righati lug, paklinu, sumper, i oghagn, kojbi sve u nisto obratio. Karschianine, karschianko, pazise varlo dobro, da i tebe svit na isti ovi naçin neprivari. Akosise k' svitu bijo priluçio, odreczigase opet sada, kakosigase bijo odrekao na S. Karstegnu. Neischi veliçanstva, ostavi bogastva, neuxivaj naslagegna, kojasu sva ispraznost, sva çemer, sva jedno nista Ostavi zato sve ono slidití, stochieti biti jadno kada dostighnes.

III. Za odvarchise posve od svita nije zadosta svakomu zapoznati, da sve sto svit obichia, jest ispraznos, i da tugu uzrokuje: od potribeje od vise viditi, da sve sto na svitu naodise, pribarzo dovarsiva i prolazi. Daje nauk S. Augustin, da na tri naçina pogledatise mogu sve ove stvari svitovne. Moguse gledati s' okom razuma, i tadase poznaje ispraznost svita: moguse gledati s' okom tilesnim, i tadase tuga, i xalost podnosi, koju sarczu çoviçjemu svitovna dobra zadaju: moguse napokon viditi s' okom vire svete, koja kadase gledaju na ovi naçin, tada samo istinito i podpuno zapoznajese, dasu nista, i da pribarzo prolazechi kriposnose potlaçiti ima-

ti imadu. S' okom vire svete katoliçanske i ja xelim, Slisaoczi, da i vi himbeni ovi svit i sve ispraznosti gnegove razgledate, i proczinite. I za da morete lasnije doseghnuti koliko barzo sve svita ispraznosti dovarsuju, poslusajte dva lipa razloga, oba kratka, i oba izvagena iz Pisma S., koje svak lasno more razumiti. Stvarajuchi zemaglski okolis Svemoguchi Bog, na parvomu listu kgnigaa Naroda, Mojsija pisaocz isti kgnigaa u dokazagnu kojega çini, veçer i noch pria spomigne, nego danpaka malo zatim imenujuchi poglavite stvari stvorene, govori, da nike od ovi, kako nebo, svitlost, suncze, misecz, zvizde, i druga Bog isti satvori; a nika naredi, da zemglia, i vode iz sebe izvedu. Ako upitate, za koju svarhu i uzrok Pismo S. pria imenuje noch nego dan, kada noch za dnevom nastaje? Noch parvo dneva imenujese, za da razume karschiani, da sve svitovne stvari pria dospiju, nego zapoçimaju, priase utapaju, nego poçmu plivati, pria umiru, negose poragiaju, priaji nestaje, negose ukazuju, i to sve ne za drugo, nego za dabismose dozovnuli od barzine i hitrosti, s' kojom svaka na svitu dovarsuju. Za isti ovi uzrok negovori S. Pismo, da Svemoguchi Bog izvede iz zemglie trave, vochia, stabla, ni iz vodaa ribe; nego paçe da iz sebe zemglia, i vode izvedu, jer stvari od Boga stvorene stavnost gnegovu zlamenujuchi, stavne jesu, i neprolaze, i za ovi uzrok s' stvarima koje zemglia izvodi, nemisajuse.

Ovako, Slisaoczi, dospiu sve svita ispraznosti Istom negose svitovna dostighnu, gubese: istom nego zapoçmu, dovarsuju. Upitajte malo Jonu Proroka, za koliko uxiva lad pod onim zelenim barstjanom onamo u Ninivu? Istom negose bijase Jona obeselio, barstjan usanu; a Jona osta parxechise na sunczu, kako i pria. Upitajte Amana, za koliko uxiva milost kraglia Asuera, i veliçanstvo u dvoru gnegovu? Eno pogledajte, gdi izdise obsen na istoj onoj gredi, koju malo pria çinio biase pripraviti za Mardokea. Upitajte kraglia Saula, za koliko uxiva kragliestvo Izraelsko? Eno sada pogledajte, gdi od privelike kalosti na Gelbou planini s' svojim istim maçem sam sebi smart nemilo zadaje. Upitajte kraglia Baldasara, za koliko uxiva gozbe, sobete, i veseglia svetogardna? Eno sada pogledajte, gdi izboden za istom tarpezom, pliva u loqui svoje karvi. Upitajte Sisaru, za koliko uxiva oni sladki napitak mlika, kojimu dade Jaele? Eno sada pogledajte, gdi probođen s' jednim çavlom kroz glavu, moxgiane czidi i izdise. Upi-

tajte Jezabelu, za koliko uxiva ono ispraxno nachichiegne, one ponosne agline, ono ludo smiagne? Eno sada pogledajte, gdi sunovrat baçena kroz proxor, xiva na zemgliu nedopada, od psegna zatim razadarta u toliko paraxikaa.

Slisaoczi moji pridraghi, stovamse çini od ovi dogagiajaa? Ako dakle i Pismo S., i sveti Otczi, i razlog naravski, i toliki izgledni dogagiaji doistinise, i vi isti donapokon zasvidoçiti nesumgnite, da sve sto svit prikaziva, jest ispraznost, tugu i xalost uzrokuje, i pribarzo prolazi; dokle napridovati mislite u nevoglnoj sliposti vasoj? Doklechietesej povoditi za svitom himbenim, i gnegove ispraznosti gliubiti? Deh! otvorite oçi, karschiani, i s' Czarkovgnakom reczite: „ Ispraznost ispraznostii, i svasu ispraznost „. Akoli jos niste propast laxglivoga ispraznoga svita poznali; uteczitese ovomu vasemu Odkupitegliu, ponizno i brez pristanka prosechi, dabise dostojao po neizmirnomu milosargiu svomu prosvitlitvas, za da unaprida doseghnuvsi privare svitovgne, od svitase posve odvarxete, a samu Gospodinu Bogu vasemu pridobrostivomu pridruxitese, i duxnu çast i gliubav od svega sarcza prikaxete. Amen.

RAZ-

RAZGOVOR II.

UZROCZI PRINESENI ZA UZBUDITI NA POKORU.

Pokoru çinite, jerbose jest priblixalo Kraglieſtvo Nebesko:
S. Matij na poglav 3.

Katoliçanskoj Czarqui S. proſaſti vikovaa obiçavaloſe jeſt, da ſvi koji karſchieni bijaju, u bile agline obukuſe, i tako obuçeni za czili ſedam danaa posli primagna Karſchiegna S. do maloga Uskarſa da priſtoje. Namiſto bile agline, koja ſada jeſt neobiçna, premda ſvi vi bichiete vidili kadaſe karſte u povitku divicza, poſtavgliati varu glavaa gniovi od Miſnika karſtiteglia ruçinik jedan pribili, niſta nemagne ſvi nechiete biti razumili ſto iſti bili ruçinik zlamenuje. Izvan dakle duhovnoga priporogegna, i uskarſnutja doſaſnoga, bijo ruçinik oſobito prikaziva çiſtochiu podpunu duſe karſchienoga od grija iſtoçnoga poglavito, i ſvakoga takoger grija dilovnoga, akoſe Karſchiegne S. prima posli godiſchiaa razbora; u kojoj çiſtochi duſe do ſmarti czilovito uzdarxatiſe tada ſvaki obichia. S' kojom virnoſtju paka naſtoji ſvaki karſchianin iſpuniti ovo obetagne, vidimo oçito od parvaſgni vrimenaa do dneva danaſgnega, buduchi dajiſe odvech malo naodi, koji brez oſguarnutja i grija, bilu do ſmarti nzdarxaſe aglinu Boxiega poſinovgliegna: i Bogbi dao, da u mnoghim propaſt, i zlochia nepriodi godiſta iſta razborſtva, na koja ſtupivſi, najparva miſao zaçimaſe, namiſto ſarcze ſvoje Stvoriteglju i Odkupiteglju ſvomu pokloniti, i na poſvetiliſte ugodno prikazati, oſquarnuti s' griſima poganim duſevnu çiſtochiu, i biloſchiu karſchienoga ruçinika obratiti u neſrichnu paklenu mraçnoſt i czarnilo. Karſchiani, karſchianke, çlanje Vire S., da nochie biti baſtenik Kraglieſtva Nebeskoga nijedan od oni, koji posli Karſchiegna po griju jeſt oſquarnuo ſvoju duſu, ako u karvi neproczignenoj Jagagncza Nebeskoga neobili, tojeſt neoçiſti po pravoj pokori mraçnu aglinu czarne ſvoje po griju duſe. Radi toga ſto opchiena ſviju potriba iziskiva, ſto naregiva zapovid Boxia, ſto izgled zamiriti Iſukarſtov, i oſtali Svetii, prikaziva; to ja jutros, Sliſaoczi

zi bogogliubni, priodim vami naviſtiti, tojeſt, daſeje priblixalo Kraglieſtvo Boxie, i duſevno ſpaſegne, ali za one ſamo, koji buduchi po griju odpali od baſtininſtva Nebeskoga, po dilovagnu kripoſnomu pokoru pravu uçinu, i po pokori ſteku, ſtoſu po griju jurve neſvisno izgubili. Nije drugo, Karſchiani: tkojegod i jednokrat ſamo ſagriſio, ili imade pokotu uçiniti, ili za uvik oſuditiſe. Pokoru dakle ſviſte duxni uçiniti, parvo; jer Pokora ſvima jeſt potribita: drugo; jer Pokora jeſt od Boga zapovigena: trechie; jer Pokora s' izgledom zamiritim Iſukarſtovim, i oſtali Svetii jeſt vami ukazana. Pomgnivo, i zapoçimam.

I. Svi virni, koji na ovi ſvit ſtupdaju, na naçin puka Izraelskoga putuju po puſtoſi toliki jezivoſtii umarloga xivota, dokle prigiu u zemgliu obechiagna blaxenſtva viçgnega: i kako potriba bi, da ſvi Izraelichiani prigiu priko mora czarglienoga za dopriti u zemgliu obechiagna; tako tribuje, da svi virni progiu priko mora czarglienoga pokore za doſtiglınuti Kraglieſtvo Nebesko. Nije drugo dakle: tkoſegod xeli ſpaſiti, illi vagliade da brez pokore s' Egipczianima, tojeſt s' griſima ſvojim oſtane u muke paklene utopglien; illi da udigl kadmuſe namira, dasku pokore obiruçicze uhiti za neizgubitiſe. Ovoje nauk Czarque Katoliçanske: jer nenaodechiſe izvan ſama dva puta, koji vode k' Nebu, tojeſt put pravednoſti po Karſtegnu doſtighnut, i put pokore; tkogod po griju s' parvoga puta za odi, ili vaglia daſe odreçe od vikovitoga ſvoga ſpaſegna, ili da drugoga puta, tojeſt pokore darxiſe za ſaranitiſe. Jer Bog jeſt pravedan i ſvet, zato doklegod Bog bude Bogom, dotlechie biti iſtina, da grih premda jednokrat uçignen, nemore po nijedan naçin oſtat nepedipſan. A ſada viditeli Sliſaoczi moji pridraghi, da najparvi uzrok za pokoru çiniti, jeſt iſta potriba, koja ſvakoga ſtexe i pod pokoru podlaga: potriba ſtexe pravedne, za da u grih neupadnu; potriba ſtexe grisnike, za da u griju neoſtanu; potriba ſtexe pokornike, za daſe viſe na grih nepovrate.

I daje iſtina, da pravedne potriba ſtexe pokorna dila çiniti za da u grih neupadnu, Eve, i Adama, skodglivi naſi parvorodiczaa tuxni dogagiaj ſvi poſluſajte. Iſtom nego bijaju zapoçeli okuſati çeſtitoſti priugodnoga pravednoga xivgliegna eto zmas priotrovni vrag pakleni s' propaſnim izvagnskim priçignegnem poçe s' Evom prigovaratiſe pitajuchi, zaſto ikad od Boga bijaſe gnima zabragneno od ſvakoga vochia priuzoritoga raiskoga perivoja blagovati?

Eva namisto potlaçiti neprikladni sotonski upit, zanesena u svisti laxglivi prikazani razlogaa, nekti usteghnuti pogled veleznani od razgledagna vochia zabragnenoga; dali ugagiajuchi brezrednoj svojoj polepi, usudise za pogledom lipa vochia ruku pruxiti, zatim ubratiga, paka okusivsiga, vraga poslusati, Boxiu zapovid pristupiti, Adama napokon istoga, i u gnemu vas narod çoviçanski za uvike prikovratiti. Evo sto uzrokova jedan pogled neodvrachieni, jedna polepa neusteghnuta, jedno zlo prighnutje neukrochieno. Istinaje dakle, da i pravedni poddila pokorna podloxit imaduse za da u grih neupadnu.

Ali za dobro razumiti, kolikoje velika potriba, koja grisnike stexe i podlaga pod pokoru, za da u griju neostanu, u svakomu griju dvi stvari, Slisaoczi, razluçite. Jednaje dilo grija, kakoje napriliku psovka, blud, osveta, ubojstvo, i druga priliçna. Druga paka zovese i jest uvrigegne Boga pridobroga, koje s' dilom poganim grisnik çini. I premda grisnik kada sagrisiva, s' podpunim hotignem griju pristaje; nista nemagne opchieno govorechi, nepristaje griju u kolikoje pogarda Boxia, nego u koliko grisnik isti u dillu brezakonitomu vlastito svoje naslagegne i zadovogliegne naodi; tako da, kadbi moguchie bilo, otiobi u isto vrime i poxude svoje otrovne ispuniti, i s' ispugnegnem Boga neuvriditi, sto biti po nijedan naçin nemore, jer Boxie uvrigegne od dila grisnoga nikad nemorese razluçiti. Ova dobro zabilixivsi, kako ikad more iz barloga grisnoga izvuchise grisnik brez pokore, kada bolitise pravo u sarczu svomu nemore od Boxiega uvrigegna, ako u isto vrime nemarzi, i nebolise od dila grisnoga, s' kojim uvrigegne Boxie naodise sjedigneno? Sto za da lasnije svaki razumi, padami na pamet jedna plemenita, iz megiu ostali, prilika, koju vadim iz Pisma S. Czinim dachiete biti vechiekrat çuli dokazivati, kako kragl David buduchi uçinio dva grija pritexka, jedan prigliubodinstva, a drughi nepravedna ubojstva, u toliko pridubokim tminam duhovne slipochie ostade izgubglien, da czilo godiste proge brez spomenutise vise od Boga, ni od nevoglne vlastite duse. Bog primilostivi, koji nepristaje gliubeznivo zvati grisnika na pokoru, saglie Natana Proroka k' Davidu, za daga u dusi prosvitli, i prikaxe gnemu gardochiu prighnusni ranaa, koje David brez pokore jos nepoznavase. Na parvi dakle prikor Proroka S., David use povrativsise, i same opakoga grisnika bilighe u sebi po-

camsi poznavati, zaboravgliase kraglskoga veliçanstva, s' pristoglia na kojemu sidjase, hitro slazi, bisernu priczignenu krunu s' glave sadire, kraglski plast, s' kojim bijase zaogarnut, bacza u nuga, kliza prid noghe Proroka, ruke prama Nebu razapigne, xalostise, u parsi nemilo udarase, i suze ronechi, i uzdisuchi od svega sarcza ponizno i plaçno izgovara: „ Sagrisiosam protiva Gospodi„ nu". Evo, Slisaoczi, i bolest u sarczu radi uvrigegna Boxiega, i marzagne na grisno dilo oboje zajedno u pokori Davidovoj sjedigneno. Potom toga po çemu czinite, dase David od grija oslobodi? Ne po drugomu istinito, nego po pokori. Poslusajte, sto od sebe istoga u jednoj od Pisamaa pokorni dokaziva: „ Zabora„ viosamse (David govori) zaboraviosamse blagovati kru moj". A malo posli nadostavglia: „ Czichia glasa uzdisagna moda prisa„ nu koxa moja varu kosti moje". Paka malo nixe slidi prikazujuchi xestinu pokore, koju çignase: „ Jer lug, kako krub bla„ govaosam, i pitje moje s' plakagnem primisivaosam". Radi sarçene privelike bolesti kruh s' lugom izmisan blagovati, u vrime pitja istoga grozne suze roniti, s' istim suzam svaku noch priobilato vlastitu postegliu natapati, u samu kost i koxu tilo utirati, nijeli, Slisaoczi, bilig od pritexke i svegerne pokore? Takoje doisto: jer S. kragl David veoma strasasese, da u grisima uçigneni neostane, po dilovagnu prixestoke pokore od grija srichno i çestito izbavise, sto jos ostaje istumaçiti.

Kako dakle pokora s' grija na milost privagia, tako jakost u sebi imade za uçuvati pokornika, dase na grih vise nepovrati. Nije zadosta samo dostignuti milost Boxiu po S. Ispovidi, ili po dilu skrusegna izvarsitomu, po çemuse grisi odpuschiaju: odpotribeje, po nauku S. Paula, da koji stoji po dostighnutju milosti Boxie, i opravdagna od grijaa, svu pomgnu uloxi, tojest pokorna dila çinechi, za da opet neukinese. Kolikoje istina, da S: Ispovid, i skrusegne izvarsito od grijaa çiste dusu; tolikoje istina, da nedixu s' duse, i s' opake çoviç je voglie zao obiçaj steçen po sagrisivagnu, ni u jednu riç, one ostanke grijaa, koji ostavgliaju u pokorniku sarcze izragneno, premda xivo, i zato sveger na zlo prighnuto, dokle duga i stanovita pokora neizliçiga posve i neozdravi. Punoje S. Pismo naukaa priplemeniti, i dogagiajaa, s' kojim mogaobivam ovu istinu potvarditi: ali za neprodughglivati s' vami moje govoregne vechie negosam odluçio, xeliobi da u kratko

ko doſeghnete, ſto prid oçima pameti vaſe puno koriſno bilobi, kadbiſte pomgnivo uzdarxali. Ako dakle uzdatiſe razborito morete, daſte ſtekli po S. pokori priateglſtvo, i miloſt neproczignenu Boxiu, u jedan dan izaſavſi iz Egipta grijaa priotrovni, kako ſtijeſe u Piſmu S., da puk Izraelski u jedan dan izage; ſpomeniteſe Sliſaoczi moji pridraghi, davam oſtaje czili çetardeſet godinaa putovagna s' pukom iſtim zajedno po puſtoſi jezivoſtii ſvita ovoga, posli priſaſtja mora czarglienoga S. Iſpovidi, i skruſegna, akoſte xeglni dopriti u zemgliu obechiagna Kraglieſtva Nebeskoga. S'ovim ochiu rechi, daje potriba ſvakomu, premda opravdanu, za da u grih opet neupadne, za czili çetardeſet godinaa, tojeſt po ſve vrime xivota ſvoga pokoru çiniti, za poſve zle obiçaje iskorenuti, za pomarſiti ſve oſtanke grijaa, i doſtighnuti zemgliu obechiagna, illi za biſtrije rechi, uzdarxatiſe u doſtighnutomu Boxiemu priateglſtvu.

Ni priſtojno jeſt jednomu, koji vojuje pod slavnim bariakom Krixa Iſukarſtova, damu dozlogardi pokoru çiniti; dali promiſlivſi ſtoſe Namanu Sirianinu dogodi, nauçit imade brez priſtanka pokorna dila ponavgliati. Naman plemich, i poglaviti vladaocz ſve vojske kraglia Sirianskoga, vas gubav i nakazan u tilu priſavſi k' Proroku Eliſeu za oçiſtitiſe, nebi nikad doſtignuo proſeno parvaſgne zdravglie, daſe nebude podloxio, i po naredbi Proroka Boxiega ne jedan, dali ſedam krat oprao u Jordanu. A ti karſchianine, a ti karſchianko, posli nego ogubaviſte, paçe okuxiſte s'otrovom grijaa ſvakojaki i tilo, i duſu, ludo uſateſe, daſte u duſi poſve ozdravili s'onom Iſpovidju, Bog znade, na koji naçin uçignenom, s'onim skruſegnem gorim, more biti, od Saulova, od Antiokova, i Jude neſrichnoga? Varateſe, varate; nije tako, kako budalaſto vi mislite. Oh koliko ſuzaa tribuje brez priſtanka prolivati! Koliko boleſni dilaa ponoviti! Koliko kripoſtii parvaſgnim opaçinam protivni uçiniti za opet neizgubiti biſer neproczigneni miloſti Boxie! Pogledajte malo S. Paula Apoſtola, koji premda obratiſe od ſvega ſarcza, premda ſudom odabranim Duha S. bi prozvan; niſta nemagne toliko predaſe izgubiti brez ſvegerne pokore kamen pridraghi ſvetoga Boxiega poſinovgliegna, da posli ſvoga obrachiegna ove riçi od ſebe iſtoga reçe: „ Pedipſa„ vam tilo moje, i na ſuxagnſtvo dovagiam". Zapoznajte dakle napokon ovu iſtinu, Sliſaoczi, i parvi uzrok vaſe pokore razu-

mite

mite, tojest daje pokora svima potribita, i zato da pod pokoru svi podloxiti imaduse: potribita jest pravednim, za da u grih neupadnu; potribita jest grisniczima, za da u griju neostanu; potribita jest pokorniczima, za dase vise na grih nepovrate.

II. Tkogagod paka parvi uzrok na pokoru nemore ganuti, drughi neka poslusa, kojega prilagam mnogo snaxna. Ovije zapovid Boxia prisveta: „ Pokoru çinite". Iz megiu svi S. zapovidii Boxji nejma zapovidini bistrije istumaçene, ni vechie krat ponovgliene u svemu Pismu S., stoje zapovid koja pokoru naregiva. Od parvi vikovaa svita do dneva danasgnega tolikoje velik broj proglasitegliaa ove zapovidi, da sve kipe, koji pokoru pripovidase, nije lasno u malo vrimena pobrojiti. Najparvi, koji narod çovicanski ponutkova, da pokoru çini, bi Patriarka Noe, jos kadno vas svit plivase u svakoj neçistochi, i opaçini. Druglii bi Mojsia S., koji za krivu zakletvu odredi, dase pokora uçini. Posli Mojsia nastadose S. Proroczi, koji svi jednoglasno obrachiegne, i çignegne prave pokore navistise: iz megiu koji paka navlastito pokoru pripovidaoje jedan Jeremia, jedan Ezekiel, jedan Osea, jedan Joel, jedan Jona, jedan Zakaria. Nakon ovi, glas pokore S. Ivana Karstiteglia razligasese po svima pustignam okolo Jordana. Od pokore nas Spasitegl zapoçe ono parvo sveto pripovidagne, koje posli posta, i napastovagna u pustigni uçini za na pokoru priteghnuti. Istu Boxanstvenu zapovid pokore slidise navischivati Xudiom svi S. Apostoli, istom nego zapoçese ispugnati dilo poklisarstva svoga Mestra Nazaranina. Onim, koje s' parvim pripovidagnem obrati Apostoa Petar S. zapovidi, da pokoru çine. Nauk Nebeski varu pokore slobodno istumaçi S. Pava prid kragliem Agripom, i po srid Areopaga u Ateni. A Ivan S. Evangelista i on neprista na pokoru uzbugiujuchi Angele, tojest Biskupe razliçni Czarkavaa: u jednu riç, devedeset putaa u svemu Pismu S. naodise ime pokore upisano; tako da posli S. Apostolaa, brez pristanka slidise zapovid pokore razglasivati svi sveti Otczi, u tolikim Czarkovnim Saborima sakupglieni, i do danasgnega dneva svi Evangeoski Pripovidaoczi nepristadose, ni pristaju na pokoru sve puke, i narode uzbugivati. Radi toga jaho svakomu onomu, koji pokoru od vika do sada zapovigenu, i pripovidanu udigl nebudu uçiniti.

Dvasu naçina, s' kojim Pismo S. podlaga i prighigne svakoga grisni-

grishnika, za da zapovid naregene pokore izvarsi i obsluxi. I kako nejma lasnijega naçina za prighnuti tkogagod na svoju ruku, što zlim zapritivši, ili ugodno dobro obetavši; tako i Pismo S. slabost çoviçansku zapoznajuchi, sad s' pedipsam grishniku priti, sad dobra, i çestitosti svake obetaje, jedabiga obsluxegnu zapovigene pokore kakogod podloxilo.

I ja xelechi od svega sarçza, dase vech jedan put vech napokon, karschianine grishniçe pokoris, odluçiosam u kratko postaviti prid oçi pameti tvoje pritgne straovite, koje za tebe uvixbati i pokoriti dokaziva Pismo S. Radi toga znaj najparvo, da svi Proroczi nepristadose navischiujuchi svemu Izraelu svaku nesrichiu, i skonçagne isto, akose nebi pospisili, s'pokorom sarxbu Boxiju zagasiti. Ostavgliam sada ponavgliati pritgne Ilijne suproch Akabu; nechiu prinositi navistegne Jonino protiva Ninivichianom; neimenujem potopa opchienoga, koji nepokoran vas svit podusi; ne daxd oghgneviti, koji popali pet gradovaa prismradni; ne rane Egipske; ne suxagnstvo, i glavno prikovrachiegne svega Naroda Xudinskoga, sva oçita zlamegna Boga rasargenoga czichia nepokornoga sarcza gliuskoga: samo za tebe ganuti na pokoru prinosim strahovitu onu dvojstruku Isukarstovu osudu, protiva tebi, i nepokornoj druxini tvojoj, izreçenu. Dokaziva S. Luka na poglavju 13., da pristupivši niki prikazase Spasitegliu nasemu, kako Pilat bijase çinio pogubiti nike od Galileaninaa u vrime posvetilista, koje s'prolitjem vlastite karvi dovarsise. A Spasitegl ovako gnima odgovori: „ Cziniteli da ovi Galileani iz megiu svi Gali-
„ leanina grishniczi bilisu, zabuduchi da taka podnise? Govorim
„ vami; ne dojsto: nego akose nepokorite, svi vi na isti naçin
„ izghinuchiete. Tako ono 18. çegliadi, varu koji padnu kula u
„ Silou, i pobi gni, darxiteli, daje najgore bilo iz megiu svi
„ pribivaoczaa Jeruzolimski? Govorim vami; ne dojsto: nego ako
„ pokoru neuçinite, sviçhiete po isti naçin izghinuti“. Jesili razumio nepokorni grishniçe, grishnicze nepokorna? Ako poçem çekas istumaçegne prinesenі strahoviti riçii Isukarstovi, poslusaj kako pravo imaduse ovde iste riçi razumiti. Zlamenuju dakle, (a tko ikad nedosixe?) zlamenuju, reko, da kako grih nemore ostati nepedipsan; tako za grih svoj tko pokoru neuçini, od sarxbe Boxie ostacie porazen s'onom nemochiu, s' onim ubojstvom, s' onom nezgodom, s' onim gladom, s' onom kugom, s'onim ratom, s'

 onom

onom ſmartju nenadguom. Radi toga, duſo karſchiauska, ili pokoru pavoglno zagarli, iliſe nadaj koliko pria tvomu çemernomu razaſutju.

Akoliſi paka toliko otvardnut, da ſtrahovitim Boxanſtvenim pritgnam joſse nepridajes, za koliko gliubis tvoje vikoviçgne, ſpaſegne, molimte i zaklignem, okoriſtiſe barem, okoriſti od obetagnaa priplemeniti, kojeti Bog tvoj primiloſtivi oſtavi u Piſmu S., ako pokoru budes uçiniti. Evo ſtoti jutros po meni poruçiva. „ Ako „ budu griſi vaſi czarglieni kako skerlet, na naçin ſniga izbilitichie“: tojeſt, prem daſu mnoghi i pritexki, oſtachie s’ pokorom poſve pomarſeni. Odviſe: „ Ako griſnik pokoru uçini od „ grijaa ſvoji, xivotom xivitichie, i nechie umriti, nitichiuſe „ ſpomignati viſe od ſvi opaçinaa, kojeje uçinio“. Takoger govori Bog po Jeremiji: „ Dabi lipo rekao protiva narodu, i proti„ va kraglievini, dachiuje iskorenuti, i razoriti, i razaſuti, a na„ rod oni pokoru uçiniobi od zla ſvoga, i jachiuſe pokajati 4., (tojeſt uſtavitichiu pedipſu, i razaſutje, kojeſam bijo odluçio protiva gnemu). Napokon obichia pro Proroku Mikei, da onoga, koji pokoru bude uçiniti, utopiti hochie ſve grije u dubinu morsku. Griſniçe karſchianine, karſchianko griſnicze ſtotiſe çini od ovliko veliki i izvarſiti obetagnaa? Neſtraſiſe vech ne, nepredaj, negubiſe. Pokoru pravo zagarli, i ſva obetagna iſtinito doſtighnutichies. Staviſe na pokoru, i Bogchietiſe ſmilovati, kakoſe ſmilova Ninivichianima, kada pokoru u vrichi, i u lugu uçiniſe: kakoſe ſmilova Davidu, kada pohoru priloxi onomu skruſenomu „ „ Sagriſioſam“: kakoſe ſmilova Akabu, kada razadrivſi ſvoje agline, u poniznoſti pokoru uçini: kakoſe ſmilova puku ſvomu Izraelskomu vechie od igliade putaa, nenaodechiſe u Piſmu S. jedini jedan liſt kgnigaa, Sudaczaa, ili Kragliaa, na kojemu neſtijeſe i nevidi ſad raſargen Goſpodin Bog pedipſavati puk ſvoj, ſad miloſardan posli ſvigegna i pokore, izbavgliatiga od ſvake protivſtine i nevoglie. Razumioſi dakle, date iſta potriba na pokoru ſtexe, date zapovid Boxia pod pokoru podlaga: oſtaje jos izgled zamiriti Iſukarſtov, i oſtali Svetii, dati prid oçi prineſem; kojega çim ja malo pridiſuchi ſnagu priuzimgliem za prikazatiga, ti megiuto ſpraviſe za sliditiga.

III. Iſtinaje katoliçanska, jer bi nami objavgliena u Piſmu S., daje zapovid Boxia, kakoje jurve reçeno, pokoru çiniti. Ali kada

ikad

ikad czinite, Slisaoczi, daje bila ova zapovid napovigena? Uzakonu novomu oçito vidise upisana: i sasvim tizim jeda poçem gnu proglasi ovi Boxanstveni nas Zakonosa onda, kada u ditignstvu svomu rastiase i usnaxivasese? Jedali poçem pokoru navisti onda, kada u Templu Jeruzolimskomu od dvanaest godinaa prigovarajuchise s' Mudraczima, upite gnima çignase, i na uçignene od govarase? Ne dojsto. Svidoçi Matij S., da posli 30. godinaa xivota uloxena u svakoj svetigni, i izvarsnosti „ zapoçe Isus pri„ povidati, i govoriti: pokoru çinite ". Tojest, onda samo Spasitegl nas pokoru svitu zapovida, kada jurve bijase pokoru u boxanstvenomu svomu tilu mnogo xestoku, i dugu podnio: i zato posli nego podnese u pustigni napastovagna, posli nego glad pridobi, posli nego na varu Czarquenomu isprazznost potlaçi, posli nego na planini vele visokoj lakomost pogardi, i od metnu, pokoru svitu navischiva, za s' pokornim svetim svojim izgledom priteghnuti na pokoru one, kojise nebi hotili zapovidi podloxiti.

Karschianine, karschianko, nechiesli poçem ni ti Boxiu zapovid, kojati pokoru naregiva, ni czichia pritgnaa, ni radi prinesenì obetagnaa obsluxiti? Jedan pogled jedini ovamo upravi na martvo izragneno sveto tilo tvoga Zakonose i Odkupiteglia. Stijese u Pismu S., da jedan dan obarvan buduchi s' vojskom zajedno kragl David od prixestoke xegie, i xelechi razladiti raxexeno svoje sarcze, zaprosi jedan napitak vode iz gustirne, kojase naogiase kod vrataa u Betlemu. U ta ças tri rabrena Davidova vojnika kroz Filistejsku vojsku na svu prisu prodrise, i u malo vrimena povrativsise, prinesomu onu vodu, koju s' oçitom jezivostju svoga izgubgliegna usudilise bijaju zaczarpsti iz gustirne malo pria spomenute. Tada David namisto zagasiti plamen xegie, kojiga s' ostalim zajedno veoma muçase, vodu prolijuchi, prikazaje Gospodinu na posvetiliste, za usteghnuti i utarnuti posve u sebi zaçetu polepu, i dati izglod svoj vojski svojoj, za da svaki xegiu dobrovoglno pritarpi, i usnaxise. Biliste virovali? Sva vojska s' izgledom Davidovim toliko ostade pokripgliena, da po razmisgliagnu S. Ambroxa, svi vojnikaa xegia ostade od Davidova izglednoga usteghnutja udigl zagasena. A ti karschianine grisniçe nepokorni, a ti karschianko grisnicze priotvardnuta, vidis o tri çavla visiti radi tebe izragneno tilo sveto ovoga tvoga Odkupiteglia; i jos kasnis sliditi gnegov izgled, i zagarliti onu pokoru, na koju on,

prem-

premda vas pravda, i ſvetigna, tebe niſta nemagne krivcza griſnika priopakoga s'vlaſtitim ſvojim izgledom uzbugiuje. Ako xelis pokoru gnegovu iznutrenu zapoznati, s'kojom tebi ukaza naçin, kako na grih marziti, kakoliſe imades od grija boliti; pogledajga u vartlu od Getſemani, gdi radi tvoji grijaa, s'neizreçenom xaloſtju ſarcza ſvoga targa ſnagu ſvoga çoviçanſtva, i od velike boleſti s'karvavim znojem vas oblijeſe. Akoliſi paka xeglian pokoru izvagnsku tvoga Nazaranina dubro poznati; evoti iſpis pravi, kojitiga prikaziva çovikom ſviju boleſtii. Ovde razgledaj slamne jaslicze, na kojim malakan poçinu; ovde puſtoſi, kroz koje proghnat od Iruda proge; ovde trud i uboſtvo, koje do ſmarti provede; ovde poſt Cetardeſeticze, koji uçini u puſtigni; ovde bdegna czili nochiu, koja uloxi u pridughim molitvam; ovde pogarde, koje podneſe; ovde modricze, koje vidis; ovde rane, koje tiçes; ovde krix, kojemuſe klagnas; ovde ſmart donapokon pogardnu, koju u ovomu S. miſtu çujes ſvake godine ponavgliati. Razgledaj dakle ſve, i promisli: tko znade, da videchi ti radi tebe na krixu konçati jednoga Boga-Çovika, ganeſse vech na pokon na pokoru.

Nitiſe ogovaraj, prinoſechi za izvit tvoju slaboſt, tvoju izmiſglienu nelagodnoſt, tvojo nemoch, i drughe razloghe, koji namiſto ogovora, oſvagiaju ſve toviſe tvoje neſvigegne, i pokazuju tvoje nepokorno otvardnuto ſarcze: jer imades znati, dati Bog nezapovida ſto nije moguchie; i radi toga odpotribeje, da po nauku Apoſtola Petra S., slidis izgled Iſukarſtov, „ koji muçen bi za nas, „ tebi oſtavgliajuchi priliku, da naslidujes ſtope gnegove“. Oſtavi na ſtranu ogovore; nevadiſe s'nelagodnoſtju; s'slaboſtju neizvitujse: jer, ako nechies biti naslidnik oni uvodaa zemglie obetagna, koji ponutkovani od Caleba, da uzagiu rabreno, i gnu oſvoje, za pokriti ſvoju ghgnilu linoſt, nemoch za ogovor prineſoſe; imades iſpoviditi iſtinu, daſu ſnaxne pomochi, daſu jake miolſti, s'kojimſi priobilato bijo nadaren, tako da s' Paulom S. Apoſtolom slobodno vechi i ti mores: „ Svaka mogu u onomu, kojime pokripgliuje“.

A paka jeda neznas, da izgled toliki neizbrojeni Sveti Pokornikaa prikorje oçiti tvomu nepokornomu otvardnutju, i linoſti? Niſili poçem vechie krat çujo ſpomignati u ſtaromu zakonu i pokoru Adamovu posli neposlua; i pokoru Izraelichianaa posli kipoklon-

poklonſtva zlatnoga telichia; i pokoru Mojſievu posli nevirſtva; i pokoru Davidovu posli ubojſtva, i prigliubodinſtva; i pokoru Ninivichianaa posli Jonina pripovidagna; i pokoru gragianaa Betulie posli bojnoga naskoçegna vojske Oloferna; i pokoru Manaſevu posli zakova u guozdia; i pokoru Akaba posli pritgnaa Proroka Ilije; i pokoru Esdre, i puka gnegova posli puçkoga s' jedignegna s' xenam neznaboxkim. A novoga zakona S. Pokornike tkobi ikad pobrojio? Zadoſtaje, da tebe ſpomenem, Apoſtole Petre S. Brazde priduboke, kojeſe vide priko obraza tvoga, uçignene od nepriſtajno prolivana vrila ſuzaa, ſvidoçe boleſt, i pokoru prixeſtoku, kojuſi uçinio. Oſtavgliam 30. godinaa pokore jedne Mandaline; neimenujem 45. godinaa pokore jedne Marie Egipcziake; neſpomignem jednu Pelagiu Antiokensku; jednu Taidu Aleſandrinsku; jednu Paviczu Rimkignu; jednoga Marcelina; jednoga Jerolima; jednoga Auguſtina; jednoga..... Ali dovarſimo. Karſchianine griſniçe, karſcianko griſnicze, razumioſi, datije potribita pokora: çujoſi, dati Bog pokoru zapovida: vidioſi, i razumio izgled Iſukarſtov, i oſtali S. Pokornikaa: pomoch Boxanſtvenu i ſad u tebi chiutis za pokori podloxitiſe. Nije drugo: pravda Boxia ochie, da pokoru za grije uçinis ili na ovomu, ili na drugomu ſvitu. Sada u tebi ſtoji odabrati. Ako dakle na ovomu ſvitu pokoru nepodneſes; podnichies na drugomu. Akoli na drugomu ſvitu pokoru odaberes çiniti; opomignete Apoſtoa Pava S., da „ Strahovi- „ to jeſt upadnuti u ruke Boga xivoga." Ja za onu gliubav, kojuti noſim, ſvitujemte, datije puno koriſnije na ovomu ſvitu pokoru podniti: koju ako xelis znati, na koji naçin imades uçiniti, u parvomu za ovim pripovidagnu razumichies.

RAZ.

RAZGOVOR III.

NAÇIN ZA POKORU ÇINITI.

Çinite dakle pod doſtojni pokore: *Matij S. u Evangegliu na poglav.* 3.

IZ Jeruzolima, i iz ſve Xudie ſvaka varſta kipaa i çegliadi povarvi u puſtignu Jordansku, kada zaçu za doſaſtje, i pribivagne o onim ſtranam jednoga Mladichia u xivgliegnu mnogo zamirita i çudnovata. Ali ſvak uſprenu, ſvakſe pripade, ſvak zaçugen i veoma priſtraſen oſtade, kada ugleda ne obliçje priſtala i lipa mladichia, negoli jedan oſign gliuski, kojiſe mizaſe, i s' glaſom gromovitim vapiaſe ſvakomu govorechi, da pokoru çini. Ovi Mladich slike bijaſe ſaſvim okoſte; boſonog, gologlav, i s' niſto debele koſtreti zaogarnut, uſne blide, obraz taman i poruſan, a oçi u glavu ukopane imadiaſe. I ako ime gnegovo znati xelite, ovije bijo, Sliſaoczi, Karſtitegl S. Ivan prislavni, koji s' ovakim pokornim xivotom, i pripovidagnem priteghnu na pravu pokoru mnoxtva i puke neizbrojene; tako da taknuti u ſarczu, i xeſtoko od Ivanova glaſa, i xivgliegna prikoreni, uticzajuſe k' gnemu i vojniczi, i oçitniczi, i ſva mnoxtva iſpovidajuchi grije ſvoje za dati bilig oçiti od pravoga ſvigegna, za lik izragnenim ſvojim duſam doſtighnuti, ſto s' goruchim ſarçzem xegliaju pitajuchiga, na koji naçin proſaſti griſni ſvoj xivot iſpravit imadiaju, za neoſtat vikovito od ſarxbe Boxie porazeni. Svima u opchinu s' jednim odgovorom zadovogli Ivan S., uçechi, da plod doſtojni pokore uçine, tojeſt da toliko ſvaki u tilu, i u duſi ſvojoj pokore podneſe za na kojigod naçin uvrigenoj pravdi Boxioj zadovogliti, i dilovati ſpaſegne vlaſtite duſe, koliko pria ſnaghe i propaſti uloxioje sluxechi ſvitu, vragu, i ſmardechioj puti. Iſto Ivana S. pripovidagne i ja jutros vami naviſtiti odluçioſam, molechi ſvakoga i zaklignuchi, da plod iſti pokore doſtojni uçini, plaçuchi, kajuchiſe, marzechi na grije, i iſpovidajuchi ſve zlochie i opaçine, i nikad nagne viſe nepovra-

chia-

chiajuſe, dali pokoru pravu, iſtinitu, i ſvegernu çinechi za raſargenoga ſvemoguchiega Boga utaxiti. Uſajuchiſe dakle daſte ſvi vech priſtali zapovidi Boxioj, potribi vaſoj, izgledu Iskarſtovu, i oſtali Sveti, priſnaxni uzroczi za ſvakoga na pokoru uzbuditi; odluçioſam iſtumaçiti, da za doſtojni plod pokore uçiniti tribuje pokoru podniti u tilu; pokoru podnitì u ſarczu; i pokoru podniti u duſi. Bog ſvemoguchi u ſtaromu zakonu bijaſe zapovidio, da kojiſu gubavi, ſedamkrat imadiajuſe oprati: i u kripoſt ove zapovidi Namanu Sirianinu naredi Prorok Eliſeo, da ſedamkrat opereſe u Jordanu. Da grih vechie meglia, i ghgnuſniju çini duſu, nego guba tilo, oçitaje iſtina. Uzdamſe radi toga, davam nechie muçno biti, namiſto ſedamkrat po xeſtokoj pokori duſu od grija oprati, pokoru trojſtruku, tojeſt tila, ſarcza, i duſe uçiniti: koju na koji naçin iſpuniti imadete, pomgnivo sluſajuchi okoriſtiteſe; a ja zapoçimam.

I. Parvo nego priuzmem tomaçiti na koji naçin tilo ſvoje pokoriti imade tko u grih jeſt upadnuo, nepriplaſiteſe Sliſaoczi, çuvſi dokazivati xeſtinu pokore tileſne, kojaſe naregivaſe griſniczima u parvaſgna vrimena karſchianluka. Svak onda zaçugen oſtavaſe, i zamiraſe videchi çegliadi ſvake varſte gdi s' konopom na vratu, a s' verugam prioſtrim opaſana, proſtarta po zemgli s' obrazom, i ivan Czarkavaa, na naçin gubavi Izraelichianaa izvan çadorovaa, ponizno i uſtarpglivo za dugo vrime priſtat imadiaju, çekajuchi u plaçu, i u pokornomu dilovagnu xeglni dan uvogegna ſvoga u kuchiu Boxiu. U ona vrimena tkobi pſoſt izuſtio, illi u bludni grih upadnuo, imaobi za czili ſedam godinaa poſtiti o ſamu kruvu, i vodi. Onda za jedno lupeſtvo ſtvari velike naregivaſeſe pokora tileſna za pet godinaa: a za kradgnu ſtvari male czine jednu czilu godinu reçene tileſne pokore lupex podnit imadiaſe. Kriva zakletva pedipſavaſeſe s' jedanaeſt godinaa, prigliubodiuſtvo s' petnaeſt, a ubojſtvo povoglno s' dvadeſet godinaa ſvegerne prixeſtoke pokore: megiu koje vrime nijednomu pokorniku, izvan ſame poghibili ſmartne, nemogajuſe ni iſti S. Sakramenti podiglivati. Olli poſti, oli mraçni zatvor, u kojemu za reçeno vrime imadiaju plaçuchi, pedipſajuchiſe, i nepriſtajnu molitvu çinechi, u pokore zabilixene izvarſegnu napridovati, ſvi puçani podloxni bijaju u pokori iſtoj oçitoj, koja u ona vrimena obiçavaſeſe na ovi naçin iſpugnati.

Zaogarnuti s' kostretnom aglinom od var glave do dna pete, gologlavi, poluxeni, razpleteni, i bradati prikazivajuse Arkixaknu; koji zabilixivsi gniova imena, u dan svetaçni prid svim pukom uvogiaseji za sobom u Czarkvu: a oni s' obrazom prostarti po zemgli, prid podnoxjem Pristoglia Biskupova pristat imadiajù, ponizno, i skruseno çekajuchi naredbe gnegove. Tada Biskup s' virnim pukom za pokornike reçene dugu molitvo çignase; posli koje pridiruchi gni s' oçima, karase, i texko posvischivase od oçiti zlochiaa gniovi; paka zatim, kakono toliki psi, i prokleti, naregivase da budu izaghnani iz Czarkue, çinechi od vise, da za pogardu, vrata sveta Czakuena gnima u oçi budu zatvorena. A pokorniczi sinuchieni sami u sebi, i tako veoma pogargeni, pristat imadiaju svakoga svecza na pragu vrataa iste Czarkue, suze prolijuchi, i u svakoga koji ulazase, il izlazase, proschiegne pitajuchi, i molitvam priporuçujuchise. I kako parvi vikovaa obiçavajuse Czarkuene zgrage u vechie pridilaa nego danas razdiglivati; tako çetiri mista naogiajuse zabilixena za pokoru izvarsivati. Parvo misto zvasese Plaçuchii: drugo Slisajuchii: trechie prostiruchise: çetvarto napokon Stojechii. Napriliku: jedan prigliubodivaz imaduchi petnaest godinaa ovaku pokoru çiniti, za parva çetiri pokorna godista stase megiu Plaçuchim na pragu vrataa Czarkue, kakoje reçeno malo parvo. Zatim za druga çetiri godista pokorna ulazase megiu Slisajuchie, tojest Novovircze; i s' gnima zajedno slusase pripovidagna, i tomaçegna Nauka Karschianskoga, ostajuchi svaki put izaghnan, kako nedostojan. Posli ovakoga ponixegna pristupase megiu Prostiruchise, gdi za çetiri godista prostirajuse s' obrazom po zemgli, i s' ostalim molitvu opchienu çignase; koja dovarsivsi, izgognajuga kako nedostojna za stati u vrime svetoga Misnoga Posvetilista. Dovarsivsi i ova çetiri godista svegernoga prostiragna, megiu virne uvogiajuga; gdi tri najposlidgna godista s' ostalim virnim pukom molitvu çignase, ali sveger na nogu stojechi, i nejiduchi smoka, ni vina pijuchi. Na ovi naçin prosavsi u svegernoj i xestokoj pokori czili petnaest godinaa, pripravgliasese za opchienu ispovid; i u Veliki Çetvartak doçekavsiga Biskup na vratii Czarkue, posli molitavaa u istu uvogiasega: potom toga imadiasese prid Biskupom Arkixakan ujamçiti, dase pokornik nikad vise na parvasgni grih nechie povratiti; i nakon svega ovoga dostixase dijonstvo S. Sakramenataa, i sviju dostojan-

ſtojanſtvaa Sveti. Na ovi naçin çignaſese onda tileſna pokora za pſoſti, za ubojiſtva, za lupeſtva, za bludnoſti, za prigliubodinſtva, i za oſtale grije.

Stobiſe paka dan danaſgni za priliçne grije imalo u tilu podnoſiti, tko znati xeli, neka uzage na priſtoglie razuma ſvoga protiva ſebi, i neka ovako ſam u ſebi promisli: akoje iſta tegochia moji zlochiaa i opaçinaa ſada, kojaje i u proſaſta vrimena bila; akoje iſti ſada Bog ſudacz pripravedni od mene pogargen, koji vazda jeſt, i nikad nedoſpiva; zaſto i ja ſada neimam s' tegochiom tileſne pokore tegochiu i mnoxtvo moji priveliki grijaa pomarſiti, i pravdi Boxioj zadovogliti na oni naçin, kako proſaſti vikovaa zadovogliſe ſvi oni, kojeſam u ſvakoj propaſti ne slidio ſamo, dali ſto gore jeſt, mnogo viſe nadaſao? Moremi tkogod rechi: kako? nijeli poçem nauk ſvi S. Otczaa, i Bogoslovaczaa, da ſveto odriſegne iſpovidno dixe, i pomarſiva toliko gri, koliko pedipſu grija? Kadaſe dakle ja skruſeno i pravo iſpovidim, i ſveto odriſegne doſtighnem, oslobogen oſtajem i od grija, i od pedipſe gnegove; i tako kojamije potriba tilo pediſavati, kadamije i grih, i pedipſa grija bila oproſchiena? Karſchianine griſniçe, koji tako ludo razboris, znaj za tvoju upravu, da kadagod ſmartno ſagriſivas, dvi ſtvari dogagiajuſe u griju, kojega çinis; tojeſt odvarxivaſse od Boga, i k' ſtvoregnu pridruxivaſse. Jerſe po griju odvarxivas od Boga, koji dobrota jeſt neizmirna, zatoſi doſtojan pedipſe vikovite, kojatiſe iſtinito opraſchia, kadaſe skruſeno i pravedno iſpovidas: jerſe paka po griſnomu dilu k' ſtvoregnu pridruxivas, zatoſi doſtojan pedipſe vrimenite, s' kojom tilo tvoje moriti jeſi duxan, iſtom da od ove nijete oslobodilo jedno dilo varunaravsko skruſegna, i boleſti izvarſite ſarcza tvoga. Ali nemoguchi ti pouzdatiſe od tebe iſtoga, ni iſtinito znati, jeſili, ali ne, oſtao oslobogen poskruſegnu izvarſitomu i od pokore tileſne vrimenite; pod pokoru tilo tvoje podloxit imades. Kako dakle, rechieſmi, imadem u tilu momu pokoru çiniti? Prem dabi mogao i ja ſada od ſvakoga griſnika iskati, da deſet putaa viſe s' pokorom tilo ſvoje ukroti, negomuje brezakonito ugodio; kako u ſtaromu zakonu Baruk Prorok uçini s' pukom ſvojim: niſta nemagne ſmiſgliajuchiſe, daje ſvak od mloavoſti obaſtart, niſta nechiu iziskivati ſto snagu çoviçju s' miloſtju Boxiom pokripglienu nadlazi; ovo ſamo s' Paulom Apoſtolom S. od ſvakoga proſim.

ſim, da koliko ſvaki ſvomu tilu po griju jeſt ugodio, toliko po pokori uſteghnuvſiga, uloxi uda gnegova u proslavgliegnu Veliçauſtva Boxiega pogargenoga. Napriliku: tkoje odvratio od Neba oçi ſvoje, i zadovoglio gnima u razgledagnu vochia zabragnenoga tamne lipote; i izpraznoſti, neka upravi pogled ſvoj k' Nebu, neka u groznim ſuzam opere oçi ſvoje, i razgleda za utiſiti poruſene ubogbe ſirotte odarpane, i na po golle. Tkoje s' jezikom ili taknuo tuge poſtegne, ilije umegliao jezik s' neçiſtim razgovorima, ili s' otrovnim pſoſtima oſquarnuo; neka uçini vrata i brave duxnoga uſteghnutja na uſta ſvoja, neka u kripoſne i ſvete razgovore uloxi jezik ſvoj, i dughe ponizne molitve prikaxe onomu Bogu, kojegaje s' pſoſtima pogardio. Tkoje ruke pruxio za tuge ugrabiti, ili za ſiromaa pridaviti; nekaji od tugia uſteggne, neka ſvakomu ſvoje povrati, neka ſiromae od ſvoga pomoxe, i ugleda. Tkoje hitre noghe imao za priſpiti na one griſne ſaſtanke, u one ſmutglive kuchie, na ona miſta Boxiega uvrigegna; na naçin barzoga Jelina neka udigl odbighne kuxna griſna miſta, i druxinu skodnu priotrovnu, neka slidi Czarkue S. pohoditi, a nemochne, i tamniçare gliubeznivo oblaziti. Tko tarbu za Boga darxechi, u proxdarloſti sladokuſnoj nalivaoje glavu vina; neka pripaſe boke ſvoje, neka s' vodom iſpere razblugeni ſvoj tarbu, i trizmeno unaprida xive na ovomu ſvitu. U jednu riç, tko neçiſto, tko otrovno, tko pogano çinioje sluxiti chiuchiegna ſvoja ſvitu, vragu, i priſmradnoj putti; neka provede ſve dneve xivota umarloga u çiſtochi, u ſvetigni, i u ſvakoj pravednoſti, i kripoſti. I daje ſve ovo iſtina, evovam nikoliko plemeniti prilikaa Piſma S., iz megiu koji ſvak ſebi prikladnu xelim da izabere; i ſto ſveto, pokorno, i kripoſno jeſt, da slidi.

Najparvo dakle za malo çaſaa uzdighnitese u duhu vaſemu, i prineſiteſe u grad Ninivu. Sada, rechietemi, u Ninivu, mi Niniva grada nenaodimo, zabuduchi da od pria ſvakſe u gnemu naogiaſe uzorit u lipoſti, ſvak raskoſan u hodichi, ſvak pritio u xivotu, ſvak priſtao u kipu, ſvak veſeo i pun radoſti u obrazu: a ſada drugoſe neçuje, drugoſe nevidi, nego vas puk s' obrazom blidim, s' xivotom skonçanim, s' oçima plaçnim, boſonog, gologlav, poluxen, i s' aglinom koſtretnom zaogarnut po ſvim putima, i uliczam jeçati, xaliti, uzdiſati, u parſi od boleſti bubatiſe, k' Nebu ruke uzdizati, i pitati proſchiegne i miloſarge u Boga.

ga. A znateli, Slisaoczi pogliubglieni, zasto vise u Ninivu vi Niniva grada nenaodite? Jer po razmisgliagnu Jerolima Nauçiteglia prislavnoga, kako Ninivichiani od pria texko Boga pogardise s' oholostju xivota, s' ponositostju aglinaa, s' pianstvom, i s' proxdarlostju jizbinaa, s' ispraznostju luda veseglia, i s' uxivagnem smardglivi, i otrovni bludni naslagegnaa; tako isto ono opako svoje tilo, kojemu bijaju protiva zakonu, i priko mire ugodili, dobrovoglno sada muçe, i skonçaju, i s' golotignom, i s' bosotignom, i s' gladom, i s' xegiom, i s' plaçem, i s' jaukagnem, i s' udarczima, i s' ostalim pokornim xestinam, na naçin da razasutje, s' kojim Jona S. Prorok Ninivichiane ganu na taku neprisitu i pravu pokoru, ne u Ninivu gradu, dali u Ninivichianaa xivgliegnu izistinilose posve jest i iskolilo.

Ali ostavite, molim vas, Ninivichiane zabavgliene u svojoj pokori, i svigegnu: upravite jednim çasom pogled vas k' Jeruzolimu, i znajte, daje ono polaça kraglia Davida, koje sjajni mramori svitlost i vid oçiu vasi priuzimajuchi, prikazujuvam uzdighnuto na priczignenim stupima jedno priprostrano setaliste. I domisgliajuchise daste xeglni razgledati unutrenu lipotu jedne ovliko izvarsite zgrage, evo s' vami zajedno ulazim u polaçu Davidovu. Neustavgliajtese megiuto u zamiragnu ovoga raskosnoga ulazista, koje u gnegovoj prostorini jedva s' okom morete prigledati: stupite zamnom; uzagimo malo vise. Ali gdise ikad ovo naodimo? neçujeteli oni mukli plaç, neviditeli oni mramorni pod malo da ne vas mokar od nikoliko potoçichiaa, kojise po gnemu zamechiu, i lizu? Kojije ikad oni, koji uzdisuchi trojstruke suze prolije, i gorko plaçe brez pristanka? Onoje, ono, akochiete znati, kragl David, koji jer malo pria sagrisi Gospodinu razgledajuchi lipu Bersabeu s' svoga setalista, zato sada s' pokornim svegernim suzama opira oçi svoje s' neçistim pogledom oskuarnute, i umegliane. Akose tko megiu nami naodi, koji dosada naslidovaoje Davida u grisnomu pogledagnu, nekase zabavi sada s' Davidom u nepristajnomu prolivagnu suzaa, i plakagnu prigorkomu: a mi progimo malo naprid, ostale izvarsitosti grada Jeruzolima razgledajuchi. I buduchise zadarxali, kolikoje zadosta, u polaçi kraglia Davida, pristojnoje, da udigl za gnom nagledamose dvora Velikoga Misnika. I istom nego na vrata stupimo, pogledajte pomgnivo tkoje ono, kojinas na vrati srita, u obrazu vas smuchien,

zasti-

zastigen, i koji bixi na svu barzost? Onoje, akose nevaram, Apostolo Petar S., koji posli nego u dvoru Velikoga Misnika trikrat nedostojno zanika Nazaranina Mestra svoga, dozovnuvsise od svoga pomagnkagna, grisnu prigodu ostavglia, i bixi. Vratise natrag, vrati, Petre S., kuda bixis? Nisili ti isti na Taboru rekao, daje dobro s' Isukarstom biti? Isukarst u dvoru Velikoga Misnika ostaje; a tiga ostavglias, a tise od gnega zaboravglias, a ti nahitrost bixis? Deh! ustavise, ne bixi, slobodno u dvor povratise. Ali, Slisaoczi, Petar S. viseme neçuje, jer gorko plaçuchi izasaoje vanka; i bixuchi grisnu prigodu, jurveje daleko odasao, a u dvor Velikoga Misnika nije vise nikad stupio. Ovi nauk, i izgled sluxi za one, koji po grisnoj prigodi odvargosese od Boga, za da i oni odbighnuju ua svu barzost, i nikadse vise na grisnu prigodu nepovrate, kakoje temeglito odbigao, nitiseje vise na gnu povratio Petar S.

Neczinite paka, Slisaoczi, daje u ovomu samo tilesna pokora Petra S. dovarsila; zabuduchi da kako grisechi tri puta s' jezikom svojim Isukarsta jest zanikao, tako za dostnjnu pokoru i s' jezikom uçiniti, hotioje trikrat s' jezikom istim Mestra svoga Nazaranina proslaviti, trikrat oçito ispovidajuchi gnegovo upuchieno Boxanstvo. Priliçna ovoj tilesnoj jezika pokori, kojuje uçinio Petar S., imade, Slisaoczi, biti i pokora svakoga onoga, koji jezik svoj jest uloxio, s' psostima, s' proklignagnem, s' protresagnem, s' razadiragnem tugia postegna, ili s' riçima neçistjm Boga pogargiujuchi, ili marçechi dusu; ili trujuchi postegne iskrignega svoga.

Akolije tko sto tugia priuzeo, ili akoje lakomcze nenasitne naslidovao, pokoru tilesnu Zakea, i Oçitnika Matija, a posli Isukarstova virnoga naslidnika neka zagarli. Razmisgliaju Tomaçitegli Pisma S., da kada Zakeo obratise, i odgovori na milostivo zvagne Odkupiteglia nasega, po riçima od gnega izreçenim: „Go„spodine, evo polovicczu dobaraa moji dajem ubozim, i akosam „sto tkogagod prihinio, vrachiam çetverostruko“ ispovidioje, da osmi samo dijo sve bastine svoje krivo bijase stekao. Za osmi samo dijo brezakonito steçen poslusajte, koju pokoru çini Zakeo. Najparvo dakle çetverostruko vise svakomu, kojemu stogod priuzeo bijase, povrachia; a sve bastine czilu polovicczu udigl odregiuje, i daje ubozim. Kolikose danas Zakeaa grabioczaa na svitu naodi, oni znadu, koji ugrabgliegna gniova tegochie, i skode podnose:

nose: ali oh kolikoje malo Zakeaa pokornikaa, koji udigl svakomu svoje povrachiaju, i za biligh pravi svigegna istinitoga, i sarçene pokore, uboghim svoja dobra razdigliuchj, s' çestitim Zakeom nasliduju uboga i propeta Nazaranina!

Ostaje jos, da s' Pismom S. lakomçinam prikaxem, na koji naçin i oni pokoru uçiniti imadu. I buduchi malo pria lakomcza, i oçitnika Matija spomenuo, istoga izgled pokorni lakomczima prid oçi postavgliam; za da kako u lakomstvu, tako i u pokori Matija slide. Ako dakle Matij S. na parvo zvagne Isukarstovo nesamo lakomost, i svaku polepu gnezinu potra, i iskorenu; dali joste po razmisgliagnu Bede priçasnoga, i svoja sva imagna posve ostavi, od sebe udigl odbaczi: kakva ikad pokora tvoja biti more, ghgnila lakomçino, akose ovde naodis, kakva, reko, pokora tvoja biti more, kada nesamo tvoja imagna i bastine neostavglis, dali, sto gore jest, ni ona kojasi nepravedno stekao, nepovrachias? Karschianine lakomçe, razumime u dvi riçi: ili s' Matijom svetim odaberi udigl pokoru çiniti, tuge povrativsi; ili koliko pria nadajse s' lakomim Evangeoskim bogatczem zagasiti xegiu tvoje brezakonite polepe s' gorçilom çase sarditosti Boxie u paklu.

Toje sve dobro, toje sve sveto, tosu sve Evaugeoske istine: ali i ja xelim, rechiemi kojagod xenska glava, nauçiti, na koi naçin imadem za prosaste ludosti, i tavne moje ispranosti tilo pokoriti. Evome spravna za kriposnoj tuojoj xegli zadovogliti, duso karschianska. Pokornicze Rimske Pavicze svete izgled prid oçi tvoje prinosi Jerolim Nauçieegl prislavni, koji dokaziva, da ista S. Paviza u ptixestokoj oghgniczi na tvardoj zemgli za pokoru lexase, i samo s' jednim komadom kostreme agline pokrivajuchise, svaku noch postegliczu svoju natapase s' suzam, s' plakagnem oblivase. Toliko obilate i grozne suze po svidoçanstvu reçenoga S. Nauçiteglia prolivase, za oprati na ta naçin dusu svoju od niki mali pomagnkagnaa; da tkobijegod vidio tako plaçnu, mogaobije darxat za jednu priveliku grisniczu. I buduchi svitovana bila od Jerolima S., da prosti oçima, i sarani vid svoj od duga plaça vech iznemoxena, za stivegna S. Evangeglia, ovako odgovarase: Prostimi, prosti, Jerolime Nauçitegliu prisveti, i primudri. Obraz ovi, kojisam vechie krat rumennilom oblipila, neka sada s' plaçem ogrubi; neka uvene ovo licze, kojesam çesto bililom pomazala;

la; neka skonça ovo tilo, kojeſam s' naslagegnem odgojila; ſmijagne moje ludo proſaſto plaç ſadaſgni neka pridobije; namiſto ſvile i mekane moie hodichie pravednoje dame ſada oſtra koſtret zahodije. Ah mene xaloſne! ah mene nevoglne! ah mene griſnicze priopake! Iſukarſtu ſada xelim ugoditi, koja od pria muxu, i ſvitu ugagialaſam i sluxila. Jeſili tazumila karſchianka griſnicze? Jeſili nauçila od S. Pavicze, kako imades pokoru çiniti za proſaſte budalaſtine, za iſpraznoſti, i uxivagna proſaſta? Nije dakle vech drugoga ogovora, niti izvita: tkojegod ſagriſio s' udima, i s' chiuchiegnima tila ſvoga, u tilu ſvomu i pokoru imade uçiniti: jer pokora prava u ſarczu biti nemore, akoſe izvagnska s' tilom nepodneſe. Zato oni ſamo rechiſe pravo more, daje pokoru zagarlio, koji pokoru çini i s' oçima, i s' uſtima, i s' miſgliu, i s' jezikom, i s' rukam, i s' nogam, i u jednu riç, ſa ſvim udima, kojaſe u çoviçjemu tilu naode.

II. Ali mnogo vechie tribuje, daſe u ſarczu pokora uçini, zabuduchi da puno vechie griju sluxi ſarcze, negoli tilo. Jer kako iz vrila vode izviru, tako po ſvidoçanſtvu Evangeglia S. „ iz ſar„ cza izode misli zle, ubojſtva, prigliubodinſtva, bludnoſti, lu„ peſtva, kriva ſvidoçanſtva, pſoſti": i ova ſarcze najparvo, pàka tilo truju. Tko dakle ſarcze ſvoje imade od grija otrovano, evo kakoga po pokori imade od griſnoga ſmartnoga otrova izliçiti. Napriliku: jeli tko do ſada nenavidoſt u ſarczu ſvomu gojio? od ſada neka bratinsku gliubav u ſárczu iſtomu raxexe: jeli tko do ſada s' czarnim paklenim plamenom neçiſtochie i bludnoſti ſarcze ſvoje tamno uçinio? od ſada nekaga s' çiſtim oghgnem gliubavi Boxie jzçiſti: jeli tko do ſada u ſarczu ſvomu vragu paklenomu pogano ghgnizdo s' opaçinam ſavijao? od ſada neka u gnemu s' izvarſitom ſvetignom ugodno pribivaliſte Duhu S. pravi: napokon jeli tko doſada ſarcze ſvoje ſtvoregnu poklonio? od ſada nekaga priuzme, i ſve czilo Stvoritegliu ſvomu na dar prikaxe. Sto za da ſvaki jos boglie more razumiti, posluſajte, i slidite dva plemenita izgleda, kojichie vami prikazati, na koji naçin u ſarczu vaſemu pokoru çinite imadete.

Parvi izgled budi vami oni Saul, koji jer pokoru uçini u ſarczu ſvomu, bi priobrachien u jednoga Pavla Apoſtola. Saul dakle raxiga ſarcze ſvoje u ſmartnoj nenavidoſti, i progonſtvu karſchianluka ſvega: i radi toga kgnighe u ſtariſinaa proſi, druxinu ſvu

oru-

oruxanu k' sebi prikupglia, leti svuda, kako izvan sebe; onde nike sata, onde drughe vexe, onde tolike na smart osugiva; i ovoje sto sarcze opako Saulovo u zlochi, i propasti svojoj umide uçiniti. Ali istom nego Saul bi od Boga u Paula priobrachien, nije vise Saul u sarczu svomu, nego Pava; jer sarcze vlastito toliko vehoma raxexe za obranu karschianluka svega; koliko mnogo pria u progonstvu i nenavidosti ulagase snagu gnegovu. I ova bi prava sarçena pokora Pavla S.

Drughi izgled pokornoga sarcza naodim, Slisaoczi, u S. Mandalini pokorniczi, koja jer grisnicza uloxi sarcze svoje u samoj gliubavi neçistoj; pokornicza rastopiga u samoj gliubavi Boxioj: jer grisnicza ubarglia sarcze svoje s' naslagegnima prisinradnim; pokornicza oçistiga s' pokajagnima pribolesnim: jer grisnicza uzdighnu oçi suoje, i sarcze nasiti u svakoj oholosti, i ispraznosti sebe iste; pokornicza obori oçi svoje za doseghnuti, i razumiti prosaste ludosti, i budalastine, a sarcze ponizi u svakoj gorkosti, i potlaçegnu sebe iste: napokon jer grisnicza sarcze svoje s' primnoghim zlochiam i opaçinam osquarnu; pokornicza s' tolikim kriposnim dilima posveti. Slisaoczi moji pridraghi, evo Pava, evo Mandalina, obodvoje koliko pria u sarczu grisniczi, toliko posli u sarczu pokorniczi. Tko dakle obodvoje slidioje u sarczu grisnomu, obodvoje neka slidi takoger u sarczu pokornomu. Megiuto malo odhanimo.

III. Nevridnabi pokora bila, premda uçignena i u tilu, i u sarczu, kada za grije Dusa ista nebi pokoru podnila. Svemogujstvo Boxie u satvoregnu çudnovatomu çovika, i tilo, i sarcze dusi gnegovoj jest podloxilo; tako da posli grija istoçnoga istinaje, dase od duse i tilo, sarcze more odvarchi; ali ni tilo, ni sarcze nemorese odvarchi od Boga, ako k' tomu dusa nepristane. Onda dakle samo s' neposluom, ili s' pristupagnem Boxji zapovidii tilo i sarcze gardi Boxie Veliçanstvo; kada pristupagnu, ili neposluhu dusa prilaga svoje pristajagne: i tako ako tilo i sarcze pod pokoru podloxit imaduse, jerse od Boga odmechiu, i sluxu griju; mnogo vise dusa jest pokore dostojna, zabuduchi da ona uzrokuje opako odmetnutje od Boga, i çini da tilo i sarcze griju sluxu. Sada vi promislite, jeli pravedno, da dusa najvechiu i najtexju pokoru podnese, koja vechie i od tila, i od sarcza s' grijom Boga pogargiva. Tri mochi nahodese u svakoj dusi razloxitoj, gliuskoj, tojest razum, pamet, i voglia: i kako sve tri ove mochi s' grijom

trujuſe; tako ſve tri ove mochi po dilima pokornim odpotribeje izliçiti.

I zapoçimajuchi od razuma, znajte Sliſaoczi, da razumu çoviçjemu priſtojechiſe zapoznavati ſtvari, i ſuditi, jeſuli u ſebi iſtinite, ili laxglive; onda s' razumom çovik ſagriſiva, kada iſtinu odmechie, a lax obire i zagarglia: tojeſt, kada razum privaram podlaga; kada s' razumom vrimenite ſtvari vechie od vikoviti proczigniva; i kada napokon zlo dobru priſtavglia. Tko dakle na ovi naçin s' razumom jeſt ſagriſio, s' razumom i pokoru uçiniti imade, najparvo podlagajuchi na slipaçku razum ſvoj ſvima katoliçanskim iſtinam, koje po objavgliegnu Boxiemu Czarkua S. uçinas. Zatim razum griſni vrimenita za niſto darxechi, nekaſe zabavi u promiſgliagnu ſtrahovitoga vikoviçanſtva: ſto iſtinito uzrokovati hochie, da razum pokorni zapoznade pravo dobro, daſe pridruxi pravoj iſtini; u jednu riç, da u mraçnoſti ſvoji tminaa proſvitglien, zlo ſvako od dobra razluçi, i doſeghne ove dvi iſtine, tojeſt, da kako nije boglie ſto Bogu i s' Bogom xiviti; tako da nije gore ſto Boga izgubiti.

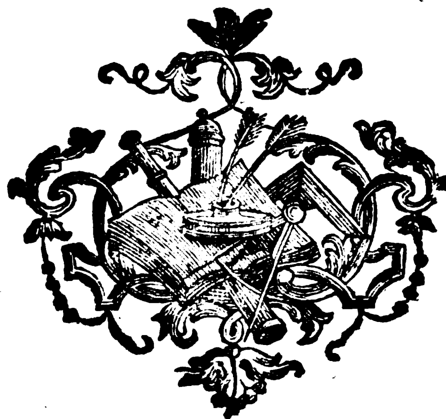
Na dva naçina pamet çoviçja Boga s' grijom pogargiva; tojeſt, illi zaboravgliajuchiſe od dobroçinſtva Boxiega, ili ſpomignuchiſe od propaſti i opaçine za iſtu iznova uçiniti. Na dva naçina takoger pamet griſna pokoru tribuje da podneſe, za sluxiti onoliko pokori, kolikoje pria griju sluxila. Zato najparvo ſvaki griſnik nekaſe ſpomene od Boga ſvoga, od Boga, kojigaje ſtvorio od niſta, kojigaje odkupio s' neproczignenom ſvetom karvju ſvuojom, kojigaje s' mukom, i s' prigorkom ſmartju izadra iz çegliuſtii nemiloga vraga, i od viçgne ſmarti oslobodio, kojigaje s' Karſtegnem, i s' oſtalim S. Sakramentima poſvetio, kojiga donapokon na ças ſmarti çeka kako Sudacz priſtraſni za oſvetiti pogargeno toliko putaa ſvoje neizmirno veliçanſtvo, dobrotu, ſvetignu, dobroçinſtvo, i gliubav. Neka paka brez priſtanka uzdarxi prid oçima pameti ſvoje vas broj, ſvaku varſtu, i gardochiu otrovnu ſvi propaſtii, i zlochiaa uçigneni, ali ne nikad za 'ponoviti ſmartne rane ſvoje duſe, nego za ſebe uzbuditi, i mnogo çeſto ponavgliati u plaçu, i skoaçagnu ſvoje duſe priboleſna dila pokajagna, i marzegna na ſve proſaſto priopako xivgliegne. S' ovim naçinom sluxiliſe jeſu ſvi S. Pokorniczi, a navlaſtito izgled ſviju pokornikaa ſveti kragl David, koji govoraſe: „ Grih moj protiva meni jeſt

vaz-

„ vazda": radi çeſa buduchiſe ſveger na zarczalo griſnoga xivota ſvoga kragl David progledao, brez priſtanka, i ſveger jeſt napridovao u pokajagnu, u tuzi, u xaloſti, u plaçu, i u ſvakoj pokori i tila, i ſarcza, i duſe.

Alli ſvarhu ſvega tribuje daſe pokora s' hotignem, tojeſt s' vogliom uçini: i kolikoje texja propaſt voglie u griſegnu; toliko vechia jeſt duxnoſt s' vogliom pokoru nçiniti. Voglia çoviçja s' podpunom ſlobodom od Boga nadarena, ſlobodno u çoviku goſpodaruje: ni çovik s' grijom more biti prikoren, ako k' dilu griſnomu ſlobodno i povoglno voglia çoviçja nepriſtane. Od ove iſtine ſlidi, da imaduchi ſlobod ſvoj voglia za k' zlu priſtati, ili za na zlo marziti, koje pod obliçjem dobra obiçaje zaslipglieni razum vogli ſlipoj prikazivati, vas otrov griſni u ſrid voglie oſobito poçiva. Sada vi promislite, Sliſaoczi, koliko texke pokore doſtojna jeſt propaſna voglia jednoga griſnika, koji zatoſe griſnik naziva, jerſe s' vogliom od Boga odmechie. Tko dakle ſpravanje griſnu vogliu pokoriti, potribu imade pokajatiſe od grija, i na grih ſvariu ſvakoga drugoga zla marziti. Brez jednoga pravoga i ſarçenoga pokajagna, kako uçi ſlavni ſveti Sabor Tridentiuski, nije po nijedan naçin moguchie doſtighnuti oproſchiegne od Boga uvrigenoga. Moglobiſe dogoditi, da brez iſpoviditiſe griſnik pomarſi grih uçigneni: ali to iſto brez ſarçenoga pokajagna nikad nitje bilo, ni more biti moguchie. Od ovoga imademo plemeniti dogagiaj u Piſmu S., u kojemu ſtijeſe, da ſagriſiſe dva Apoſtola Nazaraninova, tojeſt Juda, i Petar: Juda izdajuchiga, Petar iſtoga zatajujuchi. Juda iſpovidi grih ſvoj, govorechi: „ Sagriſioſam „ izdavſi karvu pravednu ", i proſchiegne nedoſtighnu, negoli oſugegne, jerſe u ſarczu ſvomu nepokaja. Petar zatajagne udigl neiſpovidi, a podpuno proſtegne udigl doſtighnu, jerſe ſarçeno skruſi, tako da proplaka gorko. Evo dakle, Sliſaoczi, oçitoje, da kako iſta iſpovid brez boleſti prave oſugiva, tako pravo pokajagne brez iſpovidi ſaragniva: premda paka duxnoſt oſtaje na ſvoje vrime od grijaa s' izvarſitim pokajagnem pomarſeni czilovito, ſvaki ſtid, ili ſtrah pridobijuchi, prid zakonitim Miſnikom oſvaditiſe. Radi toga, karſchianine griſniçe, karſchianko griſnicze, xelisli iſtinitu pokoru u opakoj tvojoj vogli uçiniti? Uſadi u gnu, uſadi ſarçenu tugu, i pokajagne, i marzegne na proſaſto opako xivgliegne, ako izadriti odrediosi iz duſe tvoje grih pogani: i koliko otrov-

ga naslagegna chiutiosi u sagrisegnu, toliko spasonosne tughe, bolesti, i marzegna na grih tribuje, da u skrusegnu, i pokajagnu ti provedes. Prosi u Gospodina milost, za da od velike bolesti sarcze tvoje u tebi na dvoje razpuknese: çesto ponavgliaj skrusegne, za odvratitise od izgubgliegna, i k' Isukarstu tvomu sjedinitise. Zatim paka brez odmiczagna od danas do sutra, pristupi ponizno na vrilo vode xive svete ispovidi; i prid nogam Namisnika Isukarstova izrigaj vas otrov svi tvoji złochiaa i opaçinaa, nesvisni stid, i strah pridobijuchi: i tada samo izistinitichiese u svigenómu xivgliegnu tvomu oni plod dostojni pokore, kojegasam jutros za spasegne tvoje s' ovim duhovnim razgovorom istumaçio.

RAZ.

RAZGOVOR IV.

MUCNOSTI STIDA, I STRAHA U POKORNIKU NA S. ISPOVIDI PRIDOBIVENE.

Pogite: i ukaxitese Misniczima. *Luka S. u Evangegliu na poglav.* 17.

O Vosu riçi priçestite, s' kojim Odkupitegl nas primilostivi sagliuchi k' Misniczima ono deset gliudii gubavi, kakoste vechie krat u S. Evangegliu çuli dokazivati, uçini sve zdrave i çitovate istom negose uputisce za pochi, i ispuniti naredbu Nazaraninovu. S' istim riçima nukujem i ja jutros svakoga grisnika, dase dozovne vech napokon od tuxnoga bitja svoga, i da plod dostojni pokore, i svigegna prikaxe u xiugliegnu svomu, posavsi k' Isukarstovu Namisniku, za po cilovitoj svetoj ispovidi oçistiti dusu nevoglnu od nakazne gube grijaa. Pravo svigegne, i obrachiegne grisnika na pokoru zapoçima od prave i czilovite ispovidi grijaa: sto potvargiva Duh S. govorechi u kgniga Mudrosti, da pravedan najparvo osvagia sam sebe. Ajde dakle i ti karschianine grisniçe; i pristavivsi pomgnivo iskusagne tvoje duse, bolest zaçmi, s' marzagnem istinitim grijaase odreczi, i stanovito odluçi nikad vise povratitise na zlochiudno prosasto xivgliegne: paka zatim slobodno osvadise prid Ispovidnikom od svi zlochiaa i opaçinaa uçigneni. I buduchi ti gubav u dusi, spomenise, da za dostighnuti podpuno zdravglie, tribuje, da na naçin jednoga gubavcza prid Ispovidnika pristupis. Naodim u Pismu S., daje od Gospodina Boga bilo zapovigeno svakomu gubavczu nositi na sebi vlastitu svoju hodichiu svu razparanu, i razsivenu, tako da na sve çetiri strane viditse mogase nemoch prighgnusna, kojamu xivot prikrivase. Karschianine, karschianko, tebe, tebe tiçe prinesena zapovid od Boga gubavczima podana. Radi toga imades znati, da i ti s' aglinam razsivenim i razparanim, hochiu rechi, s' dusom svom raztvorenom pristupit imades prid noghe Isukarstova Namisnika, istinitu i czilovitu ispovid s' jednom sve-

tom

tom priproſtitoſtju uçinivſi, tako da nijednoga grija, ili okolovſtinu, kojabiga uzmnoxati mogla, povoglno i propaſno neoſtavis, i nezatajis. Ovoje çlanak Vire S. katoliçanske, koji iſtumacen bi u slavnomu i ſvetomu Saboru Tridentinskomu; i ovi ako pravo virujes, ti duxnoſt imades izvarſiti, czilovito i potanko ſve grije oſvadivſi na ſvetoj iſpovidi. Rechieſmi paçem, daſe ſtidis? daſe ſtraſis? Evome pripravna za ſtid, i ſtrah tvoj s' xivim razlozima pridobiti: ali xelechi ti pria ſamnom izjadatiſe, dobrovoglno poslusachiu ſve ſto za obranu ſtida, i ſtraha tuoga odrediosi meni prid oçi u ovomu razgovoru prjniti. Ti dakle slobodno poçmi: a jachiu s' pomochiu Boxiom u slavodobitju, i ſpaſegnu tvomu dovarſiti, s' pedipſom barem prighnuvſite.

I. Najparvo dakle ovako govoriſmi: Oçe, upaoſam, ili upala u jedan priveliki grih: u jedan grih toliko nakazan u ſebi, i od toliko pogane propaſti, da neznam na koji naçin uſuditiſe iſpoviditiga.

Razumim varlo dobro parvi tvoj ogovorni razlog: ali nemogu razumiti, koja ikad slipoſt i budalaſtina jeſt ova, uſuditiſe ſagriſiti, a neznati uſuditiſe iſpoviditi. Nejma na ſvitu nemochnika, koji za ozdraviti neodkriva ranu, premda skrovitu, ſvomn Likaru; nejma jednoga utoplacza, koji dangubi uhititi obiruçicze parvu dasku, kojamuſe namira, za iſplivati; nejma ſuxgna, koji kaſni oproſtitiſe, i utechi iz ſuxagnſtva, i verugga; nejma donapokon xivinicze, ni ptiçicze nerazborite, kojaſe nenaſtoji iskopati iz Vuçji çegliuſtii, ili iz nemili Jaſtrebovi pançaa odletiti: a moguchie biti hochie, nachi u karſchianluku jednu duſu toliko nerazboritu, da ſmartno ragnena od Likara ſvoga ranu ſakrivatichie; da utopgliena u ſvakoj opaçini, nechie obiruçicze uhititiſe daske ſpaſonoſne ſvete iſpovidi; da ſuxgnicza vraxia, i od vraga s' pançama ſvake propaſti uçegliuſti popadnuta, nechie po czilovitoj ſvetoj iſpovidi razadriti uzle griſne paklene, i çeſtito osloboditiſe od izgubgliegna, i oſugegna ſvuoga vikoviçgnega?

Ali za koliko gliubis tvoj duhuovui napridak, i ſvaku çeſtitoſt, duſo zaslipgliena, oçitujmi ukratko, zaſto ikad nemores uſuditiſe iſpoviditi oni grih? Jerſam, odgovaras, od ſtida pridobivena.

Oh ſtidu nerazboriti! oh skodni ſtidu! Setajuchi jedan dan po Ateni mudri Sokrate, ugleda zgodno, gdi niki mladich gnegov uçenik izhodjaſe iz jednoga nepoſtenoga, i neçiſtoga ſtana; i oſitivſi-

tivſiſe mladich, da bijaſe gnegov Meſtar Sokrate, koji za gnim uſtupicze igiaſe, veomaſe zaſtidi: paka za nebiti poznan od Sokrata, dobro umotavſiſe u ſvoj ogargnaç, i prid gnim hodechi, malo barzxe. Tada Sokrate joſe barxe za mladichiem uçenikom potexuchiſe, ſtixega, i udari uz obraz s' ovim riçima: „ Imaoſiſe, „ moj ſinak, ſtiditi kadaſi ulizao u onu kuchiu, a ne kadaſi iz „ gne izaſao". S' iſtim prikorom i tebe, duſo zaslipgliena, u oçi udara S. Pacian, kojite opomigne, da kako niſiſe ſtidila u barlog grijaa utopiti, takoſe ſtiditi neimades iz barloga iſtoga izvuchi, i iſplivati. A tiſe ogovaras, a ti s' ſtidom pokriti czinis onu miſao neçiſtu, kojojſi ludo priſtala, onu griſnu polepu, kojuſi povoglno uzbudila, ono dilo pogano, kojeſi propaſno izvarſila? Akoſe niſi ſramovala odvarchiſe od Boga, i vojevati pod bariakom tamnim paklenoga vraga; kako ikad ſada ſramovatiſe mores, imaduchi ti od ſotone odbighnuti, i pridruxitiſe k' tvomu Bogu? Iſtinito moguchie nije doſeghnuti, da ſada tiſe ſtidis od onoga grija çiſto oſvaditiſe, kojegaſe niſi ſtidila pria uçiniti.

Razlog imadem za ſtiditiſe, rechieſmi; jer ako oçitujem ono zlo dilo, kojeſam uçinila, udigl gubim moje poſtegne, moje plemenſtvo, gubim dobro, i glaſovito moje ime.

Toje iſtina, i razlog xiv imades, ako to ſve razumis rechi od onoga ſtida, koji po ſvidoçanſtvu Duha S. na grih dovodi: ali nije tako; nego paçe neſviſno ſtid oni ogovaras, koji ſve to viſe odagliajuchi od tebe priateglſtvo i miloſt Boxiu, otvardnuto u propaſti ſarcze tvoje pokaziva. Stid dakle ovliko ſkodni ti pridobivajuchi, znaj, da neſamo tvoje poſtegne i dobro ime negubis, dali uzmnaxas ſve to viſe, i ſto vechie jeſt, dajes ſlavu iſtomu Bogu. I dojſto datije od vechiega poſtegna kada ſtid na ſvetoj iſpovidi pridobijes, nego kada tajis tvoju zlochiu, to iſti naravſki razlog ſvidoçi. Jer kada jedna pokorna duſa k' priſtogliu ſvete iſpovidi priſtupa, za drugu ſvaru nepriodi, nego za potarti parvaſgne zlochie, za potlaçiti proſaſte nepravde, za prominuti propaſno, u ſveto i kripoſno xivgliegne, u xivgliegne prikladno jednomu pravomu karſchianinu, i naslidniku Iſukarſtovu. Sva ova dila pokornoga ſvigegna ſvak brez ſumgne cziniti imade mnogo poſtenija, negoje ſtid ſramotni, koji u zlochiudnomu barlogu grijaa opaku ſve to viſe oſtavglia duſu ſvetogardniczu. I daje ovo iſtina, Duh S. u ſvetomu Piſmu prilaga govorechi: „ Iſpovid, i ple-

plemenſtvo prid obrazom gnegovim". A S. Aguſtin nadoſtavglia, i s' upitim slidechima pridobiti naſtoji duſu zaſtigenu, govorechi: „ Glubisli plemenſtvo, ili poſtegne? hochiesli biti uzo-
„ rita? Iſpovidiſe. Grubaſi bila, i nepoſtena? Iſpovidiſe, za da
„ budes lipa, i poſtena. Bilaſi griſnicza? Iſpovidiſe za da budes
„ pravedna". Sada od ſvi prineſeni razlogaa slidi, da po ſvetoj iſpovidi negubiſe ni poſtegne, ni plemenſtvo, ni dobro ime, daliſe ſtiçe i uzmnaxa.

Da paka ſtid pridobijuchi dajeſe slava iſtomu Bogu, biſtro izgovara slavni ſveti Sabor Tridentinski, u kojemuſe ſtiju ove ri-
„ çi: „ Opravdagna ſvaraa iſtinito jeſt.... slava Boxia, i Iſukar-
„ ſtova". Sto za jos boglie izbiſtriti, ukratko izvidimo ſto ſveti kragl David jeſt raxumio iſtumaçiti u ſvojim Piſmam duhovnim, ovako govorechi s' Bogom: „ Iſpovid, i uresegnie obukaoſi". Najparvo dakle iſpovid jeſt imenovana, paka uresegnie nadoſtavgliaſe: ſto na dughglie tumaçechi S. Aguſtin, i s' gnim oſtali Latinski Sveti Otczi, ſvi skupno uçe, da izreçene riçi okrugnenoga Proroka priſtojeſe Iſukarſtu, koji kakono s' ureſnom i diçnom aglinom, oblaçiſe s' pokornim duſama, kojeſu po czilovitoj ſvetoj iſpovidi bile od grija oprane, i ureſene. Ali za s' prilikom iziſtiniti, da tkogod ſtid pridobiva, daje slavu Bogu, evo ſto nahodim u Piſmu S. Urazruſegnu grada Jerika bijaſe protiva zapovidi Boxioj zakinuo Akan jedan klip zlata, jednu skerletnu kabaniczu, i dviſta ſrebarni jaſprii; i buduchi vas puk Ikraelski pedipſan radi Akana, Joſue vridni Vojvoda gnegov po objavgliegnu Boxiemu zapoznaje uzrok pedipſe podneſene, i priti, da naſavſi krivcza, bijobiga ſvega ſaxegao. Posli dakle duga izvigegna, nahodi napokon, daje Akan oni brezoçni, i skodni griſnik, radi kojega trideſet i ſeſt gliudii bi poſiçeno, a tri igliade vojske Joſua ſramotno raztarkano, i razbijeno kod grada Hai. Tada Joſue brez drughi riçii mogaſe narediti, daſe odregena oſuda izvarſi, Akana ſaxigajuchi: ali ſto çini? Za da Akan krivacz s' czilovitom iſpovidju proslavi onoga Boga, kojega bijaſe s' lupeſtvom ſvetogardnim uvridio, Joſue dobri nutkuje opakoga Akana, govorechi: „ Sinak
„ moj, daj slavu Goſpodinu Bogu Izraelzkomu, i iſpovidi, i ka-
„ xi ſtoſi uçinio"? Akan prem daſe ſtidjaſe prid ſvim mnoxtvom puka ſvetogardno ſvoje lupeſtvo iſpoviditi, i znadiaſe damu nebi xivot bijo proſchien po nijedan naçin; niſta nemagne kada razumi
od

od Josua, da ispovidivsi pravo, i czilovito svoju zlochiu, daobi slavu Bogu, skruseno odgovori: „ Istinito jasam sagrisio Gospo„ dinu“: posli koji riçii na dugo stijese u Pismu S. czilovita ispovid Akanova od sve lupestine malo pria spomenute; i tako po nauku prmudroga Biskupa Abulensa, i drughi Nauçitegliaa, Akan posli ispovidi kamenovan, i izgoren dostighnu prostegne grijaa, i duse spasegne.

Sada, duso svetogardna, s' tobomse imadem ovako razgovoriti: kako ikad ti ogovarati mores stid tuoj, kakoli sramovatise tebi pristoji çisto osvaditi na svetoj ispovidi oni grih, koji tajis od toliko vrimena radi postegna, radi plemenstva, radi dobra imena; kada i postegne, i plemenstvo, i dobro ime stices, i Bogu istomu slavu dajes, stid pridobijuchi, i czilovito osvagiajuchise? Slidi, slidi, nevoglna duso, izgled Akanov u ispovidagnu, kakosiga slidila u sagrisegnu. Akan osvadi grih svoj na parvo Josua ponutkovagne: a tiga tajis posli toliki ponutkovagnaa, posli toliki pripovidagnaa, posli toliki drughi Boxji nadahnutjaa. Akan osvadi grih svoj, premda imadiase po smarti, i oghgnu xivot vlastiti prigoriti; a ti tajis onu opaçinu, prem date vira sveta uçi, da ispovidivsije czilovito, od smarti viçgne, i oghgna paklenoga oslobogena mores ostati. Akan daje slavu Bogu czilovito ispovidajuchise; a ti dajes slavu paklenomu vragu oni grih svetogardno zatajujuchi. Akan stid pridobiva, i prid Josuom, i pukom ostalim oçito nazivase lupex svetogardni; a ti prid jednim Isukarstovim Namisnikom sramujesse skrovito oçitovati grisnikom, i grisniczom priopakom. Nu dakle, nestidise vise, nego izrigaj ta smartni otrov, kojegasi jos od davna zaxdarla istresi iz nidaraa toga zmaja, kojega od toliko vrimena gojis s' tvojom skodom neizreçenom.

II. Sveje to lipo, rechiesmi; ali ja od straha priuzeta, marznem, ni znadem na koji naçin dati poçetak mojoj ispovidi prid onim Redovnikom. Hotilabi kazati oni... ali...

Razumiosam tvoje muçnosti. Strasisse, jeli? Izvidimo malo uzroke tvoga straha, i predagna; i dobro promislivsi, dva nahodimo, oba skodna, oba nerazloxita. Ilise dakle ti strasis od Ispovidnika; ilise strasis, jerse neznades kako usuditi ispovid zapoçeti, i stid tvoj pridobiti. Ako predas jersi plasiva, i brez sarcza, za od straha osloboditise, i sarcze stechi pomgnivo poslusaj jedan dogagiaj Pisma S.

 Za-

Zajedno s' malim Tobiom putujuchi S. Angeo Rafael u priliczi lipa i priſtala mladichia, i buduchi prisli k'riczi Tigri; eto iznenada izvlaçiſe iz one mutne vode jedna ſtrahovita ribetina, koja priblixavſiſe malo kraju, s' karvavim zadartim oçima, a s' çegliuſtima razvrachienim juris uçini za udigl proxdriti maloga Tobiu. Tada dobri mali Tobia vas od ſtraha priuzet, blid, i od ſtudenoga znoja popadnut, tarçe bixuch na ſvu hitgnu za Nebeskim ſvojim drvgom, i u takoj nenadgnoj jezivoſti proſi pomoch, i obranu, viçuchi, i plaçuchi: „ Goſpodine, proxdrichieme". Nebojse niſta, odgovori Angeo; dali ſad ſarçeno i slobodno zagazi malo, i uhiti onu ribetinu za brançe. Pokripglien i uslobogen mali Tobia od Nebeskoga ſvoga druga, posluſa Angela, i zagazivſi iſteghnu ribetinu na ſuvo, gdi trepechiuchi malo po zatim czarknu. Sada razparaj, reçe, i izvadi czriva gnezina; i ſpomeniſe, da xuç, ſarcze, i xighericza sluxit imadu za likariv. S' iſtim Angeoskim riçima razumim i ja tebe, ſtraſiva duſo, rabreno pokripiti; i uslobodìti. Radi toga s' izgledom maloga Tobie ſarçeno uſnaxiſe; i s' jednom ſvetom sloboſtinom uhiti ſtid za brançe pridobivſiga: raſparaj ribetinu nakazne tvoje duſe, odkrivſi ſva tvoja iznutrena Iſpovidniku, i tako nachies i ti likovitu koriſt, kada plaſivi ſtrah tvoj pridobies.

Akoliſe paka ti ſtraſis od Iſpovidnika, ſpomeniſe, da oni Miſnik, kojega vidis na priſtogliu ſvetomu Pokore s' malo riçii opirati ghgnuſne griſne duſe u karvi S. Iſukarſtovoj neproczignenoj, i raztrvorati gnima Raj Nebeski, a iz pakleni mukaa gni izvoditi; iſtinito jeſt Iſukarſtov Namiſnik, ali çovik umarli, kako i ti: obaſtart od slaboſti, kako i ti: napaſtovan od vraga, more biti, vechie od tebe: podloxan upadnuti u najtexje, i najſmradnije grije, kako i ti. Zaſto dakle ti ſtraſitſe imades od Iſpovidnika çovika umarloga, i griſnika, more biti, vechiega, i zlochiudnijega od tebe?

Jabi volila, priuzimas, da kadbi moguchie bilo, uçinim iſpovid prid iſtim Bogom, ili prid jednim Angelom gnegovim: jer Bogu ſvakaſu oçita, i on podpuno ſvaçie misli, xeglie, i dila vidi, i zapoznaje; i tako ſtraha, ni ſtida nebi viſe bilo potribito pridobivati: dabi paka moguchie bilo Angela Nebeſkoga za Iſpovidnika imati; moglebiſe barem slobodno prid Angelom one ſmardglive, i ſramotne neçiſtochie, s' kojimſam vehoma ubargliana odkriti.

Ah

Ah xeglio isprazna! Ah misli budalasta! Ah duso luda! Boga xelis za Ispovidnika, govorechi brezpametno, da tada nebi ni straha, ni stida imala? Imas paçe razlog; jer i meni sada na pamet padaju dva grisnika, koji po svidoçanstvu Pisma S. u Boga istoga ispovidisese. Slusajme pomgnivo. Sagrisuje Adam: i xelechi Bog Stvoritegl gnegov priblagodarni od grija osloboditiga, k' sebiga gliubeznivo na ispovid, po razmisgliagnu S. Agustina, zove govorechi: „ Adame, Adame, gdisi?" Sada svi vi czinite, da nevoglni Adam kliza na kolina, dase u parsi buba, da trojstruke suze prolije, i da ispovida grih svoj prid Bogom: aliga ja vidim, gdi bixi, gdise krije, gdi od straha vas darchie, i od velika stida gdise xiv u jednu taptinu zakopaje. Stoje to od tebe, xalosni, i kukavi Adame? stose nisi ispovidio? zasto bixis? Ostavime, ostavi, Adam odgovara; jersamse vas pripao, i jos darchiem çuvsi samo glas Boxji: i kadase ositi dasam goo, ovde pobigo, i sakrise. Sagrisuje i Cain sin Adamov, ubivsci nepravedno i nemilo Abela brata svoga. Bog svemoguchi i s' Cainom milostiv, po svidoçanstvu Tertuliana primudroga, na ispovid zovega s' onim upitom: „ Gdije Abel brat tvoj"? A Cain znasli, kakose ispovida? Namisto osvagegna nemiloga ubojstva, neharno, osorno, i neugliudno Bogu odgovara: „ Jeda çuvaocz brata moga jesam ja?" Sadase malo razgovorimo ovako. Adam jednu zapovid Boxiu pristupivsi, stidise, i vas od straha darchie, kadase od grija svoga imadiase czilovito osvaditi prid Bogom; Cain za neoçitovati Bogu jedno jedino ubojstvo brata svoga, gubi ufagne u neizmirno milosarge Boxie, i osugiujese: a ti grisna duso naparchiena s' brimenom zlochiaa i opaçinaa mnogo texji, kako ikad brez straha, i stida usudilabise pristupiti prid jednoga Boga, koji jest vrutak svake svetigne, i prid gnim osvaditise od propasnoga xivgliegna tvoga, za çuti gliubezniva Boxia ponutkovagna, kako Adam, i Cain, negoli ostre prikore sarditosti pravedne gnegove, i odsudu vikovitu protiva tebi, i neharnosti tvojoj? Ovo samo razmisgliagne tolikobite imalo pridobiti, dabi i ti s' pukom Izraelskim slobodno imala rechi Mojsij, tojest svakomu Ispovidniku: „ Govori „ ti nami, neka negovori nami Bog, za da nepomremo". Ako dakle od straha mrese s' Bogom govorechi o svetomu zakonu gnegovu; stobi ikad bilo, nevirstva, i vlastite opaçine Bogu ispovidajuchi?

Da bude paka Gospodin Bog na jednoga Angela naslonio dilo Ispovidnika, czinisli, luda duso, dabise ti uslobodila odkriti prid jednim Duhom blaxenim priçistim tvuoju nakaznu golotignu, i dabi podnio jedan Angeo S. razgledati u tebi one sramotne, prighgnusne, i stoo putaa ponovgliene mesotrovne rane? Usaslise, dabite jedan Angeo onako gliubeznivo primio, onako ustarpglivo podnio, onakose na te smilovao, kakote prime, podnosi, i miluje oni Ispovidnik? Ne, ne po nijedan naçin. Vidim paçe u Pismu S., gdi Angeo xestoko rasargen, i s' maçem golim u ruczi izhodi protiva Mojsij, texko korechiga i pritechimu, samo jer bijase odmaknuo vise nego zakon dopuschiase, obrizovati maloga Eliezera. Stijem u prosastim uspomenam, da Angeo udari s' jednom nemilom zausniczom S. Franu Rimkignu samo jerse ustavila bijase za malo çasaa kod svoji rodite gliaa, slusajuchi jedan isprazni razgovor. Nahodim donapokon, da Angeo s' pritexkim udarczem baczi na zemgliu jednoga Nimaçkoga Mladichia, samo jerse neopri svojoj druxini, kojiga zvaju na opchiegna vesela svitovna. Sadmi odgovori malo, duso smardechia, stobise ikad od tebe zgodilo, kadbise imala prid Angelom osvaditi od toliki i toliki mislii, i dilaa neçisti?

Vech zapoznajem, vechsam od xivi razlogaa pridobivena, rechiesmi, da nejma vechie lasnosti, sto osvaditise na svetoj ispovidi prid jednim i Namisnikom Isukarstovim u isto vrime, i Covikom umarlim, koji buduchi od istoga ghliba slipglien, more biti, dase od svoji pomagnkagnaa spomigne, kada moje opaçine çuje. Ali tkochie meni riç dati, da nechiu biti odkrivena za jednu smradnu bludniçinu, kojasam dosada bila darxana za çistu diviczu; da nechiu biti oçitovana za jednu nevirnu prigliubovniczu, kojasam dosada czignena bila za privirnu zaruçniczu: i tako akose osvadim czilovito od onoga grija neçistoga, nebi rada, dase Ispovidnik u kojojgod prigodi neodade po nesrichi prid mojim kuchianima, prid mojom rodbinom, prid mojim muxom.

Toje giavaoska privara, duso slipa; jer sotona posli negoteje u oni neçisti grih oborila, na naçin vuka nemiloga, stiskate, kako jednu ovczu, za garlo, za da neprogovoris o griju neçistomu na svetoj ispovidi, i nezazoves na pomoch onoga çobana tvoje duse, tojes Misnika Ispovidnika, kojibite mogao po svetomu odrisegnu iz çegliustii Vraxii izadriti. Imas znati za tvoje pokripgliegne, daje toliko

liko velika duxnost jednoga Ispovidnika, kojaga stiska skrovita darxati sva jos najmagna pomagnkagna svoga pokornika, udigl u svete parsi gnegove ukopana; da u nijednomu dogagiaju, ni za vrime xivota, ni po smarti svoga pokornika, ni pravoputno, ni inoputno, ni s' ustima, ni s' zlamegnem, ni za vas svit od pakleni mukaa osloboditi, ni za sve duse, kojesu u paklu, u Raj privesti, nemore nesamo s' drughim, dali ni s' pokornikom svojim istim izvan ispovidi brez vlastitoga gnegova dopustegna, od grijaa ispovigeni ni jedine jedne najmagne riçi proslovit. Nejma, ne, na svitu mogujstva, nejma vladagna, nejma zapovidi, nejma sile, kojabi mogla raztvoriti s' trojstrukim peçatom zapeçachiena usta jednoga, premda najmagnega Ispovidnika: paçe kadbise vidio jedan Misnik stisnut za odkriti pomagnkagna çuvena u svetoj ispovidi od kojemu drago pokorne duse; priabi imao odabrati podniti svaku muku, i xivot isti prigoriti, (kakoga prigori sveti muçenik Ivan Nepomuczen za neoçitovati zlochiudnomu kragliu Venceslau ispovidi gnegove zaruçnicze Ivanicze), negoli izdati svoga pokornika, i sveto Ispovidnika dilo.

Ja temeglito virujem, rechiesmi, da megiu Namisniczima Isukarstovim nenaodise ni jedan jedini Ispovidnik, od kojegabise moglo rechi, illi posumgniti, dachie drugomu oçitovati, sto çuje na svetoj ispovidi: paçe vidim, i rukom tiçem, da skrovitij ostaju kod Ispovidnika moji grisi, negoli kod mene iste; zabuduchi da ja, kada hochiu, mogu oçitovati moja pomagnkagna drugomu; ali Ispovidnik ni more, niseje bojati, dachie hotiti svoga pokornika zlochie drugomu iskazati. Samo çinimise, da ako ja kaxem potanko Ispovidniku vas moj xivot, zaçudichiese od moje propasti, izgubichiemi gliubav, nitchieme vise darxati za onu dusu dobru, i kriposnu, kako pria; i tako jezivostje, da ostanem kod gnega barem sramotna.

Dase nechie Ispovidnik nista zaçuditi, kadase ti na svetoj ispovidi osvagias od tvoji, premda texki grijaa; od slidechiega dogagiaja Pisma S. razumichies. Jasuchi na svojoj tovariczi putovase jednom Balam Prorok, ali putovase putom opakim i od izgubgliegna, jerse ua put stavio bijase potiva vogli Boxioj: i tako putujuchi, kada stupi na jedan klanacz, eto Angeo Nebeski vas razgnivglien, i s' maçem golim u ruczi, iznenada put zapriçi, i oprise s' tolikom naglostju za da Balam naprid neproge, da priplase-

plasena tovaricza na vigegne strahovito, sva usprenu, i pritis-nuvsise uz gomilu, pribi nogu Balamovu, pak malo zatim usilovana hoditi, posarnu brez vise postupati. Stari Balam, koji jos Angela nevigiase, vaz od jida uzavrio, nemilostivo udara tovariczu, czinechi, da radi naravske linosti otezasese putovati; i videchi da nehotiase po nisto tovaricza ustatise, i naprid ni stope uçiniti, tolikoje vehoma izgliusti, i ispribija, da tovaricza po Boxiemu dopustegnu rastvorivsi çegliusti, poçe tuxechise i govorechi pitati Balama svoga gospodara: „ Stosamti uçinila? jerme bijese?“ Svaki od vas, Slisaoczi, na samo ovo dokazagne bichiese zaçudio; a dase bude kod tovaricze Balamove namirio, czinim, dabise (sto vechie jest) bijo i vehoma pristrasio, çuvsi tovariczu protiva svojoj naravi, gliuskim jezikom govoriti. Ali Balam, po svidoçanstvu tomaçiteglia Lirana, nise çudi, nise strasi: jer vechie krat bijasese naslusao govoregna xivinaa nerazboriti, pod koji obliçjem sotona Balamu ukazivasese, i s' Balamom u priliczi nerazboriti xivinaa razloxite prigovore razkladase. Duso grisna razumilasi, dase Balam nezaçudi, kada tovaricza gnegova progovori, jer i tovaricze, i drughe zviri çujo bijase govorit; a ti czinis, dachiese tvoj Ispovidnik zaçuditi çuvsi one tvoje grije neçiste, posli negoje od drughi pokornikaa tolike i tolike texje more biti, i nakaznije razumio? Nechie, ne, virujmi.

Na prinesenu tvoju sumgnu, s' kojomse duso grisna ogovaras, dajeti odgovor S. Ivan Zlatousni, kojite uçi, da nije sramota, dali pravicza i kripost uçignene grije ispoviditi. A pak upitaj malo jednoga Patriarku Judu, jeli ostao sramotan osvadivsise od jedne bludnosti brezakonito ispugnene s' Tamar zaruçniczom Onana sina svoga, tojest s' ulastitom svojom, premda neznanom nevistom: i namisto Judino odgovorichieti S. Isidor, da radi osvagegna grija reçenoga bi dostojan iz megiu ostale svoje bratje dostignhuti krunu i kragliestvo. Upitai jednoga kraglia Davida; upitaj Petra Apostola; upitaj dobroga Lupexa, jesuli poçem ostali sramotni, osvagiajuchi svoje zlochie, i opaçine: i çuchies gditi skupno odgovaraju, da czichia bistra i czilovita osvagegna vlastiti pomagnkagnaa dostighnulisu paçe niki kragliestvo ustanovitjeno u kolinu svomu, kako David; niki glavarstvo u Czarkui S. katoliçanskoj, kako Petar S.; niki donapokon udigl isto kragliestvo Nebesko, kako dobri Lupex.

Date pak nechie darxati, kako i pria, za dobru i ſvetu kripoſnu duſu oni Iſpovidnik, prid kojim odkrijes tvoje ſmardechie skrovite rane; od toga nemoj ni pomisliti: jer Iſpovidnik neiſchie od tebe izuznati grije za od gni ſpomignatiſe, dali za tebe podpuno od gniova otrova izliçivſi, udigl zaboraviti. Razlog naravski iſtinito pridobijete, promiſgliajuchi, da nije ſtvar moguchia, daſe Jſpovidnik oſobito ſpomene od tvoji grijaa, posli igliadu igliadaa drughi pokornikaa tolike zlochie, i opaçine na ſvotoj iſpovidi çujo. Ali ſvarhu ſvega ovoga najugodnije bitichie tebi, razumivſi jedno plemenito Boxie obetagne, koje priplaſeno tvoje ſarcze ſtanovito umiriti imade. Stiieſe u Piſmu S., u kgniga Ezekiela Proroka, da iſtom nego s'pravim pokajagnem izrigati bude vas ſmartni otrov grijaa jedna duſa „ ſve nepravde gnezine, ko„ jeje uçinila, nechieſe ſpomignati". U kripoſt ovoga Boxiega obetagna ja govorim, da akoſe Bog zaboravglia od ſvi zlochiaa pravo iſpovigeni, kako tomaçi S. Cirilo, i Tertulian; mnogo viſe zaboravgliaſe ſvaki Iſpovidnik Boxij Namiſnik, i poglaviti podilitegl ſvetoga Sakramenta Pokore. Nije dakle moguchie, da Iſpovidnik nechie darxati duſu pokorniczu za dobru i kripoſnu, kako i pria; kada prineſeni razlozi dokazuju, i s'temegliom pritvardim Piſma S. priliçno iſtini çine, daſe Iſpovidnik od grijaa çuveni na ſvetoj iſpovidi poſve zaboravglia.

Ni iſtinito more biti, dachie gliubav izgubiti prama duſi pokorniczi oni Ipovidnik, radi gardochiaa i opaçinaa çuveni na ſvetoj iſpovidi; zabuduchi da ſvaki Iſpovidnik za gliubav koju noſi griſnim duſam, jurveje iſtu vlaſtitu ſvoju duſu prigorio. Kako dakle, duſo nevoglna, nechies date gliubi oni tvoj Iſpovidnik, kadate toliko vehoma gliubi, da za gliubiti tebe, i ſpaſegne tvoje, zaboravgliaſe od ſebe iſtoga: i radi toga ſadte iſchie, kako gliubeznivi dobri paſtir ovczu zablugenu, i naſavſite ubarglianu od grijaa, nite progoni, nite udara, dali dragoſardno podnoſi, miluje, i poſtavglia na vlaſtita ſvoja plechia: ſadte prima, i garli, kako Otacz Sina razaſipaocza, prioblaçechite u aglinu ſvetglive miloſti Boxie, i bilixechite s'parſtenom pobilixja virnoſti prama gnemu: ſadte ſuzama obliva, kako majka Udovicza iz Najima jedinoga martva ſvoga ſina; jedabite na kojigod naçin uskriſio na duhovni xivot: ſadſe raduje i veſeli u ſarczu ſvomu zajedno s' Angelima Nebeskim, videchite iſtinito pokornu odvezivati martaçke

taçke skrovite tvoje rane, za datji uſtarpglivo pripovie, i s' ugliem miloſargia, i s' vinom likovitoga ponutkovagna priobilato natopi.

A ti ſada, duſo nima, na ſva ova ſto odgovaras? Jeſili vech napokon odluçila pridobiti nerazboriti ſtid, i ſtrah tvoj, i oſvaditiſe czilovito od ſvi tvoji pomagnkagnaa prid Iſukarſtovim Namiſnikom, kojite çeka u vrime ovo priatno za tebe s' tvojim Bogom pomiriti, i na pravu i iſtinitu pokoru primiti, posli toliki ſvetogardni iſpovidii, i priçeſchiegnaa, doſada od tebe za tvoje vechie oſugegne brezoçno primglieni? Akoli jos otvardnuta ſramujeſse, i ſtraſis prid Iſpovidnikom izrigati oni otrov, kojiſi jos davno proxdarla, zaklignemtiſe prid ovim Iſukarſtom, da na priſtraſnomu ſudu Boxiemu, kojinas ſvi çeka, vapichiu, vapit ja iſti oſvetu Pravde Boxie protiva tebi, i brezoçnomu ſtidu, i ſtrahu tvomu. A vi ſvi Sliſaoczi Bogogliubni, koji skupno ixgovarate pridobivenu ok moji razlogaa duſu nimu zaſtigenu, vi, vi, reko, ſvidoczi moji biti hochiete prid priſtogliem Velikoga Boga, od pripovidagna moga danaſgnega, oſobito uçignena za ſvigegne i ſpaſegne vikovito ove priotvarduute duſe, kojaſe jos nije ganula, ni na pokoru obratila, Megiuto opoçinimo.

III. Vechie putaa dogodiloſe jeſt, da tko od razlogaa nije oſtao pridobiven, s' pritgnom pedipſe ganuoſe poſve jeſt, i razlogu podloxio. Koja i kolikotexka pedipſa naminutaje od Pravde Boxie protiva ovnigoj duſi, koja ſama ſebe nepridobije, i czilovito neoſvagia ſvoje zlochie prid Iſpovidnikom, ſvak more zapoznati od slidechiega dogagiaja Piſma S.. Svi karſchiani parvoga vika oſtadoſe radi ſtiada izvan ſebe, kada razumiſe, da S. Petar Apoſtoa iznenada raſtavi xivotom zaruçnike Ananiu, i Safiru. Ovi dvaiu neſrichni, ako xelite, Sliſaoczi, znati pomagnkagne, ſpomeniteſe, da ſvi koji onda prihodjaju na viru ſvetu katoliçausku, prodavaju vlaſtite baſtine i imagna; paka izvagene ſve jaſpre prinoſaju, i poſtavgliaju prid noghe ſveti Apoſtolaa, za da oni s' iſtim uprave, uzdarxuchi ſvu opchinu virnii, koji tada ſvi ujedno xivgliaju. Reçeni zaruçniczi Anania, i Safira, i oni prodali bijaju jednu ſvoju baſtinu: ali namiſto ſve izvagene jaſpre od prodaje poſtaviti po obiçaju prid noghe Apoſtola Petra S., ſamo jedan dijo jaſpri iſti prinoſe, a oſtalo pri ſebi uzdarxu u ſakrijdi. Pomgnivo posluſajte ſtoſe dogagia. Iſtom nego Petar S. prikori Safiru od nevirſtva, govori Piſmo S. da „ udigl padnu prid noghe gnegove, i
„ izda-

„ izdahn". Czinichiete vi, more biti, daje Safira udigl izdahnula, jer usudise brezoçno posarnuti k' nogam lipo Petra S. ali to nebi uzrok od nenadgne smarti gnezine. Za dobro razumiti ovi dogagiaj, od potribeje zabilixiti, da dvi stvari u dogagiaju istomu spomigne Pismo S., tojest da padnu, i da izdahnu. Kada padnu, tada po razmisgliagnu jeenoga Nauçiteglia, pristupi k' Sarisiri Petar S., za damu ispovidi czilovito, koliko jaspri pri sebi ustavila bijase, i zatajala: i nebuduchise çisto osvadila od svega, tada po pravoj Pravdi Boxioj smart nenadgna gnu prikinu, jer buduchi u stagnu za odkriti grih svoj, nesrichno i po tilo, i po dusu zatajaga. Radi toga, govori S. Agustin, daje puno boglie podniti malo gorçila u ustii, negoli muku viçgnu u dusi. Drugaçie çinechi, neka çeka pedipsu Boxiu na ovomu svitu, i na drugomu, kakose dogodi nevoglnim zaruçniczima Ananii, i Safiri.

Dovarsujem s' jednim dogagiajom, kojega prinosi u svojim kgnigam Postovani Otacz Frane Rodriguez. Pise dakle, da u vrime kad czvatiase u Ingliteri vira katoliçanska, nahogiasese u kraglia Ugoberta jedna chier toliko dobrochiudna, i lipa, daje zvaju çudo svita. Najvechia Gospoda, i Banovi prosiseje za svoju zaruçniczu; ali nebi moguchie dase prighne i podloxi stagnu xenidbenomu, od kojega paçe bixa sveger, kako od zamçicze i izgubglegna, premda od Otcza istoga bi gnoj od udaje vechie putaa govoreno, i obichiano, dachieje çiniti osloboditi od zavita çistochie vikovgne, s' kojimse ona ogovarase daje zapriçena. Ova izvarsita diviçicza xelechi u svakoj kriposti, i dobru napridovati, zaprosi u Otcza svoga kraglia Ugoberta jednu osobitu kuchiu, i naçin za mochi u druxbi mnoghi diviczaa xiviti sa strane. Svejoj Ugoberto daje i dopuschia: tako da gdije od pria fagliaju czichia pameti i lipote, posli çastitije osobito poçese radi kriposna i sveta xivgliegna. Svakdagne gnezine zabave bijaju svegerni posti, dughe molitve, çesta biçagna svoga tila, sagragegne Czarkavaa, zastavgliegne Manastiraa, i nepristajno milostivo ugledane ubozii. U srid ovi izvarsiti, i pokorni dilovagnaa, umire iznenada reçena chier kraglia Ugoberta s' opchienom sviju od kragliestva tugom, ixalostju. Xeglna jedna Gospoja gnezina Mestrovicza znati posli smarti u kojemu stagnu nahogiasese, çignase nepristajnu molitvu za dusu svoje pogliubgliene kraglicze: kada kleçuchi jednu noch na kolini, eto iznenada raztvorajuse vrata pribivalista, u

kojemuſe nahogiaſe, i vidi ulaziti jedan veliki broj gioavolaa, koji megiuſe raztezaju jednu duſu u xenskoj priliczi, ſvu obaſtartu od oghgna, i uvezanu s' verugam upletenim od toliko prigliuti zmajaa. Sva uſprenu, i pripadeſe Goſpoja: tada, neſtraſiſe, ne, reçe gnoj duſa; dali znaj, daſam ja chier neſrichna kraglia Ugoberta, kojaſam za uvik bila u muke paklene oſugena. To razumivſi Goſpoja, ſva zaçugena, i izvan ſebe, ſtoje ovo, reçe, Goſpodine Boxe! Gdije tvoje neizmirno miloſarge? A kojachieſe vech ikad duſa ſaraniti, akoſeje ova oſudila? Ne govori tako, ne, priuze oſugena duſa, zabuduchi da miloſarge Boxie pritezalomeje k' ſebi s' neizbrojenim nadahnutjima; ali ja otvardnuta nektiſe nikad okoriſtiti. Ti znades varlo dobro, da meni jos iz malahna ugodno puno bijaſe ſtivegne kgnigaa, i da izmorena vechie putaa hotilaſam biti izmignena od jednogo mladichia moga dvoranina. Ovi dovarſivſi ſtivegne, zaiskami pogliubiti ruku, ſto uçini za tri, ili za çetiri puta, ali ſve s' to vechim gliubeznivim ganutjem, tako da oſitivſiſe od moga nemarnoga podneſegna, toliko brezoçno ſmide rechi, i uçiniti, da donapokon s' gnim u grih ſmradni upado, i Boga uvridi. Potom toga odluçi ſtanovito oſvaditi ovi grih momu Iſpovidniku, i rekomu: Otçe, oſvagiamſe, daſam upadnula u grih neçiſti s' jednim mojim dvoranom. Kako to, Goſpojo, reçe Iſpovidnik; tvoje uznoſito Goſpoſtvo tolije uçinilo? Tadaſe ja po me uzaças, zaſtidi, i reko, daje bila jedna miſao, a ne dilo. Ni iſta miſao tako neprikladna, odgovori Iſpovidnik, tebiſe nepriſtoji. Tada zaslipgliena od ſve to vechiega ſtida, i ſrama, ſakri poſve od Iſpovidnika moju zlochiu, govorechi, daſam u ſnu od misli neçiſte bila naskoçena, i tako s' jednim ſvetogargem na duſi dighnuſe iz prid Iſpovidnika. Zatim paka premda nikad nepriſtado çiniti poſte, diliti lemozine, i pokorno xiviti; niſtanemagne nikad nekti ſtid pridobiti, ni iſpoviditiſe czilovito. Dobrota Boxia priko mire platimi ſva dila kripoſna od mene uçignena; jer brez priſtanka s' nadahnutjem Nebeskim uzbugivaſeme, daſe pravo iſpovidim: i u najposlidgnoj mojoj boleſti çu glas kojimi reçe: Iſpovidiſe, joſſi na vrime. A ja slipa i neſrichna nekti nikad ſtid pridobiti: i tako iſtom negoſe s' tilom razdili, naskoçiſeme giavli, i odvukoſeme u muke paklene, gdiſe imadem muçiti, i jaukati brez priſtanka dokle god Bog bude Bogom. To rekavſi, s' bukom toliko ſtrahovitom izçeſnu

çesnu vigegne, dase uçini Mestroviczi Gospoji çuti vas svit razoren, gdi za nikoliko danaa napridova zadisati jedan priveliki i pritrovni smrad.

Duso nima kojame slusas, vidisli u sto dovarsi jedini jedan grih na svetoj ispovidi zatajati? Ako dakle xelis odbighnuti od osugegna, kojete dopast imade zajedno s' chierom kraglia Ugoberta, kadase neprighnes stid pridobiti, odluçi vech napokon, zajedno s' Mandalinom pokorniczom prostrise prid noghe Isukarstove, tojest gnegovi Namisnikaa Ispovidnikaa, i zavapi u sarczu skrusenu zajedno s' ono deset gubavacza: „ Isuse nauçitegliu smilujse meni ", i oçistime milosardno od ove gube otrovni grijaa, kojame od varh glave do dno pete prikriva. Izaghni, izaghni, Svemoguchi moj Nazaranine, izaghni iz duse moje prinemiloga nimoga giavla stida, i straha nesvisnoga, za da u skonçagnu sarcza moga proslavim dobrotu i veliçanstvo neixmirno tvoje, a dusu nevoglnu oçistim od otrova poganoga grijaa piopaki, pravednu, istinitu, i czilovitu ispovid uçinivsi prid Namisnikom tvojim Ispovidnikom, kako sada temeglito obichiam koliko ikad pria bude moguchie uçiniti. Megiuto çim ja nedostojni Isukarstvo Namisnik zajedno s' ostalim priçasnim Ispovidniczima, spravan stojim çekajuchite za ozdraviti tebe, i ustarpglivo i dragosardno opravsite od ghgnusnosti tvoje prismradne na studenczu xivi vodaa, koje izviru iz ovoga rastvorenoga boka Odkupiteglia razpetoga, s' tvojim Bogom tebe pomiriti; skrnsena u sarczu tvomu prid ovim Isukarstom proplaçi, i reczi ovako:

Pridobrostivi moj Isuse, Boxe moj prisveti, Stvoriteglia i Odkupiteglia priblagodarni! U te virujem temeglito, u te stanovito usamse, i tebe svarhu svake stvari, i vechie od iste moje duse gliubim: evo i ja sada na izgled Mandaline pokornicze, i harnoga gubavcza, padam prid Boxanstvene noghe Veliçanstva tvoga, i s' bolesnim suzama oblivajuchij, ispovidam i govorim, daje prívelika moja slipochia i propast bila, tajati od tebe, i Namisnika tvoga one moje nakazne zlochie, s' kojimsam pogardila tebe Otcza moga pripogliubglienoga. Radi toga kajemse i bolim, dasamse dosada zlo sluxila s' neproczignenom svetom karvju tvojom s' kojom namisto obiliti, oczarnilasam na svetoj ispovidi xalosnu dusu moju s' grisima propasnim svetogardnim. Ah dobrato neizmirna! Ah prislatki moj Isuse! prosti, prosti prituxnoj dusi mojoj tolike nakazne gri-

 je mo-

je moje, s'kojimfamte nekarno uvridila. Milofarge, Odkupiteglia moj prislatki, milofarge. Obichiaem ftanovito, dachiu czilovitu ifpovid od fvi moji grijaa uçiniti, i dafe nechiu vech nikad na gne povratiti. Amen.

RAZGOVOR V.

MISLI GRISNE, KOLIKOSU DUSI SKODNE, I NAÇIN ZA OSLOBODITISE OD ZLI MISLII.

Uklonite zlo mislii vafi od oçiju moji: *Ifaija na poglav.* 1.

Ria dofaftja Ifukarftova na fvit, ufagena raftiafa megiu pukom Xudinskim jedna toliko texka privara; da oni famo za grifnika i zloçincza darxafese, kojibi s'izvagnskim dilom zapovidi Boxie priftupio: i tako onda famo czignaju ofquarnuti dufu od grija, kadabi tilo oftalo od ifpugnenoga dila grifnoga ubargliano. Zaslipglieni od ovake skodne budalaftine, premda fvaki od naroda Xudinskoga fvu pomgnu ulagafe, çiftechi udigl kadbi ofguarnuo, i peruchi fvoje tilo, hodichiu, fudove, jizbine, pribivalifta, i pokuchftvo; nifta nemagne po fvidoçanftvu Angeoskoga Nauçiteglia, nigdife neftije, dafe ikad ijedan zabrinu oçiftiti i oprati dufu fvoju od otrovni mislii, i poxelegnaa grifni, koje jos u ona vrimena deveta, i defeta Boxia zapovid zabragnivafe. Ali iftom nego finu na fvit zrak mudrofti Nebeske Ifukarft Sin Boxij, ofobito razagiofese tmine privaraa Xudinski: jer na ta naçin bi fvaki profvitglien s'naukom Odkupiteglia nafega, kako ftijefe u Evangegliu fvetomu po Matiju na poglau. 5.; da nauçi takoger fvaki od onoga bixati s' mifgliu i s'polepom, fto u izvagnskomu dillu znadiafe jurve daje grifno i brezakonito. Çlanakje vire fvete, dachiefe texak razlog dati Praudi Boxioj i od fvake zle misli grifne, zabuduchi da „ zle misli od czipgliuju od Boga“: i fafvim izim mnoghi karfchiani, nefvifni kako i Xudie, darxe za igru, i maskaru zle misli, partechife u grije neizbrojene s'mifgliu otrovnom

nom, i s' polepom, brez ofititise, da jednako misli grisne, i dila grisna uzrokuju osugegne vikovito. Evome radi toga, Slisaoczi bogogliubni, za prikazativam, parvo, koje, i kada misli jesu grisne: drugo, kolikosu skodne dusi: trechie, na koji naçin od zli misli svaki osloboditise more. Tkose istinito xeli pokoriti, pomgnivo neka slusa, i opere sarcze, i misli svoje u suzama pokajagna, i poniznosti, pazechise unaprida nepiti vise, kako vodu, tolike grije s' neusteghnutom misgliu svojom: i zapoçimam.

I. Nije moguchie izbrojiti sve misli, ni razploditi sve razlikosti gniove, s' kojim brez pristanka naskaçuchi tvargiav nase duse tilo, svit, i giava, silujuse doharvati, i razoriti u dusi istoj zgragiu duhovnoga sazidagna milosti Boxie. Jedina prilika neizbrojenoga mnoxtva ovi mislii biti more oni biç Egipski, s' kojim svemoguchia desnicza Boxia prostrise svaru Farauna, i Egipczianaa, kada po zapovidi gnegovoj stvorise toliko mnoxtvo musiczaa i pitomi, i divij, i pasij, i kognski, i osaa, i obadii; da u jedan ças napunisese sve kuchie, sve loxnicze, sve sopre, i vas Egipat prikrise. Za izbistriti dakle i razaznati iz megiu toliki mislii, koje, i kadasu grisne, dobro zabilixite, Slisaoczi, da u dva reda razdigliujem sve misli. U parvi postavgliam misli dangubne; misli isprazne; misli nemirne; i misli veleznane: a u drughi zabrajam misli skodne; misli nenavidglive; misli osvetglive; i misli neçiste.

I zapoçimajuchi od tomaçegna mislii parvoga reda, misli dangubne nisu drugo, nego nika luda namisgliagna, s' kojim navlastito uboxna i potribna çegliad zaçimaju u svomu sarczu niku xegliu za imati, i obilovati, kako imade, i obiluje trechi, i çetvarti; posli koje misli ovo stiçu oblaxagne svojim tisnochiam, da ostaju uboxni, i potribni, kako i pria, a vrime gube brez koristi, radi çesa misli dangubne i zovuse. Tko ovake misli dangubne primechie priko glave, prilikovatise dobro more onomu sangliviczu, kojega Isaija na paglav. 29. spomigne. Çoviku obharvanu od velika glada, ili xege vechiekrat dogagiase, da spavajuchi çinimuse kroz san gdi gladan blaguje, ili xedan gdi pije: kadase paka od sna razbudi, dozivase daje gladan, i xedan, kako i pria, prem daje u snu i blagovao, i pijo. Ovose isto dogagia i Çimonim, koji namisto u trudu i znoju iskati svakdagnu svoju ranu, goje misli dangubne u glavi svojoj, a ruke po vas dan darxe pria

krixe-

krixene, ne na molitvi, negoli lexechi u prighgniloj linosti. Sto-
biste rekli, Slisaoczi, sagrisujuli ova dangubna çegliad? Istinito sa-
grisuju: ali nu poslusajte, kada, i kako sagrisuju. Na dva naçi-
na moguse misli dangubne priko pameti pribirati. Parvi jest, ka-
da tkogod s' dangubnim mislima sam sebi ono xeli samo, sto u
gnega nenaodise, a u drugoga vidi, ili çuje da imade; napriliku:
jedan odarpani prosiak kadbi zamislio, i zaxelio imati onaku
aglinu na sebi, kakovu vidi, ili çuje da imade jedan pomgnivi
texak, ili drughi lasni seglianin. Tkobi ovaku dangubnu misao,
i xegliu zaçeo samu sebi brez drughe okolovstine, kakochiete sad
razumiti; on ili nista nebi sagrisio, ilibi samo grih mali uçi-
nio czichia dangubne gnegove misli, i polepe. Drughi nacin dan-
gubna misgliegna, i xeglie jest, kada jedan misli, i xeli ono sto
neimade, paka po vas dan stoji s' rukama prikrixenim, nchotiju-
chi ni Boga moliti, ni poslovati: ili misli, i xeli imati sto i
drughi s' naçinom grisnim, napriliku, kraduchi: ilise xalosti gdi
u drugoga nahodise, sto u gnega neima: ili jerbi hotio, da nei-
made iskargni gnegov onu stvar, koju on xeli imati: koje misli,
i xeglie dangubne, svaka po sebi, i sve zajedno doparlebi do to-
liko grijaa smartni, kolikokrat bilebi ponovgliene.

Misli izprazne zovuse, i jesu one, koje glavu, i sarcze çovi-
çje napugnajuchi, prigodu daju slabosti gnegovoj, dase uznese sva-
ru sebe i bitja svoga, i proczinise daje izvarsit, plemenit, nau-
çan, lip, bogat, moguchi, i svet; kada svaki po naravi svojoj
nije drugo, nego ghlib, smrad, i nisto. Tkogod povoglno ova-
kim mislima pristajuchi, sam u sebi naslagiujese, i uznosi; vazda
mali grih çini, zabuduchi da u mislima, i u sarczu svomu pro-
tivise ponixnosti pravoj karscianskoj: sto razumitse imade, daje
mali grih, akose istinito u çoviku ono nahodi s' çimse diçi, i uz-
nosi u izpraznoj svojoj misli; i razlog jest, jer kadase u çoviku
nahodi kojegod dobro, ili izvarsnot, toje u gnemu po daru Bo-
xiemu, a ne po ijednoj vridnosti prislabe naravi gnegove. Akoli-
bise tko toliko poveo za iztomaçenim izpraznim mislima, tako
da izgubivsi posve Boga iz prid oçiu pameti svoje, pristaviobi iz-
prazne svoje misli istim Boxjim zapovidima; smartnobi sagrisio,
po nauku Angeoskoga Nançiteglia, i prilikovati mogaobise izpraz-
nim grisniczima imenovanim u Pismu S., tojest Benadadu kragliu
Sirianskomu, silovitomu Demetriu, ludomu Poglaviczi grada Ti-
ra,

ra, jednomu Olofernu, jednomu Amanu, jednomu Nabukodonozoru., i tolikim drughim, koje czichia ovaki izprazni mislii ſtighnuſe biçi razliki deſnicze Boxanſtvene primoguchie. Po iſti naçin dabi tkogod od dima oholoſti priuzet, izprazno pomislio, daje u çemugod izvarſit i nadaren, ſtoſe protivi Bogu, i duxnoj çaſti prama gnemu; ilibi pomislio poſve ſvitu ugoditi, a ne Bogu; ſmartnobi i ovi ſagriſio: jer kakoſe ſtije u Evangegliu S. po Ivan na poglav. 12. „ovi gliubiſe vechie slavu gliudsku, negoli Boxiu“.

Misli nemirne jeſu one, koje çovika vehoma zabrinuta darxe u iskagnu naçina za xiviti na ovomu ſvitu. Ove misli naskaçu navlaſtito otcze od obitili, i ſve oſtale neuſajuchie u Boxanſtveno provigegne, koji iſchiuchi ſvitovna i vrimenita, takoſe ſtraſe, da chiejim pomagnkati naçin za xiviti, kako ſtrafiſe xaba dajoj zemglie neſtane. Svi otczi od obitili moghlibi ſmartno ſagriſiti, pomagnkajuchi misliti, i naſtojati pomgnivo za dati, i providiti ſva potribita xivgliegnu ſvoji kuchianaa: ali kadbi zabrinuti ſtali priko reda, vazdabi mali grih uçinili; prem dabi moghli kadgod i ſmartno ſagriſiti, tojeſt, kada ſvitovna iſchiuchi, od Boga, i od ſvoga vikovitoga ſpaſegna poſve zaboravilibiſe.

Misli napokon veleznane jeſu one, s'kojim çovik zaboravgliajuchiſe od ſebe iſtoga, i od ſvoji vlaſtiti zabavaa, razmiſglia ſtagne, i dilovagne drugoga, i trechiega. Od veleznani mislii iſtiçu griſi ſmartni, i griſi mali, kojiſe çine nerazloxito ſumgnechi, ili krivo ſudechi od dilaa iskargnega naſega. Mali grih çini tkogod videchi, napriliku, çovika, gdi ulazi u kuchiu jedne xenske glave, ſumgni daje ulizao za kojugod zlu ſvarhu, brez raſuditi s' razumom ſvojim, jeli, ali nije ulizao za zlu ſvarhu. Odviſe mali grih çini, kako opchieno Boslovczi uçe, kada, s'razumom ſvojim vechie od zla u prineſenomu dogagiaju ſumgni, negoli dobro viruje. Napokon ſmartno ſagriſiva, kada brez ijednoga uzroka, ili temeglia nerazloxito, i krivo ſudi, daje ulizao çovik reçeni za bludno ſagriſiti s'xenskom glavom malo pria ſpomenutom. Grih ſmartni ove varſte uçiniſe Core, Datan, i Abiron, po ſvidoçanſtvu Nauçitegliaa Lirana, i Abulenſa, kada nerazloxito i krivo ſudiſe, daſe uçinili bijaju Vojvode puka Izraelskoga Mojiſia, i Aaron ne po vogli Boxioj, dali po gniovoj izpraznoj oholoſti: radi çeſa ſva tri xivi od zemglie oſtadoſe proxdarti za pedipſu propaſnoga i kriva izmiſgliegna gniova, i za izgled ſvi

oſtali

ostali naslidnikàa zlochie Core, Datana, i Abirona. I evo ukratko izkazane misli u parvi red moga govoregna postavgliene.

Sada misli drugoga reda iztomaçimo. Misli dakle skodne, nenavidglive, osvetglive, i neçiste, po svojoj varsti i naravi smart dusi zadaju. Ali za neprivaritise u ovomu nauku, dobro zabilixite Slisaoczi, da misli skodne, nenavidglive, i osvetglive moguse zaçeti u sarczu nasemu s' xegiom skode, nenavidosti, i osvete u stvarima male czine, i vridnosti; i tadaje mali grih: i moguse po isti naçin zaçeti s'xegliom skode, nenavidosti, i osvete velike i texke; i tadaje vazda smartni grih. Cetvarta paka varsta mislii drugoga ovoga moga razregegna, tojest misli smradne i neçiste, od najvechie stete jesu svemu narodu glioskomu, buduchi svaka najmagna misao neçista povoglna grih smartni, u kojise prilako, ili za jedan ças i trenutje oka more upadnuti, kakochiete malo posli boglie razumiti. Kolikose meni sada pristoji istomaçitivam, upametite dobro Slisaoczi, da kakogod u bludnosti prismradnoj morese sagrisiti sa svi pet chiuchiegnaa ovoga opakoga tila nasega; tako vazda smartno sagrisuje tkogod nesamo s' misgliu u sarczu svomu xeli, ilise uzdarxi povoglno, pribiruchi priko pameti svoje ona dila ne çista, kojase svarhu pet chiuchiegnaa tila uçiniti pogano mogu; dali joste mislechi samo, da s' oçima gleda, da s' rukama tiçe, ili ostala chiuchiegna ulaga u neçistochie putene prikoredne. Ovomu nauku razlog prilaga Veliki Nauçitegl Jerolim nas prislavni, govorechi, da u stvarima neçistim sveje grijota pomisliti, sto i grijota jest uçiniti. A znateli zasto? Jer navlastito kadase sagrisiva protiva sestoj, i devetoj zapovidi Boxioj s' oçima, s' rukama, s' jezikom, ili s' ostalim hudima tila nasega, nesagrisivaju pravo ni oçi, ni ruke, ni jezik, dali opaka voglia, i sarcze çoviçje priotrovno, iz kojega izviruchi sva propast i zlochia grijaa smartni, voglia i sarcze sluxise s' oçima, s' rukama, s' jezikom, i s' ostalim hudima, kakono s' grisnim oruxjem vlastite svoje propasti. Radi çesa govori Duh S., da Bogh marzi na sve zle misli.

Rechiemi tkogod: jahotiga meni, Oçe, kadase tako lasno s' misgliu çini grih smartni u stvarima neçistim! jer po onomu stomi do sada pada na pamet, vechie smartni grijaa neçisti s' misgliu bichiu uçinio, ili uçinila, negomije vlasaa na glavi. Poslusaj karschianine, razumime karschianko, na koji naçin s' misgliu

grisi-

grisise u stvarima neçistim, i ostalim protivnim zakonu Boga nasega. I za dobro, i lasno tebe uvixbati, promisli, stose dogodi u poçelo svita u Raju Zemaglskomu. Tri zajedno u slogu sklopisese za prikovrachiegne svega naroda gliudskoga, tojest Zmija, Eva, i Adam. Zmija Evu uzbudi, da pristupi zabranu Boxiu: Evi ugodno bi ovo uzbugegne na grih, i svit dade Adamu, da reçeuu Boxiu zabranu pristupi: Adam svitovagne Evino zagarli, i u dilu ispuni, okusivsi po sebe i po sve nas u zao ças ono vochie gnemu zabragneno. Sada Zmija prilikuje zlu misao grisnu, koja nas naskaçe: Eva prikazuje nevoglnu i brezrednu nasu polepu, koja ugodnost niku chiuti u sebi, i kusa radi naslagegna, ili koristi, kojase çini daje sjedignena s' misgliu grisnom: Adam napokon zlamenuje vogliu çoviçju, koja istom negoje na uzbugeno naslagegne poznano i slobodno pristala; udiglije grih svarsila, i smart nemilu dusi zadala. Ako dakle, po nauku S. Tome, nebi po nijedan naçin bijo smarti podloxan narod gliuski sasvim napastovagnem vraxijm, i prighnutjem Evinim, da k' tomu nebude Adam pristao: tako nesagrisuje smartno çovik, prem daje od misli neçiste grisne naskoçen, i u nevoglnoj svojoj puti uzbugen, kada s' hotignem povoglno i slobodno nepristaje, dali rabreno i udigl odbacza od sarcza svoga, kakono smartni otrov, misao, i uzbugegne pogano. Kadli paka voglia çoviçja k' misli, i uzbugenu brezrednomu prilagase; tada misli otrovne uzrokuju dusi onu stetu priveliku, kojuchiuvam sada izkazati.

II. Tri poglavita razloga nahodim, od koji pridobiven moj razum, uzrokmi daje virovati, i vami tomaçiti texinu skode, koju çini dusi svaka misao grisna, a navlastito neçista. Parva dva razloga vadim iz slavnoga i svetoga Sabora Tridentinskoga: trechiega paka nadostavgliam iz Pisma S. Misli dakle grisne jesu dusi skodne, jersu dusi od velike poghibili; jer kadgod texju dusi zadaju; napok jer sa svom xestinom misli grisne Pravda Boxia pedipsaje.

Najvechia i najçemernija nesrichia i skoda dogagiase jednoj dusi, kadase za uvik gubi i osugiva u muke paklene: i to vechia jest gnezina steta, sto lasnij, i krachij jest put osugegna, i izgubgliegna, po kojemu starmoglav vratajuchi, odpada od Baga, a k' druxini paklenoj brezobzira tarçe. Da ovu priveliku skodu uzrokuju dusama karschianskim misli grisne, poslusajte pomgnivo, a ja-

chiuvam ukazati daje ovo istina, razmisgliajuchi na koju vejiku poghibio postavgliaju jednu dusu misli grisne u vrime xivota, i na ças smarti. U vrime xivota dakle na poghibio postavgliaju jednu dusu misli grisne, jer brez pristaanka çovika naskaçu, jer iz zaside s' gnim boj biju, i jerga lasno pridobivaju. Daga naskaçu brez pristanka, to svaki kusati zapoçima istom nego na razbor stupa, i znade, da brez poçitka imaduchi vojevati svarhu zemglie, kako Job opòmigne, harvat imadese doklegod xivuchi u tilu, nerazmarvi po smarti sud ovi xivot, od ghliba slipglien. Nejma zato dneva, nejma mista, nejma vre, nejma çasa, u koji nezamechiu rat s' çovikom, premda vechie krat od sna obharvanim, letuchi priko pameti gnegove na naçin gliuti osaa, za s' otrovnim xvalom naslagegna dusu nemilo probosti, i smart istoj zadati. U srid ovlikoga otrova stobinas imalo çiniti predati, i opazno stati, jest, da vechiekrat tkoga snaga mislii grisni nije mogla u zlo i u grih oboriti, pridobilogaje pak napokon mnoxtvo i razlikost isti propasni mislii. I daje ovo istina, poslusajte jedan dogagiaj.

Posli bijaju Portoghesi onamo u Afriku za obsidnuti, i osvojiti jedan grad, koji puno gnima stase na sarczu: i premda dosavsi u one strane mnoghi trud podnise, i muku vidise; nista nemagne brez ijedne stete osvojili bijaju nika mista mnogo prikladna za dostighnuti podpuno zadobitje od obsidnutoga grada. Pouzdani dakle od svoje jakosti, srichie, i viçbine naskaçu napokon grad sa svom najvechiom snagom za osvojitiga. Vladaocz obsidnutoga grada videchise obsidnut od vojske Portoghesske sa svi stranaa, sto cini? namisto oruxani vojnikaa zapovida, dase izredaju po varhu zidovaa grada neizbrojena ulista puna çelaa, a uliste svako s' slamom obavieno; sto sve buduchi potanko obsluxeno, dade naredbu dase zapale sva ulista, i tako raxexena dase nore niz grad svarhu vojske nepriateglske. Tada na naçin prigusте maghle prikrise svu vojsku Portoghesku roji çelaa vehoma razgliuchieni, koje sunuvsise izbodose s' otrovnim xvalom na vise od stoo mistaa svakoga Portogheskoga vojnika, tako da nemoguchi Portoghesi vise bolesti, ni mnoxtvu letuchie vojske odoliti, sramotno odbigose iz pod grada, i slavodobitje zapoçeto izgubise. U uspomena vika prosastoga stijese ovi dogagiaj: ali ovoj priliçna ncsrichia bojimse, dase po vas dan dogagia u karschianluku, gdi tkoga snaga

ga mislii opaki nepridobiva, mnoxtvo napokon odbije od grada Nebeskoga, i dusi smart nemilu zadaje.

Ali magnebi zlo bilo, i muçnijebi dusu trovale mislii grisne, kadbi oçito istu naskakale: sto jezivost izgubgliegna duse poragia, jest, da skrovito, iz zaside, i kadase xalostan çovik magne nada, naskaçuga, i pridobivaju i to za dva uzroka; parvo, jerga nenaode pripravnaza harvatise i vojevati, i zato brez vlastiti oruxjaa potribiti za obranu: drugo, jer misli pogane vas çoviku iz prid oçiju pameti dixu stid, i strah, s' kojim stidom, ili strahom gliuska narav odizvagnskoga dila grisnoga uztexe.

I ovoje radi çesa prilasno misli grisne u grih dusu obaraju: koju lasnost za da boglie doseghnete, promislite, da ova razlikost prolazi megiu lasnostju jednoga grija kojise s'dilom çini, i megiu lasnostju drugoga grija kojise s'misgliu çini, kojase nahodi megiu ova dva lupexa. Niki lupex za ukrasti uvlaçise kroz prozor; a niki ulazi za istu svarhu kroz vrata. Koji ulazi kroz prozor, potribu imade doniti skale, prislonitji uz zid, dovesti druga, za damu iste skale pridarxi, i ako nista drugo, çekati markle nochi, za neodatise. Ali koji kroz vrata ulazi, ulazi slobodno, ulazi brez opaze, i ulazi na naçin istoga gospodara kuchie. S' ovakom lasnostju grije parti na dusu tko s' misgliu sagrisiva, i zato nachiese niki, koji vechie grijaa u jedan dan çine s' misgliu, negoli u deset godinaa s' dilom. Naprilikuu: jedan koji prighnutje imade u mislima neçistim naslagivatise, zamislite da svaki dan i noch samo deset putaa pristane na ovake pogane misli. Ovi u samu godinu danaa znateli kolikoje grijaa uçinio? U sve izhodi broj od *3660.* grijaa smartni. Oh strahovita broja!

Posli dakle ovliki pogardaa Bogu uçigneni s' misgliu, znateli, Slisaoczi, stose dogagia? Dogagiase sto i jednomu velikomu brodu, u koji sipajuchi tko na srid morske puçine korito po korito parxine, kadga napuni, napokon çini da potone i razbijese. Na isti naçin svoj xivot dospiva grisnik obiçajan lasno s'misgliu Boga svoga pogargivati. Zaçmite radi toga u pameti vasoj, kako da s' oçima vidite od smartne nemochi naskoçena grisnika obiçajna navlastito u mislima neçistim naslagivatise, i da jurve lexechi na postegli, blizuje za s' dusom rastavitise. Tada s' velikom sarditostju pristupa k' samartnomu grisniku vragh pakleni; i znaduchi damu jos malo vrimena ostaje, naskaçega napastujuchi ne da s' riçuju sa-

grisi, ili s'dilom, nahodechise u takoj prigodi smartnoj svaki nemochnik s' riçju zavezanom, a s' hudiina xivota umartvenim; dalimu uzbugiva onu misao neçistu u pameti, onimu kip prid oçi postavglia sto lipse more, od kojega spomignuchise, obiçavasese pogano naslagivati: i tako ovi nevoglni grisnik nauçan ovaki otrov piti, i slab radi prisnaxnoga vraxiega naskoçegna, pristaje i naslagivase na ças iste svoje smarti u misli neçistoj priopakoj, umire, osugivase, i s' misgliu grisnom propada u muke paklene. Tolikoje ovo istina, da kadbiste prislonili usi vase k' vratma paklenim, çulibiste jednoga Luczifera s' toliko tisuchiaa vragovaa gnegovi naslidnikaa, çulibiste tolike mladichie, tolike divojke, gdi viçu i jauçu tuxechise i jadajuchi s' opakom svojom druxinom paklenom, dase onde nahode samo radi jedine jedne misli grisne. A ona jadna vika i buka, kojabivas çinila udigl zaghlunuti, znateli od tkogaje uzbugena? Od oni nesrichni dusaa, koje buduchi na svitu igliadu igliadaa smartni grijaa s' misgliu uçinili, igliadu igliadaa putaa u paklu muku vechiu i podnose.

I ovoje drughi razlog, radi kojega misli grisne jesu dusi od velike skode, tojest nesamo czichia poghibili izgubgliegna u xivotu, i na smarti, dali joste radi pritexke i priduboke rane, koju na svitu dusi zadaju, a u paklu s'xestinom mukaa neiizreçenom ponavgliaju. Ali ovde uavistitese, Slisaoczi, da kada zovem texiju ranu koju dusi zadaju misli grisne, nerazumim rechi, kako da grih s' misgliu uçignen jest texij od grija s' dilom ispugnena: jer kako uçi S. Toma, svaki grih jest puno gardnij, texij, i opaçij s' dilom izvagnskim ispugnen, negoje sama misao grisna. Samo dakle s' texijom ranom misli grisne dusu ubiju, jer na svitu dusi xadaju rane neizbrojene, koje paka desnicza Pravde Boxie u paklu s' privelikim, i strahovitim mukam uvik darxi raztvorene i ozlegene, zapovidajuchi da kolikoje svaki u naslagegnu plovijo, toliko çemera i gorçila u paklu podnese.

Akoli paka tkomugod nisu zadosta svi razlozi prineseni, koji s' rukom çinise ticzati priveliku i neizreçenu skodu dusi uzrokovanu od mislii grisni pogani; neka poslusa u kratko xestinu pedipse poslane svarhu svega svita od rasargene Pravde Boxie. U vrime pravednoga Patriarke Noe znate varlo dobro, Slisaoczi, i joste vira sveta uçivas, daje ostao vas svit od potopa opchienoga podusen, izvan sami osam dusaa, koje saranise u korabgli. Xeschia

schia, ni texija pedipsa Boxia od ove jos nikad na svit nije prisla, od koje uzroka na daglie netribuje iskati, jer govori isto Pismo S. da „ videchi Bogh, da mnoga propast gliuska bijase na „ zemgli, i svaka misao sarcza prighnuta na zlo u svako vrime, „.... smaknutichiu, reçe, çovika kojegasam stvorio, od licza „ zemglie". Posli koje pritgne, prige biç Boxij potopa opchienoga, i vas svit podusi. Karschianine, karschianko, evo sad vech razumiosi podpuno, koju i koliko texku stetu uzrokuju dusi tvojoj misli grisne i u xivotu, i na smarti, i u paklu. Nu dakle ako xelis oslobodriti dusu tvoju od ovaki otrovni ranaa; uçuvaj sarcze tvoje unaprida, sluxechise s' podobnim likariam, za mochi posve od mislii grisni oslobodiitise: stochies lipse razumiti kada malo pridahnem.

III. Izbozet nevoglni, i tuxni ostanak sve obitili Saulove, toliko bi nesviftan, i brez opaze u xivgliegnu svomu, da nahodechise u srid svojii nepriatgliaa, drughe straxe, ni çuvaocza nepostavi na vrata suoga pribivalista, nego jednu dangubnu xenetinu, koja xito çistechi na vratii bijase zaspala. Megiuto Recab, i Baana glavni gnegovi nepriategli u puçinu podneva ulizose kroz reçena neçuvana vrata; i nasavsi Izbozeta gdi slatko spava, nemilo i na izdajstvu odvalise glavu gnegovu na istoj postegli, na kojoj poçivase. Ovose jednokrat dogodi nesrichnomu Izbozetu radi nepomgne: ali karschianom i karschiankam Boghbi dao dase ovako nedogagia vechie i vechie puta svaki dan. Recab, i Baana jesu misli grisne; vrata neçuvana zlamenuju chiuchiegna tilesna; a Izbozet prilikaje nevoglnoga çovika, kojega zadrimana, ili sanglivva, tojest dangubna i nepomgniva, naskaçu misli grisne, i dusu gnegovu ubiju. Bogogliubni Slisaoczi, za da kojegagod od vas propalna sotona neprivari, upametite naçin kojega prilagam, za osloboditise od grisni mislii. Ali pria nego naçin istomaçim znajte, dasu od dvi varste çegliad, koje misli grisne naskaçu. Jedna je varsta onii, koji obiknuli griju, za grih nedarxe, daje grijota pustit uzdu svakoj misli pogano; i od nenavidosti, i od osvete, i od neçistochie. Druga paka varsta çegliadi jest od oni dusaa, koje brez pristanka predaju za nebiti privarene od mislii grisni, i zato udigl na iste misli marze, udigl gniov otrov odbaczuju, i Boguse utiçu, strasechise, da nisu stogod gnemu na xao uçinili. Parva varsta çegliadi zovese odvech slobodna, ilivam rechi, gu-

bave duſe: druga paka zoveſe prododuſna, ilivam rechi dobre duſe. Parve prilikovati moremo onomu sluzi Faraunovu, koji vigiaſe kroz ſan, gdiſe zalichiaju pticze, i s'kgliunom, i s' pançama odnoſaju od kraglski jizbinaa, kojemuſe çignaſe da Faraunu sluxechi prinoſaſe, çemuſe sluga receni neopiraſe, dali puſchiaſe da odvlaçe i proxdiru. Drughe paka sliçne nahodim Abramu Patriarki, kojega dogagiaj iz Piſma S. izvagen prinoſim za pokripgliegne duſaa dobri, koje naskaçu brez grija misli opake.

Naredio bijaſe Goſpodin Bogh Abramu, damu prikaxe na poſvetiliſte jednu kravu, jednu kozu, i jednoga ovna, ſvako od tri godiſta, i odviſe jednu garliczu, i jednu golubiczu. Abram posluſan Bogu ſvomu udigl uzimglie ſad ſpomenute xivinicze, ſveji koglie, i ubija, i dobroſtivomu Stvoritegliu ſvomu na poſvetiliſte prikazuje. Megiuto çim lexa ſe ubiveni, i u dijo raſiçeni xivinicze ſtajau prikazane na otaru, i çekajuchi Abram, jedabi ſaſao oghagn s' Neba, i ſaxegao poſvetiliſte za bilig miriſa i ugodnoſti Boxie, nu çuda! Vogn meſa raſiçena ochiutiſe iz blixnij glavizaa, i bardaa razlike ptiçetine, i na jata slichiajuchi, u okrug okrenuvſiſe nikoliko putaa, napadaju za odvuchi i proxdriti meſo xivinaa prikazani na poſvetiliſte; tako da Abram priko ſvega dneva drughe zabave neimade, nego malo da ne lipo do markle nochi vartitiſe s' jedne na drugu ſtranu ſad jedno jato ptiçetinaa tirajuchi, ſad drugo i trechie plaſechi za damu poſvetiliſte nebi proxdarli, ili odvukli.

Basna naçin Abrama harvuſe, i tiraju od ſebe duſe dobre i Bogoſtraſne ſve misli griſne: i one to vechie doſtojanſtvo ſtiçu na Nebu, koliko ſnaxnije misli otrovne od ſebe odbaczuju ovde na zemgli. Ali oſtavimo Abrama, i duſe pravedne, i povratimoſe na parvu varſtu napaſtovani slobodni duſaa. Kojigod dakle misli griſne neodbacza, daliſe u gnima povoglno i slobodno zadarxava i naslagiva; onſe nahodi u griju zla obiçaja. Radi toga akoſe xeli od proſaſti otrovni mislii oslooditi, potribu imade iskuſati pomgnivo ſvoju duſu: i naſavſije ubarglianu od grijaa, koje on ni toliko propaſne, ni toliko skodne duſi ſvojoj ne czignaſe; neka uçini jednu iſpovid opchienu od ſvega proſaſtoga xivota ſvoga, k' iſtoj pridruxivſi ſarçenu boleſt, i obetagne ſtanovito nikad viſe s' griſnim mislima ſvoju duſu otrovati. I ovoje naçin jedini za osloboditiſe od zli mislii proſaſti.

Za uçuvatjse paka i osloboditi od mislii grisni dosasni, svima tribuje naslidovati izgled vridnoga Misnika Jojade. Ovi okruni za kraglia maloga Jorama u kuchi Gospodgnoj; sto kada odluçi izvarsiti, postavi çuvaocze na vrata Czarkvena, za dase opru svakomu, i zabranemu ulisti u kuchiu Boxiu, kojibi neçist bijo i osquarnut. Czarkva s' rukama nesatvorena znateli Slisaoczi, kojaje? Jest vase sarcze, jest vasa dusa, koje sve mochi imaduchi svaki Bogu na posvetiliste prikazati, misnik nazvatise more radi dila misniskoga, koje diluje kada Boga goruchie gliubechi, gnemu virno sluxi u pomgnivu obsluxegnu svi sveti Boxij zapovidii. Vrata Czarkvena, na koja nasarta neporiategl za osquarnutije, jesu vasa chiuchiegna. Straxane dakle straha, i gliubavi svete Boxie postavite na chiuchiegna vasa, akose xelite osloboditi od zli mislii: jer kroz chiuchiegna smart u dusu ulazi na lupesku, kako svidoçi prorok Jeremia. Zato nauçite Slisaoczi, jezik vas s' muçagnem ukrotiti; obiknite usi ódvrachiati od slisagna razgovorii illi grisni, ili kojisu varsni na grih uzbuditi; ruke ustegnite, i noghe, za da vas na grih nedovedu, i neprikovrate, poghled oçiu vasi upravite na Isukarsta za vas na krixu razapeta, za promisgliati svetu muku gnegovu, i plaçuchi s' bolesnim suzama sarcza skrusena opratizlochie i opaçine prosaste, a ne za razgledati lipost ispraznu, kojuchie pribarzo czarvi raztoçiti u grobniczi: jer ako, Slisaoczi hotili budete svaka viditi, svaka çuti, svaka govoriti, u svasto tiknuti, i svuda prochi; istinito nikad nechiete oslobogeni ostati od otrova mislii grisni, i od osugegna i mukaa pakleni, kojechie vas ugagiajuchie chiuchiegnima brezrednim vasim napokon dopasti, od çesa vas sve Bogh saçuva. I ovoje parvi naçin za oslobodítise od mislii otrovni grisni. Drughi jest, razmisgliati uçesto smart vasu, sud Boxij, Raj Nebeski, i muke paklene, a navlastito ujutru kadastese od sna razbudili; jer ako ujutru po misli grisnoj ulize vrag pakleni u dusu vasu, vichiete biti vas dan suxgni gnegovi, i gnemuchiete u svakoj zlochi i propasti sluxiti, a od Boga i vase duse posve zaboravichietese. Trechi naçin jest, nikada nedangubiti, nego ili bavitise o svomu poslu, ili Boga moliti, ili inaçje dobro tratiti vrime; a megiuto akobivas sotona s' misgliu grisnom naskoçila, udigl opritese, udigl misao poganu odbaczite, udigl k' Bogu uzdighnite sarcze vase, i uçinite jedno prigoruchie dilo gliubavi prama gnemu, kako uçi S. Frane

ne Salesio: i tada nepriategl pakleni videchi da vi nesamo gnegovu silu karsite, i pridobijetega, nego joste da pogano gnegovo oruxie mislii opaki sluxi vami za uzbugegne na gliubav prama Bogu; smuchien ostachie, zastidichiese od sebe istoga, i ostavichievas u miru barem za kojegod vrime: i tako xivichiete sveger za xivota u pokori, i u milosti Boxioj, a na smarti obiknuvsi çiniti, i ponavgliati çesto dila gliubavi prama Bogu, naskoçeni od sotonski grisni mislii, kripko obranichietese, vapijuchi u sarczu vasemu ovako: Boxe moj! Odkupitegliu moj! Ti znades, date ja gliubim radi neizmirne dobrote tvoje sa svom snagom sarcza i duse moje: dakle sada time pomozi, i raxexi sarcze moje u sladkosti giubavi tvoje, za dati viran budem za ovo jos malo çasaa xivota, a po smarti prigem u slavu tvoju za tebe gliubiti po sve vike u druxbi svi Svetii, i Duhova blaxeni Nebeski. Amen.

RAZGOVOR VI.

OÇI TILESNE IMADUSE OD ISPRAZNOSTII SVITOVNI ODVRATITI.

Ako oko tvoje desno smuchiuje tebe, izvadiga, i odbaczi od tebe: *S. Matij na pogl.* 5.

PRinosi Pismo S. jedan dogagiaj, na kojega kolikodkrat namiriosamse, i promislio sto uzdarxi; vazdaje u meni karv uzprenula, i ostaosam kako izvan sebe, razbirajuchi prigliutu nemilost Naasa kraglia od Amona, s' kojom se podin ugovor çinechi s' obnevoglienim pribivaoczima Jabesa Galaada. Zametnuo bijase Naas rat karvavi protiva gnima: i proczignujuchi puuczi reçeni nejakost malahni svoji çetaa za opritise, ratovati s' Naasom, svi skupa odluçise gnemu povoglno biti podloxni, i zato svi jednoglasno rekose Naasu: „ Imaj nas uvitova„ ne, i sluxichiemo tebi “. Na ovake umigliene riçi Naas pun dima i oholosti, osorno odgovara: „ S' ovim ugovorom sklopiti hochiu

„ hochiu s' vami uvit, da izgulim ſvakomu od vas deſno oko, i „ poſtavim vas za pogardu ſvemu Izraelu“. Oh pogodbo pogana! Oh nemiloſtivoſti pria neçuvena! Stobiſte rekli Sliſaoczi, zaſto Naas iskaſe ſamo deſno oko izvaditi ſvakomu od pribivaoczaa Jabeſa Galaada, a za oko livo nemaran pokazivaſese? Evo razlog: jer izvan pogarde za gniova xivota, hotiaſe Naas, da za vojevagne unaprida oſtanu poſve nevridni, zabuduchi da onda obiçavaju vojniczi u boju s' ſtitom zaklognati livo oko, a s' deſnim ſamim okom vladatiſe u vojſczi. Naas u Xudinski jezik, zmaj tomaçiſe u naski, i zlamenuje onoga ſtaroga zmaja, tojeſt vraga paklenoga, kojinam naſtoji izguliti oko deſno duhovnoga naſega vìda i dobra za oſakatitj nas, i poſve slipe u duſi po slobodnu iſpraznomu razgledagnu tileſni naſi oçiju, podloxiti pod pritexki i prinemili ſvoj jaram pakleni. Sliſaoczi moji pridraghi, jednu od ove dvi odaberite. Ili ſvaki ſebi tribuje, da deſno oko izvadi, odvrachiajuchi oçi tileſne od ſvake iſpraznoſti; ili damu ſotona i deſno, i livo izguli: hochiu rechi, i u ovomu razgovoru ukazati, da tkogod xeli kripoſno i pokorno xiviti na ovomu ſvitu, imade oçi tila ſvoga pomgnivo çuvati odvrachiajuvhij od ſvi iſpaznoſtii ſvitovni, i to za tri uzroka. Parvo, jer ſvakomu potribito jeſt oçi od ſvitovne iſpranoſti odvratiti: Drugo, jer ſvakomu laſno jeſt oçi od ſvitovne iſpraznoſti uſteghnuti: Trechie, jer neodvrachiajuchi, i neuztexuchi oçi od ſvitovne iſpraznoſti, ſvaki poghled oçiju tileſni vehoma skodan biti more duſi onoga, koji ſvojim oçima ugagia. Pomgnivo, i zapoçimam.

I. Kako ſvakomu gradu i tvargiavi malo prudi, daje s' trojſtrukim zidom opoſana, ako ſupgline, i prozore raztvorene imade, kroz koje slobodno ulaziſte nepriategl nahodi; tako nikakve koriſti nechiuti duſa çoviçja, prem da s' kripoſtju ſvakom nadarena, ako prozore oçiju tileſni darxi raztvorene, kroz koje nepriategl pakleni u duſu uvlaçiſe, i duſu ubije. Vidglivu ſvarhu ovoga priliku imademo u PiſmuS., koje dokaziva, da kada Chaldei poraziſe u Jeruzolimu diçiczu, i mladichie, neulizoſe kroz vrata grada, dali naſarnuſe kroz prozore gnegove, tako da ovomu dogagiaju priſtojiſe ono ſto reçe Prorok Jeremia: „ Ulazi ſmart kroz „ prozore“. Tribuje dakle oçi od iſpraznoſti odvratiti, za da kroz oçi, kakono kroz raztvorene prozore, neunige u duſu nepriategl pakleni po griju.

I dojsto ako dobro promislimo, nachi hochiemo u pritvardomu slogu sjedignene oçi s' glavnim nasim nepriategliom vragom paklenim, tako da isto çini oçi od isprazností neodvratiti, i dusu nevoglnu izdati, zabuduchi da isprazni pogled misao grisnu uzbugiuje, misao grisna naslagegne poragia, naslagegnu voglia pristaje, po pristajagnu voglie grih biva, a za grijom osugegne viçgne grisnaka dopada. Zatoje dobro rekao S. Jerolim, da oçi jesu poçetak od svakoga sagrisegna: dobroje rekao S. Ambrox, dasu oçi zasidne mrixe, koje na zlo pritexu: dobroje rekao S. Ante od Padue, dasu oçi nevirni lupexi, koji kradu Bogu dusu. Ali kako svaki znade da ima dva oka, i s' oçima da gleda; tako svakomu utisti zapoznati, da dva oka tilesna jesu dva glavna nepriateglia, i izdajnika duse, koja oba od potribeje od ispraznostii svitovni odvratiti. I za bistro u razgovoru nasemu napridovati, izvidichiemo, kojesu isprazností svitovne u vigegnu, i tkomu tribuje oçi tilesne od ispraznostii svitovni odvratiti.

Svaka tilesna stvar uresena s' lipotom toliko veliku snagu imade za k' sebi priteghnuti oçi çoviçje, da ono samo gliube oçi viditi, sto uzorito jest, i s' lipotom oçima ugagia. Za potvargegne ove istine zadostaje upit uçiniti jednomu Isaku, jednomu Jakovu, jednomu Holofernu, i jednomu Asueru, na sto najugodnije gnima bijase upraviti pogled oçiju tilesni gniovi: i çulibiste odgovarati, na Rebeku, na Rakelu, na Juditu, i na Ester, sve çetiri uzorite, i u kipu svomu odvech lipe i pristale rabrene xene. Sada za ispraznost u vigegnu çoviçanskomn zapoznati, oni poghled oçiju ja zovem isprazan, s' kojim oçi ischiu viditi stvari tilesne ili radi same isprazne lipote, ili radi veleznanosti nepristojne.

I zapoçimajuchi od pogledagna na obraz çoviçji, koji pristoglie isprazností nazvatise more, nebudi vam zaçudno Slisaoczi, da ja isprazan zovem pogled na obraz oni, kojise çini oçima tilesnim da czvate u lipoti; jer oçi tilesne laxglivo dusi prikazujuchi daje lipo, sto nije, uzbugiuju sarcze da lepi stoje isprazno i dusi skodno. Upitatime tkogod more: kako ikad, Oçe, nije lip obraz one naprilikuxenske glave, kada s' bilochiom, i s' rumenilom liglan i ruxiczu ujedno prikazujuchi, s' osignem istim lipote prighizdave i oçi, i sarcze svakoga razgledajuchiega pritexe? Karschianine razumime. Onda prava lipota u çoviçjemu obrazu nahodise, kada kroz obraz dusevne kriposti sivaju: inaçje, svaka lipota jest laxgliva

gliva, i ifprazna, jer s' godiftima prolazi, jer s' trudom vitri, jer s' boleftju skonçaje, i zato dobro prilikovatife more jednomu obiglienomu grobu, koji premda s' izvagnskom bilochiom sjaje, unutra nifta nemagne sklapa gomilu czarni ughlibani ghgnataa, peçe fmardgliva razftoçena mefa, i harpu czarnoglavi ghgnufni czarviju. I za podloxiti fvaçij razum ovoj iftini, jefteli vidili Slifaoczi, zrak funçeni, koji u febi nije ni czarglien, ni zelen; ali kada kroz czarglieno, ili kroz zeleno czaklo prozire u kojegod mifto, fve u miftu czarglienilom, ili zelenilom omafchieno prikaziva. Po ifti naçin obraz çoviçij lipfe çini i priftao oçima tilenfnim, a unutra neskriva nego jednu vrichiu xiva fmrada i czarviju. Neviruj dakle karfchianine, zaslipglienim tvojim oçima od lipote ifprazne obraza çoviçjega; jer oçi tvoje tebe varaju, i tebi jednu ftvar za drugu prikazuju. Hochiesli çuti ovo s' Pifmom fvetim potvargeno? poslufaj kako oçi u frid podneva varajufe, i jednu ftvar za drugu prikazuju.

Spravne ftaju na frid poglia priproftranoga za udaritife dvi vojske nepriateglske: s' jedne ftrane ftaju tri kraglia, tojeft kragl Izraelski, kragl Xudije, i kragl Edoma; a s' drughe ftrane utaborilife bijaju Moabichiani gniovi zatoçniczi, i glavni nepriategli. U jutro bojnoga dneva ugovorena, posli nego funcze granulo bijafe, pogledafe Moabichiani na çadore kragliaa receni, i ugledafe po frid çadorovaa gdi teçe jedna hitra karvava rika. Tada Moabichiani puni vefeglia i radofti, czinechi dafe ifikli bijaju megiu fobom tri fpomenuta kraglia, ufarnufe na slipaçku u vojsku sjedigneni kragliaa, za hodore izghinutii vojnikaa zapliniti. Ali iftom nego brez ikakove uprave i reda ftupife k' gnima, oftadofe Moabichiani pridobiveni, i zaplignenі: i s' ftetom fvojom ofitifese, da nebiafe rika karvi, negoli naravska voda, koju s' oçima fvojim karvavu darxafe. I evo ukazano, kolikoje zadofta, da oçi tilefne xalofnomu çoviku daju razumiti jednu za drugu s' ftetom gnegovom neizreçenom. Odvrati dakle umarli çoviçe, odvrati, reko, od razgledagna ifprazne lipote neufteghnute oçi tila tvoga; i razumi karfchianine, karfchianko, da kolikogod skodan muskoj glavi biti more fvaki najmagni pogled prama glavi xenskoj, toliko po ifti naçin otrovan xenam biti more fvaki najmagni pogled prama glavi muskoj.

Sada ako xelis karfchianine, nauçiti, od çefa ofobito odvratiti

 ima-

imades oçi tvoje, upameti opomenu Duha S. kojiti ovako govori: „ „ Diviçiczu nepogledaj, za daſe neſmutis u lipoti gnezinoj“; zabuduchi da obraz xenski, po govoregnu S. Makaria, jeſt ſtrila prigliuta, koja ſmartnu ranu duſi zadaje: paçe, po ſvidoçanſtvu S. Aguſtina, boglieje ſvkomu zmaja gledotrovnoga oçi podniti, negoli xenske glave pogledu odgovoriti; jer zmaja pogled tilo ubje, a oçi xene s' otrovom ſmartnim duſe xivot skonçaju.

Pogled iſprzani radi lipote razumioſi: ſada posluſaj karſchianine, koji pogled rechiſe more veleznani, i kakoſe ſvaki od veleznanoga pogleda paziti imade. Veleznani dakle pogled oni razlaxito zvatiſe more, koji çovik ſpuſta na ſtvari gnemu nepriſtojne viditi. Po dva naçina nepriſtojno biti more çoviku vigegne veleznano, tojeſt ili radi naravskoga ſtida, ili radi duſevne poghibili. Sram naravski poſteni zabragnuje, da oçi nerazgledaju nijedno hudo golo tilo, ni ſvoga, ni tugia, ni ſtara, ni mlada: u çemu ſvak pomgniv biti imade, a navlaſtito mladichi, i divojke, koji s' privelikom opazom vrime ſvlaçegna i oblaçegna tila ſvoga neka çuvaju oçi ſvoje, da neizdadu duſu gniovu, ſpomignuchiſe, daji Bogh ſvuda vidi, i daſe S. Angeo Straxanin u ſvakomu najskrovitijemu miſtu u gnivoj druxbi nahodi. Brez ove opaze, brez ovakoga pomgniva çuvagna napada na neſviſnoga çovika duſevna poghibio, koju uzmnaxa navlaſtito razgledagne veleznano goli nakazni slikaa, obiſeni o zidovima kuchiaa karſchianski, namiſto Propetjaa, i prilikaa Blaxene Divicze Marie, i Svetaczaa Boxij. Od ſvi doſada izbrojeni ſvitovni iſpraznoſtii ſvakomu tribuje oçi odvratiti, tako da ogovor ni mlada, ni ſridoviçna, ni ſtara nesluxi, buduchi potribito i mladu, i ſridoviçnu, i ſtaru od iſtomaçeni ſvitovni iſpraznoſtii, a oſobito od razgledagna xenske iſprazne lipote oçi tileſne odvratit. Sve ukratko ſvarhu tri dogagiaja Piſma S. potvargivam.

I da mlada potriba ſtexe oçi od vigegna xenskoga uſteghnuti, u dokazagnu slidechiega dogagiaja Sanſunova zapoznajte. Mladich od oſamnaeſt dovarſeni dodinaa bijaſe Sanſun, kada ulazechi u grad imenom Gazu, ugleda jednu xenetinu bludniczu; i nebuduchi oçi ſvoje od vigegna iſpraznoga odvratio, govori Piſmo S. da ulize k' xenetini reçenoj, ſtoſe razumit imade od dila neçiſtoga, tojeſt da Sanſun s' bludniczom ſagriſi, kako Tomaçitegli razmiſgliaju: i tako iſti oni Sanſun, koji naskoçen lava razadri, koji uvezan

kono.

konope raztarghnu, koji zatvoren grada Gaze vrata zajedno s' ſtupima, i s' vratniczam izadri, i na ſvoji plechii iznese na varh planine, koji ſam igliadu Filiſteaa posiçe ne s' maçem, ni ſabgliom, negoli s' magaretjom koſiriczom, na parvi pogled jedne xenetine u grih upade, i ogrubi ſve plemenſtvo mladoſti ſvoje.

Ali s' mlada Sanſuna na ſridoviçna Holoferna progimo; i vidichiete Sliſaoczi, da i ſridoviçnim tribuje oçi od razgledagna xenskoga odvratiti. Holoferne poglavicza ſve vojske kraglia Nabukodonozora priſao bijaſe zajedno s' bojnim ſvojim druſtvom za oſvojit, i podloxiti pod ſvoje oruxje ſve gragiane, i grad Betuliu: i nakon dvadeſet danaa bojnoga obſidnutja, kadaſe jurve priblixalo bijaſe slavodobitje Holofernovo ſvarhu Betulie, i gragianaa obnevoglieni, eto Judita ona priſtala i prilipa udovicza, ſva nakichiena i ureſena s' nadodanom od Boga lipotom, prikazivaſe Holofernu, koji iſtom nego oko ſpuſti na prilipu Juditu, udigl ſve junaſtvo izgubi, ſvu rabrenoſt izpuſti iz ſarcza ſvoga, i slavodobitje iſto s' glavom, i ſa ſvom ſvojom vojskom prigori; jer kako ſvidoçi S. Piſmo, udigl zaneſoſe Holoferna oçi gnegove za lipotom vridne Judite, koja Holofernu s' kri poſnom lipotom zaſide poſtavi, i glavu napokon odvali. Evo ſto oçi tileſne od vigegna xenskoga neodvrachiene uzrokovaſe ſridoviçnu ludomu Holofernu. Dakle i ſridoviçnu tribuje oçi od obraza navlaſtito xenskoga odvratiti.

Da paka i ſtarczima po godiſtii mlade, i ſridoviçne jeſt od potribe naslidovati u pomgnivu çuvagnu oçiju tileſni, dovarſivam s' dokazagnem trechiega dogagiaja Piſma S. U kgniga Daniela Proroka nahodim ſto i vi vechie krat bichiete razumili, tojeſt da Starcza dva u Babilonij od Naroda Xudinskoga, godiſta, u koje za ſudcze puka Izraelskoga bijaju odabrani, videchi Suxanu xenu nikoga moguchiega Joakima, odvech lipu i priſtalu, tolikoſe razpaliſe u prigliubodinskoj polepi gnezinoj, da jedan dan iz ſakrivena razgledajuchi bogobojechiu i çiſtu Suxanu, gdiſe praſe u ſvomu vartlu, naskoçiſeje, i napaſtovati na grih poçeſe, ſto Suxana ſve rabreno pridobi, jer odabiruchi virnoſt i çiſtochiu uzdarxati Bogu, i ſvomu muxu, prem da bi dan slidechi od Staraczaa neçiſti prid pukom i ſvom vlaſtitom rodbinom ozloglaſena, niſta nemagne po oſobitoj obrani Boxioj prid pukom iſtim bi proslavgliena po uſta ſvetoga mladichia Daniela rabrena virnoſt i çiſtochia

chia vridne Suxane, a dva Starcza ostadose sramotna, bludna, laxgliva, i posve prikovrachiena. Sada dakle tkochie ikad biti, tko nechie na sva usta ispoviditi, da svakoj varsti çegliadi od potribe jest oçi od svi istomaçeni ispraznostii svitovni odvtatiti, kada i Pismo S., i sveti Otczi, i razlog naravski ovu istinu svima oçitu ukazivaju?

Rechiemi tkogod: kadje toliko suakomu potribito oçi odvrachiati od ispraznostii svitovni, a navlastito od vigegna xenskoga, drugo neostaje, nego ili tribuje bixati i uklognatise s' puta xensku glavu susritnuvsi; ili vaglia brez pristanka darxati oçi zatvorene, sto kadbi svit vidio, da çinimo, istinito poçeobise s' nami rugati.

Karschiani, karschianke, pustajte, nekase sada ludi svit s' vami ruga: sva sadasgna porugagna svita budalastoga prominuchiese na svoje vrime u vikovitu vasu slavu i posalu, istom ako oçi vase od razgledagna svitovne ispraznosti odvratite. Ali za da neczinite, da s' govoregnem mojim razumim priugodni Isukarstov jaram obtesçati, i napartiti na vasa plechia sto podniti nemorete, poslusajte kojaje razborita moja xeglia, i poglavita duxnost vasa u çuvagnu oçiju tilesni. Za tri svarhe, po razmisgliagnu S. Ivana Zlatousnika, more çovik s' oçima tilesnim sluxitise u gledagnu. Parvo, more gledati brez ositi tise sto gleda; paçe dozovnuvsise damu skodno dusi biti more sto pogleda, kako iznenada, udigl oçi zatvora, i odvrachia od nehote vigene ispraznosti. Drugo, more gledati za potribu, i gliudstvo, kako napriliku, putem hodechi za da neposarne, ili za da kip zapoznade s' kojim imade opchiti: sto vazda opaznom karschianskom svetignom vagliade da bude zdruxeno. Trechie, napokon gledati more s' veleznanostju, i za ugoditi tilesnim oçima, koji pogled brez grija biti nemore, jer ili udigl smart dusi zadaje; ili dusu na poghibio stavglia, da ostane od veleznanoga pogleda otrovana. Parva dakle dva naçina od pogledagna svakomu dopustam s' ugovorima prriloxenim: ali od samoga veleznanoga pogleda ja xelim, i s' razlozima prinesenim razumim ukazati, daje svak duxan oçi tilesne odvratiti: sto Spasitegl nas s' Boxanstvenom besidom svojom potvargiva u Evangeliu S. po Matiju, u kojemu ovako govori: „ Tkogod pogleda„ ti bude jednu xenu sa zlom polepom, jurveje bludno sagrisio u sarczu svomu".

Priuzimaju niki ovako govorechi: ja dakle brez grija mogu za vele-

veleznanoſt oçi ſpuſtiti na xensku glavu, kada nezaçimam u ſarczu zlu polepu.

Varaſſe karſchianine, odogovara malo pria ſpomenuti S. Ivan Zlatouſnik, koji ogovor tuoj odmechiuchi opomignete, da prem da niſi s' veleznanim pogledom ſagriſio, jer polepe 'griſne niſi zaçeo u ſarczu tvomu; ſagriſioſi niſta uemagne, buduchiſe ſtavio na jezivoſt za raxechi ſam u ſebi plamen neçiſti, i zaçeti u ſarczu griſnu polepu; ſto povoglno çiniti vazda jeſt grijota. Znadem dobro i iſpovidam, da nevoglnomu çoviku vechie na zlo, negoli na dobro prighnutu, muçnoſe çini oçi tileſne od iſtomaçeni iſpraznoſtii odvratiti; ali to laſno jeſt ſvakomu izvarſiti za dva uzroka: parvo, jer izgled kripoſni toliki Svetii ukaziva, daje to laſno izvarſiti; drugo jer izgled toliki neznaboxaczaa potvargiva, daje laſno ſebe u çuvagnu oçiju tileſni pridobiti.

II. I za dati poçetak ukazagnu ove iſtine od vrutka ſvake ſvetigne i krotçine, nahodim u Evangegliu S. po Ivanu, da kada Spaſitegl nas Goſpodin Iſukarſt hoti kruh blagosloviti, uzdignu oçi ſvoje: ſto Ivan S. oſobito od Meſtra ſvoga upiſano oſtavi, za dati nami na znagne, kako ſvidoçi Çaſni Beda, da nije imao obiçaja s'oçima amo i tamo vitlati, negoli od ſvake ſvitovne iſpraznoſti odvrachiati, kako uçini na planini vele viſokoj, gdi napaſtovan od ſotone da pogleda na ſva kraglieſtva ſvita, na slavu, i na raskosja gniova, oka neuzdighnu, dali ſmuchienu i zaſtigenu ſotonu od ſebe s' riçju kripoſti ſvoje otira i proghna. Od Blaxene Divicze Marie piſe S. Viczenczo Fererio, da vazda ſtaſe s' obiſenim oçima prama zemgli, tako da kada imadiaſe hoditi, nikad oçiju ſvoji priçiſti iz prid ſebe neuzdizaſe: i zato pozdravgliena od S. Gabriela Archangela u naviſtegnu upuchiegna Sina Boxiega, ſmutilaſe jeſt u govoregnu gnegovu, a ne u vigegnu, jer kako beſidi S. Eukerio, nepogleda obraz Arkangela pod obiliçjem prilipoga Nebeskoga Mladichia; dali ſame riçi Gabrielove razumivſi ſmuchiujeſe, i na niki naçin preda. Na slavu iſte priçiſte Divicze duxnoſt imadem nadoſtaviti, da pohogena u Betlemskoj ſpiliczi od tri kraglia Iſtoçna, koji priſli bijaju poklone, i darove, prikazati rogenomu gnezinu ſinçichiu Iſuſu, kraglie nepogleda, i neodvrati oçi ſvoje ni za jedini jedini jedan ças od razgledagna Boxanſtvenoga pridragoga ſina ſvoga, ſto privelikoga çuda, i bogogliubſtva napuni tri kraglia Iſtoçna. A od Ivana S.

Kar-

Karstiteglia moga prIslavnoga dokaziva S. Jerolim, da premda imadiase svetu majku svoju izvarsitu Elixabetu; nikad nista nemagne s' oçima svojim vlastite svoje majke svete obraza nepogleda. Takose stije od S. Andrije Corsina, koji toliko bixase viditi xene, i s' xenam govoriti, da ni s' materom svojom istom, ni s' sestrom hotijase govoregne razkladati, za daji s' oçima nebi vidio, radi çesa bi prozvan brat slipi, gluvi, i nimi. Takose stije od S. Filipa Neria, koji za czilii 30. godinaa u Rimu Ispovidnik buduchi jednoj od najlipsij xenaa onoga vrimena, nikad xenu reçenu nepogleda, ni xena gnega. Takose stije od S. Frane od Asisa, od S. Tome od Aquina, od S. Frane Xaveria, od S. Frane Borgie, od S. Aloysia Gonzaghe, od S. Clare divicze, koja nikad çoviçijega obraza nepogleda, od S. Lucie, koja oba oka sama sebi izvadi, i posla na dar onomu, koji u iste oçi bijasese zagliubio, i od igliadu drughi Svetetaczaa, i Sveticzaa, koji svi oçi tilesne od svake svitovene ispraznosti, a navlastito od çoviçijega obraza vazda lasno odvratise.

Ni ogovoriti morete od slobodnoga razgledagna neusteghnute oçi vase, Slisaoczi, izvitujuchise, da vi niste toliko sveti, i kriposni, kolikosu bili svi sada pobrojeni pomgnivi çuvaoczi oçiju tilesni svoji: jer sto brez poçetka od prave svetigne mogose Neznaboxczi izvarsiti; vi karschieni, vi posvechieni u tilu, i u dusi, vi nadareni s' tolikim Nebeskim milostima tribuje da obsluxite uztexuchi veleznane vase oçi; za da naravske izvarsnosti toliki Neznaboxaczaa nebudu napokon vami sluxiti za prikor prigliuti, i texije viçgne vase osugegne. Pomgnivi zato poslusajte, i razumichiete ukratko izkazano sto vridni bise Neznaboxczi uçiniti, za oçi tilesne od svitovne svake ispraznosti odvratiti: sto sve sluxiti imade za potvargegne sve lasnosti u çuvagnu oçiju tilesni. Pise Xenofonte, da Licurgo Lacedemonski zakonosa xelechi vehoma pomgnivo nzdighnuti u stidu i sramu postenomu sve mladichie Lacedemonske, naredio bijase, da, izvan ostali opomenaa, u hogegnu neimadijaju nikad amo, i tamo vitlati, nego samo prid noghe gledati, za da neposarnu. Stijem od Panthee zaruçnicze Asteadata kraglia Tatarskoga, da buduchi Pantheu zarobio Cyro kragl, nikadje nije pogledao, premda vehoma s' lipotom uresenu. Prinose odvise prosaste uspomene, da Sipiun Afrikan osvojivsi grad Carthaginu, i çuvsi dase u gnemu nahogiaju mnoghe prilipe xene,

ne, nesamo s' oçima svojim nijednu hoti viditi, dali nijednoj k' sebi nedopusti ni pristupiti, bojechise i strasechi, daga oçi gnegove neizdadu. Dokazuju takoger od Alesandra Velikoga, da oznagnen od zarobgliene jedne prilipe xene, koju vojniczi gnegovi priveli bijaju da vidi, stavan u odluçegnu za xene nerazgledati, oçi odvrati od vigegna, ostalim toliko lipa i ugodna, i zapovidi, da udigl' zaruçniku vlastitomu posteno i virno bude xena reçena pridana. S' istom opaznom pomgnom podnesese Veliki Alesandro s' prilipom xenom kraglia Daria, koju ui hoti viditi, ni o xeni reçenoj pomisliti, ni çuti lipotu gnezinu faliti i uznositi. Neimenujem kraglia Antioka, koji vidivsi ulisti u Tempao Diane Efexinske jednu prighizdavu xenu, udigl, pobixe za neviditije drughi put, i neostati od lipote gnezine u srid sarcza ustriglien. Ostavgliam jednoga nudroznanoga Demokrita, koji izvadi sam sebi oçi za osloboditise od mislii neçisti. Nechiu spomignati jednoga Apuleja, i jednoga Hermu, oba Platunova uçenika, koji sami sebe oslipise, oçi iz glave izgulivsi, za nebiti po gnima odvrachieni od xivgliegna kriposnoga, na kojese bijaju stavili: samo Slisaoczi, postaviti hochiu vami prid oçi izgled zamiriti jedne Neznaboxkigne, i xene kraglia Tygrane, usajuchi temeglito, dachie svak barem unaprid çuvati oçi svoje, i odvratiti od razgledagna sviju svitovni ispraznostii, a navlastito od vigegna veleznanoga obraza çoviçijega.

Zarobgliena buduchi ostala spomenuta zaruçnicza, kragl Tygrane koji vehoma istu gliubgliase, posli nego iska sve naçine za iskupiti svoju prilipu i pridragu zaruçniczu, napokon za bilig od prigoruchie gliubavi zadobitniku svomu nepriategliu poklogna i prikaziva za odkupu isti svoj xivot, istom da od suxagnstva prinemiloga oslobodi zaruçniczu svoju pridragu. Zarobgliena prituxna zaruçnicza istom nego zaruçnika svoga kraglia veliçinu gliubavi zapoznade, toliko u sarczu svomu ostade obradovana, od harnosti pridobivena, da u slobod postavgliena, nikad vise s' oçima svojim drugoga çovika nepogleda, izvan sama gliubeznivoga svoga zaruçnika kraglia Tygranu.

Pridraga moja bratjo, Slisaoczi pridraghi, vi znate svi dobro, da duse vase zaruçnicze Sina Boxiega, po griju smartnomu upadose u suxagnstvo prinemiloga vraga paklenoga: i premda sve grube i nakazne brez uresa milosti Boxie, a ne lipe i pristale, kako-

 no bi

no bi zaruçnicza kraglia Tygrane, oſtat imadiaju po pravoj Pra-
udi Boxioj za uvik oſugene i neſrichne pod jarmom vikoviçnoſti
ſvaki mukaa, u dnu mraçne tamnicze paklene, podloxne brez
koncza prinemilomu poglaviczi tminaa izvagnski; niſta nemagne
ganut od neizmirnoga miloſargia ſvoga ovi primili zaruçnik vaſi
duſaa, za osloboditi vas, i iskupiti od ſmarti, i oſugegna viç-
gnega, hotioje prikazati uvrigenoj Pravdi Otcza ſvoga Nebesko-
ga czinu neproczignenu ſve priſvete karvi, tila, duſe, i Boxan-
ſtva ſvoga umiruchj donapokon kako çovik propet na ova dva
darva krixa, gdi po vas dan viſi s'rukama razapetim, i s'bokom
probodenim u priſvetoj priliczi, za da ſvi uzdarxite ſveger prid
oçima vaſim uſpomenu prigoruchie gnegove gliubavi, koja s've-
liçinom priuxganoga plamena prozira kroz probodenu ſvetu gla-
vu, ruke, i noghe umorenoga vaſega Odkupiteglia, i s'rumeni-
lom tekùchie neproczignene karvi oghagn xivi gliubavi vaſe pra-
ma gnemu iſchie i proſi zaminu. Sada dakle ako prama dobro-
ſtivomu Iſukarſtu vaſemu nechieteſe pokazati neharnij od jedne
Neznaboxkigne, oçi tileſne vaſe, po gnezinu izgledu, odvrachiene
imadete darxati lipo do ſmarti od ſvakoga drugoga obraza umar-
loga çovika, i razgledati ſamo, po nauku S. Paula Apoſtola,
ovoga propetoga Nazaranina, promiſgliajuchi muku i ſmart pri-
gorku, za naslidovati kripoſni izgled gnegov, i oſtali blaxeni
Nebeski Dvoranaa, koji oçiju tileſni çuvagne puno lasnoſti iſtini-
to prikaziva, pomgnu priveliku nadoſtavgliajuchi, za da oçi vi-
trene tila vaſega neuzrokuju duſi onu skodu pritexku, kojuchiete
razumiti kada malo opoçinem.

III. Svi ſveti Otczi, i ſva piſma ſvidoçe, da vechie grijaa na-
brojitiſe more s'oçima uçigneni, nego s'ijednim drughim hudom
tila, ili s'mochiu duſe. U velikomu slogu xivu oçi i ſardcze ço-
viçje, tako da ſve ſto oçima hudi, iſto i ſarczu zlo çini. U xi-
vgliegnu duhovnomu ovoje iſtinito, da ſtogod oçi tileſne truje,
to ſve i duſu udigl ubije. Neizbrojeni dogagiaji Piſma S. nahode-
ſe za potvargegne ovoga razloxegna: ali tko ikad u kratko ſve
izrechi more i iſkazati? Posluſajte niſta nemagne u kratko, koju
i koliko texku ſtetu duſam oçi neuſteggnute od vigegna griſnoga
veleznanoga od poçela ſvita do sada uzrokovaſe. Zapoçimam da-
kle od ſinovaa Setovi, prozvani ſinovaa Boxij radi kripoſna i ſve-
ta xivgliegna, koji iſtom nego nazriſe s' oçima chieri gliudske,
tojeſt

tojest Cainove, da bijaju lipe, udigl svu kripost i svetignu izgubivsi, istargase svu snagu u svakoj prismradnoj bludnosti, od koje iztekose oni opaki Xiganti, zatoçniczi potopa, i izgubgliegna opchienoga svega svita. izvan maloga broja pravedni i Bogostrasni dusaa, koje nagiose milosarge prid obrazom Boga rasargenoga. Posli potopa parvi naslidnik opaki sinovaa Setovi bi oni Cham brezoçni, koji jerse usudi protiva istomu naravskomu stidu viditi sram Noja otcza svoga od pridubokoga sna obharvana, i razkrivena, upade u prokleistvo gnegovo, i u nepriateglstvo Boxie on, i kolino gnegovo. Za ovim stupise Egipcziani, koji buduchi vidili Saru xenu Abramovu da bijase odvech lipa, pritegose biç Boxij strahoviti na Farauna, i na vas dvor gnegov, gdi uvedena bi Sara radi lipote. Farauna, i Egipcziane slidise Sikem, i Dina, koji radi veleznana vigegna izgubise, Sikem xivot, kraglieistvo, i dusu, a Dina nesrichna chier Jakova Patriarke biser neproczigneni diviçanstva. Nakon ovi nastadose Izrælichiani, koji vidivsi lipotu xenaa Moabichianski, upadose s' gnima u prismradnu bludnost, i poghinuji dvadeset i çetiri tisuchie, jedan dijo povisani za pogardu s' neçistim obrazom prama sunczu, a drughii izragneni smartnim ranam od desnicze Boxie. Za Izraelichianima stupi Sansun, koji vidivsi Dalilu Filistejkignu, udigl za Dalilom povedese, i radi iste izgubi oçi, i xivot, a Boghibi dao, da nebude i dusu istu izgubio, i za uvik osudiose. Ostaje napokon kragl David, koji istinaje da iz daleka vidi Berxabeu xenu Urie Etheanina, i udigl s' oçima sagrisi, a malo po zatim i s' dilom poganim prigliubodinstva, a paka nepravedna ubojstva, i smutgliva zla izgleda. Sve ove zlochie i opaçine uzrokovane od neusteghnutja veleznani tilesni oçiju, brez texke dusevne stete istinito nisu moghle uçiniti oçi tilesne priotrovne. Ali za da jos boglie zapoznate Slisaoczi, tegochiu dusevnu stete, koju uzrokuju oçi veleznane, promislite samnom zajedno, da oni grih najvechiu stetu dusi çini, koji najvechie u svojoj zlochi protivise Bogu. Da paka grih oçiju tilesni najvechie Bogu protivise, dojstiniti hochie dva slidechia dogagiaja Pisma S. Parvi dogagiaj ukazati hochie, da grih oçiju veleznani çini Isukarsta zanikati; drughi paka potvarditichie, da grih oçiju veleznani iznova na niki naçin propigne Sina Boxiega, koja dva grija od zanikagna, i propignagna Isukarstova vi vidite, brez drughi razmisgliagnaa, koliko Boga pogargiuju.

 I od

I od parvoga zapoçimajuchi, czinim da vechie krat bichiete razumili, kako Petar S. Apostoa puno pouzdan od svoje snaghe i vridnosti, hoti usarnuti u dvor Velikoga Misnika, i u onu noch istu, u koju uhitise pogani Xudij Mestra Nazaranina: gdi posli negose umisa megiu ostale, izage nika sluxbenicza, i buduchi Petra vidila i razgledala, poznadega, i reçe, da Petar bijase Isukarstov naslidnik. Tada Petar namisto pokazati svoju zareçenu rabrenost, vas oslabi, pripadese, i osramoti, zanikavsi Mestra svoga do tri puta, i krivo zaklese daga nepoznavase. Ali kako to govoris Petre S. Nezadadeli riç tvomu Nazaraninu, dachiesga nesamo sliditi, i prid gliudima na sva usta ispoviditi brez ikakove opaze, negoli joste dasi spravan za Isukarsta i u tamniczu, i na smart pochi? Istinaje, odgovara namisto Petra S. Jerolim, da to sve Petar Isukarstu reçe, i obeta: ali buduchi veleznano ulizao u dvor Velikoga Misnika za viditi svarhu, za pedipsu veleznanoga vigegna s' jednim grijom zatajagna tolike pritexke uzmnoxa opaçine, i dusevne skode. Istinito dakle bi reçeno, da grih vigegna oçiju veleznani jest dusi vehoma skodan, jer Isakarsta zanikujuchi Boga pritexko pogargiva.

Sada izvidimo, na koji naçin razumitse imade, da grih oçiju veleznani propigne Sina Boxiega. Ovo dogagiaj S. Tome Apostola oçito ukaziva, kojemu premda rekose, i zasvidoçise svi Apostoli, da Isukarst bijase uskarsnuo; nista nemagne Toma neviran na sva istinita dokazagna, zariczase, da ako nebude viditi vartline çavalaa u svetim rukama i noghama Isukarstovim, po nisto nechie virovati. Nakon nikoliko danaa milosardni Gospodin hotijuchi oçitovati Tomi texinu grija veleznanoga vigegna, ukazavsise opet svima ostalim, i Tomi, kojise tada u druxbi Apostoliskoj nahogiase, prizovnu gliubeznivo k'sebi Tomu, i zapovidimu da postavi parst u vartline çavalaa, a ruku u prisveti raztvoreni bok gnegov: sto Toma S. udigl obsluxi, kako svidoçe Sveti Otczi Ambrox, Agustin, Gargur, Cyrilo, Teofilat, Zlatousnik, i Çasni Beda; i postavi parst u ruke, i u noghe probodene nasega Odkupiteglia, a ruku svojn umetnu u prisveti raztvoreni bok Isukarstov. Usteghni usteghni parst, odvrati ruku, o Toma S., Sto çinis? Jeda neznas, da s' parstom tvojim kakono s'novim çavlom, probadas ruke, i noghe Mestra tvoga malo pria od Xudijaa na krixu razapeta? Jeda nevidis, da s' rukom povrigivas tu pritexku

ranu

rann, koju parsima Gospodinovim zadade ona prinemila Longinova ulicza? Tko ikad uçini tebe toliko nemilostiva, i brez straha za ponoviti te rane prigliute? Veleznanost oçiju tilesni na ovo dovede Tomu S., odgovara S. Petar Chrixolog. Karschiani, karschianke, dusevnu skodu, i tegochiu zlochie koju partite na vasu dusu s' pogledagnem grisnim oçiju vasi veleznani razumiliste: sada poslusajte istomaçenu jos lipse stetu velikn duse u slidechiemu dogagiaju Pisma S., s' kojim dospivam moje govoregne.

Mudri i blaxeni Otacz Theodoreto razmisglia, da parva nasa majka Eva posli stvoregna svoga u raju zemaglskomu, buduchi pomgnivo vidila i razgledala sve sto lipse u gnemu nahogiasese, naskoçena od veleznanosti za viditi i znati odvise sve ono sto mogase biti, i Evi ugoditi izvan reçenoga rajskoga perivoja, oblazi sva çetiri nughla gnegova za nachi vrata raja zemaglskoga, i na ta naçin zadovogliti veleznanim svojim oçima; sto napokon kada dostighnu, i vidi svaka, i razgleda, priuzeta sama u sebi od raskosja i lipote toliki razliki stvarii, zaboravgliase zatvoriti ona vrata, koja za viditi izvan raja bijase raztvorila. Himbeni vrag pakleni, koji çoviku udigl jos iz poçela namisli svakojake zaside naprati za oboritiga u vikoviçgne prikovrachiegne, pod obliçjem zmaja uvlaçise u raj zemaglski po za Evom, i uprav k' stablu vochia zabragnenoga pristupivsi, toliko Evi reçe, i razlogaa laxglivi prinese, da s' gnima pridobivsije, prighnuje pogled upraviti prama vochiu, koje Bogh svemoguchi bijase zabranio blagovati. Biliste virovali? Istom nego vochie zabragneno razgleda, uçinijojse lipo, slatko, i ugodno; paka zatim ubravsiga, okusiga i ona, i Adam s' stetom neizreçenom svojom, i nas svijur. Potom toga stose dogia? Pedipsava Gospodin Bogh brezoçni neposlu i Adama, i Eve, izaghnavsi oba iz raja zemaglskoga; a prid vrata raja postavi strazanina jednoga Nebeskoga Cherubina s' maçem oghgnevitim i sivajuchim, koji vladan od Cherubina, na naçin mugne, sipase iz sebe iskre i plamen oghgna goruchiega, za pedipsu vrimenitu veleznani oçiju krivaczaa izaghnani, i pritgnu vikoviti mukaa pakleni, akose nebi ponizili, pokorili, i s' plaçem oprali oçi svoje osquarnute s' pogledom grisnim veleznanim. Ali oh srichna Adama, i Eve! Kako izvan raja koraçise, zapoznase grih svoj; i za osloboditi grisne svoje oçi od mraçnosti tminaa pakleni, s' kojim Pravda Boxia veleznane grisne poglede na drugomu svitu xestoko

i za

i za uvik pedipsava, za devet stotinaa godinaa trudnoga i pokornoga xivota svoga na zemgli nepristadose prolijuchi iz oçiju svoji dva vrila suzaa, s' kojim opravsi grih svoj, dostigose napokon pomilovagne i spasegne viçgne.

Slisaoczi moji pridraghi, jedan sam grisni pogled razumiliste kolikoje bijo skodan dusi Adama, Eve, i nasoj: çuliste koju i koliko dugu pokoru oni podnise. Sada dakle akoste slidili Adama, i Evu, grisechi s' vasim oçima, more biti, ne jedan, negoli igliadu igliadaa putaa, pokoru pravu s' oçima vasim grisnim uçinite, oborivsi s' groznim suzama, i plaç bolesni produghglivsi za czile dneve i nochi, kako uçini David, kako uçini Petar, kako uçini Mandalina, svi pria u oçima tilesnim grisniczi, a paka pravi i sarçeni pokorniczi. A megiuto promisgliajuchi potribu, i lasnost, s' kojom uçuvati morete, i imadete oçi vase, da negledaju grisne veleznanosti, odvratiteji od razgledagna svake svitovne ispraznosti, a navlastito od otrovne lipote obraza çoviçjega: jer puno boglie jest vami s' jednim okom poslua, i obsluxegna zapovidii Boxij u Raj i u veseglie Gospodina vasega ulisti; negoli s' obama oçima tilesnim raztvorenim i veleznanim propasti uvik u oghagn viçgni, gdi tkogod dopada, nikad nijedne svitlosti nevidi, dali mraçnosti, tmine, i skaze paklene strahovite; od koji vas Bogh saçuvao. Amen.

RAZ-

RAZGOVOR VII.

TOMACISE STOJE PSOST; KOLIKOJE TEXKA GNEZINA ZLOCHIA; I UZROK I NACIN ZA OEPSOVATI.

Ponutkuj gni.... nitkoga psovati. *S. Pava Apostoa pisuchi Titu na poglav. 3.*

Igegne çudnovato, vigegne strahovito, vigegne jedno zlamenito napada prid oçi vase, Slisaoci, koje devedeset i sedam godinaa nakon Isukarstova porogegna Ivanu S. Apostolu i Evangelisti na otoku Patmos objavglieno, isto sada s'riçima premda nesloxnim xelim vami prikazati. Ali za da i ja sliku vigegna istinitu vami priniti, i vi samnom zajedno prikazagne vigegna moghli budete zapoznati, i u svojim poglavitim okolovstinam procziniti, zaçmimo u misli nasoj, dase skupa nahodimo vise Kandie na Patmos otoku spomenutom u. Boxe Svemoguchi! Zaçudna vigegna! Neobiçna prikazagna! Nasarana, sedmeroglava, desetoroga zvir prigliuta, tojest Lavoris jedan iz morske puçine prozira, koji otczu Rissu glavom sliçan, a kako mater Lavicza svarsen u jakosti, pogledajte, eno razvrachia lavske çegliusti, i progovarajuchi psosti riga protiva Bogu, imenu, pribivalistu, i dvoranom svetim gnegovim. Umukni, umukni prinemila osorna zviri. Srichia tebe jest dopala, damise na ruku sada nenamira oni proglaseni maç Goliatov, s'kojim u Bogu momu pokripglien i oruxan, jabi slobodno na naçin maloga pastira Davida na te udario, i skarsivsi svu tvoju silu, s'jednim mahom sve sedam pogani tvoji glavaa odvalio, i oslobodio sve ove moje Slisaocze od svakoga straha, kojega s' gardochiom slike tvoje, i s' poganim psostima gnima zadavas. Ali kuda zahodim? gdilise gubim? Povratimose, Slisaoczi, od kuda odilismose malo pria. I za da nebude vasa samnom zaludna zabava, znajte da po nauku Casnoga Bede, i drughi Nauçitegliaa, Lavoris sedmeroglavi, i desetoroghi osobito zlamenuje mnoxtvo i skupstinu

ſtinu opaki danaſgni pogani pſovaoczaa, koji propaſne glave izmiſgliegna hudobnoga nauka od pſovagna odluçioſam ne s' maçem Goliatovim, dali s' prioſtrim maçem ſvete riçi Boxie odvaliti, za da pridobiveni, i skonçani umuknu za uvike, i ſtrahovito Boxie Veliçanſtvo dovarſe s'otrovnim paklenim pſoſtima pogargivati. Na ovo uzbugiujeme S. Pava Apoſtoa, kojimi zapovida, da vas opomenem nitkoga pſovati; uzbugiujeme moja duxnoſt, koju zapoznavam; uzbugiujeme poſtegne Boga moga, kojeſam duxan braniti; uzbugiujeme poslu S. Otczu Papi nenmarlomu Benedetu XIV., koji ſidechi na Priſtogliu Apoſtolskomu u Rimu, i buduchi razumio razplogenu malo da ne po ſvemu ſvitu zlochiu pſovagna priotrovnoga, obori groznim ſuzama niz obraz plaçuchi, i vehoma xaloſtechiſe na ovake çemerne glaſe: paka zatim poçe moliti, i zaklignati ſve Miſnike, da uloxe ſvu pomgnu i naſtojagne za iskorenutje pſoſtiju nakazni priotrovni. Evome radi toga pripravna za iſtomaçiti, parvo; Stoje, i od kolikoje varſtii pſoſt: drugo; Kolikoje texka zlochia pſoſti: trechie; Uzroke, i naçine za nepſovati. Pomgnivi; i zapoçimam.

I. Kako ni ſve zmije, koje po zemgli lizu, otrov nerigaju; tako ni riçi kojeſe izgovaraju, niſu pſoſti, iſtom, daſe tada s' gnima nerazumi pſovati, ſto poſtovanim Iſpovidniczima oſtvgliam da iskuſaju. I povrativſiſe na parvaſgne govoregne, posluſajte, jeli iſtina ſto beſidim. Izuznavſi Laban, da Jakov od kuchie gnegove bijaſe odbighnuo, raſardivſiſe vehoma, skoçiſe za Jakovom u potiru; i buduchiga ſtighnuo, izgardiga, govorechimu daje neçoviçan, daje neharan, i daje lupex. Cuvſi David, da Saul kragl, i Jonata ſin gnegov poghinuli bijaju na planina od Gelboe, i pridobiven od velike xaloſti, zavapi proſechi u Boga, dabi uſtavlio ſve roſe Nebeske, za da nenatope nikad viſe zemgliu napojenu s' karvju dvaju rabreni vojnikaa. Nabukodonozor kragl zakligneſe s' veliçanſtvom priſtoglia ſvoga, i kraglieſtva, daſe hochie oruxati protiva puczima od Cziliczie, i Damaska, i od Samarie; i po iſti naçin dachie uçiniti ſa ſvima pribivaoczima od Jordana do Jeruzolima; i od Jeſenske zemglie lipo do mejaſaa od Etiopie. Tko nezna ſtoje pſoſt, rekaobi daſu ove riçi tolike pſoſti: alli nije tako, zabuduchi da riçi Nabukodonozorove biſe prave zakletve; riçi Davidove biſe riçi proklignagna; a riçi Labanove biſe riçi od gniva i ſarditoſti.

Pſoſt

Psost dakle po nauku Bogoslovaczaa, jest brezoçno izgovaragne pogardni riçii protiva Boghu, protiva Svetim, i svemu onomu, u çemu osobito Boxie veliçanstvo, svetigna, i dobrata poçiva. Psost razdigliujese u psost krivovirsku, i u psost jednostruku. Psost krivovirska jest ona, koja s' krivovirstvom nahodise sjedignena, i protivise kojemugod çlanku vire svete katoliçanske. Çetiri varste psovagna krivovirskoga Nauçitegli iznagiose, kojim sve psosti krivovirske pristojese. Parva varsta psovagna krivovirskoga jest, kádase Bogu s' riçima podaje stoje gnemu nepristojno, i u Bogu nenahodise, niti biti u gnemu more. Ovako Farizei Boga opsovase, kada rekose Isukarstu, da u ime Belzebubovo giavle izgoni. Druga varsta psovagna krivovirskoga jest, kadase s' riçima uzmiçe i otimglie Bogu ono stose gnemu pristoji: napriliku, psujuchi da Bog nije pravedan, da nije dobar, da nije svemoguch. Trechia varsta psovagna krivovirskoga jest, kadase tko s' riçima odricza od Boga, od vire, od S. Sakramenataa, od B. D. Marie, ili od Svetii. Çetvarta napokon psost krivovirska nahodise u onim riçima, s' kojim stvoregnu podajese sto Bogu istomu jest pristojno; i ovako psovase Manikei, koji brezoçno gevoraju, daje giava svit satvorio, i da vladaoczi Neba, i zemglie jesu suncze, i misecz; koju psost prinosi reçenu Pismo S. u kgniga Mudroga na poglav. 13.

Sve prinesene çetiri varste psovagna krivovirskoga dobro zabilixivsi, korist duhovna iziskiva da izvidimo, koja varsta çegliadi obiçava u razlike istomaçene varste krivovirski psostiju upadati: I svaçije grisno prighnutje proczinivsi, govorim da psosti krivovirske parve varste rigaju, koji uzbugeni sami u sebi od tughe i xalosti, namisto priloxitise vogli Boxioj, zapoçmu ovako govoriti: „ Svakali nesrichia mene sama tira? krivomije Bogh uçinio u „ ovoj nezgodi", i ovim priliçna. Psosti krivovirske drughe varste rigaju uboxna i obnevogliena çegliad, koja u vlastitim potribam i tisnochiam prasnu u ove psostne riçi, govorechi: „ Boghse „ od nas vise nespomigne; od nasi nevogliaa zaboraviose jest; u „ tolikomu uboxtvu i tuzi zapustionasje, da ni on isti od gni „ nemorenas vise izbaviti". Psosti krivovirske trechie varste riga oni nevirni karschianin, koji za utechi neznaboxkomu progonstvu, odriçese svoje svete vire i zakona. Ovako po isti naçin opako psuje, tko vragometnim vileniczima, ili çarovniczima pridruxivsi.

xivſiſe, odriçeſe Boga, B. D. Marie, i Svetii. Napokon pſoſti krivovirske çetvarte varſte rigaju ſvi oni, koji za doiſtiniti ſto govore, ovako obiçaju potvargivati ſvoje riçi: „ Tolikoje ovo „ iſtina, kolikoje iſtina daje Bogh; ovoje drugo Evangeglie ſto „ govorim". Nike paka xenske glave za ſebe iſte opravdati, ovako pogano pſuju: „ Jaſam pravedna, koliko Iſukarſt; jaſam çiſta, „ kolikoje çiſta B. D. Maria". Sto zadovoglno budi znati govorechi od pſoſti krivovirske.

Pſoſt paka jednoſtruku zovu Bogoslovczi daje izgovaragne riçii pogardni protiva Bogu, B. D. Marij, Svetim, i ſvemu oſtalomu, u çemu oſobito sjaje dobrota, i Boxie veliçanſtvo, brez da riçi pſovagna protivne budu kojemugod çlanku vire ſvete katoliçanske, jerbi tada pſoſt bila krivovirska, a ne jednoſtruka, kakoje jurve bilo iſtomaçeno. Na çetiri naçina pſoſti jednoſtruke moguſe rigati. Na parvi naçin rigaju, koji tlaçu s' riçima Boga, Svete, viru, duſu, ili zakon govorechi: „ paſija, nijedna", i tolike drughe, koje ſamo promiſgliajuchi, vehoma ſmuchiujume, i tuxna çine. Na drughi naçin rigaju pſoſti jednoſtruke, koji riçi nike izgovaraju xelechi, da Bogh, ili ono u çemu sjaje gnegovo Boxanſtvo, pogardiſe i potlaçi. Na trechi naçin pſoſti jednoſtruke rigaju, koji pſuju govorechi: „ Na ſramotu Boxiu hochiu ovo i „ ovo uçiniti". Na çetvarti napokon naçin pſoſti jednoſtruke rigaju, koji namiſto blagoslivgliati, proklignu neſrichni Boga, B. D. Mariu, Svete, duſu, viru, ili zakon. Svima prineſenim propaſnim pſoſtima nadoſtavite, Sliſaoczi, da jos druga dva naçina nahodeſe, s' kojim opaçina gliuska izmisli Boga pſovati i pogargivati. Parvi jeſt s' dilom griſnim Boga pſovati, napriliku, udarajuchi (ſto Bogh uçuva) ſveto Propetje, pgliujuchi Nebo, ili s' zubima skripajuchi. Drughi paka u ovomu ſtoji, kada tko ſamo u ſarczu ſvomu zaçima kojugod miſao od Boga, tojeſt daje Bogh ſto biti nemore: i ovaſe zove pſoſt ſarcza, a parva pſoſt dila.

II. Sada za prid oçi vaſe priniti zlochiu i tegochiu pſoſtiju priotrovni, znajte Sliſaoczi, da jedan grih çini tko jednoſtruku pſoſt izuſtjuje, jer ſamo Boga pogargiva, kojega duxnoſt imade çaſtiti: dva grija çini tko poluvirsku pſoſt izuſtjuje; jer neſamo Boga pogargiva, dali odviſe s' izvagnskim naçinom neiſpovida, kakoje duxan, viru ſvetu katoliçansku. Tko paka s' otrovnim ſvojim ſarczem griſtaobi k' pſoſti krivovirskoj, i tako darxao u ſvomu razumu

zumu, sagrisiobi trechim grijom nevirstva; çemu nadostavite, da psost od kojemu drago varste prid drughim reçena, parti psovaoczu drughi grih na dusu radi zla izgleda, i smutgne, koju psujuchi daje iskrignemu svomu. Ali ovde sva tegochia zlochie psovaoczaa nije istomaçena: radi toga tko xeli na prave terezie izmiriti tegochiu psostiju priopaki, neka pomgnivo proczini dvi prilike, u kojim sva slika pogani psovaoczaa nahodise ispisana. Jedna prilika jest Antikarst, kojega poklisari nazvatse mogu svi psovaoczi. Druga prilika gniova jesu svi giavli pakleni, i nesrichna gniova ostala druxba dusaa osugeni, od koji razumichiete daje puno gori svaki psovaocz.

Da psovaoczi opaki jesu poklisari Antikarstovi, paçe i Antikarsti isti, prilagajuchi xivgliegne, i smart psovaoczaa xivgliegnu, i smarti Antikarstovoj, zapoznachiete istinu moji besidaa. Po nauku Pisma S. i Bogoslovaczaa dvi skupstine nahodese na ovomu svitu toliko megiu sobom protivne i nesloxne, da doçim jedan jest hudo jedne skupstine, u drugu skupstinu zabrojen biti nemore. Dvi reçene skupstine vladanesu od dva razliçita i protivna glavara; od koji jedan upravglia jednu skupstinu, tojest dobri; a drughi vlada drugu skupstinu, tojest opakii. Glavar skupstine dobrii jest Gospodin nas Isukarst, koji nevidglivo pribivajuchi u slavi nepristupnoj, vidglivo vlada skupstinu dobrii, tojest svu Czarquu svetu katoliçansku u kipu vidglivoga glavara, i namisnika svoga S. Otcza Pape Rimskoga. Glavar nevidglivi skupstine opakii jest giavo pakleni, a glavar vidglivi jest Antikarst. Moremi tko rechi: dakle kad Antikarst jest glavar opaki vidglivi, vaglia rechi, daje na svit jurve dosao. A nijeli ta nauk oni isti, koji razglasise krivovirczi, tamno i brezoçno psujuchi S. Otcza Papu s' imenom poganim Antikarstovim? A paka, gdisu poklisari Antikarstovi, koji tribuje, da pria Antikarsta glavara opakii na svit prigiu, kako Mojsija, Proroczi, i karstitegl Ivan S. prihodniczi bise Isukarsta glavara skupstine dobrii? Slisaoczi bogogliubni, za neostavitivas u mraçnosti svarhu upita sada prinesena, zabilixite, molim vas, da opaki David Chytreo najparvi s' poganim jezikom Gargura S. Papu prislavnoga laxglivo opsova, Antikarstom gnega prozivajuchi. Koji paka Antikarstovi poklisari dosada na svit prigiose, nechiu rechi da bise jedan Antiok Episane, jedan Nerun, jedan Domiczian. jedan Cajo Caligola, jedan Adrian, jedan Con-

ſtanczo, jedan Deczio, Heliogabalo, Diocleczian, Julian odmetnik, i toliki drughi, koji s' pſoſtima pritexkim ſvojim put pripraviſe Antikarſtu poganomu, za da laſnije razpruxi otrov opaçinaa ſvoji po ſvitu, kada, po razmiſgliagnu S. Otaczaa, i Tomaçitegliaa, posli nego S. Otacz Papa bude proghnat iz Rima, deſet kragliaa goſpodaraa ſvega ſvita Rim oſvoje, razruſe, i popale, ukazatichieſe napokon ova gardobna nakaza; s' imenom poklisaraa, paçe iſti Antikarſtaa, prozvat imadem pſovaocze priotrovne, u xivglignu brezakonitomu Antikarſtovu poſve prikladne. I kolikogod doſada pſovaoczaa na ſvit ſtupiloje, toliko Antikarſtaa na ſvitu daje bilo, ſvidoçi S. Ivan Apoſtoa u parvoj ſvojoj kgnizi na poglav. 5., gdi govori ovako: „ Sinczi, najposlidgni „ ças jeſt: i kako çuſte, jer Antikarſt prige, i ſada Antikarſti „ mnoghi uçiniliſe jeſu". A od koji ikad Antikarſtaa razumi ovde govoriti Apoſtoa S., negoli od oni pogani krivoviraczaa uçenikaa jednoga Simuna, jednoga Nikole, jednoga Cerinta, koii ſvi pſujuchi Boxanſtvo Iſukarſtovo, zanikivaju S. Uskarſnutje gnegovo od martvii? ſto i Apoſtoa Pava S. potvargiva nadoſtavgliajuchi, tojeſt, da prilika opaçine diluje. Iſtinaje dakle, daſu pſovaoczi pokliſari, paçe i iſti Antikarſti priotrovni.

Ali za jos liipſe izbiſtriti ovo govoregne, izvidimo, i proczinimo malo s' upravom Piſma S. xivgliegne opakoga Antikarſta, i xiugliegne pſovaoczaa ſvetogardni. I najparvi ſritanas Apoſtoa Pava S., koji na poglavju 2. kgnighe piſane Solugnanom naziva Antikarſta ſinom izgubgliegna, çovikom grija: ſto za drugu ſvarhu nereçe, nego za izrechi u malo riçii ſvu tegochiu propaſti i opaçine Antikarſtove. Da pſovaocz jeſt ſin izgubgliegna, i çovik grija, ſumgnitſe nemore, buduchi daje pſoſt grih texii od ſvakoga drugoga grija, kako iz megiu oſtali Bogoslovaczaa uçi Angeoski Nauçitegl, jer udigl Boga iſtoga naskaçe, i btje gnegovo boxanſtveno ſvetogardno tlaçi i pogargiva; i zato pſovaocz rechiſe dobro more çovik grija, i pravi Antikarſt u zlochi ſvojoj: razlog jeſt, jer ako Antikarſt dobro nazivaſe glavar skupſtine opakii, radi propaſne izvarſnoſti u zlochi, premda iſte opake skupſtine poglaviti i pravi glavar jeſt giavo pakleni; po iſti naçin ſvaki pſovaocz prikladno nazivaſe radi propaſti i tegochie grija pſovke, pravi Antikarſt, ſin izgubgliegna, i çovik grija, premda poglaviti i pravi Antikarſt jos doſada ſvitu nijeſe oçitovao.

Ali

Ali progimo malo naprid, i vidimo ſto S. Ivan Apoſtoa i Evangeliſta piſe od xivgliegna Antikarſtova u parvoj ſvojoj kgnizi na poglavju drugomu, gdi nahodim iſte ove riçi: „Ovoje Antikarſt, „ koji zanikiva Otcza, i Sina". Tko Otcza i Sina zanikiva, ſumgne nije, da s' uſtima ſvetogardnim pſuje Otcza, i Sina, zabuduchi da po nauku S. Tome, pſoſt ſuprotiviſe iſpovidagnu vire. Kadagod dakle pſovaocz pſoſti riga, tada Otcza, i Sina iſtinito zanikujuchi, kako i Antikarſt, u xiugliegnu opakomu jeſt pravi Antikarſt; od kuda slidi, da kako na opravdagne virujeſe s' ſarczem, a s' uſtima iſpovid çiniſe na ſpaſegne, tako Boga pſujuchi, zanikivaſe Otacz, i Sin, ſtoje pſoſt prinevirna, koja, kakoſte razumili, jeſt grih najvechi, i najtexij po ſvojoj varſti.

Premda ni ovde ſve iskazagne xivota priopakoga Antikarſtova nedoſpiva: jer S. Otczi Hipolito muçenik, Cyrilo Jeruzolimski, Gargur Veliki, i Ivan Damaſeno tomaçechi ove riçi uſtarpglivoga Joba: „ Koji kraglievati çini çovika liçumircza radi grijaa „ puka", skupno uçe, da Antikarſt hinacz, i liçumiracz propaſni biti imade: i ovo razmiſgliagne potvargenoje od vigegna objavglena S. Ivanu Apoſtolu u kgniga Oçitovagna, koji prilikovana zapoznade Antikarſta u nakazi gnemu prikazanoj, imajuchioj koxu jagnetju ſvarhu ſebe, a glas ſtrahoviti jedne gardobne haſdaje. A pſovaoczi u çemu ikad razluçeni biti mogu od Antikarſta liçumirnoga, kada izvagnska gniova slika ſvaje u imenu ſamo krotka i priſveta zaradi oſigna obliçja karſchianskoga, kojega na ſebi noſe: ali otrovno ſarcze gniovo na naçin haſdaje pokazuju, vijuchi kako vuczi razdiravczi s' glaſom i s' riçima pſoſtiju ſuproch Nebu. Antikarſt cziniti hochie, da more privarnuti ſve zakone, i dobro xivgliegne: pſovaoczi protiva ſvakomu zakonu, propaſni ſami u ſebi, izvarchiu ſvoj jezik za pogardu Boxiu, i ſmutgnu, i zao izgled ſviju oni, prid kojim pſoſti rigaju. Antikarſtu bitichie podana uſta, za oſorno Boga pſovati: pſovaoczima uſta zjaju kako jedna ſmardgliva grobina, koja s' pſoſtima zadiſu lipo do Neba, i czarve otrovnoga ſvoga jezika toçe, i pgliuju lipo na priſtoglie, i na bitje ſveto Boga priviſokoga. Antikarſt, kako razmiſglia S. Jerolim, podloxit hochie pod ſvoje mogujſtvo tri kraglia, tojeſt od Etiopie, od Libie, i od Egipta, ſu ſedam drughi kragliaa, koji povoglno Antikarſtu hochieſe pridruxit,: pſovaoczi jurve pod opake ſvoje pſoſti vas ſvit podloxiliſu,

ſu, tako da u ſadaſgne vrime nenahodiſe jedan nugao ſvita pribivan, gdi pſoſti ſvetogardne malo da ne po vas dan s' pogardom neizreçenom Boxiom nezveçe. Pſujeſe u Americzi; pſoſti rigajuſe u Africzi; s' paklenim ovim jezikom govoriſe u Aſij; a oſobito po ſvoj naſoj Europi ſvuda opſovni pogardni glaſi razligajuſe. Pravedni Sudçe, Boxe priviçgni! doklechies mirovati s' brezoçnim nepriateglima tvoga poſtegna? doklechies vech tarpiti nakazne karvopilicze tvoje slave? Neçujesli, Stvoritegliu i Odkupitegliu priſveti, gdi s' uſtima ſvojim ſmardechim pſuju i garde tvoje veliçanſtvo i dobrotu, ne Turczi, ni oſtali nevirniczi koji tebe slipi nezapoznaju, negoli karſchiani nehârni tvoji ſinovi, paçe ſto gore jeſt, i tegochiu ovoga privelikoga grija uzmnaxa, i neſrichne iſte karſchianke, nakaze i pogarde ſvoga xenſtva, i vika s' paklenim otrovnim jezikom jurve poçeſe progovarati i pſovati. Iskoreni, iskoreni pogane pſovaocze s' miſniczom kripoſti tvoje, Boxe moj pogargeni: i kakogod u xivgliegnu opakomu Antikarſta otrovnoga zlochie i propaſti pritexke dilovaſe: tako po pravoj pravdi tvojoj ſmart Antikarſtova neka i dopadne ſve pſovaocze ſvetogardne, za proglaſegne ſve to vechie ſvemogujſtva tvoga, za pokripgliegne puno ſmuchieni i oxaloſtjeni duſaa dobri, i za doſtojnu pedipſu pſovaoczaa priotrovni.

Objavglienoje u Piſmu S. na poglavju drugomu, kgnighe drughe B. Pavla Apoſtola piſane Solugnanom, da „ Goſpodin Iſus „ ubiti hochie (Antikarſta) s' duhom uſtaa ſvoji". Iſukarſt dakle, po ſvidoçanſtvu glaſoviti Tomaçitegliaa Piſma S., Iſus reko ſudacz priſtraſni, i neumoglni oſvetitegl poſtegna ſvoga, na skonçagnu ſvita zapoviditi hochie zemgli daſe raztvori, i s' uſtima brezdajnim ſvojim da proxdre Antikarſta pſovaocza, za da s' uſtima ſmardechim nebude mochi viſe veliçanſtvo Boxie pogargivati: i evo çuda! Posluſna zemglia Stvoritegliu ſvomu, udigl propadnuvſiſe ſama u ſebi, poçechie zaxdirati Antikarſta neſrichnoga, kako i pria proxdri Coru, Datana, i Abirona: i popadnuvſi giavli Antikarſta, çimga vuchi budu za u paklenu çemernu jamu gnega k' ſebi priteghnuti, i pria nego doli dopre, oſtat hochie neſrichian od zemglie uduſen u poganoj tileſini, a potom toga za u vik vika s' duſom oſugen u paklu.

Smart prixaloſnu Antikarſtovu, Sliſaoczi razumiſte: ſada posluſajte jeli Antikarſtovoj ſmarti priliçna ſmart pſovaoczaa priotrovni.

ni. Punese ſvakoga vika uſpomene i Czarkovne, i ſvitovne dokazagnaa ſtrahoviti: ali tkobi mogao ikad dogagiaje priliçne ſmarti, kojom pſovaoczi dovarſiſe, ukratko iskazati? Jedan zadoſta budi priniti, i sluxiti hochie za potvargegne ovoga govoregna.

U kgnixiczam ſvojim duhovnim piſe poſtovani Otacz Ceſar Calino, da u Capeliczi Czarque S. Aguſtina, grada Lukke, prid Otarom B. D. Marie vidiſe i dan danaſgni jedna priduboka prodolina, koja premda izmirana, niſtanemagne brezdajna jeſt, i govoriſe da lipo do pakla dopire. Kako i u kojoj prigodi ſatvoriſe jama brezdajna ſpomenuta, dokazuju oni gragiani, da na iſtomu onomu miſtu ſtaſe jedan ſvetogardni pſovaocz, koji çim pogargivaſe s' jezikom otrovnim Majku Boxlu diviczu prislavnu, poçemu propadatiſe zemglia iz pod nogu; i koliko vechie pſovaocz reçeni napridovaſe pſujuchi, to dubglie u zemgliu upadajuchi xiv ukopavaſese, tako da vas oſtade proxdart od zemglie izvan ſame glave, kojamu jos oſtavaſe slobodna, i zdrava. Megiuto Majka primiloſtiva s' iſtom prigodom pedipſe pomilova po obiçaju ſvomu pſovaocza priopakoga, çinechi da za czila tri dneva, i tri nochi uſtaviſe brez viſe u dno tonuti, za daſe ſvidi i pokori. Vas grad, od zgode zamirite uzbugen, kupiſe na bugliuke, ſviſe ſabiru u Czarquu, ſvi videchi çudo ſtrahovito, klizaju na kolina, ſviſe proſtiru s' obrazom po zemgli, a mnoghi plaçu i uzdiſu, za dabiſe pſovaocz neſrichni pravo pokorio i ſaranio: i zato nepriſtavaju gragiani ruke prama Nebu razapignati, Miſniczi S. Miſe govoriti, Iſpovidniczi s' uxganim riçima uzbugivati, daſe ſvidi od pſoſtiju malo pria izuſtjeni, daſe iſpovidi u pravomu skruſegnu ſarcza, da proczini jezivoſt poghibili u kojojſe nahogiaſe, da pogleda pod ſobom jurve raztvorene muke ſtrahovite paklene za proxdritiga u vik vika. Ali ſve bi ovo zaludu. Otvardnut ſve to viſe u ſvojoi opaçini, namiſto ſvigegna i pokore, nepriſtavaſe pſoſti nove, pſoſti propaſne rigati. Izmoreno napokon miloſtivo Boxie uſtarpgliegne, pravdi ſvojoj dade ſve miſto, i u ta ças ſtreſese zemglia tako ſtrahovito, daſe uſidnu ſva pod nogama pſovaocza ſvetogardnoga lipo do pakla, gdi od ondado danas, a od danas do uvik vika muçiti imadeſe brez pokoja za pedipſu grija pritexkoga ſvoga; a miſto uſidnuto i dan danaſgni ſtoji onako raſiçeno, i nesjedigneno za uſpomenu i izgled oſtalii. Takoje Sliſaoczi bogogliubni; tko pſujuchi za xivota bi naslidnik Antikarſta priopako-

pakoga, pravednoje da s' onakom ſmartju dovarſi, s' kojom razumiliſte dachie i Antikarſt dovarſiti.

Akoliſe paka kojigod pſovaocz nahodi, kojiſe jos nije ganuo ni ſvidio çuvſi tegochiu i propaſt priveliku grija ſvoga, iſpiſanu u priliczi Antikarſtovoj; evovam zarczalo ſvi giavolaa i duſaa pakleni, na koje razgledavſiſe razumichiete, da kada neſrichni pſoſti rigate, puno gori jeſte i opaçij od ſvi prokleti giavolaa i duſaa, vaſi prilikaa prinakazni. Tri razliçita miſta ſpomigne Piſmo S., u kojim dokaziva, da s' trima nesloxnim megiu ſobom jeziczima obiçavaſe govoriti. Parvo miſto jeſt Raj Nebeski, u kojemu o drugomuſe negovori, nego o Bogu, kojega ſvi Svetii, i Duhovi blaxeni po vas dan i s' jezikom, i s' ſarczem blagoslivgliaju. Drugo miſto jeſt ova prituxna dolina ſuzaa, gdi narod çoviçanski pribivajuchi, brez priſtanka o ſtvarima zemaglskim baviſe i govori, za kojim malo da ne ſviju ſarcze puteno çezne, i tako tkoje od zemglie, od zemglie i govori. Trechie miſto jeſt ona ſtrahovita paklena tamnicza, u kojoj drughi jezik neçujeſe, nego pſoſtiju imena Boxiega, i Pribivaliſta gnegova, kako nahodim u kgniga Oçitovagna. Iz kojega od ova tri miſta izhodi tko pſuje, vi dobro vidite Sliſaoczi, znaduchi da kako nebeski, ili zemaglski pribivaoczaa priliku noſi tko s' nebeskim, ili s' zemaglskim jezikom govori; tako paklenim duſam oſugenim priliçan jeſt, tko s' jezikom uxganim od oghgna paklenoga, paklene pſoſti riga brez ikakova ſtraha i opaze. Koja pritexka zlochia pſoſtti koliko texja i opaçija jeſt u çoviku umarlomu, negoli u ſvim ſotonam, i duſam oſugenim, doiſtiniti hochie razmiſgliagne kratko ſvarhu pſoſtiju kojeſe rigaju, i Goſpodina Boga, kojega s' pſoſtima pſovaoczi pogargiuju. Ja dakle ſada ovako razlozim. Iz megiu dva griſnika pſovaocza oni texje ſagriſiva, i opaçij jeſt, koji s' pſoſtima poganim vechie i brezzoçnije Boga ſvoga pogargiva. Da paka çovik umarli, pſovaocz ſvetogardni vechie Boga pogargiva, negoli giavli, i duſe oſugene, zapoznachiemo izvidivſi s' jedne ſtrane na koji naçin pſuju Boga giavli, i duſe oſugene u paklu; a s' drugke ſtrane proczinimo koliko u zlochi i propaſti gnih nadlaze pſovaoczi na zemgli. Angeoski Nauçitegl daje nauk, da u paklu ſvi giavli, i duſe oſugene e' chiuchiegnem iznutrenim ſarcza ſvoga Boga pſuju, marzechi na pravdu gnegovu. Ali pſovaoczi na zemgli neſamo ſarczem, dali s' jezikom odviſe obi-

obiçaju izkaditi jid otrovnoga ſarcza ſvoga gardechi i pſujuchi Boga, duſu, viru, i zakon; ſto iſtinito texja opaçina jeſt, negolije ſamim ſarczem Boga pſovati, kako texja opaçina jeſt ubiti çovika, negolije u ſarczu odluçiti ſamo ſmaknuti, a niſta gnemu nenauditi. Ovomu nadoſtavite, da pſovagne u paklu grija neuzmnaxa, paçe nije ni mali grih, nebuduchi one neſrichne duſe viſe u ſtagnu ni za doſtojati, ni za nedoſtojati kod Boga: i one ako pſuju, kakoje reçeno, pſuju ſamo za pedipſu ſvoga oſugegna. Ali pſovaoczi na zemgli od oſugeni ſvi duſaa oh kolikoſu gori, i texja jeſt propaſt pſoſtiju gniovi! jer neſamo jos nepriſtadoſe s' pſoſtima ſvojim pogargivati ſve ſto najſvetije nahodiſe i na Nebu, i na zemgli, dali po vas dan u zlochi i u propaſti otrovnoj napridujuchi, uzmnaxaju broj pſoſtni grijaa ſvarhu broja vlaſaa glave ſvoje. A paka tkoga napokon pſuju giavli, i duſe paklene, tkogali garde pſovaoczi? Pſuju Boga giavli, i duſe oſugene: ali pſuju ſamo onoga Boga' koji poji gnih çaſom gorçila razgnivgliene ſarxbe ſvoje. Pſuju Boga ſvetogardni karſchiani, i karſchianke: ali pſuju Boga ſtvoriteglia, Boga odkupiteglia, Boga nadariteglia, Boga pridobroſtivoga, Boga primiloſardnoga, Boga, koji u iſti oni ças, u kojiga pſovaoczi garde i ruxe, neſamo nepedipſava, kako u paklu, dali, ſto pridobit imalobi najkamenitije ſarcze, s' uſtarpgliegnem zamiritim podnoſi, i s' rukam razapetim jos çeka ſvàkoga na ſvigegne i na pokoru. Sto dakle ſad oſtaje, nego da ſvaki pſovaocz jedan od ova dva puta odabere? Tribuje radi toga ili odbacziti od ſebe priliku nakaznu Antikaſtovu, i duſaa oſugeni, oſtavivſi ſve pſoſti priotrovne, i pravo ſtavivſiſe na pokoru, kada jurve toliko ſtrahovita bi ukazana propaſt, i tegochja ſvake pſoſti; ili na Antikarſtsku, i na vraxiu pſujuchi, s' Antikarſtom neſrichnu ſmart u tilu podniti, paka za uvik vika u paklu megiu giavlim, i duſam oſtalim oſugenim muçitiſe, i otrovni ſvoj jezik brez koriſti prigrizati. Propeti moj Nazaranine, nedopuſti, ne, da ovaka neſrichia dopadne nijednoga od ovi pſovaoczaa kojime sluſaju: dali za priſvete Rane i Muku tvoju, molimte i zaklignem, o gliubavi, i dobro moje neizmirno, pokaxi gnima neizmirno miloſarge tvoje, za da zapoznavſi propaſt neizreçenu, i tegochiu pogani pſoſtiju ſvoji, s' iſtim onim jezikom i uſtima, s' kojimte primnogo i ſvetogardno pogardiſe, proslave tebe na ovomu ſvitu, i psli dobre i pokorne ſmarti na drugomu. Amen,

III. Pisu naravski nauçitegli, da jedini naçin za smaknuti zmaja gledotrovnoga, jest, postaviti gnemu prid oçi jedno zarczalo, na koje istom nego ugleda sam svoje strahovito obliçje, udigl czarknuti obiçaje. Sto razumim s'ovim rechi, czinim Slisaoczi, da dobro razumìte. Sasvim tizim za da svaki od bistra moga govoregna xeglnu korist prinese, ostajemi svemu ovomu razgovoru priloxiti kripko moje ufagne svigegna pravoga u svakomu psovaoczu, kojega s' uxganim sarczem prosim, i kojemuse nadam, istom ako bude svaki sebe pomgnivo razgledao na dva u drugomu dilu prinesena strahovita zarczala, oba vridna prikazti svu propast, i tegochiu neizreçenu psostiju priopaki. Koje za ili posve ostaviti, ilise od gniova otrova pomgnivo uçuvati iz megiu toliki drughi uzrokaa, koje za skraçati moje govoregne na stranu ostavgliam, zadostabi imalo biti svima karschianima ovi jedini prid oçi postaviti, tojest, da kolikokrat tko brezoçno psosti riga, tolikokrat iznova Isukarsta nemilo biçi bije, i propigne. I daje ovo istina, prinosi Eroldo, da sveta xivota çovik prolazechi iz prid jedne gostionicze, nage prid istom lexechi texko izragnena i samartna Odkupiteglia nasega Isukarsta; i vas usprenuvsi zgrozise sam u sebi na vigegne toliko prixalosno: pak xelechi izuznati prinemiloga ubojiczu, tkoteje, reçe, pridobri moj Isuse, tako xestoko izranio? Mladichi bise, odgovara Spasitegl s' glasom tuxnim, mladichi bise, koji pristavsi u ovu gostioniczu, ovako mene brez uzroka izranise; i izubijase psujuchi Otcza moga, ime moje, viru, zakon, i duse s' mojom karvju odkupgliene.

Slisaoczi moji pridraghi, jedan koraçaj blixe k' meni pristupite, i poslusajte jadne tuxbe ovoga razpetoga Nazaranina, koji koliko ranaa na izubijanomu Boxanstvenomu tilu svomu imade; s' toliko ustaa jadase protiva psovaoczima svojim karvniczima, i prinemilim ubojiczam: koliko kapagliaa neproczignene karvi svete prolije, s' toliko tuxni glasovaa, visechi na krixu, plaçno izdise, i po Proroku svomu Isaji izgovara ove riçi: „ Po vas dan ime „ moje psujese ". I moguchie biti hochie, raxumiti stoje psost priotrovna, çuti kolikoje texka gnezina propast, viditi s' kojom nemiloschiom rane ponavglia ovomu pridobrostivomu nasemu Gospodinu, i doseghnuti da psosti svetogardne Isukarsta krixu prikovase, i karv gnegovu prisvetu svu ispise usta smardgliva, jeziczi Antikarstovi giavaoski: i moguchie biti hochie (reko) sva ova

znati

znati, ove istine Evangeoske rukom ticzati, a nepristat Boga s' jezikom psovati, ruxiti, i pogargivati? U karschianluku tkogod viruje, toliko zaslipglien, toliko nesrichian i otvardnut ni biti more, ni zamislitise: svaki paçe psovaocz svigen jurve, i ragnen u sarcze od tegochie grija svoga, çinimise da lepi raxumiti istomaçene sve naçine moguchie za oslobodítise, i uçuvati unaprida od rigagna psostiju priopaki.

Razumni i vridni likari za od betega i nemochi izliçiti svoga bolesnika, najparvo svu pomgnu i razmisgliagne ulagaju za doseghnuti, i iznachi uzrok betega i nemochi u bolesniku. S' istim ovim naçinom sluxit imadese svaki svigeni psovaocz, kada istinito xeli ozdraviti u dusi svojoj od psostni smartni ranaa. Najparvi dakle lik biti imade, pomgnivo iskusati brezredno vlastito xivgliegne, i proczíniti koja polepa, ili prigoda dovagiaga na psovagne svetogardno. Radi çesa tkoga lasno sarditost zanosi, i opotiçega da psuje, gnega od psovagna oprasta lik vridan ukrotiti, i xagasiti oghgnevitu chiud gnegovu. I kako uvik voda vatru gasi, tako mnogo prikladna opomena s' vodom istomaçena, i zlamenovana padami na pamet, koju psovaoczima sarditim podavam. Stijese od nikoga Likara, da zaiskan od jedne xene, dabi napomenuo istoj kojugod kriposnu likariu za utaxiti sarditost gnezina muxa, koji uçesto rasargen, uçesto s' stapom plechia xeni izmirase, dade reçenoj xeni jedan sudich pun naravske vode, i priloxi, da s' vodom usta napuni, i u gnima da vodu uzdarxi vazda kada bude rasarditise mux gnezin, i doklegod sarxba dovarsi: sto virno buduchi ona izvarsila, ukroti i pridobi sarditost muxa svoga, a sebe u isto vrime od stapaa oslobodi. Ovo isto, i ja za lik psovaoczima sarditim napomignem, i govorim, da u vrime sarditoga plamena, ili usta napune s' vodom naravskom, kako çignase S. Cate od Siene nauçena od istoga Isukarsta, ili napoje usta svoja s' vo: dom zlamenitom, koja izteçe iz probodenoga boka Isukarstova, promisgliajuchi, da neukrotivsi svoju sarxbu, oni isti s' psostima svojim sveti bok Isukarstu iznova probadaju, i s' ustima otrovnim vodu i karv gnegovu ispijaju na osugegne.

Tko nalivsi glavu vina, u vinu psosti jest rigao, najbogli lik gnemu mogu napomennti, tojest dase vina ostavi, dokle posve psovati oduçise, posli çesa dopustamuse vino trizmeno piti, i dobro razvodgneno.

Tko

Tko psuje jer opchi sa zlom druxbom, neka udigl odbighne skup opaki, za da paka naopako xivuchi, s' opakim nesrichian neosudise.

Tko napokon radi zla obiçaja psuje, za izliçitise, i od psostiju dusu ozdraviti, potribu imade çesto razmisgliati gardochiu, propast, i tegochiu psostiju pogani, kako u ovomu razgovoru bi istomaçeno, sam sebi odvise pokoru nadostavgliajuchi, napriliku, udigl tolikokrat krix s' jezikom na zemgli uçinivsi, zemgliu pogliubivsi, ili s' rukama razapetim, i na kolini kleçuchi pet otçenasaa, pet zdravi marijaa, i pet slavaoczu govorechi, kolikogod krat po zlu i zastaranu obiçaju psost iz ustaa gnegovi izletilabi. Za posve paka zao objçaj izkorenuti, izvan prinesenì likoviti pokorni dilaa, mnogobi korisno bilo dusi psovaoczа obiçajnoga svaki dan bogogliubno govoriti jedan barem dijo prisvetoga Rozaria; i tako svaki psovaocz zapoznaobi stoje, i kolikoje texka propast svake psosti, i prominuobi obiçaj psostiju u dobri, i sveti obiçaj blagoslova i posale duxne veliçanstvu Boga pogargenoga, kojemu budi çast i slava sada i uvike. Amen.

RAZGOVOR VIII.

PSOST BOGA VEHOMA POGARGIVA, I PSOVAOCZA TEXKO STETOVATI ÇINI.

A sada odvarzite i vi.... psost: *S. Pava Apostoa pisuchi Colosignanom na poglav. 3.*

Ise Plutarko, da razumni jedan kragl od Afrike za smiriti tri brata neskladna megiu sobom, i sva tri polepna dostighnuti zapovid, i sibu kraglia od Cimerij gniova otcza, koji bijase umro; dade naredbu, dase udigl izkopa martvo tilo otcza gniova, i privezano na jedan kolacz na oçigled dase postavi: pak reçe, oni od vas tri nastat hochie kragl na misto martva otcza, koji uzamsi luk, i stri-

ſtrilu, ſmiriti bude u ſarcze otcza ſvoga. To rekavſi, slobodno ige parvi, uzima luk i ſrilu, i poteghnuvſi udari lipo u uſta martva otcza, u ona uſta, koja gnemu malaknu i u povitku upiſe tolike czelove gliubeznive. Parvoga drughi nasliduje, i on luk opruxivſi, uſadi nemiloſtivo ſtrilu u parſi i blizu ſarcza martva otcza, na Kojim parſima toliko Krat malakan slatko i ugodno poſpava. Prinoſe napokon luk, i ſtrilu k' trechiemu: ali ovi kako na blizu ugleda ſtrilu ſvu umeglianu s' karvgliu martva ſvoga otcza, uzdartaſe, luk izpuſti, poblidi, i popadnut od znoja ſtudenoga s' glaſom boleſnim poçe ovako progovarati: Nedao Bogh nikad, da ja ſtupim na kraglieſtvo pridragoga otcza moga, razadiruchi nemilo parſi, i ſarcze martva moga roditeglia: i to rekavſi, skoçiſe, pak ſmarvivſi luk i ſtrilu, potarça k' martvu otczu ſvomu, kojega zagarlivſi, izgliubi i s' ſuzama opra rane malo pria uçignene od nemiloſtive bratje ſvoje. Pſovaoczi prinemili! Evo tilo martvo otcza vaſega Iſukarſta priblagodarnoga. S' pritvardim zavezama gliubavi neizmirne Iſukarſt privezan na ovi kolacz krixa, viſi poſtavglien za zamirak od pravde ſudcza Otcza ſvoga priviçgnega. Ove modricze, ove rane, ove vartline u ruku i u noghu, ovi bok probodeni jeſt rukodilo vaſi ſvetogardni pſoſtiju. To vi znate, i joſse neſvigiate? to vi s' vaſim uſtima iſpovidate, a jos pſovati nepriſtajete? Nebudite, ne, toliko neharni prama Bogu, toliko nemiloſtivi prama vami. Za ſve to viſe pridobitivas posluſajte pomgnivo, i ukazativam u kratko hochiu; parvo, veliçinu pogarde, koju Bogu çinite pſujuchi: drugo, texinu ſtete, koju ſebi uzrokujete pſujuchi. Pomgnivo; i zapoçimam.

I. Kolikoje iſtina da ſvaki grih pogargiva Boga, tolikoje iſtina da ſvaki grih nepogargiva jednako Boga. Tko krade, tko çovika ubije, tko puteno ſagriſiva, pogargiva iſtinito Boga, jer priſtupa gnegove zapovidi, koje zabragnuju kraſti, ubiti, i puteno ſagriſiti. Lupex dakle, i ubojicza, i bludnik zato Boga s' griſima ſvojim pogargiuju, jer zapovidi Boxanſtvene priſtupaju, koje duxnoſt imadu obsluxivati. Ali pſovaocz udigl Boga iſtoga pogargiva s' pſoſtima ſvetogardnim: i premda Bogh po ſvemogujſtvu ſvomu mogaobi dopuſtiti i ubiti, i ukraſti, i bludni grih uçiniti brez ikakove ſvoje pogarde, kako dopuſti jos parvaſgni vikovaa Abramu, da zakoglie ſina Iſaka; kako dopuſti puku Izraelskomu kada izage iz Egipta, da pokuchſtvo Egipcziansko, i ſudove zlatne, i

ne, i srebarne izvuçe, i ponese sobom u zemgliu obechiagna; kako dopusti Xudiom vechie xenaa u isto vrime k' sebi pridruxiti, sto sada karschianom brez osobitoga objavgliegna Boxiega nije po nisto dopusteno, dali paçe sve bistro, i pod izgubgliegne duse zabragneno: nista nemagne sasvim svemogujstvom Bogh psovaoczu nije nikad dopustio, ni dopustiti po nijedan naçin nemore, daga psuje brez texke pogarde vlastitoga svoga Boxanstvenoga veliçanstva, svoje svetigne, i dobrote, kako s' pritankom svojom pametju razmisglia Ivan Skot nauçitegl primudri. Svi dakle grisi jesu od dvi varste: niki pogargiuju isto bitje i narav Boxanstvenu, kako psosti, i drughi grisi protivni zapovidima parve daske, po govoregnu Bogoslovaczaa, u kojim Bogh nikad nista odpustiti nemore; niki paka tlaçe same zapovidi drughe daske, i ovi grijaa sva propast stoji u privrigegnu, ili u ostavgliegnu stvarii zabragneni, ili naregeni. Prineseni nauk potvargiva S. Ivan Damasenski, koji ovako besidi: „ Tko sagrisiva, zakon Boxij privrigiuje; „ ali tko psuje, protiva Gospodinu strahovitu opaçinu çini “. Toliko dakle psost jest grih opaçij od ostali grijaa, koliko vechie pogargiva Boga od ostali grijaa. I daje sve ovo istina, upitajte malo Bogoslovcze, stoje grih? i svi skupa odgovorichievam po usta S. Agustina, da grih jest riç, ili dilo, ili poxelegne protivno zakonu Boxiemo vikoviçgnemu. Sada upitajte, stoje psost? i çuchiete sve na jedan glas odgovariti, da psost jest rigagne pogardni riçii protiva Bogu. I evo zadovoglno istomaçeno, da grih pogargiva zakon, a psost po vlastitoj zlochi i propasti naskaçe u svomu bitju Boga istoga, i brez zakona, i protiva svakomu zakonu gnega tlaçi, gardi, ruxi, i pogargiva. Ako dakle sama psost pogargiva Boga, a ostali grisi zakon, psost kako najvechi od svi grijaa, najvechie Boga i pogargiva: jer kako besidi S. Jerolim nas Nauçitegl prislavni, „ svaki drughi grih prilikovan psosti „ jest laghgli “. Radi toga samnom zajedno reczite Slisaoczi, da nenahodechise grih od vechie pogarde Bogu, stoje psost, nista od psosti strahovitijega biti nemore. Oh psosti strilo prigliuta, zmaju otrovni, gubo paklena, jeziçe giavaoski! Tolikolije svetogardna propast tvoja, da neprasschias ni Bogu istomu, sidèchiemu u slavi na pristogliu svoga veliçanstva?

Daje nauk Angeoski Nauçitegl Toma S., da za lasno poznati tegochiu jednoga grija, i doseghnuti veliçinu pogarde, s' kojomse gardi

gardi Boxie veliçanſtvo, potribuje pomgnivo tri ſtvari iskuſati; parvo kip, protiva kojemu ſagriſivaſe: drugo kip, koji ſagriſujuchi pogargiva kip oni protiva kojemu ſagriſiva: trechie plod, koji po ſagriſegnu i pogargegnu doſtixe. I koliko od kipa s' pſoſtima pogargena, izvan ſvega doſad promiſgliena i iſtomaçena, tkoſegod nahodi s' zrakom vire ſvete katoliçanske proſũitglien, on dobro zapoznaje tko jeſt oni Bogh, kojega pſovaocz s' pſoſtima pogargiva, zabuduchi daje iſtinito bijo objavglien jedan u naravi Boxanſtvenoj, trojſtruk u ſobſtvima, ſvemoguch, nepromigniv, priviçgni, nedoſpiveno dobar, nedoſpiveno pravedan, nedoſpiveno slavan; toliko zamirit u ſvetigni, da nemore po niſto zlo hotiti, nego ſamo dopuſtiti; toliko u mudroſti proſvitglien, da dohita ſve najskrovitije misli ſarcza çoviçjega; toliko uredan u provigegnu, da najxeſtij otrov, i jid vridanje u sladkoſt i lik priobratiti. Ovoje u kratko, Sliſaoczi, kip oni, kojega s' pſoſtima griſnik brezoçno pogargiva: i neimajuchi maça s' kojimbi Boga pogubio, naſtoji barem s' jezikom opakim raniti gnegovo velicanſtvo, nauçen, kako czinim, od poganoga onoga odmetnika, kojega pogardno ime megiu karſchianima nije doſtojno daſe çuje. Ova paklena nakaza nepriſtajno gardechi s' opakim xivgliegnem ſvoga Boga, za doſtojnu vlaſtitu pedipſu i izgled oſtali, iznenada od maça prioſtroga ſarxbe Boxie oſta jedan dan ſmartno ragnen megiu plechia. Tada vas otrov u ſarczu, uzavri od ſarxbe; i videchi daſe priblixavaſe oni ças priſtraſni, u koji rigajuchi nedoſtojnu duſu ſvetogardnu, doſpit imadiaſe pſovati za kojegod vrime, pruxi ruku, i u ſaku natoçivſi ſmardechie otrovne karvi, koju pſi, a ne zemglia, proxdrit imadiaju, uzdighnuje prama nebu, i s' oçima zavarchiuchi, i krivechiſe na ſva uſta reçe: pii, pii, Naxaranine, i naſitiſe moje karvi, od kojeſi toliko bijo xedan; pridobioſime, Galileanine, pridobio: riçi pune pſoſtiju priopaki, koje ſamo izuſtit znadiaſe odmetnik pogani Julian.

Takoje Sliſaoczi: i da pravda Boxia toliko ſtrahovita protiva pſovaoczima ukazivaſe, nijeſe çuditi, zabuduchi da pſoſt izvan opaçine kojaſe u gnoj nahodi czichia veliçanſtũa Boxiega pogargena, toliko odviſe pogarde Bogu pſoſt ſvaka jeſt, kolikoje vechie nedoſtojan i neharan oni koji pſuje. Za boglie poznati ovu iſtinu, reczitemi, da jedan od ũas uzviſen na priſtoglie veliçanſtva kragleivskoga, ili Ceſarskoga, s' riçima malo prikladnim, paçe od

od pogarde vaſe neizreçene, izruxen bude i opſovan od koje iz megiu ſvi ſvoji podloxnikaa najgore harge; nebiſteliſe s'razlogom raſardili, nebiſteliſe czinili texko uvrigeni? Brez ijedne ſumgne, rechietemi; i toliko texij ſugen bijobi grih, pogarda veliçanſtvu i kruni naſoj uçignena, koliko magna priliçnoſt prolazilabi megiu takim neharnim naſim podloxnikom. Molimvas; a da ovi iſti podloxnik, premda od najmagni puçanaa i ſiromaa, ali po miloſardnomu ganutju vaſemu prama gnemu, i za pokazatimu veliçinu gliubavi, kojumu brez ijednoga gnegova doſtojanſtva noſite, od vas iſti bude s' tolikim miloſtima bijo nadaren, uzdighnut na goſpoſtvo, na veliçanſtvo, i od oſtali izvarſitij, moguchii, i vami na niki uaçin priliçan uçignen, zaboraviobiſe od ſvoje parve malaçnoſti, i ſvakoga od vas priatoga dobra, izpſovaobivas, i s' pogardom ſvakom prozvao, i izruxio, ſtobiſte uçinili, kolikoli texku ſudili pogardnu propaſt i neharnoſt gnegovu protiva vami? Cujem gdimi odgovarate, da vechia od ove pogarde nebiſe nikako moghla protiva vami od ijednoga drugoga kipa na ſvitu izmisliti. Ako dakle veliçanſtvo jednoga umarloga çovika toliko vehoma czinilobiſe pogargene, kadabi od drugoga iſte naravi çovika bilo izpſovano i izgargeno; tko czinis ti daſi, pſovaoçe prokleti, kadno ſvetogardno Boga pſujes, i ſve ſto na Nebu i na zemgli ſveta i ſvake çaſti doſtojna nahodiſe, tlaçis brezoçno? A neznasli neſrichgnaçe, da oni oni Bogh, kojega ti ſvakoga çaſa pſovati ſmides, goſpodar, i vladaocz jeſt ſvih ſtvoregnaa, koja ſva darchiuchi gnemu sluxu? A ti ſto ikad jeſi, ako buduchi ſtvoregne gnegovo, neſamo bixis od sluxbe Boxie, dali ſto vraxie - i vechie nego vraxie dilo jeſt, pſovati, garditi, i brez ſtraha ikakova gnegovo veliçanſtvo neizmirno tlaçiti ſmides? Ako ſva ſtvoregna, kojaſu bila, jeſu ſada, i biti imadu do ſvarhe ſvita, Bogu prilikovana, nedoſpivenim naçinom magna jeſu, negolije najſitnij jedan praſak prama ovomu ſvemu okoliſu zemaglskomu; ti kojiſi po griju magni od niſta uçignen, ſmioſi otvoriti uſta ſmardgliva, i protiva Bogu pſoſti priotrovne rigati? I ſaſvim tizim josbi kojidod ogovor za obranu tvoga ſvetogardja mogao priniti, kada nepoznagne i neharnoſt tvoja na tolike darove i dobroçinſtva priata od Boga, nebite oſvagiala gorega od jednoga turçina. Turçin lipo da i pſuje Boga, nebiga toliko vehoma pogardio, jerbi pſovao ono ſto dobro nepoznavaa ti jerga boglie poznavas,

i s'

i s' okom vire ſvete zagledaſse u gnegovo Boxanſtvo, ſmichieſga brezoçno pſovati? Turçin radi slipoſti u kojojſe rodi, s' kojimgod ogovorom mogaobiſe, premda nezadovoglno braniti: ali ti karſchianine, rogen u krilu Czarkue S., u karvi Iſukarſtovoj pripo-rogen, poſignovglien s' Duhom S., odgojen u viri pravoj katoliçanskoj, odragnen s' Sakramentima S., napitan i napojen toſiko krat doſada s' tilom i s' karuju xivom Iſukarſtovom, nadaren s' tolikim miloſtima, posli toliki blagosovaa nebeski, s' kojimſi bijo napugnen, da nepraſchias dobroti i miloſargiu Boga tvoga, kojite uſtarpgliv podnoſi, da nepraſchias Svetim, kojite s' obranom ſvojom zaklognaju, da nepraſchias Sakramentima S., po kojim buduchi martav u duſi, mores iznova ſtechi xivot, da nepraſchias karvi Iſukarſtovoj, s' kojomſi bijo odkupglien, da nepraſchias viri, ni zakonu, po kojim ſtechi mores baſtinu nebesku, da nepraſchias ni iſtoj duſi xivoj Boxijoj priliczi; ovoje, ovo, ſto çinechi zlochiu tvoju ſvarhu ſvi oſtali opacinaa priopaku, uzmnaxa pritexku pogardu, koju Bogu çinis pſujuchi, iz megiu ſvi ſtvoregnaa najnedoſtojnij, i najneharnij. Radi toga posluſaj kakoſe tuxi na opaku tvoju neharnoſt ovi tvoj od tebe izruxeni, i izragneni Odkupitegl: „Da nepriategl moj bude prokleo mene, pod-„niobi dobrovoglno": ali od tebe karſchiamine, znançe, priategliu, i brate moj, koji ſamnom zajedno, u kuchi Otcza moga, i na tarpezi mojoj prislatke jizbine Angéoskoga kruva blagovaoſi do pukle ſitoſti; od tebe, reko, dokle vech ochies, da toliko nepoznanſtvo, toliku neharnoſt, i pogardu priveliku moju, i ſvega Trojſtva priſvetoga podnoſim?

Julio Rimski Ceſar, oni rabreni, i kripki vojnik, kojega slavna uſpomena nikad nechie zaboravitiſe, naskoçen od odmetnikaa Rimgnanaa, i vas napugnen ſmartni ranaa, kada, izdiſuchi pogleda okolo ſebe, za viditi i poznati ſvoje karvopilne ubojicze; i nu xaloſna vigegna! ugleda iz megiu oſtali, i poznade neharnoga ſina Bruta: koju xivinsku nemiloſtivoſt nemoguchi Ceſar podniti navlaſtito od jednoga ſvoga ſina, s' ſarczem od xaloſti, i ſmartnoga skonçagna pripolovglienim s' ovim riçima duh jedva izpuſchiajuchi, prikoriga govorechi: Ah Bruto! ah neharni moj ſinko! Ter ti ovliko nemiloſtiv pokazivaſse prama meni? Iſto i vami ſada govori ovi Iſukarſt, o pſovaoczi. Posluſajte, posluſajte, gnegove tuxbe protiva vami i ſpomeniteſe ſvarhu ſvega, da

posli

posli nego izdahnu megiu psostima svoji progoniteglia a na krixu, najvechiaje tuxba, koju çini protiva psostima vasim, s' kojimga jos nepristajete pogargivati. One gnega usiluju, davam ovako sada s' ovoga krixa zapoçme svoje tuxbe: Ah draghi moji sinczi! Ter vi toliko nemilostivi prama meni? Vi puk moj odabrani, vi odregeni za bastinike kraglieстva moga, nistali nezamirate moju gliubav? nistali vas netiçu moje rane? nistali vas neomeksaju moje prigorke muke? nista çavli, o kojim visim? nista krix ovi pritexki, na kojemu izdisem? Ah nemili! ah neharni! Namisto slaviti, vime tlaçite; namisto blagoslivgliati, vime proklignete; namisto faliti, vime pogardno psujete; psujete viru, psujete zakon, psujete dusu, a u gnima moje veliçanstvo.

Juda, uçenik oni Isukarstov neharni, i nevirni, premda s' izdajstvom svojim razbojstvo izvarsi u kipu Nazaranina Mestra svoga, po çemu nakaza svake zlochie i neharnosti, obiliçje uçenika priobrazi u poganu priliku jednoga izdajicze i odmetnika; nista nemagne zapoznaje S. Jerolim u izdajstvu gnegovu niki stid i opazu, czichia koje ako i nerazumi opravdat grih gnegov, ogovora barem kojegagod razmisglia dostojna: zabuduchi da oçito moguchi nazvatise Isukarstov nepriategl, i brez nike opaze izdatiga, ali taknut u svojoj dusi od prikora iznutrenoga Boxanstvenoga dobroçinstva i gliubavi, istinaje daga izda; sasvim tizim izdajstvo pogano svoje hoti s' bilizim priateglske gliubavi zakloniti, i neharnost smisgliene opaçine pokriti s' czelovom, i s' riçima punim çasti, harnosti, i gliubavi prama Mestru svomu. Ovakose Juda s' Isukarstom podnese: ali psovaoczi od Jude brezoçnij, sasvim brojem neizmirnim od darovaa i milostii priati, Boga svetogardno psuju brez ijedne opaze, psosti rigajuchi svakojake po putii, po targovistii, po karçma, na tegu, na ribagnu, u kuchi i na dvoru, obdan, obnoch, prid gospodom, i prid puçani. Juda jer bi Isukarstov uçenik, premda jos podpuno i neodkupglien, u istomu izdajstvu s' duxnom çastju jednoga uçenika prama svomu mestru nezaboravise sluxiti: a karschiani psovaoczi vechie i vechie krat po primagnu çestu Sokramenataa S. u karvi neproczignenoj Isukarstovojo okupani, nesamo usuditise ochie duxni poklon çasti i fale zakratiti Bogu svomu, dali sto propasnije jest, oçito i na sva usta psovati gnegovu dobrotu, gnegovo veliçanstvo, i isto milosarge? Ah karschiani psovaoczi! vi, vi neharnij jeste od Jude: vi

vi brezoçnij od ostali krivoviraczaa, vi nepoznanij od svi grisnikaa, vi gori od neznaboxaczaa, nemilostivij od xivinaa nerazboriti, vi opaçij od isti vragovaa pakleni. Psost dakle svaka to vechiu pogardu bitju Boxanstvenomu, nadodava i uzmnaxa, koliko vechie jest nedostojanstvo, i neharnost psovaocza.

Ni moguchie jest razumiti, kako ikad psovaoczi nenahodechi u psostima nijedne koristi, ni naslagegna, psovati nestrasese. U svim ostalim grisima nahodise ili smradno naslagegne, kako u grisima bludnosti, i proxdarlstva; ili korist, kako u lakomosti, i u lupestini: ali u psostima ni korist uzdarxise, ni naslagegne uxivase. Psost dakle jest jedan grih toliko vechi sam u sebi, kako razmisglia S. Bernardo, koliko magni uzrok imade za psovati suaki psovaocz. I ako ikad kojigod uzrok zamisliti more jedan psovaocz za ogovoriti svoju opaçinu, ovibi bijo obilato Boxie dobroçinstvo i milost. Ali karschianine, akoje ovo uzrok, radi kojega ti psovati nepristajes, znaj dobro, dasi zato u tvojim psostima gori od isti vragovaa pakleni. I kako to more biti, poslusaj. Svi Bogoslovczi s'Angeoskim Nauçitegliem uçe, da vragovi, i duse proklete u pakao osugene, s'misgliu Boga psuju, i zato psuju, jersu pedipsani: i tako sve psosti gniove obrachiajuse u fale praude Boxanstvene gdi psosti psovaocza priotrovnoga izlazechi iz ustaa posvechieni s'prisvetim Tilom i s'karvgliu Isukarstovom, jesu tolika svetogardja dobrote i milosargia Boxanstvenoga.

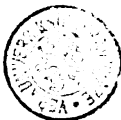
Ni ogovora prinosi, da radi obiçaja prokletoga psujes, grisniçe zaslipglieni, izvitujuchise, dase vise sviditi nemores, zabuduchi da jos iz malakna namisto nauka karschianskoga, i dobra izgleda, nauçiosi od isti tvoji roditegliaa to pakleno govoregne: jer akoje jedna brojem opaçina psovati, dvisu brojem opaçine po obiçaju psovati. Ogovor dakle da po obiçaju psujes, ogovor nije, dali osvagegne vechie zlochie, czichia koje i pedipsu xeschiu podnit imades. Jer ako çovik prid pravdom svitovnom osvagen od lupestva, pitaobi milost i prostegne u sudcza, i nebiga dostigao, nego paçe xeschiu pedipsu imaobi podniti, i dvojstruko vechiu, tojest radi lupestine, i cziçhia zla obiçaja u lupestini: kako ikad ti psovaoçe prituxni uzdatise mores u ogovor, kojega prilagas, zabuduchi da po obiçaju psujes? Oh neprikladna ogovora! oh uzdagna svetogardna! Tolikalije dakle nesrichna tvoja slipost, da jos nemores zapoznati opaçinu tvoga grija, i veliçinu pogarde,

 koju

koju Bogu çinis psujuchi? A neznasli, da neima tkobi mogaõ oprosckiegne tvoga grija isprositi? Jer, kako, Pismo S. svidoçi,„ „ akobi sagrisio çovik protiva çoviku, smilovatse gnemu more „ Bog; akolibi protiva Bogu sagrisio., tkochie moliti za gnega? Nevoglni brezoçni psovaoçe, jeda czinis, dati sarcze nechie na ta naçin otvardnuti, tako da ili kasno, ili nikad nechiesse vise na put spasegna povratiti? Nu dakle, ako maris za tvoje spasegne, svidise vech napokon: i ako jos nisi doseghnuo veliçinu pogarde, koju Bogu çinis psujuchi, ilise proczini kip opsovani, ili nedostojanstvo i neharnost onoga koji psuje; barem czichia ploda stete tvoje pritexke, koju sebi uzrokujes psujuchi, odluçi od psovagna ustegnutise. Ali pria nego progem na tomaçegne stete spomenute, u parvomu ovomu dilu dovarsichiu s' dokazagnem jednoga dogagiaja moje govoregne.

U uspomena vika prosastoga stijese, da u kragliestvu od France pribivase jedan izvarsiti plemich po rodu i karvi, ali po zlochiudnomu xivglienu opak sasvim i neposten. Ovi izvan ostali grijaa kojim sluxase, grih pritexki psosti svima ostali nadostavi, tako da nesamo on po vas dan psovati obiçavase, dali joste uçase nesrichni svoj porod da isto çini. Pun dakle paklene sile i propasti, veselo hode jedan dan na mejdan, na koji bi pozvan od drugoga varsna plemichia i vojnika, za razglasiti sve to vise s' dilom poganim svoje junastvo u svakoj zlochi. Ali namisto zadobitja i slave, pridobiven, i smartno ragnen, jaukase ne toliko radi bolesti, koliko czichia mukaa pakleni, koje vigiase gdi jurve zjaju za proxdritiga. Megiuto dobra gnegova zaruçnicza Ispovidnika çini zvati na svu hitgnu, ischiuchi providiti spasegnu viçgnemu svoga muxa: ali namisto osvagegna opaçinaa, i pokajagna, neçujuse nego psosti i proklignagna milosargia Boxiega i dobrote. Ispovidnik videchi da vrime gubgliase brez koristi, s' drugom svojim Redovnikom odage u blixnije pribivaliste, gdi za kojegod vrime nepristade uzdisuchi vruchie Bogu za svigegne i spasegne priopakoga çovika. Kad evo buke u pribivalistu nemochnika! i s' jaukagnem i s' vikagnem çnjuse ove pripolovgliene riçi: Otçe, Otçe, milosarge. Tarçe udigl Ispovidnik, i pita stoje? Pismo niko, pismo vidim, odgovara. Prostiga, reçe Ispovidnik. A nemochnik s' martaçkim glasom zapoçe izgovarati: „ Dokle vri„ me imademo, dilujmo dobro". Tada Ispovidnik s' propetjem u ruc-

ruczi, a s'suzama lizuchim po obrazu klicza, ustajese, zagargliaga, moli, i zakligne dase ispovidi. A on otvardnut, pogargiva milosarge Boxie, s' kojimga omekxavase Ispovidnik; psuje pravdu, s'kojomu pritjase izhubgliegne: Oxaloschien krisposni Ispovidnik, i videchi kamenito otvardnutje psovaocza smartnoga, iznova odlazi u parvasgne pribivaliste; i padnuvsi na kolina prid prilikom Blaxene Divicze Marie, nepristavase gnezino utoçiste na pomoch zazivati. Megiuto nemochnik izmoren od muke i bolesti, k' smarti strahovitoj priblixavasese. Ali malo po zatim, glas iznova, kako bisna psa, çujese: Otçe, Otçe moj, milosarge! Skaçese s' molitve Ispovidnik, povrachiase k' nemochniku, i nahodiga gdimu pine skakaju na usta, a u obiliçju svu sliku jednoga osugenoga pokazivase. I premda psovase, i od svake drughe opaçine riçi pogane viçuchi, i jauçuchi nepristavase rigati, i zaklignati Ispovidnika dabiga pomogao; nista nemagne Ispovidnik napridovase kripechiga, i obichiuchimu milosarge i spasegne, akose obrati na pokoru, a osugegnem viçgnim pritechimu, ako udigl neispovidise, i nepokori. To neistem sada od tebe, odgovara otvardnuti nemochnik: pismo, reçe, pismo opet vidim (koje nevigiase ni Ispovidnik, ni koji u druxbi gnegovoj nahogiajuse); pak ovako s' muklim glasom stijase: „ Iskatichiete mene, i nechie- „ te nachi“. Na strahovite ove riçi vi promislite, Slisaoczi, na koliko ufagne uzbudiga Ispovidnik, kolikulimu pokaza Boxenstvenu gliubeznivost, akobise svidio; osvetu, i sarxbu, kadbi u ostvardnutju napridovao: a nemochnik otvardnut sve to vise, sargiasese, zubima skripase viçuchi i jauçuchi, da umrit nechie, jer da rana smartna nije. Ispovidnik dakle videchi daga nista neomeksavase, odlazi trechi krat vas smuchien i oxaloschien u parvasgne pribivaliste, za naslidovati jos pria zapoçetu molitvu. Ali istom nego ulize, çuse strahovita buka u pribivalistu nemochnika. Vas smeten izhodi Ispovidnik, tarçe, nutkuje, moli, i zakligne nemochnika dase s' Bokom pomiri. Odgovara, (poslusajte strahovite riçi) odgovara nesrichni nemochnik: nejma ne vise zame vrimena. Evo jurve okolisensam od vojske giavolaa pakleni, kojichieme sad sad razadriti xiva, i odvuchi u muke paklene. Megiuto istom vech izgovarase, da vidi pismo, koje sam viditi mogase, i koje udigl zatim prosti s' glasom velikim, i strahovitim, viçuchi ovako: „ U griju vasemu umriti hochiete“. Kako izusti ove

ove riçi, u ta ças poçese tresti, skripat s' zubima, i jaukati s' naçinom posve strahovitim: i u takoj buczi paklenoj u druxbi vragovaa nesrichian propade u priduboku i brezdajnu jamu paklenu. Tada tilo gnegovo sve poczarni, i czarvise zakotise, i toçit poçese na sve strane s' tolikim smradom, da czichia toga nitko nesmigiase pristupiti: i svak bixechi kuda mogase, izvan sama slughe nesrichnoga psovaocza, uputise i Ispovidnik vas od straha priuzet, i na po martav. Hodechi dakle razmisgliase stose bijase zgodilo. Ali evo sluga ustopicze tarçe, zove, i viçe: Otçe, Otçe, vratise najbarxije; jer vragovi u priliczi czarni psinaa nesrichnoga moga gospodara tilo odvukose malo pria. Na ove priçemerne glase osta izvan sebe Ispovidnik; i prosechi od Boga pokripgliegne povratise, i nage, da istinito svese zgodi, stomu bi dokazano u putu. Nakon godine, u isti dan i ças, u koji opaki psovaocz bijase nedostojno svetogardniczu dusu izrigao, s' bukom neizreçenom grom puçe, i razori osquarnuto psovaocza pribivaliste, a kuchia ostala svase usidnu: i tako druga uspomena od ovoga opakoga neostade, izvan dusa i tilo u paklu.

Psovaoczi, razumisteli? stovamse çini? nijeli strahovita i pritexka steta, koju sebi çinite psujuchi? Ako dakle veliçina pogarde, koju Bogu çinite psujuchi, nemorevas pridobiti, i neharnost, zlochiu, i propast iz otrovnoga sarcza vasega izadriti; dopustiti vam hochiu, dase nista za Boga nemarite, nista za gnegovo postegne, dase zaboravite od svi darovaa i dobroçinstva, da napridujete u neharnosti, da psujete viru, zakon, dusu, da Boga proklignete, psujete brez pristanka: ali samo spomenitese od vas isti, i promislite stetu vikovitu i vrimenitu, koju vama uzrokuju vase psosti; stochiu u kratko istomaçiti kada malo pridahnem.

II. Strah stete i pedipse obiçava vechie ganuti çovika, kojega gdigod ni razlog pridobiti, ni kojemu drago drughe opaze smisgliegne vridno nije priteghnuti. Svakomu drugomu griju ako podobno pravda Boxia dvi pedipse vikovite odredi, jednu stete, a drugu muke, kako govore Bogosliovczi; parvu czichia nerazboritoga odmetnutja stvoregna od svoga Stvoriteglia, drugu czichia brezrednoga prighnutja stvoregna istoga k' stvari stvorenoj. Koja i koliko tezka u paklu jest steta dusi psovaocza, Boga nikako, i nikad mochi viditi; ni jezik gliudski istomaçiti, ni pamet çoviçja po nisto nemore zamisliti. Ostavgliam dakle pedipsu stete nepokor-

kornim psovaoczima, i ostalim osugenim dusam u paklu zajedno s'giavlima za uvike vika podnositi. Samo pedipsu muke vikovite, psovaoczu pripravgliene u paklu, po nauku Casiana istomaciti odrediosam.

Ivan Casian, Otacz petoga vika, i Diakon S. Ivana Zlatousnika, razmisglia, da izvan svi ostali muka pakleni pristrasni, ovu psovaoczi posli suda svita podnit imadu, tojest, da pridruxivsise tilo opako s'dusom psovaocza jurve osugenom, i propadnuvsi u oni oghagn viçgni, udigl biti imade naskoçeno od jednoga oghgnevitoga zmaja, i od jedne hasdaje. Zmaja strahovitoga dilo biti hochie zaletitise prama parsima psovaocza svetogardnoga, i na parvi juris smarskati sva rebra s'live strane, i sarcze pogano psovaocza u igliadu kusa razadarto iztargnuti: a hasdaje prinemila zabava biti imade, s' çegliustima i s'zubinam prioštrim uhititiga za obe usne, obraz nakazno izogrizati, jezik psovni vas isichi, i izguliti. Ove dvi prigliute zviri paklene, i sluxebenicze pravde Boga velikoga, derati hochie, razadirati, i muçiti brez jednoga jedinoga çasa pokoja za uvik vika psovaocza priopakoga, glogiuchimu odvise sve kosti brez ikad doglogiati, a mozakmu izpijuchi brez ikada dovrsiti. I ovo zadosta budi svakomu psovaoczu razumiti samo spomenuto, za da znade stoga u paklu çeka ako psos sti neostavi.

Izvan paka pedipse strahovite vikoviçgne, s' vrimenitim pedipsam vazda od vise pravda Boxia oçitoje dosada psovaocze pedipsavala. I daje ovo istina, stijese u Pismu S., da buduchise pririçili dva od puka Izraelskoga u vrime vladagna Mojsieva, vojka i glavara gnegova, i posli duga inada megiu gnima, jedan od isti opsova, po se u zao ças, ime prisveto Boxie, i udigl kako krivacz u velikoj zlochi, priveden bi k' Mojsij, za dabi osvetio pogargeno prisveto ime Boxie. Tada Mojsia na naçin pomgniva obsluxiteglia zakona i naredbaa Priviçgnega, razmisgliajuchi veliçinu pogarde Bogu uçignene, i tegochiu pedipse koje dostojan uçinise psovaocz, nista nehoti iz svoje glave narediti, dali odluçi biti od Boga prosvitglien: a megiuto psovaocza psostavise u tamniczu. Kadli sutra svanu jutro, Mojsia posli Boxiega objavgliegna dade naredbu, da psovaocz izveden iz tamnicze, bude izaghnan iz megiu puka, i kamenovan od svega mnoxtva: i od onoga dneva proglasen ostade zakon, tojest, da tkobigod opsovao ime Boxie, smart-

ſmartju ovakom pogardnom imadiaſe biti umoren, i to brez ijedne razluke, ilimu pſovaocz bio inoſtranacz, ilimu gragianin. Po iſti naçin jer Faraun opſova Boga govorechi, da nezapoznavaſe Goſpodina, bi utopglien u more czarglieno: jer Senakerib kragl jednu jedinu pſoſt izuſti, bi pogubglien od kraglia Ezechie ſa ſtoo i oſamdeſet igliadaa vojske. A jedan Antiok radi pſoſti nebili s' nevigenim ranam umoren? Jedan Holoferne radi pſoſti nebili priklan od vridne Judite? Jedan Goliat radi pſoſti nebili od Davida s' xivotom raztavglien? Puk Xudinski radi pſoſti Jeremie s' gladom, i s' xegiom umoren? Irud radi pſoſti xiv od czarviju raztoçen? Akam s' kamegnem prikriven? Core, Dathan, i Abiron xivi od zemglie zaxdarti? Nikanor u boju poſiçen, i s' glavom na kopje nabodenom u Jeruzolim povrachien? A od malo parvaſgni vrimenaa nekaxeli Gargur S., da vigenim naçinom ſinçjchia od pet godiſtaa iz krila otçeva czichia pſoſtiju giavo odneſe? Neſtijeliſe od Neſtoria, damu czarvi xivu jezik radi pſovagna raztoçiſe? Nekaxeliſe od piſaoczaa proſaſti uſpomenaa, da radi pſoſtiju Aria czriva izſukaſese na zemgliu, a duſa u pakao? I ſaſvom privelikom opaçinom i pogardom, koju Bogu zadaje pſovaocz; ſaſvom tegochiom ſtete viçgne, i pedipſe; ſaſvim iskazagnem, premda kratkim, prineſeni dogagiajaa ſtrahoviti i pokaragna iſtoga vrimenitoga, nachi hochieſe u karſchinluku jedna ſama duſa toliko neharna i propaſna prama Bogu, toliko nemiloſtiva prama ſebi, dachie i unaprida naſramotu veliçanſtva, ſvetigne, i dobrote Boga ſvoga, na ſramotu prolivene neproczignene karvi Iſukarſtove, na ſramotu ranaa, muke, krixa, i ſmarti gnegove, na ſramotu oſugegna iſtoga ſvoga i muke viçgne, na ſramotu iſtu ſvoju, xivgliegna, i napridka vrimenitoga, pſoſti pogane rigati, pſoſti ſvetogardne bgliuvati, i s' gnima tlaçiti, i garditi moga Boga? Kadbiſe po neſrichi naſla ovde megiu nami taka prokleta duſa; klizaobi ovde prid iſtom, ſuzebi trojſtruke niz obraz oborio, moliobije, i zaklignao s' gliubavgliu otçevom, s' mlikom materinim, s' priateglſtvom karvnim, s' nebom, s' zemgliom, s' rajom, i s' paklom, za daſe ſvidi, daſe pokori, i daſe pſoſtiju oſtavi; akolibi zaludne bile ſve molbe, i zaklignagna, tada s' glaſom gromovitim rekaobi ovako: Duſo otvardnuta, jeziçe ſmardglivi, pſovaoçe priotrovni! neſtraſisliſe, da ogagn s' Neba neſage, i neſaxexete; daſe pod tobom zemglia nepropadne, i neproxdrete; da koſa ſarxbe Boxie ſvarhu
tebe

tebe neprige, i nepripolovite? Priſtani neſrichgnaçe, priſtani vech jedan put zlo sluxitiſe s' uſtarpglivim Boxijm podnoſegnem: nevarajſe; nije moguchie da ti ſam uteçes iz ſpod primoguchie deſnicze gnegove. I ako od ſvake najmagne riçi iſprazne imas potanko ſtraſan razlog Bogu dati; od pſoſtiju tvoj ſtochies rechi, kojili ogovor mochi hochies prid raſargenoga Sudcza priviçgnega priniti? Svidiſe dakle dokſi jos na vrime, i razumime, da çovik koji opſuje Boga ſvoga, pria mukaa pakleni na ovomu ſvitu i za xivota chiutiti hoche pedipſe pravde Boxie, i nevoglie vrimenite provoditi: zabuduchi da Bogh iſti pſovaoczu priti, dachie protiva gnemu ſva ſtvoregna oruxati za oſvetu poſtegna i veliçanſtva ſvoga pogargenoga. Oruxachie Nebo, da namiſto daxgia, s' gradom obije gnegove ſidbe, i vinograde: oruxachie ariu, da namiſto tiſine, mrazom ſparxi gnegova ſtabla i zeleni: oruxachie ſuncze, da namiſto ſmlaçiti s' vruchinom ugodnom zemgliu, izpije vas gnezin mozak s' priuxganim ſvojim zraczima: oruzachie zemgliu, da namiſto ploda, s' gladom umori, proxdre s' treſgnam, i s' kugom porazi ſve pſovaocze: oruxachie kraglie, da s' zakonima ſvojim pedipſe pogardne i ſtrahovite pſovaoczima odrede, kako uçini Ceſar Juſtinian, koji pſovaoczima ſmart dati zapovidi; kako uçini kragl od Skoczie, koji pſovaoczima jezik kroz moxgiane izguliti naredi; kako uçini iſti pas nevirni Muhamed, koji upiſa o ſvomu Alkoranu, da tkobigod opſovao Iſukarſta i Diviczu Mariu, udigl po poli bude raſiçen.

Pſovaoczi razumiſteli? ſtovamſe çini? nijeli ſtrahovita i pritexka po vas jedina jedna od toliki ſada izbrojeni ſtetaa vrimeniti, koje s' vaſim poganim pſoſtima ſvarhu vas, i ſvarhu prituxnoga vaſega xivgliegna pritexete? Ako dakle nemoxevas odbiti od rigagna pſoſtiju razmiſgliagne i razlozi, koji vam iſtomaçiſe u parvomu dilu veliçinu pogarde veliçanſtva Boxiega naruxena s' vaſim pſoſtima, u kojim premda toliko putaa obetaſte na priſtogliu ſvete Iſpovidi, ſvetogardno napridujete niſtanemagne: ſteghnut od velike xaloſti, rechiuvam, daſe nemarite ni za Boga, ni za poſtegne gnegovo, daſe zaboravite od ſvi priati darovaa gnegovi; da napridujete u propaſnoj vaſoj neharnoſti, da pſujete viru, da popgliujete zakon, da ubargliate duſu, da Boga proklignete, da Iſukarſta i ſve Dvorane Svete Nebeske ſvakim rugom izruxite, da pſujete ſto gore i vechie morete: ali uſtaviteſe malo, i pria nego

psovati zapoçmete, spomenitese od napridka vasega vrimenitoga, pogledajte sve stete, promislite sve skode, kojevas istinito dopasti imadu, i radi svarhe barem vrimenite od vasega napridka i koristi prostite vasemu Bogu, prostite dusi, prostite viri, prostite zakonu. Ali oh slipосti, i otvardnutja paklenoga! vidim da psovaoczi nemarese ni od sebe isti. Neka priti, neka pedipsava Bogh, neka viçu Pripovidaoczi, neka osvete stvoregna nerazloxita opsovano Boxie postegne, neka pravda svitovna svu xestinu svoju protiva psovaoczima pokaxe, sad rixuchi gnima jezik, sad s' guozdjem oghgnevitim peçat sramotni i od pogarde gnima u çelo upijuchi, sad na drughe strahovite muke psovaocze postavgliajuchi, sad donapokon psovaocze na smart visalaa osugiujuchi: i sasvim tizim namisto smagnkatise, psovaoczi, i svetogardne psosti gniove toliko restu i uzmnaxajuse, dase dan danasgni neçuje jedna riç, akose neriga po trista psostiju; nevidise i neczini junak, tko neumi nove psosti iznachi i bgliuvati, psosti svetogardne vire, zakona, duse, muke, i karvi prislavne Isukarstove.

Propeti moj Odkupitegliu! kad ni molbe tvoje gliubeznivosti, kad ni pritgne tvoje sarxbe i pedipse nebise vridne ganuti sarcze psovaoczaa priopaki ni na milosarge prama tebi, ni na svigegne od zla svoga: ti dopusti sada meni, date snimim s' ovoga krixa, na kojemusi s' toliko velikom gliubavgliu za odkupgliegne svita izdahnuo, date pridadem u ruke psovaoczaa priotrovni, za da svaki na svoj pakleni naçin tebe iznova izmuçi, tebe iznova popgliuje, tebe iznova izrani, tebe iznova propne, iznova tvoju neproczignenu karv prolije i pogazi.

U karvavomu boju megiu Cirom kragliem Persianskim i Tomiri kragliozom Tatarskom buduchi ostao ubiven sin kragliçin, nepristа Tomiri kraglicza iskati sve naçine za osvetiti smart jedinoga svoga pridragoga sina: i dogodise napokon, da s' novom jednom bojnom varkom ona slavodobitna pridobi vojsku Persiansku, i dostighnu imati glavu martvu Cira istoga glavnoga svoga nepriateglia. Tada od velike sarditosti protiva ubivenomu jurve kragliu Ciru svase uzdarta, i uzamsi u ruku izkarvavglienu glavu martvoga kraglia, zamoçije u jedan sud karvi pobiveni svoji vojnikaa, sardito na ovi naçin s' glavom govorechi: „ Nasitise karvi, „ kojusi vazda xegiao". Usilovan i ja isto s' psovaoczima priotvardnutim uçiniti, rechi hochiu vas raztuxen i oxaloschien: Evo-
vam

vam evo, psovaoczi oni Bogh upuchieni, kojega karvi svete neproczignene toliku xegiu vi imadete. Sadje vrime dase ove prisvete karvi nasitite, daje svu ispijete, i otrovnu vasu xegiu da zagasite. Evo tilo sve golo i izragneno, evo ruke, i noghe s' çavlima provarchiene, evo glava s' targnem sva izparana i izbodena, evo parsi svete s' ulizom raztvoreno, evo sarcze, pech ona gliubavi priuxgana, iz kojega izviruchi najposlidgne kapglie karvi, govorevam, dase nasitite karvi martvoga u priliczi vasega Odkupiteglia. Nemilostivost vasa priotvardnuta nechie ne da zapoznade, da nije dostojno pogargivati ovoga, koji umiruchi na krixu, pokazaoje prama vami svu svoju gliubav. Sto dakle sada ostaje, nego zapustiti ovoga Isukarsta, i pridatiga u ruke vase, za daga s' maçem ustaa vasi svega izbodete, i s' jezikom otronim psujuchi, iznova propnete i umorite? Radi toga nasititese vech jedan put, i dovarsite s' psostima izpiatimu iz xilaa karv svetu neproczignenu. A vi sto odgovarate? Stose vech mislite? Stose pripadate, i blidi jeste? Ah! nije moguchie virovati, da akostese i pokazali dosada nemilostivi, unaprida biti hochiete toliko neharni. Kajese kaje, Odkupitegliu moj prisveti, kajese svaki psovaocz, kojime slusa, prostegne pita, i obetaje posve ostaviti unaprida sve smradne psosti, pogarde neizmirne tvoga veliçanstva: ali samo jate molim i zaklignem za prigorke muke i rane tvoje, dase dostojis uslisati priponizne molbe moje, s' kojim prosim, da prosvitlis pamet gniovu, neka poznavsi grih svoj, u skrusegnu pravomu sarcza moghli budu plakati gorko po sve vrime xivota umarloga; da pomoxes vogliu, za da ostave obiçaj prokleti psovagna; da odluku blagoslovis, s' kojom obetaju unaprida tebe s' jezikom, s' sarczem, i s' dusom slaviti i faliti po sve vrime na zemgli, a za uvike u druxbi svi odabranii u raju nebeskomu. Amen.

RAZGOVOR IX.

TOMAÇISE OPAÇINA GRIJA PSOSTI, I DUXNOST ONI KOJI ÇUJU GDISE PSUJE.

Psost nekase izkorene iz megiu vas sa svom propastju. *Apostol Pavo S. pisuchi k' Efesianom na poglav.* 4.

PRinose Czarkovne drugoga vika uspomene, da slavni i sveti muçenik Policarpo Biskup grada Smirne, proghnat i na smart iskan od protivnikaa vire svete katoliçanske, kada po naredbi zapovidnika imenom Stazia Quadrata, poslana od Marka Aurelia Cesara za vladaocza istoçni darxavaa Cesarstva Rimskoga, uhitjen bi, i prid Stazia priveden, tada Stazio vas priuzet i zasignen od vedrine çela i obraza prisvetoga starcza Policarpa, namisto udigl iskaliti svu protiva gnemu zaçetu sarditost, s' riçima punim priugodne sladkosti upitavsiga, reçe: jesili ti Policarpo? zatim napridujuchi nadostavi: za gliubav i çast kojuti nosim, molimte, dase smilujes na te tvoje sjajne sidine, na tu tvoju varlu i pristalu starost. Ja drugo sada od tebe neistem ni çekam, nego samo za prikazati poslu duxni Rimskomu Cesaru, svitujemte, da jedinu jednu psost izustis protiva Bogu tvomu; i udigl paka ostat hochies oslobogen od svii mukaa tebi jurve namigneni, i postavglien u parvasgnu tvoju slobod. Na ove riçi Stazia sudcza od straha vas ublidi staracz S. Policarpo, i priuzamsi govoregne, s' rabrenostju prislatkom ovako Staziu odgovori: ah Stazio, Stazio! kakochies dase ja ikad usudim opsovati i pogarditi Boga, kojimeje stvorio, odkupio, i s' tolikim darovima nadario? Evoje jurve osamdeset i sest godinaa dami Bogh moj nije nikakova zla uçinio, paçemeje sa svakim dobrom nadario: za sve ovo vrime jasam nastojao gnemu virno sluxiti, i gnega slaviti; a on brez pristanka napridovaoje neizmirnu blagodarnost svoju i gliubav prama meni pokazivati. Kakochies dakle da ja sada okrenem gnemu plechia, daga s' neharnostju uz obraz udarim, i opsujem onoga, kojimeje lipo do sada zdrava i

çito-

çitovata uzdarxao? Ah nechie, nechie to biti nikad istina! nego paçe evome dobrovoglno pripravna za podniti svake muke. Nekame rixu noxi, nekame paraju britve, nekame izbodu maçi, nekame isiku sabglie, nekame razadru svega zviri prigliute, nekami smarskaju sve kosti xivine prinemile, nekame svega oghagn saxexe: sve ovo bichiemi ugodnije podniti, negoli drughi put samo çuti jedno nagovaragne toliko pogardno i nemilo protiva Bogu momu. Karschiani bogogliubni, Slisaoczi moji pridraghi, i vi svi biliste dosada od pridobrostivoga Gospodina Boga nadareni i s' zdravgliem, i s' obilnostju, i s' bogastvom, i s' nadahnutjima nebeskim, i s' prisvetim Sakramentima, nista magne, more biti, od S. Policarpa: ali reczitemi, molim vas, marziteli vi onliko na rigagne psostiju, koliko marza S. Policarpo, koji napokon karv svetu proli, i svoj xivot prigoriti hoti parvo nogoli jedinu jedRnu samu psost protiva Bogu izustiti? Istibi Bogh to dao, dase od sada unaprida barem izistini megiu vami jedno priliçno rabreno marzagne na izustjegne svetogardno riçii psostni. Sto za dostighnuti odrediosam ovi razgovor u dva dila razdiliti. Parvi dijo upravgliam protiva psovaoczima, obetajuchi gnima ukazati opaçinu grija gniova. Drughi dijo upravgliam protiva onim koji çuju gdise psuje, i istomaçit hochie duxnost svakoga karschianina za obranu pogargenoga postegna Boxiega. Xelim dame svi pomgnivo poslusate, i od pripovidagna dase okoristite, i zapoçimam.

I. Kadagod Pismo S. razumi izrechi, i izkazati opaçinu kojegagod grija; tada u različitim svojim kgnigam izgovara, daje ta grih ili protiva Gospodinu Bogu, ili govori daje protiva Duhu S., iliga naziva daje grih do smarti. Tako Eli veliki Misnik hotijuchi da sinovi gnegovi Ofni, i Finees razume zlochiu i opaçinu grija svoga, zove grih gnihov, da jest grih protiva Gospodinu Bogu, kako svidoçiti mogu ove riçi: „ Ako sagrisi çovik su„ proch çoviku, smilovatise gnemu more Bogh: akolibi suproch „ Gospodinu sagrisio, tkochie moliti za gnega? Tako isti nas Spasitegl hotijuchi ukazati koliko propasnu opaçinu u sebi uzdarxase grih Farizeaa, reçe, da grih protiva Duhu S. neprachiase ni na ovomu, ni na drugomu svitu. Tako Ivan S. Apostoa i Evangelista u kgnizi parvoj na poglavju petomu za ukratko opaçinu grija iztomaçiti govori, dase nahodi grih do smarti. Sto osobito paka razumit imadese pod ime grija protiva Bogu, proti-

va

va Duhu S., i grija do ſmarti; laſno Sliſaoczi ſamnom zajedno doſeghnuchiete, ako posluſate ukratko nauk Tomaçitegliaa Piſma S., koji uçe, da tadaſe zove jedan grih daje protiva Bogu, kadaſe priſtupa jedna od parvi triju Boxij zapovidii: tada protiva Duhu S., kada povoglno i propaſtno uvrigivaſe iſta dobrata Bozia neizmirna: tada donapokon grih do ſmarti, kada s' otvardnutim ſarczem u zlu, pogargivaſe i Goſpodin Bogh, i Duh Sveti. Ako dakle ſamo po ſebi ſvako od prineſena i iſtomaçena tri izreçegna zadovoglnoje za ukazti barem kolikogod opaçinu jednoga grija; ſtobiſte ikad, Sliſaoczi, moghli rechi od opaçine grija pſoſti, kadbiſte razumili da pſoſt ſvetogardna jeſt grih i protiva Bogu, i protiva Duhu S, i grih do ſmarti? Iſtinito ſvaki od vas mogaobi, i imao rechi ovako: dakle pſoſt od ſvi oſtali grija jeſt najopaçij grih. I ovoje ſto s' Piſmom Svetim, i s' razlozim jaſam ſpravan ukazati. Pomgnivi radi toga, i razumichiete, da pſoſt grih ſvetogardni priſtupajuchi drugu zapovid Boxiu, jeſt grih protiva Bogu; da pogargiujuchi dobrotu gnegovu, jeſt grih protiva Duhu Svetomu; da uzrokujuchi otvardnutje ſarcza pſovaocza priopakoga, jeſt grih do ſmarti.

Da pſoſt jeſt grih protiva Bogu, posluſajte. Propaſt opaçine gliudske dva naçina iznagne, s' kojim sluxit obiçavaſe kada pogargiva Boga ſvoga. S' jednim sluxiſe kada ſamo priſtupa ſvete zapovidi Boxie, tojeſt jednu od çetvarte do deſete zapovidi: a s' drughim sluxiſe oſobito i poglavito kada pſujuchi Boga iſtoga u bitju Boxanſtvenomu pogargiva, kojega po ſvakomu razlogu i zakonu duxnoſt imade ſtovati i çaſtiti. S' parvim propaſnim naçinom sluxiſe lupex kada krade; sluxiſe ubojicza kada iskrignemu xivot nepravedno dixe; sluxiſe bludnik kada puteno ſagriſiva: s' drughim paka sluxiſe ſam otrovni pſovaocz, koji s' otrovnim pſoſtima ſvojim iſto priſveto Boxanſtveno bitje tlaçi i pogargiva. Iſtinaje, da i kriva zakletva Boga iſtoga uvrigiva; ali u nikim prigodam prava zakletva Boga çaſti: ſtoſe od pſoſti rechi nemore, zabuduchi da nikad Boga neçaſti, daliga vazda u iſtomu Bozanſtvenomu bitju, i ſveger pogargiva. Iſtinaje, da i krivovirſtvo Boga iſtoga uvrigiva, jerſe protivi kojojgod iſtini katoliçanski çlanaka vire ſvete; ali nepſuje barem Boga, ni viru ſvetu, ni zakon, ni duſe odkupgliene; ſto zlochiudni pſovaoczi po vas dan çine. Iſtinaje, da i kipoklonſtvo Boga iſtoga uvrigiuje; ali uvrigiuje ono-

onoga Boga, kojega nepoznaje: gdi psovaoczi psuju i garde onoga Boga, kojega zovu svojim Stvoritegliem, svojim Spasitegliem, i gospodarom neba i zemglie; psuju i garde oni zakon prisveti, s' kojimse slave megiu Turczima, i megiu ostalim neanaboxczima; psuju i garde onu viru, koju ispovidaju, i po kojoj od nevirnikaa razaznajuse: psuju i garde onu dusu, kojaje bila stvorena na sliku i priliku Boxiu, i odkupgliena s' neproczignenom karvju Isukarstovom. Ali ni ovde samo sva opaçina psosti protiva Bogu nedospiva: jer psovaoczi nesamo pogargivaju Boga Stvoriteglia i Boga Odkupiteglia u istomu gnegovu bitju Boxanstvenomu; dali joste pogargivaju Boga u privrigegnu svetoga zakona gnegova, s' kojim hochie i zapovida, dase prisvetomu imenu i Boxanstvu gnegovu nositi imade svaka çast i postegne, koje psovaoczi Bogu uzmiçu, paçe namisto stovatiga, s' psostima svojim garde i ruxe Boga i u bitju Boxanstvenomu, i u pristupagnu zapovidi gnegove. Dvojstruka dakle jest zlochia i opaçina grija vasega protiva Bogu; psovaoczi priotrovni, zabuduchi da s' vasim psostima tlaçite s' jedne strane zakon Boxij, a s' drughe udigl uprav bitje sveto Boxanstveno pogargivate, i gardite istoga onoga Boga kojemuse klagnate i govorite daga za Boga vasega zapoznajete. Namisto paka opaze, s' kojom imalibistese çuvati nesamo psosti rigati, dali ni ovo pogano ime psosti spomenuti, kakose stije u Pismu S. od jednoga Arkangela nebeskoga, Mijovila S., koji boj bijuchi s' sotonom, nije smijo ni samo psosti ime spomenuti; kakose od iste sotone paklene nahodi upisano, koja kada prosase u Boga oblast, da dopusti taknuti sva posidovagna ustarpglivoga Joba, nesmide rechi, dabi Boga Job opsovao, nego samo daga nebi blagosovio; psujete na tegu, psujete na lovu, psujete na putu, psujete na domu, psujete za svaku malu u parbi, u sarditosti, u targovina, u ighri, u maskari, i u ostalim tolikim prigodam brez ijednoga usteghnutja i pristanka. Znateli, stovam plaçuchi zajedno s' Jerolimom S. imadem vami rechi? Poslusaite. Odreczitese od Boga, pogardne nakaze, psovaoczi priotrovni: opet vam govorim, odreczitese od Boga kojivasje stvorio; odreczitese od Isukarsta, kojivasje odkupio; odreczitese od zakona karschianskoga, s' kojimste posvechieni; odreczitese od vire S. katoliçanske, s' kojomste prosvitglieni; odreczitese od Priçiste Divicze Marie, od kojeste obragneni; odreczitese od svi Svetii i Sveticzaa Boxij, od koji svaki dan i ças

viste

visſte pomoxeni; odreczitesſe napokon od vaſe ſmardglive i otrovne duſe, s' kojomſte oxivglieni: jerbi tako magna bila ſtogod opaçina grija vaſega protiva Bogu, zabuduchi da kadbiſteſe odrekli i od Boga, i od Sveti, i od vire, i od zakona, i od duſe; tada nibiſte poznavali Boga, kojega priopako uvrigiujete; ni Iſukarſta, kojega iznova muçite; ni Svete, koje tlaçite; ni viru, ni zakon, ni duſu, koju s' paklenim ſvetogardnim vaſim pſoſtima ghgnuſniju uçiniſte od jednoga ſmetliſgnaka, i pogardniju od najneçiſtije kroſgnetine.

Piſe Valerio Maſimo, da premda niſta magnu harnoſt pokazat imadiaſe Rim vas prama gragianinu ſvomu Furiu Camilu, koji bijaſe oslobodio Rimski puk od izgubgliegna, i grad iſti od razaſutja, negoli prama zaſtavniku Rima Romulu; nageſe niſta nemagne jedan kip toliko brezoçan, kojiſe uſudi uſta raztvoriti, i poſtenoga i rabrenoga Furia Camila opſovati.

Posluſaite pſovaoczi priotrovni: Iſukarſt vas Spaſitegl i Odkupitegl karſchianluka ſvega, posli nego proli ſvu neproczignenu karv ſvoju priſvetu za koriſt naſu, nemore viſe od otrovni i ſmardglivi vaſi uſtaa obraniti ni ſebe, ni ſvoj zakon, ni viru ſvetu, ni duſe, czinu neproczignene karvi gnegove, koje vi ſvetogardno prozivate i paſije, i nijedne. Pravedni ſudçe, Boxe priviçgni ſvemoguchi, zaſto nebijes s' tvojim ſtrilam, zaſto s' tvojim gromovima nerazaſpes nakazne ove pſovaocze priopake? Gdije zemglia, terji xive neproxdre? gdije morska puçina, terji nepotopi? gdiſu vode, terji nepoduſe? gdiſu prigliute zviri, terji nerazadru? gdiſu vragovi pokliſari tvoje pravde, terji nepodave? Ali nu vaſe ſrichie pſovaoczi neſrichni! Pravda Boga ſtrahovitoga, kojega s' vaſim pſoſtima pogardiſte, jos za malo çaſaa uſteggnut hochie biç pritexki ſarditoſti i pedipſe za vas jurve odregene, i çekati vas jedabiſteſe napokon ſvidili i oſtavili viſe nikad rigati pſoſti pogane, kojeſu neſamo protiva Bogu, dali joſte i protiva Duhu S., kako slidim tomaçiti.

Razmiſgliaju Bogoslovczi, da tkogod ſagriſiva, ſagriſiva ili po slaboſti, ili po neznagnu, ili po zlochiudnoj propaſti. Tko po slaboſti ſagriſiva, oni oſobito pogargiva Otcza nebeskoga, kojemu priſtojiſe ſvemogujſtvo. Tko ſagriſiva po neznagnu, oni oſobito pogargiva Sina Boxiega, kojemu priſtojiſe mudroſt. Tko paka po zlochiudnoj propaſti ſagriſiva, oni oſobito pogargiva Duha S., kojemu-

jemuſe priſtoji dobrota. Da ſvaki pſovaocz pſoſti rigajuchi po zlochiudnoj propaſti ſagriſiva, ſumgnitſe nemore, zabuduchi da Prorok Oſea od ſagriſegna po zlochiudnoj propaſti prorokujuchi, reçe poglavito od pſovaoczaa, da priduboko ſagriſiſe. Sedam vlaſtiti izvarſnoſtii, kakoſe ſtije u kgniga Iſaije Proroka, nahodiſe u Duhu S., koje mi zovemo daſu darovi gnegovi: i ovo ſvi ſedam izvarſnoſtii, ilivam darovaa Duha S. opaki pſovaoczi s' jezikom ſvojim tlaçe i pogargiuju. Pogargiuju mudroſt Duha S., s' kojomſe otajſtva Boxanſtvena zapoznaju, s' neznagnem pſoſtiju koje rigaju: pogargiuju razum Duha S., s' kojimſe skrovita doſixu, nedoſixuchi opaçinu pſoſtiju ſvetogardni: pogargiuju ſvit, s' kojimſe upravgliati imadu dila gliuska, u ſarditoſti prikorednoj ſvaſto bgliujuchi: pogargiuju jakoſt Duha S., s' brezoçnoſtju, s' kojom ſvakojake pſoſti rigati obiçaju: pogargiuju umigne Duha S. s' izmiſgliagnem novi nakazni pſoſtiju: pogargiuju bogogliubſtvo, po vas dan Boga pſujuchi, namiſto gnega faliti i çaſtiti: pogargiuju ſveti ſtrah Boxij, slobodno, brezoçno, i vragometno pſoſti rigajuchi protiva Bogu, i Duhu S. Pak nejmam razloga rechi, daje privelika zlochia i opaçina ſvakoga pſovaocza, kada ſvaki pſovaocz bgliujuchi pſoſtne rigotine, pogardi koju Bogu çini, drugu opaçinu nadoſtavglia tlaçechi izvarnoſti poglavite i darove Duha S.? Iſpovidimo dakle, da kako riçi ſvete i kripoſne izhodechi od Duha S. Boxiega, kip iſtoga Duha S. uzveliçaju i çaſte; tako pogane riçi pſoſtne iskaçuchi od prokletoga Duha vraxiega, kip iſti priſvetoga Boxanſtvenoga Duha texko i ſtrahovito tlaçe i pogargivaju.

Rechiemi kojigod pſovaocz: iſtinaje dojſto, da kadgod i pſujem; ali u ſarczu momu, Bogh uçuva! ni ja darxim da zakon Boxij jeſt nijedan zakon, ni duſa çoviçja, ni vira, paſia.

Odgovaram takomu paklenoga nauka mudraczu, daje poſve neſviſtan ogovor ſada prineſeni, i da izmiſglieno pſoſtiju gnegovi opravdagne neprimaſe, s' kojim bijaſe namislio obranit opaçinu ſvoju, govorechi, da u ſarczu onako nedarxi, kako bali s' uſtima kada pſuje; i tako da pſoſti gnegove niſu toliko opake, kolikoji otrovne i pogane pokazaſe Piſma ſveta, i razlozi: jer pſoſt neſtoji u ſarczu, dali ſva u jeziku poçiva, kako opomignu Bogoslovczi. Dabi paka po neſrichi jedan kada pſoſti riga s' uſtima, i s' otrovnim ſvojim ſarczem na izgovaragne pſoſtni riçi priſtao;

tada-

tadabi dvojſtruko vechiu opaçinu i zlochiu protiva Bógu uçinio; jednu opaçinu grija pſoſti s' jezikom, a drugu opaçinu krivovirſtva u ſarczu.

Ponovichie, more biti, kojigod drughi pſovaocz izvitujuchiſe, i ovako govorechi: za pravo rechi i ja vechie krat pſujem; ali kada pſujem, ni ja iſti neznadem ſtoli pſujem, ſtoli gardim.

Laxes prigliuti zmaju pakleni; kako neznas prokleta duſo, ſto pſujes, kada pſujuchi pogargivas onu viru, koju nedoſtojan iſpovidas; pogargivas oni zakon, u kojemu, premda naopako, xives; pogargivas onu duſu, koju ti iſti virujes, daje Iſukarſt s' karvju neproczignenom ſvojom odkupio.

Priuzechie trechi, i rechie ovako: niſtaſe neçudi Otçe, daſe pſuje: i od pria pſovaliſu na ſvitu; i Apoſtoa Pava S. umioje pſovati, kako on iſti ſvidoçi u kgnizi piſanoj k' Timoteu, govorechi iſte ove riçi: „ Pſovaocz bijoſam". Akoje dakle tolikim u parvaſgna vrimena proſto bilo pſovati; zaſto nas danas toliko ſardito i xeſtoko progone Pripovidaoczi?

Pripovidaoczi vas progone? Oh! dabi ſrichiom ſvuda po karſchianlaku ſada na jedan glas ſvi Evangeoski Pokliſari protiva pſovaoczima i pſoſtima gniovim gromovito zavapili, kako u ſtaromu zakonu po zapovidi Boxioj zavapi Prorok Addo protiva kragliu Izraelskomu Jeroboamu, i otaru gnegovu poganomu, na kojemu prikazivaſe tamgnan laxglivim bogovom; ufati mogaobiſe ſtanovito, da kako na glas Proroka Boxiega razpadeſe onda pogani otar na poli, a Jeroboamu odmetniku priſahnu ruka u ramenu; tako dan danaſgni riç ſveta Boxia, i tomaçegne Evangeoski iſtinaa protiva pſovaoczima i pſoſtima gniovim iſtinito rechi moreſe, dabi çinilo ili pſovaoczima jezik pri garlu priſahnuti, za da viſe nikad pſoſtiju nerigaju, ilibi kameniti vraxij otar priotrovnoga ſarcza gniova ſvega razmarvio maç xivi i primoguchi riçi Boxie po pravomu ſarçenomu skruſegnu i pokori. I da çeſto pripovidagne riçi Boxie jeſt najmoguchij i najſnaxij naçin za pſoſti poſve iskorenuti, iz megiu oſtalii zadoſta budi vami znati ſvidoçanſtvo Blaxenoga Gargura Barbariga, koji vehoma xelechi iz Paduanske ſvoga Biskupata Darxave priopaki grih pſoſti czilovito izadriti, posli nego protiva pſoſtima ſvuda zapovidi pripovidati, u malo vrimena, i s' ovakom likovitom upravom doſtighnu ſvigegne pſovaoczaa, i pſoſtiju podpuno izkorenutje. Sto zadoſta budi

di odgovoriti za ſpaſonoſnu ſmutgnu pſovaoczaa, kojiſe tuxe na pripovidagna i Pripovidaocze kada viçu i karajuſe ſardito protiva poganomu obiçaju pſovagna. K'vami ſada okrichiemſe, priçaſni Namiſniczi, i s' riçima Proroka Iſaije molim vas i zaklignem, da viçete brez priſtanka, da kako trubglia uzdighnete glas vas, i naviſtite puku karſchianskomu opaçinu pſoſtiju gniovi. Pripovidajte radi toga pſovaoczima riç Boxiu: naſtojte prigodno, i neprigodno; karajte, molite, ſviſtite u ſvakomu uſtarpgliegnu i nauku. To ſpaſegne duſaa, to slava Boxia, i obrana poſtegna gnegova, to duxnoſt paſtirskoga dila vaſega iziskiva. Pazite dakle nepomagnkati pripovidati, i karatiſe protiva pſoſtima navlaſtito: jer inaçie çinechi, primiti kochiete priobilato uzdavagne fale od Lucifera paklenoga, i ſve proklete gnegove druxbe, koja, kako prinoſi u izvarſnim ſvojim kgnigam ſvarhu zakona Czarkovnoga mudri Troghirski Biskup Pace Jordano, uçini jednoskupnu zafalu ſvemu mnoxtvu Czarkovgnakaa, zabuduchi da po nepripovidagnu ſvegernomu riçi Boxie uzmnoxaſe podloxnike i ſuxgne vragu paklenomu od broja neizbrojenoga toliki i toliki nevoglni duſaa oſugeni.

Ali na parvaſgne govoregne povratimoſe. Sto ogovaras, i branis tvoje pſoſti, ſmradni jeziçe, ſpomignuchi pſovagne S. Pavla Apoſtola, znaj da namiſto ogovoritiſe, oſvagias ſve to vechiu opaçinu tvoga grija: jer ako iskuſamo pſoſti Pavla Apoſtola, i budemo pſoſti iſte k'tvojim pſoſtima priluçiti, ovu razlikoſt megiu gnima nachi hochiemo, da pſoſti Pavla Apoſtola biſe ſamo protiva Bogu izuſtjene, kako razmiſglia medeni Bernardo, a ne protiva Duhu S., zabuduchi da nepoznavaſe u ſvomu nevirſtvu onoga tkoga s' pſoſtima pogargivaſe: i tako pſovaſe Iſukarſta; ali gnega nepoznavaſe: progognaſe Iſukarſta slavna na nebeſij; aliga nevirovaſe po uskarſnutju proslavgliena na zemgli: naſtojaſe iznova Iſukarſta propeti u karſchianima; aliſe neklagnaſe gnemu kako pravomu Meſij poslanu od Boga: kad ſtarmoglav rinu pod kogna, neuſtadeſe za boj biti s' Bogom, dali za obratitiſe, i poznati Iſukarſta po viri pravoj. Potom toga priobrachien, i s' ſudom odabranim Duha S. nareçen, nepriſtade lipo do ſmarti faliti i uzveliçavati Iſukarſta, kojega pria po neznagnu bijaſe opſovao; ſtoſe oçito u kgniga gnegovi çetarnaeſt more zapoznati, u kojima czichia raztopgliena ſarcza od harne gliubeznivoſti prama ſvomu

mu Nazaraninu; dvista i tridefet i fest putaa fpomenu ime prislatko Isusovo, a ime Karstovo çetri stotine i dvadefet i jedan put. A ti karschianine psovaoçe, kojemu jos malahnu Czarqua S. blagoslovglienom fogliu jezik posveti na karstegnu, kojemu glavu opra s' vodokarsnom vodom, kojega pomaza s' ugliem svetim Novoviraczaa po parsima, i megiu plechia, kojega u pomazagnu s' ugliem svetim Krizme po çelu, za pribivalisto Duha S. odabra, kojega usta i jezik toliko putaa s' doticzagnem tila Isukarstova posvechiena, jos stogod rumena czichia popivene u svetomu priçeschiegnu karvi Jagagncza neosquargnenoga zamira i razgleda; sto priniti mores za obranu grija tvoga, kada psujes i gardis viru, zakon, i dusu, ne u neznagnu vire, zakona, i duse, dali u podpunoj svitlosti i obilnosti darovaa Duha S., od tebe propasno oppsovana i potlaçena?

Napokon sto za nesvisno izvitovagne tvoje prigovaras Pripovidaoczu, dase jest i od pria na svitu psovalo, za duhovno prosvitgliegne slipochie tvoje dobro zabilixi, da po svidoçanstvu Agustina S., kojise rodi godista 354. posli dosastja Spasiteglia nasega na ovi svit, a umri godista 430., u vrime gnegovo u ritko nachise mogaju, koji Isukarsta psovaju s' jezikom: dakle premda i od pria obiçavalose jest na svitu i megiu kkrschiani psovati; nista nemagne u parvasgna vrimena nisu psosti bile ni toliko çeste, kolikosu sada, ni toliko opake, kakove mii svi po vas dan s' ovim nasim usima çujemo okolo nas razligatise. A paka nijelise od onoga çasa zapoçela na svitu, i u paklu podnositi sva xestina pravde Boxie, pravde Czarkovne, i svitovne, u koji vraxij ovi jezik psovaoczaa progovori na zemgli? Ostavgliam ponavgliati vikovite i vrimenite pedipse pravde Boxie, ukratko jurve prinesene u razgovorima prosastim: priniti hochiu samo za pridobiti otvardnutje psovaoczaa svetogardni, dokazagne kratko pokore psovaoczima od Czarque S. prosasni godinaa naregivane. Tkobigod dakle u opaki ovi grih od psosti upadnuo, ſoçito i prid svim pukom u vrime svetaçne velike Mise za sedam Nedigliaa imaobi stati ponizno i plaçno prid vratima Czarkuenim, postiti o suvu kruhu i vodi za sedam petakaa, i za sve ovo vrime nebi mogao czichia privelikoga nedostojanstva u Czarkuu ulisti. U svaku paka od sedam spomenuti Nedigliaa, psovaocza duxnost bijase ispokojiti i priraniti tri, dva, ili barem jednoga siromaha; a u najposlidgnu svoje

poko-

pokore Nedigliu prikazivaſeſe 'brez ogargnaça, brez obuchie, a okolo vrata uvezan s' jednim koxnim kaiſem, i tako ponixen priſtat imadiaſe prid Czarkuom za primiti jedno xeſtoko pokaragne od ſvoga paſtira. Akolibiſe kojigod od pſovaoczaa opra i ovakoj pokori nepodloxio; tadabiga paſtir opovidio, i zabranio ulaziti u Czarkuu, i u takovu neposluhu akobi umro, megiu virne pokopagna nebi doſtighnuo. Ovomu ſvemu nadoſtavite, dabi odviſe pravda ſvitovna bogata i moguchia pſovaocza oſudila, da za pedipſu pſoſtiju izrigani izbroji çetardeſet, ili trideſet, ili barem dvadeſet Czekinaa. Ali ni na ovomu ſamo ſve pedipſe ſvitovnoga zakona nedovarſuju, zabuduchi da ſvi pſovaoczi odviſe imadiaju biti s' ſmartju umoreni, kakoſe obiçavaſe jednom u Ceſarſtvu iſtoçnomu i zapadnomu; s' peçatom pogardnim na çelu zabilixeni, kako po naredbi S. Ludovika kraglia çignaſeſe u Franczi; po poli raſiçeni, kakoſe obsluxiva megiu Turczima; u jeziku obrizani, kako Mletaçki zakon zapovida; u riku utopglieni, kako Filip kragl od Francze odregiva.

I ja vech zapoznajem, rechi hochie, more biti, çetvarti pſovaocz, daje ſtrahovita opaçina moji pſoſtiju, s' kojim vidim dobro ſada i zapoznajem, daſam neſamo Boga pogardio, dali joſte i ſobſtvo Duha S. potlaçio: ali ſtochiu vech ikad uçiniti? kada od moje mladoſti obikaoſam u ovomu griju.

Obikaoſi u griju? A gdije naſtojagne potribito, kojeſi imao uloxiti za izpriproſtitiſe od toliko opaka zla obiçaja? Gdiſu poſti? gdiſu molitve? gdiſu povoglne pokore? gdiſu Iſpovidi, i ſveta Priçeſchiegna?

Bogh proſtio mojim roditeglima, napokon rechi mogu ſvi oſtali pſovaoczi, koji jos iz malakna nauçiſenas s' ovim prokletim vraxijm jezikom govoriti. Çujeteli opaki otczi, otrovne matere, ubojicze prinemile tuxnoga poroda vaſega? Pak prid vaſom diczom ſmiti hochiete proklignati, vragu pridavati, pſovati, i riçi griſne ſvakoga drugoga ſmrada i gadeline rigati? Iſukarſt ſudaz priſtraſni od vaſi ruku iskati hochie duſe ſinovaa, i chieraa vaſi, koji iliſu iurve u vikoviçgne muke paklene propadnuli, iliji pribarzo çeka i dopaſt imade priviçgne oſugegne. I ovoje oni grih, koji uzrokujuchi otvardnutje ſarcza, iſtinito i dobro zoveſe grih do ſmarti.

Nejma na ſvitu muçnije ſtvari, ſto uporaviti prikorednu vo-

gliu

gliu çoviçiju. Slaboſt poxudaa naſi nemore biti vechie pokripglie-
na, negoje slipoſt razuma s' nauczima bila proſvitgliena: i tako
tkoſegod od pſoſtiju neſvigia razumivſi pogardu Boga, i Duha S.,
on u iſtoj ſvojoj vogli uſagenu goji ſvu propaſt i opaçinu zlo-
chiudnoſti vlaſtite, kojamu ſmartnu ranu duſi zadaje, radi çeſa
oſtaje kako jedno odſiçeno darvo brez uſagna od xivota i podob-
ne likarie, paçe s' ranom u duſi uczarvanom i raztoçenom od
poganoga otvardnutja, kojega vas otrov poçivajuchi u vogli pſo-
vaocza prizlochiudnoj, pritexe ſvarhu gnega ſve prolitje çaſe gor-
çila ſarditoſti i pedipſe pritexke Boxie. Sto za jos boglie izbiſtri-
ti, posluſajte Sliſaoczi, na koji nanaçin pſoſt zoveſe grih do ſmar-
ti. Kadagod po zlu obiçaju od pſovagna okameniſe ſarcze u pſo-
vaoczu; tada na priliku otvardnutoga Farauna, iliſe od grija ſvo-
ga nimalo kaje, iliſe nezadovoglno kaje: od kuda slidi, da za
xivota pſovati nepriſtajuchi, do ſmarti i raztanka duſe od tila u
ovomu opakomu griju napriduje, u kojemu umiruchi prolazi s'
vrimenite ſmarti tila, na ſmart i oſugegne vikovito u brezdajne
jazove paklene. Punoje Piſmo S. priçemerni dogagiajaa, kojibi
moghli potvarditi nauk od mene prineſeni: ali za ſve oſtale ne-
ka bude zadoſta pſovaoczima u Xudinskomu raztarkanomu naro-
du jedan ovomu priliçan grih do ſmarti zapoznati. Na vechie mi-
ſtaa u Piſmu S. nahodim, da Xudie Iſukarſta opſovaſe, ſad nazi-
vajuchiga piançinom, ſad priategliom oçitnikaa, ſad ſamaritani-
nom, ſad da s' kripoſtju Belzebubovom giavle izgoni: koje ſve
beſide pſoſti jeſu ſvetogardne dobrote, veliçanſtva, ſvetigne, i mo-
gujſtva Iſukarſtova. Grih ovi pritexki u Xudinskomu narodu po-
ganomu daje bijo do ſmarti, ſumgnitſe nemore, jer namiſto po-
koritiſe od toliki izrigani pſoſtiju, i proſtegne ponizno u Naza-
ranina proſiti, otvardnuti u griju ſvomu, ſtaviſega na ſvake po-
garde i muke, pak napokon propeſega megiu dva lupexa na kri-
xu. Potom toga otvardnuti ſve to viſe, opaçini pſoſtiju i uboj-
ſtva Iſukarſtova ovu zlochiu nadoſtaviſe, da neſvigeni i nepokor-
ni xivjſe lipo do ſmarti ſvoje, i do skonçagna i razaſutja grada
Jeruzolima, u kojemu od oruxja Tita Rimskoga Ceſara, vladana
od Boxie deſnicze primoguchie, u veliku broju izghinuvſi, po ne-
miloj tileſnoj ſmarti prigioſe na ſmart i oſugegne vikovito: ſto
ſve pria prorokovano biloje Xudiom po uſta Proroka Iſaije na po-
glavja 14. s' ovim ſtrahovitim riçima: „ Jaho narodu griſnomu,
„ puku

„ puku obtesçanu s' zlochiom, simenu otrovnomu, sinovom opa-
;„ kim, ostavise Gospodina, opsovase svetoga Izraela". Evo dakle koliko kamenito bi sarcze Xudiaa, i u gnima prilikujese ono sviju psovacczaa u otvardnutju u griju do smarti i tilesne, i vikovite, brez biliga pravoga od pokajagna napokogna, paçe s' istinitim zlamegnem od proklestva Boxiega, i osugegna vikoviçgnega: i ovoje sto bistro pokaziva otvardnutje strahovito poganoga sarcza psovaoczaa priopaki, i otvardnutju istomaçenu pristojise sto zapriti Bogh u Pismu S. po Matiju na poglavju 12., gdise stiju ove iste riçe: „ Tkobi rekao(tojest psost) protiva Duhu S., ne-
„ chiese prostiti gnemu ni na ovomu, ni na drugomu svitu, da-
„ li (kako nadostavglia S. Marko) krivacz biti hochie vikovi-
„ te zlochie". Ovako otvardnutje zapoznade s' psostju sjedigneno i Apostoa isti Pava S., koji otrovne psovaocze Himenea, i Alesandra pridade u ruke vraxie, tojest zato na oba proklestvo postavi, i izaghna iz skupstine virnii, jer ositivsise od gniova otvardnutja, za omekxati sarcze obaju kamenito, s' maçem Czarkovnim proklestva oprise opaçini pritexkoj, i nastoja uzbiti oba od puta izgubgliegna vikovitoga, po kojemu jurve starmoglav vratati bijaju zapoçeli.

Ali za da psovaoczi jos boglie grih do smarti, i naçin od izgubgliegna i osugegna svoga zapoznadu, çudnovato jedno i strahovito vigegne, jos na otoku Patmos Ivanu S. Evangelisti objavglieno, prid oçi psovaoczaa priniti odrediosam, kojese zgodi ovako. Cignasese dakle spomenutomu pogliubglienomu Uçeniku, da uzdighnut u duhu, nahogiasese u srid jedne pustosi, gdi ugleda jednu xenu, koja sidechi svarhu jedne nakazne czarglienilom pokrivene xivine, sva naparchiena bijase s' jednim privelikim mnoxtvom psostiju svakojaki. Sto zlamenuje ovo vigegne, sad razumiti hochies psovaoçe priotrovni, Znaj radi toga, da xena puna psostiju svakojaki, jest nesrichna tvoja dusa: xivina strahovita prilikuje vraga paklenoga, kojite na sebi vuçe uvezanu s' verugam pritvardim opakoga zla obiçaja: czarglienilo s' kojim zvir ova paklena ukazivase prikrivena, jest neproczignena prislavna karv Isukarstova, kojusi ti s' opakim tvojim psostima popgliuvao i potlaçio: u pustosi paka ovo vigegne biloje objavglieno, za da nevoglian zapoznades, dateje jos odavna milosarge Boxie zapustalo u çamparaghe nepokajagna i otvardnutja paklenoga giavla: i kako

upa-

upadas u ovi grih do smarti po vlastitoj propasti nesvigegna tvoga; tako po varsti i tegochi iste opaçine u viçgne osugegne povoglno i starmoglav upadas. I ovoje uzrok da nepristajes psovati i garditi Boga, dusu, viru, i zakon, jer za prostegne zlochie tvoje vise nehajes, nemarisse od izgubgliegna tvoga, a milosarge i ustarpgliegne Boxie pogargiujuchi, nedostojan ikavova pomilovagna, tones u dno dna pakla: sto razmisgliajuchi isti S. Ivan Apostoa, dobro reçe, da nenaregiva ijedne molitve za grisnika, koji grisi grijom do smarti. Ovomu sada, Slisaoczi, jedan - strahovitij, i bistrije istomaçeni dogagiaj nadostavite za potvargegne razmisgliagna prnesenoga, i nauka Ivana S., jer nahodim, da izdisuchi propet na krixu Spasitegl svita, za sve drughe grije i grisnike vruchiu molitvu na rastanku duse od Boxanstvenoga tila k' Otczu svomu Nebeskomu jest upravio, izvan sami psovaoczaa, za koje ni moli, ni prostegne prosi, marzechi i na istomu pristogliu vrilla milosardnoga na zlochiu, opaçinu, i na kamenito otvardnutje gniovo: i zato molitvu çinechi, nereçe Isukarst: „ Otçe, „ oprosti gnima, jerbo neznadu sto govore"; dali ove iste riçi izusti: „ Otçe, oprosti gnima, jerbo neznadu sto çine", I po ovim riçima oçitoje, da za psovaocze ni molitvu uçini, ni prostegne za psost iska.

Nitse çudite od ovoga nauka Slisaoczi: dali poslusajte na koji naçin zavarsiva psovaoczaa osugegne, koji zlochia jurve razumiste dase zove grih do smarti. Odkupitegl svita po usta okrugnenoga Proroka Davida reçe na krixu malo pria nego izdahnu ove riçi: „ Muke paklene obastrise mene; priprigioseme zamçicze smarti". Boxe moj Svemoguchi! jadne tuxbe! çudna govoregna! Ali, Slisaoczi, izvidimo malo, kojesu ikad ove zamçicze, kakovelisu ove paklene muke, od koji tuxise daje obastart nas Spasitegl: sto za lipo razumiti, tribuje svaka po redu izkazati. Radi toga znajte, da kada propese Isukarsta Xudie, i buduchiga okruxili Pisczi, Misniczi, i Farizei s' ostalim mnoxtvom, psosti strahovite rigaju protiva gnemu, kako svidoçi S. Evangeglie; koje psosti toliku muku Isukarstu zadavaju, da premda s' Boxanstvenom svojom dusom sveger bijase u Raju, Boga videchi, i gliubechi brez pristanka, nista nemagne kada psosti çu rigati, uçinimuse dase nahogiase u srid mukaa pakleni, i zato reçe po Proroku: „ Muke paklene „ obastrise mene". Poradi isti opaki psostiju poslusajte odvise stose dogo-

dogodi u vrime ſmarti naſega Odkupiteglia. On za neçuti pſolti opakoga Lupexa, kojiga s' gnima pogargivaſe, i nemoguchi odapeti ruku ſvetu s' çavlom pribivenu za uſi zatiſnuti, protiva naravskomu prignutju, odvrati od live ſtrane, s' koje propet viſaſe Lupex pſovaocz glavu prislavnu, i namiſto ſpuſtati iſtu prama ſarczu, kako narav i ſarcze ſvakoga drugoga na umoru çiniti pritexe, prighnuje na deſnu ſtranu prama dobromu Lupexu, kojiſe opri opakomu, i pokaraga da pſovaſe, paka zatim pokajaſe i ſarani, kako promiſglia bogogliubni Salmerun; a Lupex opaki pſujuchi udigl u ſarczu otvardnu, i u griju do ſmarti otrovnu duſu izriga, i oſudiſe za uvike.

Nije drugo, Sliſaoczi moji bogogliubni, tkogod pſuje, jurveje vraxii, jer vraxiim jezikom govorechi, griſi griom do ſmarti: i kako Apoſtola Petra S. poznadoſe u dvoru Poglavicze Miſniskoga, daje Galileanin, i naslidnik Iſukarſtov udigl nego çuſe Petra galilejski govoriti; tako poznajeſe daſu vraxi naslidniczi, i od kuchie vraxije paklene ſvi koji pſujuchi paklenim vraxiim jezikom govore, zabuduchi da kako Evangeglie S. ſvidoçi „ Riç tvoja oçi„ ta tebe“. Ovo neſamo iziſtiniloſe jeſt s' gori ſpomenutim opakim Lupexom, koji i ſada s' giavli u paklu Boga pſuje, i pſovachiega neſrichian za uvik vika; dali joſte i s' tolikim drughim pſovaoczima, iz megiu koji jedno ſamo opaki doſpitak ſpomenuti hochiu za da oſtali kojime sluſaju, napokon ako ne pridobiveni s' razlozima, s' nezgodom barem çemernom priſtraſeni, poſve dovarſe pſovati. Nahodim u proſaſtim uſpomenam, da konçajuchi lipo prid ſmart jedan pſovaocz, namiſto vapiti na pomoch Iſuſa, i Diviczu Prislavnu Mariiu, pſovaſe viru, zakon, Boga, i duſu, kako za xivota jurve propaſno i apako çiniti obiçavaſe. Smuchien Miſnik kojiga kripgliaſe priko reda, poçega ſa ſvom gliubeznivoſtju karati, molechiga i zaklignuchi, da oſtavi one pogane riçi, daſe pokori, da ono jos malo çaſaa vrimena mogaſe za gnega biti vrime priatno, da inaçije çinechi, pogleda pod ſobom raxexenu pech paklenu, kojaga çeka, da promisli slavu Nebesku i blaxenſtvo vikoviçgne, koje jos more, Iſpovidnik reçe, biti baſtina, i uxivagne tvoje. A paka ſtochiu gori ikad çiniti? odgovori ſamartni pſovaocz. Boga viditi, priuze Iſpovidnik, i gnega uvike gliubiti. A od çeſa, priloxi pſovaocz, imadem u Raju govoriti, kakoliſe imadem razgovarati s' Petrom, i s' Pavlom Svetim? Ti

znades i çujes, Otçe, da ja drugo neznam nego psovati; i tako nemoguchi moj jezik i razgovor razumiti, ni podniti ni Bogh, ni Dvorani gnegovi, stomi sluxi pokajagne? stolimi prudi Ispovid? Puno boglie za me jest, otichi u pakao zajedno s' vragom mojim mestrom, s' kojim buduchise dobro udario za xivota, pravednoje dase k' gnemu po smarti pridruxim. Ovo govorechi i ovako psujuchi, izriga poganu svoju dusetinu reçeni prokleti psovaocz; i po proroçanstvu Tobije, osta za vvik u paklu osugen: „ Osu„ geni biti hochie svi, koji psovatibudu".

Psovaczi xalosni, dosegosteli opaçinu grija vasega? Nejma ne vise za vas ogovra. Jurve rukom tiknuste, da psosti pogane vase pogargiuju bitje prisveto Boxanstveno, da tlaçe Duha S., da uzrokujuchi otvardnutje sarcza i nepokajagne napokogne, zovuse i jesu grih do smarti. Sto dakle sad ostaje, nego da psosti ostavite, dase pokorite, dase obratite brez dughgliega odmiczagna na pokoru: jer akose za vruchie rane nepoçmete liçiti od vasi opaki psostiju, posli otvardnuti kako olagena mazia, nechie biti vise na vrime; dali opako xivuchi u zlu obiçaju, skraçachiete dneve xivota, dochiete na smart, pak psujuchi izbgliuvachiete svetogardnu smardechiu dusetinu u ruke giavaoske. Radi toga neuzdajtese ne u vasu silu; neponositese u opaçini vasoj; dali sada udigl zagarlite pokoru od svega sarcza: okoristitese od ovoga pripovidagna, akose xelite osloboditi od osugegna vikoviçgnega, u koje jurve upadoste po opakim vasim psostima: i poçivam.

II. Sve Pismo S., svi sveti Otczi, svi Tomaçitegli, svi Bogoslovczi, i ostali Nauçitegli i razlozi dosada prineseni boj bise protiva psovaoczima i gniovim, psostima; i pomilosargiu Boxiemu sve usagne temeglito imati mogu, daje skarsena ostala sva opoçina i propast gniova priotrovna. Sadmi samo ostaje, da vas ostale koji nepsujete, upitam: kolikoje vrimena, od kada obsidnuti od mukloga i nimoga vraga paklenoga, ter çuvsi na sva usta svakojake riçi rigati protiva Bogu, i postegnu gnegovu, smijetese, muçite, glavu okrichiete na drugu stranu; a za obranu postegna Boxiega, za obranu vire svete, zakona, i duse nechiete da ni ustaa otvorite? A nespomignetese od one zapovidi Isukarstove, s' kojom parti vami duxnost na dusu, da sagrisivsi protiva vami iskrigni vas, svistite gnega i pokarate? Ako dakle duxnost vasa jest opritise iskrignemu vasemu i gnega pokarati, kada vas ruxi i pogargiva

giva; koliko ikad vechie duxivas zapovid Boxia svistiti i pokarati psovaocze, koji Boga pogargiuju i razadiru postegne gnegovo? Vechia svakoga çovika duxnost jest Boga gliubiti, negoli sebe istoga, kako Isukarst Gospodin zapovida; ako dakle vi Boga gliubite, kako donosi vasa duxnost, moguchie nemore nikad biti, da çuvsi vi Boga psovati, nechiete sa svim sarczem i snagom psovaoczima opritise, i za obranu postegna Boxiega skoçitise, i psovaocze pokaravsi, otrovni gniov jezik zauzdati, a usta zatvoriti, inaçije çinechi, rechiu svakomu kojibi u ovoi pritexkoj duxnosti pomaguka, da Boga negliubi od svega sarcza, dase nemari za postegne gnegovo, dase sramuje ispovidati viru i zakon Isukaristov, zato daje izdaicza Boga svoga, i odmetnik vire svete katoliçanske.

Rechiemi tkogod: imade Biskup, imadu Xupniczi i ostali pastiri, i vladaoczi, glavari, suddzi, zapovidniczi, i ostala gospoda, kojisu duxni svistiti psovaocze, i po istomaçenoj Boxioj zapovidi iste psovaocze pokarati.

Odgovaram: toje sve istina; paçe koji s' pukom karschianskim ili u duhovnim, ili u svitovnim stvarima vladaju, dvojstruku duxnost imadu psovaocze pokarati: jedna duxnost jest opchiena, i koja stiska svakoga karschianina; druga duxnost jest osobita, i pristojna dilu sudcza, ili drugoga puçkoga glavara: od kuda slidi, dase ti karschianine, i karschianko ogovoriti ponisto nemores psovaocza nepokarati, kada çujes gdi s' psostima Boga pogargiva. I razlogh jest, jer ako duxnost imade svaki podloxink rabreno i oçito braniti svoga kraglia, zabuduchi da u oçitomu uvrigegnu po zakonu naravskomu svaki çovik vojnik jest; ti zapoznajuchi za tvoga kraglia i Stvoriteglia Boga svemoguchiega, i çujuchi gnega pogargivati, kako ikad mores pomisliti, da postegne Boga tvoga braniti nisi duxan? Nauçi nauçi nevoglni çoviçe, na oni naçin braniti pogargeno postegne Gospodina Boga, kakoga jednokrat obrani Finees sin Misnika Eleazara, koji videchi dvojiczu gdi poçeli bijaju s' jednom poganom i sramotnom opaçinom pogargivati Boga velikoga, uzamsi maç, oba probode i s' smartju umori za osvetiti pogargeno Boxie veliçanstvo. Maç s' kojimse imades sluxiti, kadagod çujes psovati, neka bude jedno kriposno ponutkovagne sveto i korisno dusi brata iskrignega tvoga, zabuduchi da xiva jest riç Boxia, i prohodglivija od svakoga maça dvosiçna. A za koji uzrok czinis, da u staromu zakonu biloje od Boga odregeno,

da

da psovaocz od svega puka imadiase biti kamenovan; nego za ukazati, da kadase Bogh pogargiva, svakje duxan skoçitise, za osvetiti poštegne gnegovo? Rabreno dakle rabreno skoçitese kada çujete psovati, o glavari, o gospodo, targovczi, gliudi, xene, staro, i mlado, veliko, i malo. Çujeteli pogargivati poštegne Boxie, vire svete, zakona katoliçanskoga, ili dusaa odkupglieni? za plachiu ovoga karvavogo moga znoja, i za ispugnegne poglavite tvoje duxnosti, duso karschianska pravovirna, ovo prosim i pitam, da sritnuvsi u kuchi, ili na dvoru od kojemu drago varste çegliade, i çuvsiga gdi psuje Boga, dusu, viru, ili zakon, udigl k'gnemu pristupi, pokarajga i prikori od pogane brezoçnosti: i akobi tribovali udarczi, kako svituje S. Zlatousnik, udarcze nezakrati; dajmu zausniczu uz obraz, smarskajmu zube, s' udarczem posveti tvoju desniczu. Akobite prid kojimgod osvadio, i na sud pritegao, naslidujga; i prid sudczem slobodno reczi, daje opsovao kraglia Angeoskoga. Dabite paka czichia posvischiegna psovaocza, psovaocz isti ubijo, ili dabite sudacz na smart, ili u tamniczu osudio; sve dobrovoglno podnesi veselechise u sebi i radujuchi; jer po nauku Otazaa, dostigaobi po dilu takovu ixvarsitu krunu svetii Muçenikaa. Ali pria nego vas prigoda snage za psovaocze posvistiti, ovo dobro zabilixite karstjani, dase morete namiriti na tri varste psovaoczaa, tojest na starisine, ne vami jednake, i na podloxnike. Ako dakle çuti budete starisine psovati, dvi stvari ponutkujem vas da uçinite: parva jest, da s' xalostju i s' tugom sarcza vasega czichia pogargegna Boxiega, uzmolitese za svigegne i obrachiegne gniovo; druga jest, da s' çastju pristojnom varsti starisinaa, opomenete s'naçinom slatkim starisine psovaocze od uvrigegna pritexkoga Boxiega, i zla izgleda ujme iskrigni podloxnikaa; kakose vladao jest S: Pava Apostoa ispugnajuchi priliçno dilo bratinske gliubavi s' Apostolom Petrom S., kojega Pava opomenu ne od psosti, ni od drugoga texka grija, dali od grija u sebi malahna, po nauku tomaçitegliaa, tojest, jer hotijase Petar S., da kojigod od narodaa prihogiaju na viru katoliçansku, na Xudinsku çiniti imadiaju. Akoli çuti budete kipe vami jednake i priliçne psovati, udigl odczipitese od svakoga opchiegna s' gnima, i pobighnite kako od kughe. Dabiste paka çuli psovati kipe vami podloxne, udigl sa svom xestinom gnih prikorite, pokarajte, i pedipsajte. Otczi i matere, diczu vasu psujuchiu Boga, lupati nepri-

priſtanite, doklegod pſovati poſve nezaborave. Goſpodari, goſpodaricze, slughe vaſe pſovaocze vire, duſe, i zakona udigl izkuchie izaghnite, i otirajte, za da prokleſtvo Boxie ſvarhu ſebe, i ſve obitili nepriteghnete.

Dovarſivam s' dokazagnem jednoga çudna dogagiaja. Stijeſe, da ſin kraglia Creſa, kojiſe bijaſe nim porodio, nahodechiſe kod otcza ſvoga u vrime kada jedan opaki zloçinacz hotiaſe iz zaſide Creſa s' xivotom raztaviti, od velike gliubavi prama ſvomu otczu primnogo ganut, toliko veliku ſilu uçini iſtoj naravi, da kako uzle raztargnuvſi ſve muçnoſti govoregna, na vas glas zavika s' ovim riçima: Pazi, neubi kraglia: Sada ja govorim ovako: ako jedan nimacz mogaoje progovoriti za obraniti xivot ſvomu otczu; moguchie biti hochie, da nechiete vi ni jedine jedne riçi izuſtiti za ſaraniti xivot ovomu Iſukarſtu, i oſvitlati poſtegne vire i zakona gnegova, ſve od pſoſtitju ſvetogardni izmarçeno i ubargliano? Ah! dabi znao, dachieteſe toliko neharni prama vaſemu Iſukarſtu pokazati, za pridobiti i vas koji pſujete, i vas oſtale, koji pſovaocze nekarate, uzeobi ovo ſveto propetje, i poſtavivſiga na prag vrataa Czarqueni, plaçuchi ſam u ſebi rekaobi najparvo vami koji pſovaocze neſviſtite, i jednomu po jednomu ovako: kadaſe jurve toliko ſramujes, i otexes zadovogliti tvojoj duxnoſti koju imades prama Iſukarſtu, prama duſi, prama zakonu, i viri ſvetoj katoliçanskoj, ſtidglivi çoviçe, karſchianine prinemili, ſtvoregne neharno, nu ſtani ſada s' nogom na vrat ovomu Odkupitegliu, ſatari tvoga Iſukarſta, i odreczíſe prid ſvim ovim virnim pukom od vire i zakona gnegova. A zatim rekaobi pſovaoczima: ſmardgliva duſo, pſovaoçe priotrovni, a ti ſtoſi ſtao? ſtoſiſe zamislio? ſtoſi ublidio? ſto darchies? ſto odlazis? amo barxe. Smeçi i ti, ſmeçi ſarcze prislatko ovoga moga Nazaranina: ſad popgliuj obraz ovi priſveti, ſadga izapſuj, ſadga izgardi, ſadga napokon ſvega ſatari; ajde dakle, prigi priko gnega, izgaziga ſvega i ſatari......

Ah ne! nechie bit nikad iſtina, dachiemo mii ſtvoregna tvoja toliko pogano ſvetogardje uçiniti protiva tebi, o Otçe nas primiloſtivi, o prislatki nas Iſuſe. Mii koji s' prokletim naſim pſoſtima pogardiſmo doſad toliko putaa tvoje veliçanſtvo, kajemoſe od ſvega ſarcza; obetajuchi, dachiemo unaprida po ſve vrime xivota naſega s' jezikom i s' naſim ſarczem i ſa ſvom duſom tebe brez

pri-

priſtanka slaviti, i uzveliçavati tvoje Boxanſtvene izvarſnoſti. A mii oſtali, kojiſmo doſada nepomgnivi bili ſviſtiti i karati pſoſti iskrignega naſega, akobiſmoſe ſritnuli, i po neſrichi çuli ikoga pſovati, i poſtegne ſveto tvoje pogargivati; udigl slobodno i brez opaze pokarati hochiemo tako poganu i ſmihonu brezoçnoſt, govorechi s' dobrim Lupexom ovako': „ Ni tiliſe nebojis Boga“, za doſtojni biti paka blagoslivgliajuchi miloſarge i dobrotu tvoju neizmirnu, tebe za uvik vika u slavi Nebeskoj uxivati. Amen.

RAZGOVOR X.

TOMACISE UZROK, 'I SKODA POVRACHIAGNA NA GRIJE, S' PRILAGAGNEM LIKOVITI NAUKAA ZA VISE NESAGRISITI.

Jurve nemoj viſe ſagriſiti. *Ivan S. u ſvomu Evangegliu na poglav.* 8.

Aarczemi pucza od tughe i xoloſti, Sliſaoczi moj bogogliubni, vazda kada promiſgliam ſto dakaziva Piſmo S. od Nabukodonozora kraglia Babilonskoga, i Sedecie kraglia Jeruzolimskoga. Oſvojio buduchi Nabukodonozor ſvu Xudiju, i zajedno ſa ſvim bogaſtvom zarobio ſve Izraelichiane, koje povede u Babiloniju; uçini za kraglia Xudinskoga Sedeciu, davſimu pod zakletvu, da imade vazda biti viran kragliu Bibilonskomu. Ali opaki Sedecia kako nebi viran Bogu od Izraela, dali okrenu gnemu plechia, slidechi propaſne ſtope priſtavnika ſvoga kraglia Joakima; potravſi viru, i zakletvu, odmetnuſe od Nabukodonozora, a s' Egipczianima sklopi uvit, ludo mislechi, dachieſe s' gniovom pomochiu i obranom izbaviti od zavechiane podloznoſti kragliu Babilonskomu. To u zao ças poſe uçini Sedecia; jer iſtom nego Nabukodonozor izuznade izneviregne Sedecie, naskoçivſiga s' vojskom ſtrahovitom, pridobiga napokon, pak xiva uhitivſi Sedeciu, çiniga zakovati u neghve, i ſardito prikorivſiga od izdajſtva, i pogane neharnoſti, zapovidi

da

da na gnegove iſte oçi iſiçeni budu ſinovi gnẽgovi; a nevirnomu Sedecij naredi, damu oba oka iz glave izgule, i daga povedu u Babiloniu, gdi s' verugam uvezan za vrat, za ruke, i za noghe, çemerno doſpit imadiaſe dneve tuxnoga xivota ſvoga u jadu, i u mraçnoſti jedne priduboke tamnicze. Karſchiani moji pridraghi, ſto s' dogagiajom Sedecie neſrichnoga ja razumim vami pripovidi-ti, vidim daſte xeglni çuti od mene iſtomaçegne. Znajte dakle, da Sedecia jeſt ſvaki griſnik, koji çuvſi glas Goſpodgni ili po pedipſam pravde Boxie, ili po miloſtivu gnegovu nadahnutju, ili po ſvetomu pripovidagnu riçi Boxie, u ſarczu skruſenu, i poni-xenu zavapioje iſtĩnito Goſpodinu, i utekao slavodobitno i çeſtito iz pod jarma i ſuxagnſtva paklenoga vraga po boleſti izvarſitoji od Svoji grijaa, a more biti, i po iſtoj czilovitoj i pravoj ſvetoj Iſpovidi. Uſamſe radi toga, da jurve ſvaki jeſt obetao i zakleoſe Bogu ſvomu prid Namiſnikom gnegovim, dachiemu biti unaprida viran, dachie dobrovoglno i ſa ſvom pomgnom obsluxiti ſve gne-gove ſvete zapovidi, i daga nechie nikad viſe pogarditi, ni uvri-diti. Sada neka pazi dobro ſvaki griſnik, da neprivridi i nepotare viru, koju zadade ſvemoguchiemu Bogu na priſtogliu gnegova Bo-xanſtvenoga miloſargia, za da neoſtane od miloſargia zapuſchien, a od ſtrahovite pravde i oſvete Boxie probaczen u tmine izvagnske vikoviçgnega paklenoga oſugegna. Sumgne nije, Sliſaoczi, da onoga najparvo ſmart koſi u tilu, tko posli doſtighnutoga tileſnoga ozdrav-gliegna, povoglno iznova razbagliaſe, Daſe iſta ova neſrichia do-gagia ſvima kojiſe po griju iznova u duſi razbagliaju, ſvidoçi Iſu-karſtova opomena, s' kojom, odriſujuchi od grija xenu uhitjenu u prigliubodinſtvu, uglavije ſvarhu ſvega, da pazi viſe neſagriſivati: jer na grije povrachijuchiſe, u çoviku prighnutje ſve to viſe na opaçinu poragiaſe, koje za ſobom zao obiçaj pritexe, i s' tego-chiom propaſti ſvoje topi griſnika iz grija u grih, a iz grija nu-raga u brezdajnu jamu paklenu. Priſtanite dakle griſniczi ſagriſi-vati, za daſe vami i na ovomu, i na drugomu ſvitu ſtogod go-re nedogodi. J za da, posli uçignena od vas na ſvetoj Iſpovidi obetagna ſtanovita, viſe nikad na proſaſte iſpovigene zlochie i opaçine povratitiſe, nebi kojegagod napaſtovao vragh pakleni; evo-me za iſtomaçitivam, parvo, uzroke povrachiagna na grije: dru-go, skodu, koju ſebi çini ſvaki kojiſe na grije povrachia: tre-chie, likovite nauke za na grije nepovratitiſe. Pomgnivo, i za-poçimam.

I. On-

I. Onda Laban ſvu nagloſt ſarditoſti ſvoje protiva Jakovu pokaža, kadaſe ſtavi daga bijaſe odbigao: onda Faraun uzmnoxi nemiloſtivoſt progonſtva ſvoga opakoga protiva puku Izraelskomu, kadaſe domisli, da naſtojaſe iz çemernoga ſuxagnſtva gnegova izmaknutiſe, i poſve osloboditi. Onda i vragh pakleni puno viſe od Labana razgnivglien, i nemiloſtivij od Farauna, naskaçe s' poganim ſvojim privaram ſve duſe karſchianske, kada ulovgliene i zapletene u paklene mrixe gnegove, vidi i domiſgliaſe, da po ſvigegnu i pokori pravoj naſtoje ſa ſvom ſnagom iz mrixaa griſni propaſni utechi i osloboditiſe. I tada ſto çini? Ulaga ſvu ſvoju, i ſve paklene ſvoje druxbe jakoſt poganu, pomgnivo naſtojechi, za da ſvaka duſa s' iſtim onim oruxjem ſve to viſe zapleteſe, s' kojim slukiiſe griſnik obiçaje za çeſtito iz çamparagaa prioſtri gnegovi utechi; i tako da ono ſvakoj duſi za ſmartni otrov sluxi, ſto za duhovno zdravglie i ſpaſegne uredno biloje zaſtavglieno i odregeno. Pokajagne, iſpovid, i obetagne, kojeſe çini na ſvetomu priſtogliu pokore, jeſt ſpaſonoſni lik otrovane po griju duſe; jeſt oni duhovni ſtit, oruxje, s' kojimſe pridobiti imade, i poſve skarſiti ſva ſila vraga protivnika. Ali evo privelike neſrichie! Iſto pokajagne, iſta iſpovid, i obetagne iſto, s' kojim griſnik uvit s' Bogom çini prid Iſpovidnikom, daſe nechie viſe nikad na grije povratiti, ja govorim; daſu tri uzroka poglavita povrachiana na grije.

I dojſto da pokajagne uzrokuje povrachiagne na grije, ovako pokazivam. Svi Bogoslovczi uçe, da pokajagne za daje dobro i ſpaſonoſno, imade biti pokajagne iſtinito, ſvarhunaravsko, i od ſvi grijaa: ali pokajagne onoga, kojiſe povrachia na grije, nije iſtinito, jer ſvigegne nije slidilo; nije ſvarhunaravsko, jer za uzroke objavgliene od vire ſvete nije bilo uçigneno; nije donapokon od ſvi grijaa, jerſe u iſtim parvaſgnim zlochiam jeſt napridovalo: iſtinaje dakle, da pokajagne uzrokuje povrachiagne na grije. Ovo razloxegne potvargivam s' jednim dogagiajom Piſma S., u kojemu nahodim, da buduchi obſidnuo s' vojskom Samariju grad poglaviti Izraelski Benadad kragl Sirianski, i prohodechi jedan dan Joram kragl Izraelski po varhu zidovaa obſidnutoga grada ſvoga za ſvaka prividiti i dobro upraviti, çù vapiti niku xenu, kojaſe tuxaſe, da od velika glada i pripukloga ſirotignſtva obnevogliena, bijaſe priklala, obarila, i zajedno s' drugom xenom izila iſtoga vlaſtitoga ſvoga ſina. Na ove xaloſne glaſe razadire od tughe Joram kra-

kraglsku ſvoju hodichiu, i tarkajuchi po zidovima kako ẹvan ſe-be„ ugleda vas puk oſtru koſtret, s' kojom obuçen bijaſe ſvarhu „ koxe" iz pod kraglski gnegovi haglinaa. Sada vi czinite, da to videchi, bitichie rekla ona xena: oh velike Joramove tughe i xaloſti! dachie ſva vojska gnegova biti jednoglaſno zavapila: oh texke pokore naſega kraglia! Ali Prorok S. Eliſeo, kojiſe tada nahogiaſe u Samarij, nepriſtaje glaſu xene, i puka oſtaloga; dali proſvitglien od Duha S., naziva Jorama ne boleſnim pokornikom, negoli jednim karvopilnim ubojiczom. Kako? Joram ubojicza! Joram nemili karvopilicza? Proſtimi Proroçe Sveti: ti jos niſi dobro razgledao onu pripolovglienu ſvitnu haglinu, koja pridarta vuçeſe za kragliem Joramom: ti jos niſi vidio, gdiſe proziru iz pod oſtre koſtreti na miſta pomodreni, a namiſta iskarvavglieni boczi gnegovi. Sve pobrojene izvagnske bilighe, odgovara Eliſeo, ſve tughe, pokore, i xaloſti Joramove ja dobro vidim i razmiſ-gliam: ali to ni malo neprudi, zabuduchi da Joram na duſi ſvo-joj grih ſmartni imade, od kojegaſe ni tuguje ni kaje. Zlobu go-ji protiva meni, i zaklignesſe ſa ſvom pokornom hodichiom i za-ricza, dachiemi glavu odvaliti.

Sliſaoczi moji pridraghi, dobro i iſtinito meni odgovori S. Pro-rok Eliſeo; jer po razmiſgliagnu Tomaçitegliaa Piſma S., Joram kragl poçeo bijaſe zlobiti slugu Boxiega iſtom negomu naviſti ob-ſidnutje Samarie, i slidechie oſtale jadne zgode; koje kada Joram zapoznade daſe bijaju iskoſile, premda u pokajagnu zlochiaa ſvoji napridovaſe, tada niſta nemagne ponovi, i izveliça grih zlobe, i oſvete, zabuduchi da hotiaſe Eliſea pravedna nepravedno s' xivo-tom raztaviti. Sada reczitemi malo, kada jednoga griſnika poka-jagne na ſvetoj Ipovidi nije iſtinito, ni ſvarhunaravsko, ni od ſvi grijaa, uzrokujeli, ali ne, povrachiagne na grije? To dojſto zatajati nemorete, ako vas razum Piſmu S. i razlogu podlagate.

Ali ajdemo naprid, i izvidimo na koji naçin jeſt moguchie, da Iſpovid ſveta iſta uzokuje povrachiagne na grije. Po ſvidoçanſtvu ſveti Otaczaa, a navlaſtio S. Gargura Pape Velikoga, za da bu-de vagliala i vridna jedna iſpovid, neſamo tribuje oſvaditiſe czilo-vito od ſvi grijaa, dalije od potribe u iſto vrime marziti na ſve grije, kojiſe oſvagiaju Iſpovidniku, kako na uvrigegna i pogarge-gna veliçanſtva i dobrote Boxie neizmirne, czichia koje Bogh do-ſtojan jeſt ſvake çaſti, i gliubavi neizmirne. Ovi nauk dobro ugla-

viſi

vivsi, sumgnitse nemore, da nije marzio na ispovigene grije, tko posli ispovidi nijese strasio ili ponoviti iste ispovigene kamate, ili povratitise na iste ispovigene neçiste barloghe, ili na drughi naçin s' grisima osvagenim osquarnuti iznova svoju dusu, zabuduchi dase oçito po ovakomu xivgliegnu zapoznaje, da istinito nijese imalo sarcze od oni zlochiaa odczipglieno, koje s' ustima ispovigene opet sarcze k' sebi jest povoglno priteghnulo. Namisto dakle da grisnik, koji posli ispovidi na grije povrachiase, po S. Ispovidi od grija ozdravi; po istoj S. Ispovidi sve 'to vise razbagliase, jer nemarzechi na grije kadase ispovida, s' istom nevaglialom ispovidju sam sebi uzrokuje novo povrachiagne na grije. Radi toga kojisegod povrachiaju s' grija na ispovid, a s' ispovidi na grih, prilikovatise mogu jednomu Absalunu, od kojega stijese u Pismu S., da po jedan put na godinu ostrizase sebi vlase, koje za ures i lipotu gojase sa svom pomgnom, i zarugene i prosute do ramenaa sveger nositi obiçavase. Ali kako ikad more biti, da svake godine Absalun sebi vlase ostrizase, kada brez pristanka za ures i lipotu svoje kose on isti gojase? Odgovara Pismo S., da zato Absalun svake godine vlase ostrizase, jer zapuschiena ruda kosa gnega obtesçavase: u isto paka vrime kadaje ostrizase, nesamo ostavgliase, kako nadostavgliaju Tomaçitegli, toliko dugu kosu, koliko za nadodati Absalunu ures i lipotu tribovase; dali joste vehoma xegliase iznova viditi dughe rudozlatne svoje vlase. S' kojim napokon dospitkom zavarsi Absalun, i kosa gnegova zarugena, czinim dachiete biti vechie putaa razumili, da za pedipsu svoje ispraznosti osta obisen o istim svojim vlasima, s' kojimse toliko ponosno diçase. Sada pitam ja malo, koji uzrok prinitise more ovoj Absalunovoj nesrichi? ne drughi dojsto, negoli isto ostrizagne, koje çignase svake godine: jer da bude ili posve svoje kose zapustio, istebi spletene i umotane nosio, a ne zarugene, i tako za ogranak stabla, gdise obisi, nebise toliko lasno zapeo; ili da bude vlase posve ostrizao, nebi vise imao, s' çim o stablu mogaobise omotati. Karschiani, karschianke, stosegod jest Absalunu dogodilo, tose sve dogagia i svakomu grisniku, koji posli ispovidi na ispovigene grije povrachiase. I grisnik u dusi obtesçan od grija, kako i Absalun od vlasij u tilu, i jednokrat barem na godinu ispovidase, kako i Absalun çignase ostrizajuchise jednokrat na godinu: ali jer Absalun kose neostrizajuchi koliko tribovase, o

gni-

gnima obiſiſe, i xivot neſrichno izgubi; zato i griſnik posli iſpovidi na iſpovigene grije povrachiaſe, i prilako oſugivaſe, zabuduchi da iſpovidajuchiſe nije zadovoglno na grije marzio. Evo dakle iſtomaçeno u kratko, kako iſta iſpovid ſveta uzrokuje daſe griſnik povrati na grije.

Da paka i obetagne uzrokuje povrachiagne na grije, toſe dogagia ili jerſe griſnik u ſvoju ſnagu uzda, ili jerſe nada opet iſpoviditi. Tko obetaje na S. Iſpovidi, daſe nechie na grije povratiti, jerſe u vlaſtitu ſvoju ſnagu uzda, on ſaſvim obetagnem u grih upadnuti hochie, kako upade i Apoſtoa Petar S. Malo posli primglienoga Priçeſtjegna S., opomigne nas Odkupitegl Petra S., daga u iſtu noch onu trikrat imadiaſe zatajati. Tada Petar pouzdan od ſebe iſtoga, slobodno govori, i obichia, dachie pria umriti, negoli pridragoga Iſukarſta ſvoga zatajati. Sveſu ove lipe riçi, plemenitoje obetagne gnegovo, iſtom ako dila obetagnu budu odgovoriti. Ali ſtoſe dogagia? O no iſto dogagiaſe od Petra, ſtoſe u karſchianluku po vas dan dogagia od oni, koji uzdajuchiſe u ſvoju ſnagu, obichiaju na iſpovidi, dachie igliadu putaa pria umriti, negoli Boga opet uvriditi. Kadali doge prigoda, da ukaxe Petar ſvoju rabrenoſt, tada opako i ſramotno trikrat Iſukarſta zataja, krivo zaklignuchiſe od viſe, daga nepoznavaſe.

Akolije paka griſnik toliko slip, da obetaje na grije nepovratitiſe, jerſe uſa, da upadnuvſi u parvaſgne zlochie, opet od iſti oslobodit ichieſe, ludo i laxglivo obetajuchi, kako i pria; gnega ſtanovito tribuje, da dogagiaj Sanſuna priſnaxnoga uaviſti. Spava neopazno Sanſun u krilu nevirne dalile ſvoje draghe, i na bahat uvedeni Filiſteaa prenuvſiſe, nahodiſe dobro uvezan. Pogleda okolo ſebe, i zaſtigen vechie, negoli priplaſen, ſardiſe, skaçeſe na noghe, konope prikidiva; a Filiſtee nike nura, a nike okolo ſebe raztiriva. Megiuto çim ſvaki razboriti çovik czini, daje Sanſun od nevirne ſvoje Dalile odbigao, posli ovakoga glavnoga izdajſtva, ſvidoçi Piſmo S., da do tri puta Sanſun povratiſe u krilo Dalile, i do tri puta oſtade od Dalile izneviren; çetvarti put napokon povrativſiſe, izgubi ſnagu, u kojuſe uzdaſe, i govoraſe, dachieſe osloboditi kako i pria, izgubi slobod, izgubi oçi izgubi xivot ſvoj iſti, neznaduchi nevoglian, „ da odaſao bijaſe od gnega Goſpodin“. Boghbi dao, daſe iſto nedogodi ſvakomu griſniku, koji premda obetaje daſe nechie na grije povratiti; niſta nemagne griſi brez

 opaze

opaze, i ponavglia prosaste smartne rane svoje duse, jer uzdase budalasto, dachiese i unaprida po ispovidi od grija oprostiti kako i pria. Budalasta luda glavo, negubise opet brezpametno. Po pravoj pravdi Boxioj ostat imades, grisniçe nevoglni, izgubglien za uvike, akose iznova mislis na prosaste grije povratiti, prem dasise pokajao, prem dasise ispovidio, prem dasi obetagne uçinio nikad vise na grije povratitise. Odhachi hochie od tebe Gospodin, kako odage i od Sansuna; zakratichieti svoje milosti, usteghnutichie od tebe svoje pomochi, i nebeska nadahnutja, zapustichiete posve, akose ti propasno i zlochiudno usudis na izrigane bgliuvotine grisne povratiti: i tada s' tvojom pritexkom stetom zapoznachies, ali ne na vrime, istinito moje danasgne pripovidagne, i nesrichian za uvrike kusati hochies, da uzrok opakoga tvoga povrachiagna na grije, i dostighnùtoga osugegna viçgnega jest bilo i nevaglialo pokajagne, i svetogardna ispovid, i obetagne nestanovito.

II. Ali za dase koji od vas, pogliubglieni moji Slisaoczi, nenage u broju oni, kojise na grije povrachiaju, posli istomaçeni uzrokaa povrachiagna na grije; poslusajte pomgnivo, koju, i koliko veliku skodu çini sebi jedan grisnik, kojise povrachia na grije. Svu dakle skodu, koju sebi çini grisnik receni, ili tarpi u tilu, ili podnosi u dusi. I dojsto ako dobro promislimo sve pedipse sarditosti Boxie, koje ovoga naraschiaja opchieno svuda podnesosese i u naglosti vodenoga potopa, i u xestini ledenoga mraza, i u tegochi litne suse, i u skonçagnu martvoga glada, i u razpruxegnu kuxne nemochi; poznati hochiemo, da sve izbrojene tilesne stete uzrokovane bise, i svarhu karschianluka i mistaa nasi priteghnuse zlochie i opaçine pritexke, kojese opchieno s' propastju privelikom svuda ponovise. Ni zaçudno tkomugod biti imade, viditi, gdise dan danasgni sve sa zla na gore spada; zabuduchi, da togore xivgliegne karschianaa s' povrachiagnem na grije, ganuloje sve to vechie xestinu sarxbe Boxie protiva svakoj puti. Brez drughi razlogaa, i svidokaa to mii svi nasim oçima vidismo, nasim usima zgagiatise okolo nas çusmo, nasim istim kusagnem u primnoghim çemernim nezgodam podnesosmo. Ali za da stanovito uglavgliena ostane ova istina, tojest da sve to vechiu tilesnu stetu sebi çini tkosegod na prosaste grije sve to vise povrachia; s' jednim dogagiajom Pisma S. potvargivam.

Saglie svemoguchi Bogh parvi biç karvavi vodaa za pedipsati otvar-

otvardnuto ſarcze Faraunovo; ali Faraun odvrativſiſe od Boga, nehoti posluſati naredbe gnegove, ni dopuſtiti Mojſij, ni Aaronu, da izvedu puk Izraelski iz Egipta. Saglie Bogh drughi xeſchi biç za pedipſu ponovglienoga otvardnutja Faraunova; i eto u jedan ças vojska neizbrojena xabetinaa 'ſtrahoviti prikriva ſvu zemgliu Egipsku. Priplaſen Faraun boliſe i kaje, i govori Mojſij i Aronu ovako: virne slughe Boga priviſokoga, utecziteſe, molim vas, za mene, i zavapite Goſpodinu, da oslobodi mene i puk moj od xabaa ovi prighgnuſni; a dajem vam riç, dachiu udigl puſtati puk Izraelski. Na riç i na obetagne Faraunovo uzmoliſe Mojſija Bogu ſvomu, i u ta ças ſve xabe poczarkaſe: ali Faraun pobi ſvoju beſidu, i povratiſe na grih parvaſgni, tlaçechi ſve to viſe zapovidi i naredbe Boxie. Tada prihodi trechi, i çetvarti biç ſtrahovitij, i texij mnogo od drugoga: opet kajeſe Faraun, i opet, za skratiti govoregne, do deſet putaa ponavglia zlochiu ſvoju; i deſet biçaa texij, i ſtrahovitij podnoſi on, i vas Egipat. Napokon razumivſi pokoſene od ſmarti nenadgne ſve parvorogene Egipta, zove na ſvu priſu Faraun Mojſiju i Aarona, i priplaſen govori ovako: „ uſtanite, i odiliteſe od puka moga". Izvàgia dakle Mojſija, i Aaron puk Izraelski iz Egipta; i iſtom nego prigioſe k' moru czarglienomu, eto u potiru za gnima Faraun ſa ſvom vojskom, koji buduchiſe opet na ſvoj grih povratio, oſtade on i ſva vojska gnegova u moru czarglienomu, ovako texko pedipſani od pravde Boxie u tilu, a s' mukam„ paklenim u duſiza uvike.

Griſniczi slipi, i otvardnuti, kojiſe na grije povrachiate, priſtanite vech jedan put zlo ciniti, Nepovrachiajteſe viſe na xivgliegne opako proſaſto, ako posli podneſeni ſetaa i skodaa vrimeniti u tilu, xelite oslobogeni oſtati od pedipſaa u duſi.

Svaku duſu Bogh po ſvetomu karſtegnu za oſobito I vlaſtjto ſvoje pribivaliſte odabira, u kojemu s' miloſtju ſvetom ſvojom, kako u razkoſnoj polaçi zadarxatiſe naslagivaſe. Iſtom paka nego duſa po griju ſmartnomu od Boga neharno odmetneſe, udigl Boga iz kuchie ſvoga poçitka i naslagegna tira i izgoni, a vraga nepriateglia glavnoga uvagia. Od ovoga ſvaka duſa çeſtito oslobagiaſe, kada po ſvetoj Iſpovidi iznova utiçeſe k' Bogu ſvomu, i k' gnemu pribighiva: ali akoſe po neſrichi opet na ispovigeni grih povrati; tada nesamo Boga iz sebe izgoni, a giavla parvasgnega uva-

uvagia; dali ſto gore jeſt, ſedam drughi vragovaa, po svidoçanſtvu Evangeglia S., mnogo gori, i od parvoga otrovnij sama u se pritexe. Sedam vragovaa spomenuti, po tomaçegnu Çasnoga Bede, sve zlochie, propaſti, i opaçine zlamenuju. Koliko ikad dakle texku skodu duſi ſvojoj çini tkoſegod na parvasgne grije povrachia; oni samo razumi, koji parvasgnega giavla, i sedmericzu druxine paklene u duſi svojoj nesrichian podnoſi. Iz megiu svi oſtoli ſtetaa dusevni, koje sebi çini tkosegod na grije povrachia, ja razmisgliam dvi najvechie, i najſtrahovitije: parvaje, da radi pogargene i potlaçene miloſti Boxie Bogh dopuſta, da dusa ſtarmoglav oborise u barlogh svaki opaçinaa, i grijaa, zlamenovani pod ime ono reçeni sedam gori vragovaa. Druga paka ſteta jeſt, da posli negoje opet u grih upadnula, odvech muçno dusa k' Bogu povrachiase. Jednu i drugu imenovanu dusevnu ſtetu dati hochie zadovoglno razumiti slidechiaa dva dogagiaja Pisma S.

Doparle bijaju lipo do neba tuxbe puka Izraelskoga u puſtigni, gdi spomignuchise od Egipta, i svake gnegove obilnoſti, zaxelise jizbine lonaczaa mesa Egipczianskoga. Podnoſi uſtarpglivo Bogh nerazboritu gniovu polepu; i za uzbugeni puk umiriti, saglie gnima obilnoſt mane nebeske, koja svako izmisglivo naslagegne u sebi izvarſito uzdarxase. Nakon nikoliko vrimena dozlogargeni od mane Izraelichiani, opet meso zaproſise govorechi: „Tkochie da„dati nami meso za blagovati?" Tada sasvim da Bogh zadovogli xegli i polepi Izraelichianaa, çinivſi daxditi gnima pripelicze, niſta nemagne „pokoſi gnih s'ranom odvech velikom". Stvar çudnovata dojſto! Zaxeli puk Izraelski parvi put meso, i Boghmu posla manu: zaxeli drughi put meso, i Boghmu çini daxditi pripelicze, paka udigl zatim puk iſti s'pomorom ſtrahovitim pedipsa. Sada ja razloxim ovako, i govorim, da ilije grisna bila ova polepa mesa, ili nije? Akoje bila grisna; zaſto udigl parvi put radi polepe grisne mesa puk Izraelski Bogh nepedisava? Akoli polepa nije bila grisna, zaſto dakle drughi put czichia zaxeglienoga mesa odabrani puk svoj Gospodin Bogh s'pomorom potra? Evo razlog, kojega prinoſi S. Cirilo Alesandrinski, govorechi, da parvi put Izraelichiani czichia polepe mesa nisu bili od Boga pedipsani, jer nebijaju joſte manu, tojeſt svetu miloſt Boxiu, priali: posli paka nego manu okuſise, i meso iznova zaxelise, pravedno od Boga s'smartju porazeni bise, i potom toga u svaku opaçinu,

nu, i u kipoklonstvo donapokon isto upadose, jer neharni prama nebeskoj mani milosti Boxie, na polepu Egipske smardechie mesine svoji grijaa povratisese. I ovo zadovoglno svakomu biti more za razumiti parvu dusevnu skodu, koju sebi çini svaki; koji grije ponavglia. Megiuto poslusajte drughi obetani dogagiaj, koji drugu dusevnu stetu hochie istomaçiti, tojest, dase odvech muçno k' Isukarstu obrachia, tkosegod na parvasgne grije nestrasi povratiti.

Nahodim u Pismu S., da Tempao Xudinski u tri navrata jest bijo sagragen. Parvi put çudnovata gnegova zgragia u sedam sami godinaa od Salamuna kraglia bilaje dovarsena: drughi put, posli nego bi razrusen od Caldeaa Tempao reçeni, Zorobabel s' druxinom svojom zgragiu Templa ponovi, i uloxi po najbogliemu broju dvadeset i pet czilii godinaa, s' jednom rukom zid gradechi, a u drugoj maç darxechi za obranitise, i odoliti sili protivnikaa: trechi napokon put Irud Ascalonita, ubojicza karvopilni sveti Betlemski Mladinaczaa, Tempao isti ponovi, i za posve svarsitiga, svaki dan po osamnaest igliadaa poslenikaa, kako svidoçi Jozip pisaocz glasoviti uspomenaa onoga vrimena, trudno çinioje raditi za çetardeset i sest czili godinaa, po govoregnu Evangeglia S. po Ivanu, na poglavju drugomu. S' prinesenim dokazagnem sto razumim, Slisaoczi, rechi, poslusajte. Tempao zlameniti nazivase çoviçja dusa; sazidagne duhovno gnezino uzvisi Boxanstveni ovi nas Salamun Isukarst svarhu temeglia stanovitoga sedam sveti Sakramenataa; Caldei koji dusevnu zgragiu s' milostju Boxiom utvargenu, razrusuju, jesu tri dusevna glavna nepriateglia, svit, tilo, i giava, grisni uzroczi i orudja u odmetnutju duse od Boga po griju: sedam, dvadeset i pet, i çetardeset i sest godinaa uloxeni u trojstrukomu reçenoga Templa ponovgliegnu, to muçnije obrachiegne duse grisne k' Bogu posli parvoga, drugoga, i trechiega putaa povrachiagna na grije bistro pokaziva, koliko tri broja godinaa prineseni jedan od drugoga jest vechi i izmnoxnij. Kako dakle, Slisaoczi bogogliubni, lasnoje posli parvoga grija obratitise k' Isukarstu; tako odvech muçno i primuçno jest, da tko drughi ili trechi put u grih upada, drughi ili trechi put k' Isukarstu obratise i sarani. Ovu istinu potvargiva Pava S. pisuchi Xudiom na poglavju 6., gdi govori, da nije moguchie, tojest daje primuçno, da oni, koji jednokrat okusise dar milosti Boxie, i opet na grih povratisese, iznova obratese na pokoru. Uzroke povrachiagna

na

na grije razumilifte; ftete prinefene tila, i dufe uzdamfe, dafu vas priplafile: fada oftaje, da likovite nauke pomgnivo poslufate, i s' gnima dafe od povrachiagna na grije ufteghnete, fto u kratko obitam iftomaçiti kako malo opoçinem.

III. Nauçan i vift likar dva ofobito nauka podaje fvakomu boniku, kojega xeli izliçiti. S' Jednim naftoji uglavitiga, fto çiniti imade za podpuno parvafgne zdravglie doftighnuti; s' drughim paka naregiva od çefa tribuje dafe pomgnivo çuva za opet iznova neoboliti. Likar primudri Odkupitegl ovi primiloftivi po jednomu od najmagni Namifnikaa fvoji likovite razdvojene nauke prikaziva jutros fvakomu, koji xeli od grija i fuxagnftva paklenoga osloboditife. Jedni dakle nauczi uzdarxati hochie fto tribuje uçiniti za iftinito s' Bogom pomiritife, i napridovati u priateglftvu, i milofti gnegovoj: a drughi iftomaçiti hochie, od çefa jeft potribito çuvatife za neizgubiti opet miloft Boxiu, i ifto parvafgne gnegovo priateglftvo. I kako u poçetku ovoga pripovidagna biloje s' razlozima izifligneno, da pokajagne, ifpovid, i obetagne uzrokuju povrachiagne na grije; tako najparvi likoviti nauk za nepovratitife na grije, i dufu umiriti, jeft, po nauku S. Frane Salefia, da tko çuje u febi grizodusje, dafe nije bijo farçeno skrufio, dafe nije czilovito ifpovidio, ni ifpovidajuchife na grije marzio, ni temeglitu odluku uçinio, udigl ponovi fve profafte fvetogardne fvoje ifpovidi: i tada famo slobodno mochi hochie rechi zajedno s' Okrugnenim Prorokom: „ Sadafam zapoçeo, (ftojeft xivot novi)„ ovoje promignegne defnicze privifokoga". Ali kada czinite, da kragl David zapoçeo bijafe xivot novi? Onda famo, odgovara S. Ivan Zlatoufnik, kada promisli, i protrefe vas profafti fvoj xivot, i od fvi zlochiaa i opaçinaa fvoji, koje izredio bijafe prid oçima pameti fvoje, farçenu boleft i pokajagne zaçe, s' obetagnem, dafe nebi vech nikad na profafte grije povratio. Ova opchiena ifpovid za da bude fvakomu korifna, imade biti uçignena s' upravom, s' fvitovagnem, i s' pomochiu jednoga vridna, nauçna, i fveta Ifpovidnika, koji kadafe izabira, neimadefe izabrati jerje ugodan u ifpovidi, nego famo jerje dufi pokornika koriftan.

Drughije, da barem fvakoga mifecza po jedan put povratife na Ifpovid, i da primi S. Priçefchiegne tko s' Bogom fvojim xeli ftati u miru. Brez drughi fvidoçanftvaa, i potvargegnaa ove iftine, razlog

razlog naravski uçi ſvakoga, da kako çiſta jeſt ona kuchia, kojaſe çeſto mete, kakoſe izgriſti laſno nemore aglina, kojaſe çeſto protreſa, kako ſnaxan jeſt u tilu, tko kripoſne jizbine blaguje; tako i u tilu, i u duſi zdrav i ſnaxan uzdarxati hochieſe, tko çeſto koriſnu i plodnu iſpovid çini, i s' kruhom nebeskim Tila priſvetoga Iſukarſtova pokripglivaſe.

Trechie, da ſvaki koji xeli opet u iſpovigeni i pomarſeni grih neupaſti, çeſto nek çini molitvu, i s' molitvom vruchiom daſe Bogu uteçe, i priporuçi, zazivajuchi na pomoch Priblaxenu Diviczu Mariu, i oſtale Svete Dvorane nebeske: ſto tko pomgnivo izvarſiti bude, ſveger Boga prid oçima pameti ſvoje imaduchi, laſno nechiese viſe od Boga po griju odczipiti. S' iſtim ovim likovitim naukom çeſte molitve sluxaſese S. kragl David, koji ſad u ponochi, ſad u jutru rano uſtavaſe, i Bogu ſarcze ſvoje na poſvetiliſte prikazivaſe u vruchioj i poniznoj molitvi, i ſedam krat na dan Stvoritegliu ſvomu fale uzdavaſe, premda ſa ſvim kraglieſtvom ſvojim upravgliati i vladati imadiaſe: i ovoje ſtoje Davida ſaçuvalo od povrachiagna na grije.

Çetvarti napokon uzdarxiſe u ſarçenomu, u gliubeznivomu, i u ſtanovitomu bogogliubſtvu prama priſlavnoj kragliczi neba i zemglie Priçiſtoj i Neoſquargnenoj nikad od grija, priblaxenoj Diviczi Marij, koja nazivaſe i jeſt utoçiſte, pomoch, obrana, i Majka primiloſtiva ſviju griſnikaa ſvigeni, i na pokoru obrachieni. Bogogliubſtvo prama takoj velikoj i primoguchioj naſoj odvitniczi pokazatiſe more ſvaki dan, govorechi barem kojigod dijo priſvetoga Rozaria, ali s' pametju prikupglienom i uloxenom u pomgnivu razmiſgliagnu xivota, muke, ſmarti, i ſlave Iſukarſtove i Boxanſtvene Majke gnegove Divicze Marie, i s' çiſtim ſarczem od ſvakoga grija; poſtechi na poſtegne gnezino ili Sridu, ili Subotu, i dan pria gnezini blagdanaa i Svetkovinaa; iſpovidajuchiſe, i priçeſchiujuchi u dneve razliçitim Otajſtvima gnezina xivota poſvechiene; i zazivajuchi na pomoch vechie krat priko dneva priſlatko ime Mariino. Najugodnije paka bogogliubſtvo Blaxenoj Diviczi Marij jeſt dilo ſkruſegna izvarſito jutrom i veçerom ponovglieno i uçigneno. Puno draxije iſtoj jeſt reçeno dilo ſkruſegna izvarſito, negoli daſe ſvaki dan o ſuhu kruhu i vodi poſti, ili daſe boſu poge odovle lipo do Jeruzolima, zabuduchi daſe mogu ſva izbrojena pedipſagna tileſna çiniti, i grih na duſi imati; gdi

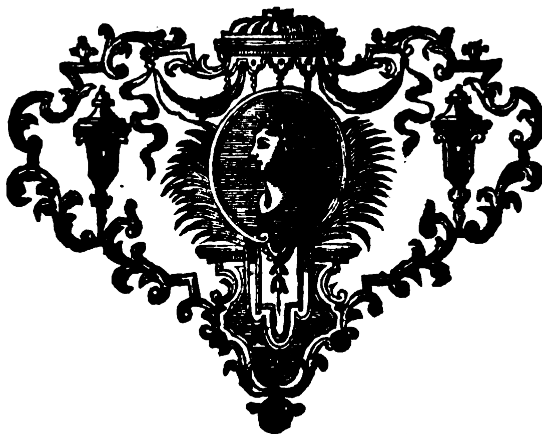
s' drughe ſtrane iſtom negoje zaçeta boleſt u duſi od ſvi grijaa ſamo zaſtoſu pogargiegna Boxiega veliçanſtva, ſvetigne, i dobrote, s' odlukom od iſti iſpoviditiſe; udigl oſtaje duſa çiſta, i povrachiaſe na parvo plemenſtvo, ſvu grubochiu duſe po griju promignnjuchi u bilochiu pokornu i lipotu. Ovoje dakle ſvê ſto tribuje çiniti za od grijaa oslobditiſe, i u grih viſe neupaſti.

Sada jedina jos opomena oſtaje, od çeſa tojeſt imadeſe ſvaki pomgnivo paziti za na grije nepovratitiſe: i ovaje u jednu riç, da ſvaki bixi od prigode griſne, kako i od kughe. Prigoda, prigoda jeſt ona zamçicza, o kojoj opet obiſivſiſe griſnik, oſtat imade u duſi pridavglien, i oſugen. Nahodim u Evangégliu S., da Iſukarſt tri ſama martcza jeſt uskriſio, tojeſt chier poglavicze Jaira, mladichia ſina udovicze od Naima, i Lazara ſvoga priateglia. Sveti Nauçitegli Gargur, i Aguſtin tomaçe, da tileſno uskarſnutje chiere Jaira zlamenuje duhovno uskarſnutje one duſe, kojaje ſamo s' miſgliu skrovito ſagriſila: da uskarſnutje ſina udoviçina prikaziva uskarſnutje duſe od grija, kojegaje oçito s' dilom iſpunila: da uskarſnutje priateglia Lazara prilikuje uskarſnutje od grija po zlu obiçaju u duſi utemegliena. Ako dakle nenahodiſe u ſvemu Evangegliu S. nijedna prilika uskarſnutja duhovnoga jednoga kojise nije çuvao, ni bixao od grisne prigode; duſo nevoglna, duſo zaslipgliena, progledaj, i zapoznaj dobro jezivoſt tvoga izgubgliegna; i ako jos niſi odluçila bixati od prigode grisne, spomenise, dati oſtaje jos jedini jedan koraçaj za propaſti u priviçgne muke paklene. Radi toga ſadje vrime priatno, ſadsu dnevi spasegna, u koje ako temeglitu odluku uçinis dase nechies ni na prosaſte grije, ni na grisne prigode nikad vise povratiti; blago tebi za uvike, jer ſtogod sada u suzama skrusena i pravo pokorna sarcza tvoga budes poſiati, poxeti hochies u vesegliu i u radoſti Gospodina Boga tvoga. A ti sada ſtomi odgovaras? Nu zdruxi pokorno sarcze tvoje mlohavomu glasu momu, i skrusen svaki reczi ovako: Boxe prisveti, Odkupitegliu duse moje primili! skrusen sada u sarczu momu padam prid propete Boxanſtvene noghe tvoje, i sa svom jakoſtju duse i sarcza moga kajemse, bolimse, i xaloſtim, dasam tvoju priveliku i neizmirnu dobrotu uvridio. Iſtinaje dasam pritexko i odvech propasno dosada sagriſivao: ali svigen vech napokon od prosaſte moje ludoſti, pomilovagne od tebe proſim i milosarge. Proſti dakle, proſti Isuse moj

pri-

pridraghi, proſti meni sve prosaſte moje zlochie i opaçine pritexke. Marzim na sve prosaſto propasno moje xivgliegne, pogargiujem i odmechiem sve pritexke moje grije sa svim sarczem, samo jersu pogargegna ſtrahovita tebe Boga Stvoteglia, i Odkupiteglia moga pridobroga i priblagodarnoga. Sada prid veliçanſtvom Boxanſtva tvoga, prid svima Svetim, i Dvoranima Nebeskim ſtanovito i temeglito obichiam, date nechiu nikad vise unaprida uvriditi, dase nechiu vech nikad na proſaſti opaki moj xivot povratiti, dachiu pomgnivo ſve tvoje svete Zapovidi obsluxiti, dachiu viru, koju tebi sada zadavam, lipo do smarti moje uzdarxati, i vazda od svega sarcza moga tebe varhu svake ſtvari ſtvorene radi neizmirne dobrote tvoje za uvik vika na ovomu, i na drugomu svitu gliubiti. Amen.

S V A R H A.

„ Nihil proderit emendaſse librum, niſi emendatio librariorum diligentia conſervetur". S. *Hieronymus l. 1. Ep. 13.*

Prem da za dobro izgovaragne, i laſnij razum upiſanì Razgovoraa, Sloxitegl ovi kgnigaa razluçio biaſe slovo *ſ*, priliçno slovinskomu *ш*, od *s*, koje odgovara drugomu harvatskomu *c*; niſta nemagne ſa ſvom opomenom i priporukom na vrime uçignenom Utiſteniku, ſva oſtadoſe izvarnuta, i ſto gore jeſt, jos i nike riçi prominute, ili inaçie zavarſene po vlaſti Prividiteglia Slovincza, koijse uslobodi maticzu na ſvoj naçin iſpraviti, namiſto pomgnivo liſtove utiſtene maticzi uſve i poſve izjednaçiti, ſtoje bilo gnegovo dilo. Ova priſtaviſi, razboriti Stioçe.

---

na liſtu	*na redku*	*Iskrivgliena*	*Ispravi.*	*na liſtu*	*na redku*	*Iskrivgliena*	*Ispravi*
1	7	tvoje.	tvoj.	14	38	raiskoga.	rajskoga
2	10	uzrokoje.	uzrokuje	15	1. 2.	laxglivi.	od laxglivi.
2	26	doſu	duſu.	15	9	poddila	pod dila.
3	24	razruxen.	raztuxen.	15	24	grlsnik.	griſnik.
4	23	ſivotignſtva.	ſirotignſtva.	15	29	çali.	çuli.
4	25	odigl.	udigl.	16	15	krub.	kruh.
4	31	zaxeliti.	zaxeliti.	16	31	çoviç je.	çoviçje.
5	5	Udubokomu.	U dubokomu.	17	21	doſtignuo.	doſtighnuo.
5	24	piki.	niki.	17	38	pohore.	pokore.
6	6	Tamarſeſtru.	Tamar ſeſtru.	18	36 37	nebudu.	nebude.
6	12	nemoze.	nemoxe.	19	37	oſtacie.	oſtachie.
6	26	pur.	pun.	20	12	karſchiauska.	karſchianska.
7	8	nevirnoſtji.	nevirnoſtju.	21	1 2	uzakonu.	u zakonu.
7	18	uſagna.	uſagna.	21	7	od govaraſe.	odgovaraſe.
7	33	vasprivariti.	vas privariti.	21	14	od metnu.	odmetnu.
8	3	ixaloſt.	i xaloſt.	21	31	izglod.	izgled.
8	7	ujem.	çujem.	22	8	dubro.	dobro.
8	12	guberchiga.	gubechiga.	22	31	miolſti.	miloſti.
8	81	nepriveſte.	nepriteſte.	22	33	vechi.	rechi.
9	1	vus.	vas.	24	3	pod.	plod.
9	8	dojſtaçjer.	dojſto jer.	24	7	o onim.	u onim.
9	9	aracaa.	araçaa.	25	22	ivan.	izvan.
9	01	ovo.	ono.	25	33	olli.	olis.
10	21	do godilo.	dogodilo,	25	34	poſti.	poſta
10	21	raspuk nuobise.	raspuknuobise	25	34	oli mraçna zatvora.	olis mraçna zatvora.
10	22	ſumper	ſumpor				
10	27	niſta Oſtavi.	niſta. Oſtavi.	25	36	u.	i.
10	30	ispraznos.	ispraznoſt.	26	11	czakvena.	czarguena.
10	31	ua.	na	27	30	poskruſegnu.	po skruſegnu.
11	8	danpaka.	dan; paka	28	2 3	veliçauſtva.	veliçanſtva.
12	3	proxor.	prozor.	28	14	uſteggne.	uſteghne.
13	10	divicza.	diçicza	29	11 12	nepriſitu.	napriſitu.
13	21	nzdarxaſe.	uzdarxaſe.	29	37	ſtupimo.	ſtupismo.
13	27	nochie.	nechie.	30	1	barzoſt.	priſu.
14	6	pokotu.	pokoru.	31	12	oſtavi, od sebe.	oſtavi, i od sebe
14	11	ſtupdaju.	ſtupaju.	31	21	euaugeoske.	euangeoske.
14	16	doſtiglinti.	doſtighnuti.	31	26	nauçieegl.	nauçitegl.
14	23	za odi.	zaodi.	31	35	iznemoxena.	iznemoxen.
14	35	zmas.	zmaj	32	6	karſchianka.	karſchianko.

32 9

na liſtu	na redku	Iskrivgliena	Ispravi
32	9	niti.	ni.
23	27	jzçifti.	izçifti.
33	20 21	obodvoje.	obadva.
33	27	i tilo, sarcze.	i tilo i sarcze.
34	5	sagrifiva.	sagriſiva.
34	25	svuojom.	svojom.
34	35	skoaçagnu.	skonçagnu.
35	5	svarhu.	varhu.
35	7	nçiniti.	uçiniti.
35	18	ſvariu.	varhu.
35	19	tridentiuski.	tridentinski.
35	27	karvu.	karv.
37	10	nukujem.	uutkujem.
37	12 13	xiugliegnu.	xivgliegnu.
38	6	paçem.	poçem.
38	9	tuoga.	tvoga.
38	13	oçe.	otçe.
38	25 30	pançaa, s'pançama.	çamparaa, s' çamparima.
38	32	ſvuoga.	ſuoga.
38	33	duhoui.	dohovni.
39	4	barzxe.	obarzi.
40	11	svaraa.	svarha.
40	13	raxumio.	razumio.
40	22	urazruſegnu	u razruſegnu.
40	24	izkraelski.	izraelski.
42	8	drvgom.	drugom.
42	15	likariv.	likariu.
43	30	gliubezniva.	ne gliubezniva
44	3	tvuoju.	tvoju.
44	7	prime.	prima.
44	37	tojes.	tojeſt.
46	9	bijeſe.	bijes.
46	31	doſtignhuti.	doſtighnuti.
47	8	ſvotoj.	ſvetoj.
47	9	ſvarhu.	varhu.
47	25	nos.	noſi.
47	36	fina	ſina.
48	14	ixgovarate.	izgovarate.
48	15	ok.	od.
48	19	obratila, Megiuto.	obratila Megiuto.
48	23	ovnigoj.	onoj.
48	26	ſtiada.	ſtraha.
48	36	u sakrijdi.	i sakriju.
49	1	izdahn.	izdahnu.
49	6	jeenoga.	jednoga.
49	6 7	Sarifiri.	Safiri.
49	35	ixaloſtju.	i xaloſtju.
50	1	gioavolaa.	giavolaa.
50	14	jednogo.	jednoga.
50	38	roliko.	toliko.
51	2	pritrovni.	priotrovni.
51	8	proſtriſe.	proſtritſe.
51	15	neixmirno.	neizmirno.
51	19	Isukarſtovo.	Isukarſtov.
51	24	skrnſena.	skruſena.
		ſvarhu.	varhu.
51	37	dobrato.	dobroto.
52	14	oſquarnuti.	oſquarnutu.
52	17	osguarnuo.	esquarnuo.
52	27	çlanakje.	çlanje.
52	29	od czipgliuju.	odczipgliuju.
55	30	izim.	tizim.
53	32	paglav.	poglav.
53	38	priakrixene.	prikrixene.
54	10	ſamu.	ſam u.
54	24	moguchi.	moguch.
54	28	ponixnoſti.	poniznoſti.
55	7	Ivan.	Ivanu.
55	13	ſtrafise.	ſtraſise.
55	28	Boslovczi.	Bogoslovczi
56	7	xegiom.	xegliom.
56	12	glioskomu.	gliuskom u.
56	20	svarhu.	sù.
57	14	udiglije.	udiglje.
57	30	texju duſi.	texju ranu duſi.
57	36	Baga.	Boga.
58	1	vejiku.	veliku.
58	9	xivot.	xivota.
58	10	vre.	ure.
58	30	nore.	nure.
59	10	odizvagnskoga.	od izvagnskoga.
59	38	riçuju.	riçju.
60	21	neiizreçenom.	neizreçenom.
60	28	xadaju.	zadaju.
60	38	ſaraniſe.	ſaraniſeſe.
62	1	prododuſna.	predoduſna.
62	3	pançama.	çamparima.
62	14	lexa ſe.	leſsa.
62	14 15	xivinicze.	xiviniczaa.
62	15	prikazane.	prikazana.
62	25	Baſna.	Baſ na.
63	11	neporiategl.	nepriategl.
64	24	podin.	podni.
64	26 27	opritise, ratovati.	opritiſe, i ratovati.
65	19	odvrachiajuvhii.	odvrachiajuchii.
65	27	opoſana.	opaſana.
66	33	liglan.	liglian.

na liſtu	na redku	Iskrivgliena	Ispravi
67	3	obglienomu.	obiglienomu.
68	5	ſvkomu.	ſvakomu
68	8	iſprzani.	iſprazni.
68	10	razlaxito.	razloxito.
68	15	tilo.	tila.
68	17	opazom vrime.	opazom u vrime.
68	29	ſvarhu.	sù
68	34	uglieda.	ugleda.
70	31	prriloxenim.	priloxenim.
71	5	ſagrifio.	ſagriſio.
71	6	uemagne.	nemagne.
71	30	obiliçjem.	obliçjem.
72	16	Svetetaczaa.	Svetaczaa.
72	17	ſvitovene.	ſvitovne.
72	32	nzdighnuti.	uzdighnuti.
73	9	ui.	ni
74	14	nudroznanoga.	mudroznanoga.
76	35	neuſteggnute.	neuſteghnute.
76	18	Isakarſta.	Isukarſta.
76	28	Apoſtoliskoj	Apoſtolskoj.
76	31	ſoidoçe.	ſvidoçe.
77	20	naprati.	napeti.
77	28	dogja.	dogagia.
77	30	ſtrazanina.	ſtraxanina.
79	4	oepsovati.	nepsovati.
80	9	nenmarlomu.	neumarlomu.
80	28	uſtavlio.	uſtavio
81	3	dobrata.	dobrota.
82	28	pgliujuchi Nebo.	pgliujuchi u Nebo.
84	30	btje.	bitje.
87	34	ondado.	onda do.
88	28	razlozim.	razloxim.
88	36	e' chiuchiegnem.	s' chiuchiegnem.
90	33	raxumiti.	razumiti.
91	5	raxumiti.	razumiti.

na liſtu	na redku	Iskrivgliena	Ispravi
91	16	xagaſiti.	zagaſiti.
94	22	Boxiemo.	Boxiemu.
95	29	Naxaranine.	Nazaranine.
95	38	kragleivskoga.	kraglievskoga.
96	4	grih, pogarda.	grih, i pogarda.
96	19	pogargene.	pogargeno.
98	34	Sokramenataa.	Sakramenataa.
98	35	Isukarſtovojo.	Isukarſtovoj.
100	34	çnjuſe.	çujuse.
102	29	vechie ganuti.	vechie krat ganuti.
102	33	Bogosliovczi.	Bogoslovczi.
102	36	tezka.	texka.
103	22	psos ſti.	psoſti.
104	22	karſchianluku.	karſchianluku.
105	13	ariu.	aer.
105	16	oruzachie.	oruxachie.
107	6	raztvoreno.	raztvorene.
109	14	nogoli.	negoli.
110	5	dobrata Bozia.	dobrota Boxia.
110	9	ukazti.	ukazati.
120	11	pruneſenoga.	prineſenoga.
121	19	tebe". Ovo.	tebe çini". Ovo.
121	22	jedno.	jednoga.
122	17	nechie.	nechiete.
122	28	opoçina.	opaçina.
124	7	karvavogo.	karvavoga.
124	19	ixvarſitu.	izvarſitu.
124	22	ne.	na.
126	27	podloznoſti.	podloxnoſti.
128	22	povrachiana.	povrachiagna.
129	1	tarkajuchi.	tartajuchi.
129	25	izveliça.	uzveliça.
129	27	nalo.	malo.
132	13	uvrike.	uvike.
133	28	ſetaa.	ſtetaa.